

ΓΕΝΣ ΣΤΟΛΤΕΝΜΠΕΡΓΚ

Από το NATO στην Κεντρική Τράπεζα

Ο γενικός γραμματέας του NATO Γενς Στόλτενμπεργκ θα είναι ο επόμενος επικεφαλής της κεντρικής τράπεζας της Νορβηγίας, μια επιλογή που εγείρει αμφισβητήσεις λόγω των στενών δεσμών του με το κυβερνών κόμμα και των ανησυχιών για την ανεξαρτησία της νομισματικής πολιτικής. Ο Στόλτενμπεργκ έχει δεσμευθεί να ολοκληρώσει τη θητεία του στο NATO. **Σελ. 12**

ΚΡΙΣΤΙΝ ΛΑΓΚΑΡΝΤ

Βλέπει αποκλιμάκωση πληθωρισμού

Η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ δήλωσε ότι οι πιέσεις των τιμών είναι πιθανόν να εξασθενήσουν προτού εδραιωθούν. Επιπλέον τόνισε πως κατά το παρελθόν η Ευρωζώνη αποδείχθηκε ευάλωτη στο υψηλό ενεργειακό κόστος, το οποίο κλόνισε την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών και μεσοπρόθεσμα οδήγησε σε αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. **Σελ. 8**

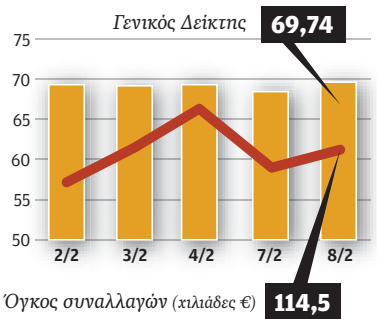

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

Γρήγορο ιντερνέτ στις πτήσεις Aegean

Την ενίσχυση της ταξιδιωτικής εμπειρίας μέσω της περαιτέρω ψηφιοποίησης των τεχνολογικών υποδομών της επιδιώκει η Aegean, η οποία από την περασμένη Πέμπτη προσφέρει διαδίκτυο στις πτήσεις της με τα κατάλληλα εξοπλισμένα νέα αεροσκάφη της, Airbusneo. Ο διευθύνων σύμβουλος της αεροπορικής Δημήτρης Γερογιάννης μιλάει στην «Κ». **Σελ. 19**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Ρωγμές στην πρώτη κατοικία από ΦΠΑ

Η αξία του ακινήτου ως αντίδοτο στα τετραγωνικά και σε πόσο μεγάλα σπίτια ζουν οι Κύπριοι πολίτες

Μετά το χαστούκι της πανδημίας, ο τομέας των ακινήτων δέχεται ακόμα ένα χτύπημα. Με κοινοτική οδηγία, με την οποία πρέπει να εναρμονιστεί η Κύπρος, πρέπει να αντικαταστήσει την επιβολή μειωμένου

συντελεστή ΦΠΑ 5% σε κατοικίες μέχρι 200 τ.μ. με νόμο που θα καλύπτει 140 τ.μ. Οποιοδήποτε εμβαδόν πέραν των 140 τ.μ. θα επιβαρύνεται με 19% ΦΠΑ, κάτι που φυσικά έχει φέρει αναστάτωση στην

Βουλή, αλλά και στους επαγγελματίες του κλάδου. Λύση στην δύσκολη εξίσωση του ΦΠΑ στα ακίνητα ενδεχομένως να είναι η αξία του ακινήτου και όχι τα τετραγωνικά. Το ζητούμενο είναι να το δε-

χθεί η Κομισιόν. Η Ε.Ε. εκτιμά πως τα 140 τ.μ. είναι πιο κοντά για να έχει χαρακτηρισμό κοινωνικής πολιτικής σε σχέση με τα 200 τ.μ. Περίπου το 18% του πληθυσμού της Ε.Ε. ζει σε «υπερπληρές»

σπίτι, σύμφωνα με την Eurostat. Ο Κύπριος, όχι απλώς δεν ζει σε υπερπληρές σπίτι, αλλά έχει το μικρότερο «ποσοστό υπερπληθυσμού» εντός σπιτιού, στο 2,5% από όλα τα κράτη μέλη. **Σελ. 4**

ΤΟ ΑΓΧΟΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΩΝ

Η φόρτιση φρενάρει την ηλεκτροκίνηση

Με τον όρο «Range anxiety» περιγράφεται το άγχος του οδηγού για το εάν το αυτοκίνητό του έχει επαρκή καύσιμα για να φτάσει στον προορισμό του. Για τους οδηγούς ηλεκτροκίνητων το άγχος είναι ακόμη μεγαλύτερο, γιατί δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς το δίκτυο υποδομής δημόσιας φόρτισης στην Ελλάδα. Η ανάγκη εξάπλωσης του δικτύου είναι επιτακτική. **Σελ. 18**

ΕΚΤΙΝΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΑ ΥΨΗ

Δέσμοι των υψηλών ενοικίων οι Έλληνες

Η απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας έχει γίνει τα τελευταία χρόνια άπιαστο όνειρο για την πλειονότητα των νοικοκυριών στην Ελλάδα, εξέλιξη που οδήγησε σε μαζική στροφή στην ενοικίαση. Η εξέλιξη αυτή, μαζί με άλλους παράγοντες, εκτίναξε τα ενοίκια και πλέον ολόένα και μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες. **Σελ. 15**

ΛΙΜΑΝΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

Οι συχνές απεργίες κόβουν δρομολόγια

Μεγάλα προβλήματα στη λειτουργία του σταθμού εμπορευματοκιβωτίων του λιμανιού του Πειραιά έχουν προκαλέσει οι απεργιακές κινητοποιήσεις εργαζομένων. Σύμφωνα με τη Διεθνή Ναυτική Ένωση, από τον Νοέμβριο του 2021 έως και χθες, 85 εμπορικά πλοία έχουν παρακάμψει τον Πειραιά εξαιτίας των απεργιών. **Σελ. 14**

Αν κλείσει η στρόφιγγα θα ζημιώσουν Ε.Ε. - Μόσχα

Ο υψηλός βαθμός εξάρτησης της Ε.Ε. από το ρωσικό φυσικό αέριο και η προοπτική αντιποίνων στις σφοδρές κυρώσεις που έχει δεσμευθεί να επιβάλει η Δύση σε περίπτωση εισβολής στην Ουκρανία, έχουν σημαίνει συναγερμό στις Βρυξέλλες. Σύμφωνα με εκτιμήσεις των ειδικών, τα αποθέματα αερίου στην Ε.Ε., υπό φυσιολογικές συνθήκες για το υπόλοιπο του χειμώνα, επαρκούν για τρεις μήνες αν διακοπεί πλήρως η παροχή από τη Ρωσία. Το κλείσιμο της στρόφιγγας θα είναι καταστροφικό για την Ευρώπη. Ωστόσο, και η Ρωσία θα χάσει τα δισεκατομμύριά της. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι απώλειες εσόδων για την Gazprom θα είναι 203-228 εκατ. δολάρια την ημέρα. Ενα εμπόργκο τριών μηνών θα μεταφραζόταν σε απώλειες περίπου 20 δισ. δολαρίων. Επίσης θα κληθεί να καταβάλει αποζημιώσεις σε πελάτες, θα αντιμετωπίσει παύση πληρωμών για αέριο που έχει ήδη προμηθεύσει και θα αποκλειστεί στην πράξη από την ευρωπαϊκή αγορά. **Σελ. 10**

Περιμένουν στην... ουρά για ένα σούπερ γιοτ

Ραγδαίους ρυθμούς αύξησης εμφανίζουν οι πωλήσεις και οι τιμές των σούπερ γιοτ διεθνώς και ακόμα μεγαλύτερους αυτές που αφορούν ελληνικά συμφέροντα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της Vessels Value, οι πωλήσεις super yachts, θαλαμηγών με μήκος άνω των 30 μέτρων, το 2021 αυξήθηκαν κατά 77% σε σχέση με το 2020 και κατά 100% σε σχέση με το 2019, στις 887 θαλαμηγούς. Τα ναυπηγεία ξεπούλησαν και δίνουν ημερομηνίες παράδοσης μετά το 2024. Την ίδια ώρα, οι πωλήσεις σούπερ γιοτ από Έλληνες σε Έλληνες ή από Έλληνες σε ξένους, και το αντίστροφο, τριπλασιάστηκαν πέρυσι. **Σελ. 16**

Τρέχουν να καλύψουν κενές θέσεις σε ξενοδοχεία

Αρχίζουν οι συνεντεύξεις

Επί ποδός βρίσκονται υπουργείο Εργασίας και ξενοδόχοι για εξεύρεση προσωπικού ενόψει της καλοκαιρινής περιόδου. Αύριο Πέμπτη και την Παρασκευή θα ανοίξει η αυλαία των συνεντεύσεων μεταξύ ανέργων και εργοδωτών με σκοπό να καλυφθούν οι ανάγκες προσωπικού για την ξενοδοχειακή βιομηχανία. Οι πρώτες ομαδικές συνεντεύξεις θα γίνουν σε ξενοδοχεία της Λεμεσού και Πάφου. Σε καταιγιστικό στάδιο συνεντεύξεις και για το λιανικό. **Σελ. 3**

Επιχορηγήσεις για το εμπορικό σήμα των ΜμΕ

Από την Ε.Ε. ύψους 16 εκατ.

Άνοιξαν οι αιτήσεις για το νέο σχέδιο χορηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ύψους 16 εκατ. ευρώ για κατοχύρωση του εμπορικού σήματος μικρομεσαίων επιχειρήσεων, βιομηχανικών σχεδίων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Οι επιχορηγήσεις αφορούν μόνο για καινούργια διανομητική ιδιοκτησία και όχι υφιστάμενη, αν και υπάρχουν σκέψεις για ένταξη και των υφιστάμενων στο μέλλον. **Σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το τέλος του φθηνού χρήματος

Η ΕΚΤ για πάνω από μια επταετία τώρα καταφέρνει, μέσα από τα δικά της προγράμματα αγοράς ομολόγων, να διατηρεί τη σταθερότητα στις αγορές χρέους των χωρών της ευρωζώνης. Σε αυτά περιλαμβάνονται το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων του 2015, γνωστό ως APP και το πρόγραμμα του 2020 για αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας, γνωστό ως PEPP. Συνδυαστικά, τα δύο προγράμματα στην κορύφωσή τους εντός του 2021 προσέγγισαν σε μηνιαίο όγκο συναλλαγών τα €100 δισ. Επιπλέον, η ΕΚΤ μέσα από εξειδικευμένα προγράμματα που δημιούργησε το 2014, έθεσε σε λειτουργία έναν μηχανισμό παροχής φθηνής χρηματοδότησης προς τις τράπεζες, με στόχο την παρότρυνση δανείων στους Ευρωπαίους

πολίτες και επιχειρήσεις, γνωστό ως TLTROs. Τα πιο πάνω προγράμματα έχουν συνδυαστικά προσφέρει καθαρούς πόρους που ανέρχονται περίπου στα €9 τρις. όπως προκύπτει μέσα από τη μεγέθυνση του ισολογισμού της νομισματικής αρχής. Η μεγάλη εξάρτηση των αγορών στις παρεμβάσεις της ΕΚΤ αποτέλεσε και την κύρια αιτία για την οποία αξιωματικοί της τράπεζας παρουσίαζονταν έτοιμοι να συνεχίσουν άνευ όρων την υποστηρικτική πολιτική, ακόμη και όταν από το Β' εξάμηνο του 2021 ο πληθωρισμός είχε αρχίσει να κάνει την εμφάνισή του. Προς αυτήν την κατεύθυνση ήταν και το αφήγημα που υιοθετήθηκε προκειμένου να εξηγηθεί ότι ο πληθωρισμός ήταν ένα παροδικό φαινόμενο και άρα δεν θα δημιουργούσε την ανάγκη

αύξησης των επιτοκίων του ευρώ. Η διάκριση, όμως, και η ένταση του πληθωρισμού σε συνδυασμό με τις ενέργειες άλλων κεντρικών τραπεζών, είχε ως αποτέλεσμα να υιοθετήσει η ΕΚΤ στην προχθεσινή της ανακοίνωση, λεκτικό που να παραπέμπει στο ενδεχόμενο εγκατάλειψης της χαλαρής νομισματικής πολιτικής. Η αντίδραση υπήρξε βίαιη, στρίβοντας απόλυτα την πεποίθηση ότι χωρίς τη στήριξη τα προβλήματα δεν θα αργήσουν να κάνουν την εμφάνισή τους. Συγκεκριμένα, οι επενδυτές ομολόγων μόλις συνειδητοποίησαν ότι μετά τον Μάρτιο και αφού ολοκληρωθεί το PEPP, η ΕΚΤ δεν θα είναι σε θέση να ενεργοποιήσει το APP στον βαθμό που υποσχέθηκε, δηλαδή €30 δισ. αγορές τον μήνα, λόγω πληθωρισμού, ξεκίνησαν

τις πωλήσεις. Η απόδοση των ελληνικών ομολόγων σε σχέση με τα αντίστοιχα γερμανικά ξεπέρασε τις 220 μονάδες βάσης και ο κίνδυνος για μια γενικευμένη διασπορά του προβλήματος στις χώρες του ευρωπαϊκού νότου είναι πλέον ορατός. Αν και με περιορισμένα όπλα, η ΕΚΤ αναμένεται πως θα συνεχίσει τις προσπάθειες για να καθυστερήσουν οι αγορές και να «μαζετούν» τα spreads προτού η κατάσταση τεθεί εκτός ελέγχου πυροδοτώντας μια νέα κρίση χρέους. Σε αυτήν την προσπάθεια η συνδρομή των πολιτικών ηγεσιών της ευρωζώνης θα είναι κρίσιμη με τα φώτα να στρέφονται το δίχως άλλο στο δίδυμο Σόλτς-Μακρόν, του οποίου η αποτελεσματικότητα αντιμετώπισης οικονομικών κρίσεων θα δοκιμαστεί για πρώτη φορά

από την ανάληψη της ηγεσίας από τον Γερμανό καγκελάριο. Όμως πριν να συμβούν όλα αυτά, προηγείται η ανάγκη επίδειξης διπλωματικής δεινότητας για να αποτραπεί μια βίαιη κατά πως φαίνεται σύγκρουση που κυοφορείται εδώ και μερικές εβδομάδες μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας. Αν αποτύχουν να το πράξουν και η διπλωματία καταρρεύσει τότε η παρούσα ενεργειακή κρίση θα οδηγηθεί σε αχαρτογράφητα νερά δημιουργώντας τέτοια τετελεσμένα στον πληθωρισμό που αναγκαστικά θα σημάνει και το τέλος του φθηνού χρήματος στην ευρωζώνη μετά από σχεδόν μια δεκαετία. Σε κάθε περίπτωση, το επόμενο διάστημα είναι κρίσιμο και αναμένεται πως θα καθορίσει τα οικονομικά δεδομένα της χρονιάς αν όχι κάτι περισσότερο.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Ενας «πράσινος» κατάλογος αλλάζει την παγκόσμια αγορά

Ποιες δραστηριότητες εντάσσονται στην πράσινη ανάπτυξη; Ποιες επενδύσεις είναι περιβαλλοντικά βιώσιμες και πρέπει να ενισχυθούν; Απλά ερωτήματα οδήγησαν στην απλή λύση να καταγραφούν σε επίσημο κατάλογο οι δραστηριότητες που θεωρούνται πράσινες, που προστατεύουν το περιβάλλον, που θεωρούνται βιώσιμες. Ετσι, όμως, γεννήθηκε κάτι πολύ σημαντικότερο από έναν (πολυεσλίδο) κατάλογο, δημιουργήθηκε κάτι που αλλάζει την Ευρώπη, ίσως και τον κόσμο. Η ταξινόμηση των πράσινων δραστηριοτήτων που έγινε γνωστή με την ελληνοπρεπή ονομασία κανονισμός taxonomy.

Η ευρωπαϊκή taxonomy ξεκινάει να καταγράφει σε 550 σελίδες αυτή τη στιγμή, παρέχει σε εταιρείες, επενδυτές, κρατικούς αξιωματούχους τις δραστηριότητες που θεωρούνται βιώσιμες για το περιβάλλον. Προσφέρει στους

τα οικονομικά αποτελέσματα. Ναι, θα γίνει και ήδη άρχισε. Από φέτος περίπου 11.000 εταιρείες, εισηγμένες σε ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, πρέπει να ανακοινώσουν το ποσοστό πωλήσεων και επενδύσεών τους που ταιριάζουν με την taxonomy. Το ίδιο ισχύει και για διαχειριστές κεφαλαίων που πρέπει να ανακοινώσουν ποιες δουλειές τους είναι συμβατές με τις προβλέψεις της πράσινης κατάταξης. Από το 2024, οι τράπεζες θα διαμορφώνουν και θα δημοσιοποιούν τον «Δείκτη πράσινων κεφαλαίων» με τα ποσά που έχουν επενδύσει σε ανάλογες δραστηριότητες. Η κοινή γνώμη, οι επενδυτές, οι καταναλωτές θα γνωρίζουν πόσα κεφάλαια κατευθύνονται σε δραστηριότητες μηδενικών εκπομπών αερίου και από ποιους...

Μέχρι τα μέσα του 2022 εκτιμάται ότι θα είναι έτοιμο και το νέο θεσμικό πλαίσιο για τη μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (οδηγία CSRD), που θα αφορά όλες τις εισηγμένες εταιρείες αλλά και τις μεγαλύτερες μη εισηγμένες. Ακολουθεί το αυτονόητο, η Ευρωπαϊκή Ένωση ή οργανισμός που θα ορίσει, θα πιστοποιεί επενδύσεις, δραστηριότητες που είναι φιλικές με το περιβάλλον και διευκολύνονται.

Η πράσινη μετάβαση, η προστασία του πλανήτη, είναι από τις πιο σημαντικές μεταρρυθμίσεις της παγκόσμιας Ιστορίας και έχει εμπροσθοβαρές κόστος. Ακόμα και για την ελληνική οικονομία που είναι προαναπολιτισμένη στις υπηρεσίες κι όχι στην παραγωγή. Βεβαίως υπάρχουν κι εδώ κλάδοι, όπως η παραγωγή ρεύματος, η μεταλλουργία, η τσιμεντοβιομηχανία, που πλήττονται.

Κυρίως, όμως, το πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας αφορά την καταναλωτική συμπεριφορά, τις μεταφορές και τη χαμηλή χρηματοδότηση έρευνας και καινοτομίας. Ο καινοβόριος τρόπος ανάπτυξης και συμπεριφοράς που είναι φιλικός στο περιβάλλον απαιτεί καινοτομίες και ανάπτυξη νέας τεχνολογίας σε πολλούς τομείς. Πλεονέκτημα έχουν οι χώρες που ενισχύουν την έρευνα, στην οποία διατίθεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση των «27» το 2,1% του ΑΕΠ, ενώ στις χώρες του ΟΟΣΑ το 2,4%. Στην Ελλάδα η χρηματοδότηση της έρευνας και ανάπτυξης είναι μόλις 1,2% του ΑΕΠ και υπάρχουν περιθώρια να βελτιωθεί.

Τα ΜΟΕ και η κινητικότητα

Κινητικότητα άρχισε να δημιουργεί η πρόταση για ΜΟΕ που προωθεί με θέρμη από την πρώτη ημέρα που ανέλαβε το ΥΠΕΞ ο Ιωάννης Κασουλίδης. Όπως ο ίδιος ανέφερε σε μια δραματική δήλωσή του στο Τρίτο Πρόγραμμα του ΡΙΚ, η πρότασή του γίνεται με στόχο να σωθεί η Αμμόχωστος και να αφαιρεθεί το επικειρήματα της τουρκικής πλευράς για απομόνωση των Τουρκοκυπρίων.

Πάντως, στην πλευρά μας δεν έχουν ακόμα τοποθετηθεί ξεκάθαρα τα κόμματα στην πρόταση του Ιωάννη Κασουλίδη, η οποία ως γνωστόν υποβλήθηκε παλαιότερα από τον μεγάλο Νίκο, αλλά τώρα προωθείται... αναδομικά και δυναμικά. Κάποια κόμματα της αντιπολίτευσης είναι σίγουρο ότι θα τοποθετηθούν αρνητικά στην προώθηση των συγκεκριμένων ΜΟΕ, όπως το έπραξαν και παλαιότερα. Θα ανέμενε όμως κάποιος ότι τουλάχιστον το ΑΚΕΛ θα είχε μέχρι στιγμής τοποθετηθεί σε ένα τόσο σοβαρό θέμα. Κάτι που δεν έχει ακόμα γίνει. Για να είμαστε δίκαιοι ούτε από πλευράς ΔΗΣΥ υπήρξε επίσημη τοποθέτηση αλλά ούτε και από το αγωνιστικό ΔΗΚΟ. Μόνο ΕΔΕΚ και ΕΛΑΜ έχουν εκφράσει με τον δικό τους τρόπο την αντίθεσή τους στα ΜΟΕ που προωθεί ο Κασουλίδης. Ασφαλώς η αποφυγή σκεδών όλων να τοποθετηθούν οφείλεται στον προεκλογικό που έχει αρχίσει και στην προσπάθεια των κομμάτων για συνεργασίες και συστημώσεις.

Από την άλλη πλευρά του συμπλοκώματος όμως υπήρξαν χθες σημαντικές φωνές υπέρ της πρότασης Αναστασιάδη-Κασουλίδη. Ο γ.γ. του τ/κ Αριστερού Κινήματος Αμντουλλάχ Κορμαζόγν και ο ηγέτης του Κόμματος Ενωμένη Κύπρος (ΒΚΡ) Ιζζέτι Ιζτζίν εξέφρασαν την στήριξη τους στην πρόταση για επιστροφή Βαρωσιού στους νόμιμους κατοίκους του θα άνοιγμα του κατεχόμενου λιμανιού Αμμοχώστος και παράνομου αεροδρομίου. Μάλιστα επέκριναν τον Τατάρ που απέρριψε την πρόταση. Επιπλέον τον κατηγορήσαν ότι η απόρριψη της συγκεκριμένης πρότασης θα είναι το μεγαλύτερο κακό κατά της τουρκοκυπριακής κοινότητας και χαρακτηρισμό την πολιτική του δικτομιστή Τατάρ στο θέμα του Βαρωσιού και των δύο κρατών ως «κενού περιεχομένου πατριδοκαπηλίας».

Ανεξαρτήτως του αν συμφωνεί κανείς ή όχι με την ολότητα ή μέρος των ΜΟΕ, υπήρξε τα τελευταία χρόνια άλλη πρόταση της πλευράς μας που να υποθετίθηκε από τ/κ πολιτικούς και να τους έστρεψε κατά του Τατάρ και όσων άλλων την απέρριψαν; Έξτρα μόνονους για τον ΥΠΕΞ μπορεί να θεωρηθεί και η δήλωση του Μαυρομάννη στην

-Εμανουέλ να δεις που θα το κάνουν πατέντα στην Κύπρο.

«Κ», στη συνέντευξη με την Μαρίνα Οικονομίδου, ότι με τον Κασουλίδη ίσως υπάρξει κινητικότητα στο κυπριακό και οι αιχμές του κατά του πρώην ΥΠΕΞ περί «απουσίας μέτρου που μας στοίχισε στην εξωτερική πολιτική». Την μέχρι στιγμής σύντομη παρουσία του Κασουλίδη στο ΥΠΕΞ θα μπορούσε κανείς να την χαρακτηρίσει και ως ένα ταχύρρυθμο μάθημα διπλωματίας...

• • • • •

Οι βόμβες του Μαλά

Τις δικές του βόμβες έριξε χθες ο δις υποψήφιος πρόεδρος του ΑΚΕΛ Σταύρος Μαλάς, αναφερόμενος στα όσα λέγονται για επιλογή υποψηφίου από την Εζεκία Παπαϊωάννου. Όπως δήλωσε στον Άλφα, «η χώρα δεν χρειάζεται αλλαγή εξουσίας, αλλά αλλαγή νοοτροπίας και δεν πιστεύω στον όρο προοδευτικές δυνάμεις. Υπάρχουν προοδευτικοί άνθρωποι και υπάρχουν σε όλους τους πολιτικούς χώρους». Υποστήριξε επίσης ότι αυτός που θα επιλεγεί ως προοδευτικός θα πρέπει να έχει ένα και μόνο χαρακτηριστικό και αυτό είναι η αξιοπιστία. «Πρέπει να ψάξεις το παρελθόν του και αν αυτό προσδίδει αξιοπιστία στο να διαχειριστεί το μέγιστο αξίωμα της Δημοκρατίας, τότε να προχωρήσουμε. Ελπίζω, ως πολίτης αυτής της χώρας, ότι το άτομο αυτό θα βρεθεί», πρόσθεσε. Πάντως ο ίδιος ξεκαθάρισε πως το... κακό (δική μου έκφραση) με την υποψηφιότητά του δεν πρόκειται να τριτύψει. Κατέληξε όμως με την αναφορά ότι «θα συσταθεί με τις αποφάσεις που θα επιλέξει ο ίδιος προσωπικά», υπονοώντας σαφώς ότι δεν

αποκλείεται η δική του επιλογή να είναι διαφορετική από αυτήν του ΑΚΕΛ. Τα όσα όμως ανέφερε ότι δεν χρειάζεται αλλαγή εξουσίας αλλά αλλαγή νοοτροπίας έκαναν αρκετούς και στον Λόφο και στην Πινδόρου να θέλουν να στείλουν κεραστικά. Μια πηγή μου έλεγε χθες ότι στην Εζεκία Παπαϊωάννου ακόμα διερωτώνται αν τα περί αλλαγής νοοτροπίας αφορούσαν τελικά τους ίδιους.

• • • • •

Το τραπέζι του Πούτιν

Πάρτι έκαναν στο Twitter με το τεράστιο τραπέζι που έστρωσε ο Πούτιν στον Μακρόν, τον οποίο εξόρισε... δέκα μέτρα μακριά του, στις συνομιλίες για το Ουκρανικό. Η φωτογραφία έκανε ιδιαίτερη αίσθηση και στην Κύπρο. Γνωστός διπλωμάτης όταν την είδε αφού έσκασε στα γέλια είπε ότι ο Πούτιν βάζει κακές ιδέες στον Τατάρ για την επόμενη συνάντηση που θα έχει με τον Αναστασιάδη. «Σε ένα τέτοιο τραπέζι ίσως να συμφωνούσε να παρακαθήσει ο δικτομιστής και να συνεχίσει χωρίς διακοπή τον μονόλογό του για τα δύο κράτη», συμπλήρωσε.

• • • • •

Το... χέσιμο του Προέδρου

Πολύη κουβέντα έγινε για ένα «χέσπικα» που ξέφυγε του Προέδρου σε συνέντευξη προς τον Καρεκλά, η οποία συνδυάστηκε με τις υποψηφιότητες για τις προεδρικές του 2023. Το βίντεο κυκλοφόρησε στα σόσιαλ μίντια και

έγινε Viral με αναφορές για όσα τεκταίνονται για τις προεδρικές του 2023. Ωστόσο το απόσπασμα, σύμφωνα με τον Καρεκλά είναι από συνέντευξη που έγινε πριν από τέσσερα χρόνια και την διέγερσαν τώρα συνεργάτες του, προφανώς για να συνδεθεί με τον υπό εξέλιξη προεκλογικό. Χαρακτήρισε μάλιστα την ενέργειά τους ανήθικη και αισχρή.

Πάντως ο ίδιος ο Καρεκλάς φαίνεται στο βίντεο να διαβεβαιώνει τον Πρόεδρο πως θα φρόντιζε ο ίδιος να μην βγουν προς τα έξω όσα έλεγαν νομίζοντας πως ήταν κλειστά τα μικρόφωνα. Επιπλέον δεν έχει κανένας απαντήσει πειστικά ποιοι είχαν πρόσβαση στο υλικό που θα διαβεβαιώνει ο Καρεκλάς ότι δεν θα έβγαине στη δημοσιότητα. Πολιτικός παρατηρητής σχολίασε χθες ότι η διαρροή είναι μια ένδειξη τι έχουμε να δούμε στον προεκλογικό που τρέχει. «Βασικά ήταν η πρώτη απόπειρα Deep fake news» σημείωσε, συμπληρώνοντας πως είναι ξεκάθαρο ποιος ήταν ο στόχος της συγκεκριμένης διαρροής με την συγκεκριμένη σάτκα. Η σάτκα ήταν: «εμένα εν τώπι νη ενδιαι φέρει με, όποιος θέλει να πάει (να είναι υποψήφιος), τζαι ότι θέλει ας γίνει...», «χέσπικα τζαι αν με στείλουν σπίτι μου τζαι αν δεν με στείλουν, το πολύ-πολύ να ζήσω και λίγα χρόνια σαν άνθρωπος».

• • • • •

κονίζ: Αληθεύει ότι ο Σιζό αναμένει τον Πρίγκιπα να δώσει σήμα για να κινηθούν προς συγκεκριμένο υποψήφιο για τις προεδρικές; ΕΔΕΚίτης διαισθάνεται πως οι συζητήσεις μεταξύ Νικόλα και Σιζό είναι πιο προκλητικές από αυτές με το ΑΚΕΛ...

«Ξαναχτίζοντας» τη Σμύρνη

Τριοδιάττον απεικόνιση ζωντανεύει τα κτίρια της προκυμίας πριν την καταστροφή του 1922

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

«**Πισιούρνο**». Έτσι έλεγε το Πισιούπεργκ των ΗΠΑ ο Τάσος Σταθάκης. Ο Μικρασιάτης από το Αϊβαλί έφυγε για την Αμερική κάπου κοντά στα 18 του χρόνια. Έμεινε στα ξένα, γύρισε και έφυγε ξανά για τη Γαλλία και συνεργάστηκε με τη ναυτιλιακή εταιρεία Ellerman Lines ως ταχυδρόμος, μεταφέροντας μηνύματα και επιστολές στα πληρώματά τους. Κάπως έτσι, μας περιγράφει σήμερα ο γγονός του, Τάσος Κατσικας, κατέληξε στη Σμύρνη όπου ζούσε ο αδερφός του. «Δούλευε στη συγκομιδή των σύκων και καθοδηγούσε τους Τούρκους “κληρίδης”, όπως έλεγαν όσους έφερναν τα σύκα με καμήλες στο λιμάνι. Έκανε

Ο Τάσος Κατσικας, που ο παππούς του έχασε για πάντα τη Σμύρνη, αποφάσισε να την αναδημιουργήσει ψηφιακά.

συχνά το εμπορικό δρομολόγιο Σμύρνη -Κωνσταντινούπολη και έτσι γνωρίστηκε με τη γιαγιά μου, την Κυριακή», μας λέει. Στις διηγώσεις του παππού, η Σμύρνη του θύμιζε κάτι από τη γαλλική Μασσαλία όπου έζησε μερικά χρόνια. Όταν μιλούσε για εκείνη την εποχή δεν υπήρχε περίπτωση να μην αναφερθεί στην προκυμία της πόλης που ονομαζόταν Καί (Quai) και στη ζωντάνια της. Τα καφενεία, τα χάνια όπου έμενε πολλές φορές για να είναι κοντά στα εμπορεύματα, τα με-

Τα κτίρια κατασκευάζονται αρχικά ως γεωμετρικά μοντέλα, ως ψηφιακές μακέτες, δηλαδή, για τον έλεγχο της γεωμετρίας τους. Το πρότζεκτ αναβίωσης της προκυμίας αποτελείται από 400 εκατομμύρια ψηφιακά πολύγωνα.

γάλα ξενοδοχεία, τα πανηγύρια και η κίνηση που δεν σταματούσε ποτέ ήταν οι αναμνήσεις που έφερε μαζί του στην Ελλάδα λίγο πριν από την καταστροφή. «Πρόλαβε και έφυγε στις αρχές Σεπτεμβρίου, πριν μπει ο στρατός (του Κεράλ) μέσα στην πόλη. Έβαλε τη γυναίκα του και το πρώτο τους παιδί μέσα σε ένα πλοίο και έπειτα έφυγε και αυτός παίρνοντας μαζί του ελάχιστα πράγματα. Ηρθε στη Χαλκίδα, πόλεμνη μετά στο αλβανικό μέτωπο αλλά στη Σμύρνη δεν

ξαναπάγε ποτέ», μας λέει ο κ. Κατσικας.

Ο Τάσος Σταθάκης μπορεί να έχασε για πάντα την προκυμία της Σμύρνης αλλά ο εγγονός του, έναν αιώνα μετά την καταστροφή, αποφάσισε να την αναδημιουργήσει ψηφιακά. Ο Τάσος Κατσικας, επαγγελματίας με μεγάλη εμπειρία στον χώρο της τριοδιάττας αναπαράστασης, αναπλάθει τα κτίρια της προκυμίας όπως ήταν πριν από την πυρκαγιά του 1922. Με τη βοήθεια της

σύγχρονης τεχνολογίας και με πηγές το δίτομο βιβλίο των Γ. Πουλιμένου και Α. Χατζηκωνσταντίνου «Η προκυμία της Σμύρνης» (εκδ. Κανόν), φωτογραφίες της εποχής, κατόψεις και χάρτες «ξαναχτίζει» τα ιστορικά κτίρια στο ψηφιακό μετα-σύμπαν της Σμύρνης. «Θέλω να δείξω πώς ήταν όλα η προκυμία και τις ακριβείς θέσεις των κτιρίων. Δίνω μεγάλη προσοχή στην ιστορική ακρίβεια και στη λεπτομέρεια», σημειώνει. Από τα περίπου 190 κτίρια, έχουν «ογκωθεί» τα 150, ανάμεσα στα οποία το πολυτελές ξενοδοχείο Κράιμπερ Παλάς, τα καφενεία Μιμήκου αλλά και το κτίριο που στεγάριζε την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και σήμερα φιλοξενεί τα γραφεία του τουρικού ΕΟΤ.

Τα περισσότερα κτίρια καταστράφηκαν με την πυρκαγιά και σχεδόν όλα τα υπόλοιπα κατεδαφίστηκαν τα επόμενα χρόνια.

Σε δεύτερο χρόνο ο κ. Κάτσικας θα επιμεληθεί τον χρωματισμό τους, παίρνοντας στοιχεία από τα χρώματα των αρχοντικών της Μυτιλήνης που χτίστηκαν την ίδια εποχή. Στόχος του είναι να αναδημιουργήσει και το εσωτερικό ορισμένων κτιρίων, όπως μιας αρχοντικής κατοικίας, του θεάτρου της Σμύρνης και ενός κινηματογράφου, ενός καφενείου, ενός σχολείου και της εκκλησίας της Αγίας Φωτεινής. «Με τεχνολογία ειδικής πραγματικότητας θα μπορούσε κανείς να περιηγηθεί σε αυτόν τον κόσμο. Το υλικό αυτό έχει εκπαιδευτικό και ιστορικό χαρακτήρα και θα χαίρομαι να γίνει μέρος μιας έκθεσης», σημειώνει. Ένας φόρος τιμής σε έναν Μικρασιάτη πρόσφυγα, μπορεί να γίνει μια κληρονομία για όλους.

Φόρος τιμής στα κόμικς του Βελγίου

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ. Ηρώες κόμικς διάσημων Βέλγων δημιουργών θα κοσμούν τα νέα διαβατήρια της χώρας, που παρουσιάστηκαν χθες στον Τύπο, στις Βρυξέλλες. Στις σελίδες των διαβατηρίων θα απεικονίζονται οι ήρωες του Ερζέ, Τεντέν και ο πιστός σκύλος του, Μίλου, αλλά και οι τετετέκιβ Μπλίκ και Μόρτμερ, που δημιουργήσε ο εξίσου διάσημος Βέλγος σκιτσογράφος Εντουάρ Τζέκομπς. Από τις σελίδες του νέου βελγικού διαβατηρίου δεν θα μπορούσαν να λείπουν τα στρουμπάκια, η σέξι αεροσυνόδος Νατασά, το φανταστικό ζώο μαρσοσυλπιαί, ο Σπιρού και ο Λάργκο Ουίντς. Οι ήρωες αυτοί, ιδιαίτερα δημοφιλείς στον γαλλόφωνο κόσμο, αλλά και πέρα από αυτόν, λαμβάνουν μέσω του διαβατηρίου κρατική αναγνώριση. Σε μήνυμά της στο Twitter, η υπουργός Εξωτερικών του Βελγίου, Σοφί Βιλμές, ανακοίνωσε ότι το νέο ταξιδιωτικό έγγραφο θα είναι διαθέσιμο από τις 7 Φεβρουαρίου. «Εγκαινιάζουμε νέο πρωτότυπο διαβατήριο με πρωίδες και ήρωες των κόμικς. Το νέο βελγικό διαβατήριο θα είναι ακόμη πιο ασφαλές, χάρη στις νέες τεχνολογίες προστασίας προσωπικών δεδομένων», λέει η κ. Βιλμές στο βίντεο που συνοδεύει το μήνυμά της.

Οι πρωταγωνιστές

Ο Τεντέν, το διασημότερο εξαγώνιμο προϊόν του Βελγίου, καταλαμβάνει εξήκουσα θέση στις σελίδες του νέου διαβατηρίου. Ο θρυλικός κόκκινος και άσπρος πύραυλος, που μεταφέρει τον Τεντέν και τους φίλους του στο φεγγάρι στον τόμο «Αποστολή στη Σελήνη», απεικονίζεται στη δεύτερη σελίδα του εγγράφου, απέναντι από τη φωτογραφία και τα στοιχεία ταυτότητας του πολίτη. Στις σελίδες 6-7, εμφανίζεται σε περιγράμμα ο πύργος του Μουλενσάρ, ιδιοκτησίας του καπετάνιου Αντόκ, αχώριστου συντρόφου του Τεντέν στις περιπέτειές του. Ο Μπομπ και η Μπομπέτ, τα δύο νέα παιδιά που λύνουν μυστήρια από το 1945 στις σελίδες του ημερησίου Τύπου,

Τα σκίτσα των Βέλγων δημιουργών έβαλαν τη χώρα στον παγκόσμιο πολιτιστικό χάρτη για πρώτη φορά μετά τον Μπρέγκελ, ενώ ο ρόλος τους στα διαβατήρια δεν είναι μόνο διακοσμητικός, καθώς αποτελούν στοιχεία πιστοποίησης της γνησιότητάς του.

γνωστοί κυρίως σε αναγνώστες του περιοδικού Τύπου σε Βέλγιο και Γαλλία, τιμώνται και αυτοί στις σελίδες του διαβατηρίου. Η υπουργός έσπευσε να προλάβει τις επικρίσεις, επισμαίνοντας ότι το νέο βελγικό διαβατήριο αποτελεί «φόρο τιμής στην ένταξη τέχνη (τα κόμικς), με μια πνευλιά ταλέντου, ταπεινοφροσύνης και χιούμορ». Οι απεικονίσεις των πρώων των κόμικς στις σελίδες του διαβατηρίου δεν έχουν, όμως, μόνο διακοσμητική αξία, καθώς αποτελούν στοιχεία πιστοποίησης της γνησιότητάς τους. Κάθε σχέδιο περιλαμβάνει κρυφή γραπτή ή ζωγραφιστή αναφορά στον δημιουργό του κόμικς, η οποία μπορεί να εντοπισθεί με τη χρήση μεγεθυντικού φακού. «Το διαβατήριό μας είναι ένα από τα ασφαλέστερα του κόσμου, καθώς περιλαμβάνει 48 στοιχεία ασφαλείας. Το βελγικό διαβατήριο είναι το πέμπτο ισχυρότερο, σύμφωνα με την κατάταξη των 90 ισχυρότερων διαβατηρίων στον κόσμο», είπε η κ. Βιλμές. Με αφορμή την κυκλοφορία του διαβατηρίου, το Μουσείο κΚόμικς των Βρυξελλών διοργανώνει έκθεση για την ιστορία των βελγικών διαβατηρίων.

REUTERS

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΤΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέλι: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥΝίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΑΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Τρέχουν για προσωπικό ενόψει καλοκαιρινής σεζόν

Αύριο η πρώτη συνάντηση ανέργων και εργοδοτών - Αρχή από τις επαρχίες Λεμεσού και Πάφου - Στο τραπέζι και εργαζόμενοι από τρίτες χώρες

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Από τις 23 Δεκεμβρίου που λήφθηκε η απόφαση για διενέργεια ομαδικών συνεντεύξεων για κάλυψη των κενών θέσεων στην ξενοδοχειακή βιομηχανία, το λιανικό, την εστίαση και την οικοδομική βιομηχανία και μέχρι το τέλος της προηγούμενης εβδομάδας, δεν είχαν ληφθεί οριστικές αποφάσεις για το πού και πότε θα ξεκινούσε η διαδικασία. Ενώ η δέσμευση από πλευράς του αρμόδιου Υπουργείου ήταν ότι πάση θυσία η συγκεκριμένη διαδικασία θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί μέχρι τέλος Ιανουαρίου, τελικά το θέμα πήρε παράταση για τον Φεβρουάριο. Έπρεπε πρώτα να γίνει ο έλεγχος των στοιχείων που είχε το τμήμα Εργασίας στη διάθεσή του, η επιβεβαίωση των κενών θέσεων και των αναγκών σε προσωπικό και ακολούθως να γίνουν τα απαραίτητα logistics, ώστε να βρεθεί επαρκής αριθμός λειτουργιών του Υπουργείου Εργασίας, που θα μπορεί να συντονίζει το όλο εγχείρημα στα κατά τόπους σημεία διεξαγωγής των ομαδικών συνεντεύξεων. Αυτό το ζήτημα φαίνεται να επιλύεται. Σύμφωνα, λοιπόν, με τελευταία ενημέρωση από το Υπουργείο Εργασίας, την προσεχή Πέμπτη και Παρασκευή θα ανοίξει η αυλαία της διαδικασίας με σκοπό να καλυφθούν οι ανάγκες προσωπικού για την ξενοδοχειακή βιομηχανία ή τουλάχιστον μέρος αυτών. Οι πρώτες ομαδικές συνεντεύξεις ανέργων θα λάβουν χώρα σε ξενοδοχεία της Λεμεσού και Πάφου. Πρόκειται για τις επαρχίες στις οποίες προκύπτουν οι μεγαλύτερες ανάγκες προσωπικού, όπως αναφέρει στην «Κ» ο διευθυντής του τμήματος Εργασίας Αλέξανδρος Αλεξάνδρου. Στη συνέχεια θα ακολουθήσει η επαρχία της ελεύθερης Αμμοχώστου η οποία επίσης έχει σοβαρά θέματα ελλείψεων. Μικρότερα ζητήματα προκύπτουν για τις επαρχίες Λάρνακας και Λευκωσίας.

Εικόνα ανά επαρχία

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, η επαρχία Λευκωσίας αριθμούσε την Τρίτη γύρω στις 40 κενές θέσεις στον τομέα της φιλοξενίας, ενώ σε παρόμοια επίπεδα είναι ο αριθμός των ανέργων

Μέχρι το μεσημέρι της Τρίτης υπήρχαν 1.300 κενές θέσεις εργασίας στα ξενοδοχεία της Πάφου ενώ νέες αιτήσεις καταφθάνουν συνεχώς στα επαρχιακά γραφεία.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι στην Πάφο, ακολουθεί η Λεμεσός και η ελεύθερη Αμμόχωστος. Πολύ μικρές οι ανάγκες σε Λάρνακα και Λευκωσία.

και στα ξενοδοχεία της επαρχίας Λάρνακας. Ως εκ τούτου οι δύο επαρχίες δεν φαίνεται προς το παρόν να είναι στα πλαίσια του Υπουργείου για την διαδικασία ομαδικών συνεντεύξεων. Σε ιδιαίτερα ψηλά επίπεδα είναι οι ανάγκες και στην Λεμεσό, με νέα αιτήματα να προστίθενται

καθημερινά στον υφιστάμενο τριψήφιο αριθμό. Η χειρότερη εικόνα καταγράφεται στην επαρχία Πάφου με την ανεργία στα ξενοδοχειακά επαγγέλματα να κτυπά κόκκινο. Σύμφωνα με τελευταία στοιχεία του υπουργείου Εργασίας, μέχρι το μεσημέρι της Τρίτης υπήρχαν 1.300 κενές θέσεις εργασίας στα ξενοδοχεία της Πάφου, ενώ στα επαρχιακά γραφεία καταφθάνουν συνεχώς νέες αιτήσεις που αυξάνουν με γεωμετρική πρόοδο τους αριθμούς των κενών θέσεων, μετά από οδηγίες του ΣΤΕΚ και του ΠΑΣΥΣΕ προς τα μέλη τους να υποβάλουν τις ανάγκες κενών θέσεων των μονάδων τους. Οι αιτήσεις που καταφθάνουν εξετάζονται καθημερινά, ώστε να καταγραφεί κατά πόσο πρόκειται για θέσεις προσωπικού ξενοδοχείου, ή άλλων κλάδων. Σύμφωνα με τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί

μέχρι στιγμής, ελλείψεις υπάρχουν σχεδόν σε όλες τις θέσεις που στελεκώνουν το προσωπικό ξενοδοχείου, ωστόσο, όπως αναφέρει ο κ. Αλεξάνδρου, αυτή την στιγμή οι θέσεις με τη μεγαλύτερη ζήτηση είναι για καθαριστές, μάγειρες, σερβιτόρους και υπαλλήλους υποδοχής.

Με sms και email

Για κάθε επαρχία θα διατεθούν δύο μέρες. Οι ομαδικές συνεντεύξεις ξεκινούν με τον κλάδο των ξενοδοχείων ενώ θα ακολουθήσουν οι υπόλοιποι κλάδοι - λιανικό, εστίαση, οικοδομές - τις επρχόμενες εβδομάδες. Οι άνεργοι θα ενημερωθούν για την μέρα και την ώρα της συνέντευξης είτε μέσω γραπτού μηνύματος, είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Περί τα μέσα προς τέλος της επρχόμενης εβδομάδας, αναμένεται ότι θα γίνουν οι συζεύξεις

Ακολουθούν οι υπεραγορές

Βάσει του προγράμματος του Υπουργείου, ειρόσον ολοκληρωθούν οι συνεντεύξεις για τα ξενοδοχεία, η διαδικασία θα μεταφερθεί στον κλάδο του λιανικού τροφίμων, όπου επίσης προκύπτουν σοβαρότατες ελλείψεις προσωπικού που υπολογίζονται γύρω στις 2.700. Εκφράζεται πάντως έντονη ανησυχία από πλευράς συνδέσμου λιανικού εμπορίου για τους ρυθμούς με τους οποίους προχωρούν οι διαδικασίες και για το κατά πόσο θα υπάρχουν έγκαιρα αποτελέσματα από αυτή την διαδικασία. «Ηδη έχει καθυστερήσει η όλη διαδικασία και στο τέλος θυματοποιούνται οι επιχειρήσεις. Αν χρειάζονται δύο εβδομάδες για κάθε κλάδο τότε η διαδικασία θα καθυστερήσει υπερβολικά», υπογραμμίζει ο Μάριος Ατνώνιου γ.γ. ΠΑΣΥΛΙΕ και επισημύει ότι με καλύτερο προγραμματισμό θα μπορούσαν οι συνεντεύξεις να τρέχουν παράλληλα για όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας.

εγγεγραμμένων ανέργων και δεν έχουν λάβει το σχετικό μήνυμα επιθυμούν να συμμετάσχουν στην διαδικασία. Οι συνεντεύξεις θα γίνονται ως εξής. Το κάθε ξενοδοχείο θα έχει το δικό του σημείο στον χώρο διεξαγωγής των συνεντεύξεων. Εκεί, ο κάθε άνεργος θα έχει την ευκαιρία να καθίσει απέναντι από τον εργοδότη, στην παρουσία λειτουργού του Υπ. Εργασίας, ο οποίος θα καταγράφει τα αποτελέσματα. Η διαδικασία αναμένεται να διαρκέσει τουλάχιστον μέχρι τις 3 το απόγευμα, αναλόγως και του ενδιαφέροντος που θα προκύψει. Την επρχόμενη εβδομάδα θα ακολουθήσουν οι ομαδικές συνεντεύξεις σε ελεύθερη Αμμόχωστο.

Το θέμα της ελλείψης προσωπικού θα έπρεπε να είχε λυθεί από τον περασμένο Οκτώβριο επισημαίνει ο γεν. διευθυντής της ΟΕΒ Μιχάλης Αντωνίου, αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν πολύ πειστικές ανάγκες στον τομέα της φιλοξενίας και του λιανικού εμπορίου, στο παρόν πέντε της νέας καλοκαιρινής σεζόν. Και οι ξενοδοχοί από την πλευρά τους θεωρούν ότι η όλη διαδικασία έχει καθυστερήσει και επαναφέρουν το ζήτημα κάλυψης των κενών θέσεων με προσωπικό από τρίτες χώρες, στις περιπτώσεις τις οποίες η θέση δεν καλύπτεται διαφορετικά. Την ανησυχία του για τις ελλείψεις προσωπικού έχει εκφράσει και ο υφυπουργός Τουρισμού, ο οποίος σχολίασε ότι ενώ έχει γίνει πολύ σοβαρή δουλειά για την ανάκαμψη του τουρισμού, υπάρχει περιττώση φέτος να καταγραφούν καλά αριθμητικά αποτελέσματα, ωστόσο οι τουρίστες να φεύγουν δυσαρεστημένοι.

Από τρίτες χώρες

Υπάρχει ακόμα στο τραπέζι το σενάριο του προσωπικού από τρίτες χώρες, αν και καθίσταται σαφές ότι και αυτό θα γίνει ετεροχρονισμένα σε σχέση με το τι προσδοκούν οι επιχειρήσεις. Και αυτό γιατί πρώτα θα πρέπει να ολοκληρωθεί η διαδικασία των ομαδικών συνεντεύξεων ώστε να εξευρεθεί ο πραγματικός αριθμός των ενδιαφερομένων και να δοθούν άδειες για όσες θέσεις παραμένουν κενές. Από την πλευρά του υπουργείου Εργασίας επισημαίνεται ότι το θέμα εργοδότης προσωπικού από τρίτες χώρες θα εξεταστεί περί τα μέσα Φεβρουαρίου.

GoGordian
REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

- Στον 5ο όροφο επταώροφου κτηρίου
- Συνολικό εσωτερικό εμβαδόν 331τ.μ.
- 9 ξεχωριστοί γραφειακοί χώροι, δωμάτιο server, και λόμπι
- Δυνατότητα χρήσης ως γραφεία ή ενοικίασης ως εξυπηρετούμενα γραφεία με υψηλό μηνιαίο εισόδημα
- Προνομιούχα θέση στο επιχειρηματικό κέντρο της Λευκωσίας, κοντά σε ανέσεις και υπηρεσίες
- Δικαίωμα χρήσης 2 ακάλυπτων και 4 καλυμμένων θέσεων στάθμευσης
- Δεν υπόκειται σε Φ.Π.Α.

Ref: 7948

7777 5656
www.gogordian.com

€670.000

Ακριβαίνει το χτίσιμο πρώτης κατοικίας

Η οδηγία της ΕΕ, η αύξηση της τιμής πρώτων υλών και σε τι σπίτια κατοικούν οι Κύπριοι

Τον **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η πανδημία του κορωνοϊού δοκίμασε τα συστήματα υγείας των χωρών με τις γνωστές σε όλους μας συνέπειες. Τα απόνερα του Covid-19 εστιάζουν στην οικονομία και συγκεκριμένα στις επιπτώσεις των περιοριστικών μέτρων που τέθηκαν, αλλά πλέον και στην ακρίβεια των προϊόντων. Έπειτα από το δίκρονο «χαστούκι» του κορωνοϊού με φθίνουσα σημασία στην υγεία και στην οικονομία, παρατηρούνται σημαντικές αυξήσεις στον τομέα των κατασκευών. Σαν να μην έφτανε αυτό, ένα ακόμα «χτύπημα» τοπικού πλέον χαρακτήρα θα επιβαρύνει ακόμα περισσότερο τον τομέα των ακινήτων, λόγω της κοινωνικής οδηγίας με την οποία πρέπει να εναρμονιστεί η Κύπρος σε σχέση με τον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ του 5%. Η Κύπρος πρέπει μέσω νομοσχεδίου να αντικαταστήσει την επιβολή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ 5% σε κατοικίες μέχρι 200 τετραγωνικών μέτρων που ισχύει μέχρι και σήμερα, με νόμο που θα καλύπτει 140 τετραγωνικά μέτρα. Οποιοδήποτε εμβαδόν που θα είναι πέρα των 140 τ.μ. θα επιβαρύνεται με βασικό συντελεστή 19% ΦΠΑ, κάτι που φυσικά έχει φέρει αναστάτωση στην Βουλή των Αντιπροσώπων, αλλά και στους επαγγελματίες του κλάδου. Εάν ανατρέξει στο ιστορικό του εν λόγω νόμου που δίνει τη δυνατότητα για ΦΠΑ 5% στα πρώτα 200 τετραγωνικά μέτρα κατά την ανέγερση ή αγορά καινούργιας κατοικίας στην Κύπρο και σε ό,τι παραπάνω τετραγωνικά να αποδίδεται 19% ΦΠΑ, θα δει ότι υπήρξε ένα «ξεδόντιασμα» του αρχικού νόμου από δύο διαφορετικές θητείες Κυβερνήσεων. Ο αρχικός νόμος τον Οκτώβριο του 2011 έδινε την δυνατότητα μόνο σε πολίτη κράτους – μέλους της ΕΕ και μόνιμο κάτοικο της Κύπρου να έχει το δικαίωμα για μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ κατά την ανέγερση ή αγορά καινούργιας κατοικίας στην Κύπρο έως 200 τετραγωνικών μέτρων. Κύπριος πολίτης που έχτιζε κατοικία 300 τετραγωνικών μέτρων για παράδειγμα δεν ήταν δικαιούχος για ΦΠΑ 5%, ούτε πολίτης τρίτων χωρών. Τον Ιούνιο του 2012 εν μέσω της ίδιας κυβέρνησης που έφερε τον αρχικό νόμο δόθηκε η δυνατότητα χρησιμοποίησης του νόμου και από πολίτες χωρών που δεν ήταν σε κράτη μέλη της ΕΕ, «ανοίγοντας ουσιαστικά το παράθυρο» στους επενδυτές που θα ακολουθούσαν μετέπειτα το Πρόγραμμα των Πολιτογραφώσεων να επωφεληθούν της «έκπτωσης» αυτής. Το Νοέμβριο του 2016, επί άλλης κυβέρνησης πλέον, υπήρξε νέα

αλλαγή στο νόμο. Δόθηκε η δυνατότητα να εφαρμόζεται σε κατοικίες για τα πρώτα 200 τετραγωνικά μέτρα τους, παρόλο αν για παράδειγμα ήταν κατοικίες 300 τετραγωνικών μέτρων. Τα 200 θα υπόκεινταν στο ΦΠΑ 5% και τα άλλα 100 στο ΦΠΑ 19%. Όπως είναι λογικό, με τις διαδοχικές αλλαγές του νόμου από δύο διαφορετικές θητείες κυβερνήσεων, που σαφώς δημιουργήθηκε για να σπηρίξει την αγορά των ακινήτων, αλλά και για να λειτουργήσει ως μέτρο κοινωνικής πολιτικής, άλλαξε άρδην ο αρχικός του χαρακτήρας. Γίνεται αντιληπτό πως όσοι βουλευτές ψήφισαν τις εν λόγω αλλαγές είναι συνυπεύθυνοι για το όποιο «μπέρδεμα» έχει προκύψει.

Η αξία θα βάλει φρένο

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από το 2019 θέλησε να επαναφέρει τρόπον τινά το μέτρο στα όρια του αρχικού του χαρακτήρα, δηλαδή της κοινωνικής πολιτικής. Εκτιμά πως τα 140 τ.μ. είναι πιο κοντά για να έχει χαρακτήρα κοινωνικής πολιτικής σε σχέση με τα 200 τ.μ. και δεν είναι τυχαίος αριθμός. Σύμφωνα με συγκριτικά στατιστικά στοιχεία της Eurostat αν κάποιο άτομο διαμένει σε κατοικία με εμβαδόν περισσότερο από

Ο Κύπριος, όχι απλώς δεν ζει σε υπερπλήρες σπίτι, αλλά έχει το μικρότερο «ποσοστό υπερπληθυσμού» εντός σπιτιού, στο 2,5% εντός Ε.Ε.

141,4 τ.μ., τότε το μέγεθος της κατοικίας του είναι μεγαλύτερο της μέσης κατοικίας στην Κύπρο. Ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 95,9 τ.μ., άρα το όριο των 140 που θέτει η Επιτροπή είναι βάσει των δεδομένων της «δικαίω». Όπως διαφαίνεται μετά τις αντιδράσεις στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στους επαγγελματίες του κλάδου, λύση στην όλη δύσκολη εξίσωση του ΦΠΑ στα ακίνητα θα είναι η αξία του ακινήτου και όχι τα τετραγωνικά μέτρα. Το ζητούμενο πλέον είναι να δεχθεί αυτό το μέτρο η Κομισιόν, που θα είναι μεγάλη αλλαγή επί της κοινωνικής οδηγίας. Παρόλο που πράγματι φαντάζει πιο δίκαια τροποποίηση που να λειτουργεί συνδυαστικά με το 140 τ.μ. που θέλει να επιβάλει η Κομισιόν. Το 140 τ.μ. έχει «κλειδώσει» και δεν αλλάζει. Σύμφωνα με γραπτή δήλωση που εξέδωσε ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος Μάριος

Εάν ανατρέξει στο ιστορικό του εν λόγω νόμου που δίνει τη δυνατότητα για ΦΠΑ 5% στα πρώτα 200 τετραγωνικά μέτρα κατά την ανέγερση ή αγορά καινούργιας κατοικίας, θα δει ότι υπήρξε ένα «ξεδόντιασμα» του αρχικού νόμου από δύο διαφορετικές θητείες κυβερνήσεων.

Ελεγχόμενη η ακρίβεια

Εξετάζοντας την τάση των τιμών των κατοικιών μεταξύ 2010 και 2020 στην έρευνα της Eurostat «Housing in Europe», παρατηρείται μια σταθερά ανοδική τάση από το 2013 με ιδιαίτερα μεγάλες αυξήσεις μεταξύ 2015 και 2020. Συνολικά υπήρξε αύξηση 26% μεταξύ 2010 και 2020. Υπήρξαν αυξήσεις σε 23 κράτη μέλη και μειώνεται σε τρεις κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις παρατηρήθηκαν στην Εσθονία (+108%), στην Ουγγαρία (+91%), στο Λουξεμβούργο (+89%), στη Λετονία (+81%) και στην Αυστρία (+77%), ενώ μειώσεις καταγράφηκαν στην Ιταλία (-15%), στην Ισπανία (-5%) και στην Κύπρο (-4%). Όσον αφορά στα ενοίκια, υπήρξε μια σταθερή αύξηση των ενοικίων στην ΕΕ μεταξύ 2010 και 2020, συνολικά 14% καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου. Σημειώθηκε αύξηση σε 25 κράτη μέλη και μείωση σε δύο. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις καταγράφηκαν στην Εσθονία (+145%), στη Λιθουανία (+107%) και στην Ιρλανδία (+63%), ενώ μειώσεις παρατηρήθηκαν στην Ελλάδα (-25%) και στην Κύπρο (-5%). Ο πληθωρισμός μεταξύ 2010 και 2020 εξελίχθηκε παρόμοια με τα ενοίκια με συνολική αύξηση 14%. Εκεί ήταν πληθωρισμός σε όλα τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, με αυξήσεις 20% ή περισσότερο. Ουγγαρία και Ρουμανία (+26%), Εσθονία (+25%), Τσεχία, Λιθουανία και Αυστρία (+20%). Οι χαμηλότερες αυξήσεις τιμών παρατηρήθηκαν στην Ελλάδα (+2%), την Ιρλανδία και την Κύπρο (+5%).

το καλυμμένο εμβαδόν. Άρα, μία οικιστική μονάδα 140 τ.μ. δικαιούται επιπρόσθετο 25% ως καλυμμένη βεράντα, πλέον χώρου στάθμευσης, υπόγειο, αποθηκευτικό χώρο και σοφίτα. Επίσης, συμπληρώσει, με βάση την απογραφή του 2011 (τώρα διενεργείται η επόμενη) η μέση κατοικία στην Κύπρο, για σχεδόν τα 2/3 των ιδιοκτητών, διαθέτει πέντε δωμάτια (εξαιρούνται οι διάδρομοι, τα μπάνια, τα αποχωρητήρια και οι χώροι που είναι μικρότεροι από 2x2τ.μ.). Με απλούς υπολογισμούς και λογικά δεδομένα, τα πέντε προαναφερόμενα δωμάτια καλύπτουν περίπου 90 τ.μ., άρα υπάρχει ακόμα διαθέσιμο εμβαδόν. «Αρα πρόκειται για μία εξέλξη που θα επηρεάσει κυρίως αυτούς που μπορούν να αποκτήσουν καινούργια, ακριβότερα και μεγαλύτερα σπίτια», σημειώνει χαρακτηριστικά ο κ. Παύλος Λοΐζου στην εφημερίδα. Στην πράξη, η διαφορά στην τελική τιμή για ένα ακίνητο

140 τ.μ. θα είναι περίπου στις €8.000 ευρώ, κάτι που σύμφωνα με τον κ. Λοΐζου δεν θεωρείται απαγορευτικό δεδομένου του συνολικού ύψους της επένδυσης που θα πρέπει να γίνει.

Την άποψη ότι το πιο αντικειμενικό κριτήριο για τον καθορισμό της αξίας ενός ακινήτου είναι η τιμή πώλησής του και βάσει αυτής θα πρέπει να υπολογίζεται και ο σχετικός συντελεστής ΦΠΑ, εκφράζει ο πρόεδρος του Συμβουλίου Εγγραφής Κτηματομεσιτών, Μαρίνος Κυναιγέιρου. Παρακολουθώντας τις αντιδράσεις που προέκυψαν τις τελευταίες μέρες με αφορμή το νομοσχέδιο για αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ στα ακίνητα, ο πρόεδρος του Συμβουλίου, σε γραπτή του ανακοίνωση, εκφράζει την άποψη πως με βάση τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά, ο καθορισμός των €500 χιλ. ίσως να είναι ένα σωστό όριο αξίας των ακινήτων που θα επωφελούνται χαμηλού συντελεστή ΦΠΑ. Έτσι και θα ικανοποιεί τις απαιτήσεις της ΕΕ και την ίδια ώρα δεν θα θέτει ανεπιθύμητα και οικονομικά ασύμφορα εμπόδια σε όσους προσπαθούν να αποκτήσουν την δική τους κύρια κατοικία.

Το σπίτι του Κύπριου

Περίπου το 18% του πληθυσμού της ΕΕ ζει σε ένα «υπερπλήρες» σπίτι, σύμφωνα με ειδική έκδοση της Eurostat που δημοσιεύτηκε το 2021 με δεδομένα του 2020. Ο Κύπριος δε, όχι απλώς δεν ζει σε υπερπλήρες σπίτι, αλλά έχει το μικρότερο «ποσοστό υπερπληθυσμού» εντός σπιτιού, στο 2,5%. Το 2020, τα υψηλότερα ποσοστά υπερπληθυσμού παρατηρήθηκαν στη Ρουμανία (45,1%), τη Λετονία (42,5%) και τη Βουλγαρία (39,5%), ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στην Κύπρο (2,5%) και τη Μάλτα (4,2%). Σύμφωνα με την έρευνα της Eurostat, το αντίθετο από ένα «υπερπληθυσμένο» σπίτι είναι ένα «υποκατει-

λημμένο» σπίτι, που σημαίνει ότι θεωρείται πολύ μεγάλο για τις ανάγκες του οικοκυριού που ζει σε αυτό. Όπως αναφέρει η Eurostat, η κλασική αιτία της υποκατάληψης είναι ηλικιωμένα άτομα ή ζευγάρια που παραμένουν στο σπίτι τους αφού τα παιδιά τους έχουν μεγαλώσει και αντίστροφα. Στην ΕΕ το 2020, σχεδόν το ένα τρίτο του πληθυσμού (32,5%) ζούσε σε υποκατειλημμένο σπίτι, ένα μερίδιο που είναι σχεδόν σταθερό από το 2010. Το 2020, τα υψηλότερα ποσοστά υποκατοίκησης καταγράφηκαν στη Μάλτα (72,5%), στην Κύπρο (71,4%) και την Ιρλανδία (63,3%) και τα χαμηλότερα ποσοστά στην Ρουμανία (7,1%), τη Λετονία (10,3%) και την Ελλάδα (11%).

Ένα από τα δεδομένα που προκύπτουν από την έρευνα, είναι η ποιότητα της στέγας, όπως η ικανότητα να διατηρείται ζεστό το σπίτι, η έλλειψη τουαλέτας, ντους, αλλά και η στέγη του σπιτιού να έχει διαρροή. Δεδομένα που η Κύπρος έχει αρνητικές πρωτιές σε δύο από τα τρία παραπάνω. Στην ΕΕ το 2020, το 8,2% του πληθυσμού δεν είχε τη δυνατότητα να διατηρήσει το σπίτι επαρκώς ζεστό. Τα υψηλότερα ποσοστά παρατηρήθηκαν στη Βουλγαρία (27,5%), τη Λιθουανία (23,1%), την Κύπρο (20,9%) και την Πορτογαλία (17,5%), και τα χαμηλότερα ποσοστά στην Αυστρία (1,5%), τη Φινλανδία (1,8%) και την Τσεχία (2,2%). Κατά μέσο όρο στην ΕΕ, το 1,5% του πληθυσμού δεν είχε τουαλέτα, ντους ή μπάνιο. Αυτό ήταν το περισσότερο κοινό των πλεονασμών (21,2% του πληθυσμού), ακολουθούμενα από τη Βουλγαρία και τη Λετονία (και οι δύο 7%) ως καθώς και η Λιθουανία (6,4%). Όσον αφορά μια στέγη με διαρροή, το 13,9% του πληθυσμού της ΕΕ είχε τέτοιο πρόβλημα. Τα υψηλότερα ποσοστά παρατηρήθηκαν στην Κύπρο (39,1%), την Πορτογαλία (25,2%) και τη Σλοβενία (20,8%).

«Κλίνει» προς CVC και το Αρεταίειο έναντι 45 - 50 εκατ.

Μετά την εξαγορά του Απολλώνειου νοσοκομείου στην Κύπρο από το αμερικανικό επενδυτικό ταμείο CVC Capital Partners, σειρά για διαπραγματεύσεις εξαγοράς είχε με το Αρεταίειο νοσοκομείο.

Όπως πληροφορείται η «Κ», η προσφορά της CVC Capital Partners για εξαγορά του Αρεταίειου ανέρχεται σε 45 - 50 εκατομμύρια ευρώ και είναι σχεδόν η μισή τιμή της εξαγοράς του Απολλώνειου που υπενθυμίζεται πως έκλεισε στα 85 εκατομμύρια ευρώ. Η προσφορά των 45 - 50 εκατ. δικαιολογείται λόγω του μικρότερου μεγέθους του έναντι του Απολλώνειου.

Μπαινεί δυναμικά στον τομέα της υγείας στην Κύπρο το αμερικανικό επενδυτικό ταμείο που εξαγόρασε και το Απολλώνειο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Αρεταίειου είχε την Τρίτη 08.02.2022 συνεδρία κατά την οποία παρουσιάστηκαν όλα τα στοιχεία και οι όροι της CVC Capital για την εξαγορά του μέχρι αργά το απόγευμα. Όπως πληροφορείται η «Κ» οι 42 συνολικά μέτοχοι δεν ήταν όλοι σύμφωνοι αναφορικά με το αν θα έπρεπε να πωληθεί με τους όρους της CVC Capital Partners, ωστόσο η απόφαση τείνει προς το θετικό πρόσημο. Αν όλα πάνε καλά, μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού το Αρεταίειο θα είναι στην ομπρέλα της CVC Capital Partners.

Το Αρεταίειο Νοσοκομείο ιδρύθηκε το 2006 από 42 μετόχους ιατρούς, κτίστηκε και εξοπλίστηκε με βάση τις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η CVC Capital Partners βλέποντας τον τομέα της υγείας στην Κύπρο να ανεβαίνει, έχει προχωρήσει σε αντίστοιχες συζητήσεις και με άλλα μεγάλα νοσοκομεία της Κύπρου, σε άλλες επαρχίες εκτός Λευκωσίας και συγκεκριμένα της Λεμεσού. Οι συζητήσεις προϋποθέτουν είτε ολική εξαγορά για μερικά νοσοκομεία, είτε μερικά για άλλα. Η CVC Capital Partners πέραν του Απολλώνειου νοσοκομείου και του Αρεταίειου, βρίσκεται πίσω από τον όμιλο ιδιωτικής υγείας που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα Hellenic Health care Group, ενώ

έχει και από τα μεγαλύτερα ελληνικά νοσοκομεία, όπως το Υγεία, Μετροπόλιταν, Μπτέρα και Αντίω.

Το Αρεταίειο Νοσοκομείο βρίσκεται στην οδό Ανδρέα Αβρααμίδα στη Δασούπολη, Λευκωσία. Ιδρύθηκε το 2006 από 42 μετόχους ιατρούς, κτίστηκε και εξοπλίστηκε με βάση τις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Αρεταίειο Νοσοκομείο αποτελείται από ιατρούς σχεδόν όλων των ειδικοτήτων, οι οποίοι διατηρούν τα γραφεία τους στο νοσοκομείο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Κορυφώνεται το θέμα με πλεονασμούς στην ΚΕΔΙΠΕΣ

Η Τετάρτη 9 Φεβρουαρίου 2022 είναι και η τελευταία ημέρα που έχει δοθεί περιθώριο σε Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ), ΣΕΚ και ΠΕΟ να έρθουν με προτάσεις ώστε να βρεθεί συμφωνία αναφορικά με το προσωπικό της ΚΕΔΙΠΕΣ που κατά την ίδια, είναι πλεονάζον. Μέχρι την Τρίτη 8 Φεβρουαρίου 2022 δεν είχε αποσταλεί καμία συμβιβαστική πρόταση από ΕΤΥΚ, ΣΕΚ και ΠΕΟ προς το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΙΠΕΣ, ενώ εγκύκλιος της ΕΤΥΚ που δημοσιεύτηκε την Τρίτη, αποδεικνύει πως είναι έτοιμη να φτάσει το ζήτημα που έχει προκύψει στα άκρα. Ο λόγος για 76 άτομα της ΚΕΔΙΠΕΣ η οποία στο πλαίσιο της μετεξέλιξης της σε Εθνική Εταιρεία Διαχειρίσιων Περιουσιακών Στοιχείων θα σταματήσει αυτό τον αριθμό ατόμων και θα καταργήσει τα τμήματά τους. Οι υπάλληλοι αυτοί δεν επέλεξαν προ 3 μηνών το Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου που παρείχε η ΚΕΔΙΠΕΣ στους υπαλλήλους της, με αποτέλεσμα να πατήσουν το κουμπί μόνο 39 από τους συνολικά 110 - 130 που είχε θέσει ως στόχο η ΚΕΔΙΠΕΣ για να αποχωρήσουν. Από εδώ και πέρα δεν θα πρέπει να αναμένουμε περαιτέρω ανακοινώσεις από την ΚΕΔΙΠΕΣ για τις επόμενες κινήσεις, ενώ αναμένεται να γίνουν εσωτερικά οι διαδικασίες που πρέπει να γίνουν. Πάντως η ΚΕΔΙΠΕΣ έχει την πλήρη στήριξη του Υπουργείου Οικονομικών στις αποφάσεις που θα λάβει.

Η ΕΤΥΚ με εγκύκλιό της ανακοίνωσε πως θα βρουν απέναντί τους τη συντεχνία. Συγκεκριμένα, στην εγκύκλιο α-

ναγράφεται να σταματήσουν τα παραμύθια ότι η Κυβέρνηση θα κάνει πλεονασμούς και φύγουν από τη σκιά του πρώην Υπουργού Οικονομικών, Χάρη Γεωργιάδη. Η ΕΤΥΚ εξέφρασε τον προβληματισμό της, για το «πώς είναι δυνατό από το σύνολο των 80.000 υπαλλήλων που εργοδοτούνται άμεσα ή έμμεσα από το κράτος να εντοπίζουν 60 άτομα

Από εδώ και πέρα δεν θα πρέπει να αναμένουμε περαιτέρω ανακοινώσεις από την ΚΕΔΙΠΕΣ για τις επόμενες κινήσεις, ενώ αναμένεται να γίνουν εσωτερικά οι διαδικασίες που πρέπει να γίνουν.

και να τα χαρακτηρίζουν ως πλεόνασμα και μάλιστα σε μια εταιρεία που μόλις πρόσφατα με πανηγύρια μας ανακοίνωσαν ότι θα τη μετατρέψουν (ενισχύουν) σε Εθνικό Φορέα Διαχειρίσιων Περιουσιακών Στοιχείων (άρα θα αυξηθούν οι ανάγκες). Με αυτά τα δεδομένα καλούμε τη Διοίκηση της ΚΕΔΙΠΕΣ που ως γνωστό διορίστηκε από την Κυβέρνηση (για να υλοποιήσει την πολιτική της), που δυστυχώς ακόμη την καθοδηγεί η σκιά του Χάρη Γεωργιάδη (τώρα Αναπλ. Πρόεδρος του ΔΗΣΥ), να στα-

ματήσει τις προκλητικές τοποθετήσεις ότι θα προχωρήσει σε απολύσεις/πλεονασμούς».

Σύμφωνα με την ΕΤΥΚ, το Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου δεν πέτυχε λόγω του ότι δεν ήταν γενναίοδωρο. «Δεν μπορεί η πολιτική της Κυβέρνησης να αποτελεί την πολιτική των πλεονασμών και τη δημιουργία κοινωνικών προβλημάτων με νέους άνεργους που θα οδηγούνται στη φτώχεια. Πρέπει να θυμόμαστε ποιοι «ξεδόντιασαν» τον Συνεργατισμό (ΚΕΔΙΠΕΣ), προικοδοτώντας την Ελληνική Τράπεζα και το βάρος που φόρτωσαν στο φορολογούμενο πολίτη (αρκάτα ΔΙΣ-εκατομμύρια). Τα τελευταία χρόνια η ΚΕΔΙΠΕΣ μαζί με την ALTAMIRA προσέλαβαν πάνω από 100 υπαλλήλους (μερικοί ήταν βολέματα) και ενώ η Διοίκηση προσέφερε Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης αυτό υστερούσε από τα σχέδια που δίνονται στον αντίστοιχο χώρο. Η εξοικονόμηση για την εταιρεία είναι «ψίκουλα», αλλά οι 10 ή 20 χιλιάδες ευρώ για τον κάθε ενδιαφερόμενο υπάλληλο, ήταν πολύ σημαντική διαφορά. Γι' αυτό το λόγο δεν πέτυχε το Σχέδιο», σημειώνεται.

Τέλος, η ΕΤΥΚ προειδοποιεί το κάθε αρμόδιο και εμπλεκόμενο μέρος, είτε είναι μέλος της Κυβέρνησης ή κόμματος, ότι ανοικτά και δημόσια θα αντιδράσουν δυναμικά σαν Συνδικαλιστικό Κίνημα αλλά και μέσα αυτής της κοινωνίας, αξιοποιώντας σωστά την κάθε ψήφο μας τόσο σαν άτομα αλλά και σαν οικογένειες.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Εμπορικό σήμα για ΜμΕ με ευρωπαϊκή επιχορήγηση

Ανοίξαν οι αιτήσεις για το νέο σχέδιο χορηγιών της ΕΕ ύψους 16 εκατ. ευρώ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τα οφέλη από μια κατοχύρωση της πνευματικής ιδιοκτησίας για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι πολλά. Σύμφωνα με το γραφείο πνευματικής ιδιοκτησίας της ΕΕ και μετά από σχετική έρευνα, καταδεικνύεται ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που έχουν κατοχυρώσει την διανοητική τους ιδιοκτησία έχουν κατά προσέγγιση 20% περισσότερα έσοδα ανά εργαζόμενο από επιχειρήσεις που δεν έχουν κατοχυρώσει την ευρωπαϊκή τους ιδιοκτησία. Επίσης, επιχειρήσεις με κατοχυρωμένη την διανοητική τους ιδιοκτησία έχουν τη δυνατότητα και πληρώνουν κατά προσέγγιση 19% μεγαλύτερους μισθούς. Επιπλέον, ενώ έξι στις 10 μεγάλες εταιρείες στην Ευρώπη έχουν κατοχυρωμένη διανοητική ιδιοκτησία, μόνο το 9% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων έχουν εγγεγραμμένο είτε εμπορικό σήμα, είτε βιομηχανικό σχέδιο, είτε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Ο Παντελής Παντελής, λειτουργός εφόρου εταιρειών και διανοητικής ιδιοκτησίας, παρουσίασε τις πρόνοιες του νέου σχεδίου χορηγιών για προστασία των εμπορικών σημάτων, βιομηχανικών σχεδίων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας επιχορήγησης αλλά και τις προοπτικές που μπορούν να αναπτυχθούν για μια επιχείρηση από την καταχώρηση της πνευματικής ιδιοκτησίας των επιχειρήσεων, στο πλαίσιο δια-

υποβολής είτε ενός είτε δύο κουπονιών με το συνολικό ποσό επιχορήγησης ανά εταιρεία που θα υποβάλει αίτηση και για τα δύο κουπόνια, να ανέρχεται στα €2.250.

Το σχέδιο απευθύνεται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις όπως καθορίζονται από την ΕΕ και να έχουν την έδρα τους σε ένα από τα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ. Φυσικά πρόσωπα δεν μπορούν να αιτηθούν την επιχορήγηση. Διευκρινίζεται ότι αν ένα εμπορικό σήμα ανήκει σε δύο πρόσωπα-εκ των οποίων το ένα είναι φυσικό, τότε δεν μπορεί να ληφθεί επιχορήγηση καθώς το εμπορικό σήμα θα πρέπει να ανήκει αποκλειστικά σε μικρομεσαία επιχείρηση.

Οι επιχορηγήσεις αφορούν μόνο για καινούργια διανοητική ιδιοκτησία και όχι υφιστάμενη, αν και υπάρχουν σκέψεις για διαφοροποίηση του σημείου και επιχορηγήσεις και για τις υφιστάμενες, στο μέλλον. Διευκρινίζεται επίσης ότι αν έχει γίνει εγγραφή στην Κύπρο και ακολουθήσει διεθνής αίτηση για την ίδια διανοητική ιδιοκτησία, τότε η εταιρεία θα λάβει επιχορήγηση 50% αν η χώρα προσδιορισμού είναι εκτός ΕΕ.

Στα 6,8 εκατ. το 2021

Κατά το 2021 η επιχορήγηση καθορίστηκε στο

50% για τις αιτήσεις εμπορικών σημάτων και βιομηχανικών σχεδίων και 75% για την υπηρεσία προ-διαγνωστικού ελέγχου (IP Scan). Η Κύπρος συμμετείχε μόνο στην επιχορήγηση των εμπορικών σημάτων και βιομηχανικών σχεδίων. Σε όλη την επικράτεια της ΕΕ έγιναν συνολικά σχεδόν 13.00 αιτήσεις ενώ μοιράστηκαν συνολικά επιχορηγήσεις ύψους 6,8 εκατ. ευρώ. Στην Κύπρο, το ποσό της επιχορήγησης ανήλθε στις 76.587 ευρώ για 149 μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κύπρου και 197 μικρομεσαίες επιχειρήσεις από ξένες εταιρείες που επέλεξαν να εγγράψουν το εμπορικό τους σήμα και το βιομηχανικό τους σχέδιο στα κυπριακά μητρώα. Φέτος, οι αιτήσεις ξεκίνησαν από τις 10 Ιανουαρίου με περιθώριο υποβολής τους μέχρι τις 16 Δεκεμβρίου του 2022. Από την πλευρά της η Στάλω Παπαϊωάννου, αναπληρώτρια έφορος εταιρειών, η οποία χαιρέτησε το σεμινάριο, εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι φέτος οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα εκμεταλλευτούν τις πρόνοιες του σχεδίου και θα προχωρήσουν με τις εγγραφές με τα αυξημένα ποσοστά επιχορήγησης που θα ισχύουν φέτος και την προσθήκη νέων υπηρεσιών επιχορήγησης όπως τον προδιαγνωστικό έλεγχο IP Scan, τα διεθνή εμπορικά σήματα και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Το 2021 το ποσό επιχορήγησης στην Κύπρο έφτασε τις 76.587 ευρώ και δόθηκε σε 346 μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κύπρου και του εξωτερικού.

Οι επιχορηγήσεις αφορούν μόνο για καινούργια διανοητική ιδιοκτησία και όχι υφιστάμενη, αν και υπάρχουν σκέψεις για ένταξη και των υφιστάμενων, στο μέλλον.

δικτυακού σεμιναρίου που διοργάνωσε η ΟΕΒ σε συνεργασία με το γραφείο εφόρου εταιρειών.

Στα 16 εκατ.

Ο προϋπολογισμός του ταμείου για φέτος έχει καθοριστεί στα 16 εκατ. ευρώ και απευθύνεται στις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, προσφέροντας αυξημένα ποσοστά επιχορήγησης και επιπλέον υπηρεσίες για επιχορήγηση σε σχέση με το 2021. Συγκεκριμένα, παρέχεται:

- Επιχορήγηση τέλους αίτησης εθνικών και ευρωπαϊκών εμπορικών σημάτων με ποσοστό 75%.
- Επιχορήγηση τέλους αίτησης, δημοσίευσης και αναβολής δημοσίευσης εθνικών και ευρωπαϊκών βιομηχανικών σχεδίων με ποσοστό 75%.
- Επιχορήγηση βασικού τέλους αίτησης, τέλους προσδιορισμού συμβαλλόμενων μερών και επακόλουθο τέλος προσδιορισμού συμβαλλόμενων μερών αιτήσεων εγγραφής εμπορικών σημάτων από χώρες εκτός ΕΕ, με ποσοστό 50%. Εξαιρούνται τα τέλη προσδιορισμού για χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Επιχορήγηση υπηρεσίας προ-διαγνωστικού ελέγχου (IP Scan), με ποσοστό 90%. Η επιχορήγηση για υπηρεσίες IP Scan από την Κύπρο θα αρχίσει τον Απρίλιο 2022.

- Επιχορήγηση τελών κατάθεσης εθνικών αιτήσεων, έκθεσης έρευνας, χορήγησης και δημοσίευσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, με ποσοστό 50%.

Σημειώνεται ότι η ένταξη της Κύπρου στην επιχορήγηση της υπηρεσίας IPScan, αναμένεται ότι θα γίνει τον Απρίλιο 2022, ενώ η επιχορήγηση για τις υπόλοιπες υπηρεσίες είναι ήδη διαθέσιμη για τις κυπριακές επιχειρήσεις. Η επιχορήγηση θα δίνεται με μορφή κουπονιών ως εξής:

- Κουπόνι αρ.1: Επιχορήγηση τελών εμπορικών σημάτων και βιομηχανικών σχεδίων με μέγιστο ποσό επιχορήγησης €1.500. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται και η επιχορήγηση IP Scan με ανώτατο ποσό επιχορήγησης €900.

- Κουπόνι αρ.2: Επιχορήγηση τελών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας με μέγιστο ποσό επιχορήγησης €750.

Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελέσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Τα τελευταία δεκαπέντε και πλέον χρόνια το φυσικό αέριο είναι ο βασιλιάς των ενεργειακών αγορών. Έχει χαρακτηριστεί ως το καύσιμο-γέφυρα για τη μετάβαση από τα ορυκτά καύσιμα στις μηδενικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου. Τα συστήματα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, όπως είχαν σχεδιαστεί από το 2020, το καθιστούν φθηνότερο από τον άνθρακα, δίνοντάς του σημαντικό πλεονέκτημα για χρήση σε βιομηχανίες και καταναλωτές.

Η κυριαρχία του στην Ευρώπη αποτυπωνόταν και στην πρόωθηση έργων μεταφοράς και ανάπτυξης του δικτύου αγωγών φυσικού αερίου, με ταυτόχρονη επιδίωξη τη μείωση της εξάρτησης από τη Ρωσία. Πολλοί αγωγοί σχεδιάστηκαν, όπως ο περίφημος Nabucco, που τύχχανε μάλιστα της στήριξης πολλών χωρών της Ευρώπης και των ΗΠΑ, καθώς θα έφερναν φυσικό αέριο από νέες πηγές και περισσότερες χώρες. Τελικά από τους τόσους αγωγούς που σχεδιάστηκαν, κατασκευάστηκε μόνο ο TAP (ο μικρότερος όλων, με δυναμικότητα 10 bcm/έτος). Έχει βέβαια ολοκληρωθεί και ο Nord Stream 2. Αυτός όμως εξυπηρετεί αποκλειστικά τα

συμφέροντα της Γερμανίας και δεν είναι καθόλου σίγουρο αν και πότε θα λειτουργήσει. Επίσης, δεν συμβάλλει στην απεξάρτηση από τη Ρωσία, στόχο στον οποίο η Ε.Ε. απέτυχε παταγωδώς.

Ακόμα όμως και στις ΗΠΑ, το φθινό φυσικό αέριο (οπιστολιθικό κυρίως) ήταν βασικό εργαλείο της διακυβέρνησης του Ουπάμα προκειμένου να στηρίξει την κλιματική του πολιτική. Η επικράτησή του έναντι του άνθρακα δεν ανετρίβει ούτε κατά την περίοδο της προεδρίας Τραμπ. Η Ελλάδα δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση, με το φυσικό αέριο το 2010 να συμμετέχει κατά 20% στην κάλυψη ζήτησης ηλεκτρισμού, ενώ το 2019 το ποσοστό αυτό έφθασε στο 33%.

Το σημείο καμπής στην αλλαγή στρατηγικής ήταν το τέλος του 2019, λίγο πριν ξεσπάσει ο κορωνοϊός, όταν η Επιτροπή παρουσίαζε την Πράσινη Συμφωνία (Green Deal). Με τον νέο της στόχο για μηδενικές εκπομπές το 2050, η διάρκεια ζωής του φυσικού αερίου ως γέφυρα καθίσταται πλέον ιδιαίτερα βραχύβια (μικρότερη της 10ετίας σε κάθε περίπτωση). Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ε.Ε. το 2019, που η κατανάλωσή της στο φυσικό αέριο

Η αύξηση του ενεργειακού κόστους που επιτείνει το πρόβλημα της ενεργειακής ένδειας θα εντείνει τις ανισότητες, με κοινότητες και ανθρώπους να «αδρανοποιούνται».

ήταν 480 bcm, προέβλεπε τη ζήτησή του για το 2030 στα 255 bcm. Πρόκειται για μείωση ζήτησης 47% μέσα σε 11 χρόνια.

Τι σημαίνει αυτό; Πως, πλέον, μόνο

η αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών αερίου έχει νόημα. Νέες υποδομές δεν θα λειτουργήσουν για επαρκές διάστημα που να τις καθιστά οικονομικά βιώσιμες.

Μάλιστα, το περίφημο «taxonomy», η λίστα δηλαδή δραστηριοτήτων που η Ε.Ε. χαρακτηρίζει ως συμβατές για βιώσιμη χρηματοδότηση από τις τράπεζες, εντείνει περαιτέρω την ανασφάλεια των σχετικών επενδύσεων.

Έχει η ελληνική ενεργειακή πολιτική ευθυγραμμιστεί με τις νέες συνθήκες; Το αέριο ήταν πάνω από το 40% της ηλεκτροπαραγωγής τις περισσότερες μέρες του 2022 (κατά 6% σε σύγκριση με το 2021), που η ηλεκτροπαραγωγή από αέριο αυξήθηκε κατά 24% την ίδια περίοδο. Στις άλλες χώρες μειώθηκε δραματικά. Στην Ολλανδία κατά 49%, στη Γαλλία κατά 46%, στη Γερμανία κατά 30% και στην Ισπανία κατά 21%, με βάση την τελευταία έκθεση της Επιτροπής. Ένα νέο καμπανάκι μάλιστα ήρθε από τον πολύ συντηρητικό Παγκόσμιο Οργανισμό Ενέργειας. Η ζήτηση φυσικού αερίου για ηλεκτροπαραγωγή στην Ευρώπη αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω το 2022 (κατά 6% σε σύγκριση με το 2021), λόγω αύξησης της διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ακριβώς στην αντίθετη κατεύθυνση από ό,τι αναμένεται να συμβεί στην Ελλάδα. Η σπι-

μερινή κρίση στις τιμές του, που δημιουργεί κυρίως η Ρωσία, δεν θα αλλάξει τη μοίρα του. Ισως τον παρατείνει τη ζωή για λίγα χρόνια, ώστε οι κερδοσκόποι να καλύψουν τις θέσεις τους.

Η αλλαγή πολιτικής στην Ελλάδα είναι επιβεβλημένη. Διαφορετικά δεν θα οδηγηθούμε μόνο σε αδρανή περιουσιακά στοιχεία και υποδομές. Η αύξηση του ενεργειακού κόστους που επιτείνει το πρόβλημα της ενεργειακής ένδειας θα εντείνει τις ανισότητες, με κοινότητες και ανθρώπους να «αδρανοποιούνται». Η απεξάρτηση από το αέριο περνάει μόνο μέσα από ευρείας κλίμακας προγράμματα προώθησης ανανεώσιμων πηγών και συστημάτων αποθήκευσης σε επίπεδο τελικών καταναλωτών, με ταυτόχρονη εξοικονόμηση ενέργειας. Με νέες ενεργειακές πολιτικές μπορούν να καταστούν τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις και οι αγρότες ενεργειακά αποδοτικοί αυτοπαραγωγοί, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα όχι μόνο της οικονομίας αλλά και της κοινωνίας απέναντι στον «τελευταίο χορό» του αερίου στις ενεργειακές αγορές.

*Ο κ. Χάρης Δούκας είναι αν. καθηγητής ΕΜΠ.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΧΑΡΗ ΔΟΥΚΑ***

Ο «τελευταίος χορός» του φυσικού αερίου στις αγορές

Υστατη προσπάθεια για ομοθυμία στη μεταρρύθμιση

Ολοκληρώνεται το προπαρασκευαστικό έργο για τη νέα αυτοδιοίκηση την Πέμπτη στην Επιτροπή Εσωτερικών της Βουλής

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Μια στροφή πριν το τέρμα θα βρεθεί την Πέμπτη, 10 Φεβρουαρίου, η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η Επιτροπή Εσωτερικών η οποία αφιέρωσε αρκετές συνεδρίες της, για την καλύτερη προετοιμασία των τριών κυβερνητικών νομοσχεδίων, θα συνέλθει για τελευταία φορά πριν τα κόμματα δώσουν σάρκα και οστά στις πολύχρονες προσπάθειες για μια νέα αυτοδιοίκηση. Τα μέλη της Επιτροπής Εσωτερικών θα προσπαθήσουν να ξεπεραστούν και τα τελευταία εμπόδια που υπάρχουν και τα οποία δημιουργούν ένα ομιχλώδες τοπίο για το μέλλον των διοικητικών αλλαγών. Η Επιτροπή Εσωτερικών θα επιβεβαιώσει πως οι αλλαγές που αποφασίσθηκαν έχουν ενσωματωθεί στα νομοσχέδια που θα πάνε στην Ολομέλεια, ενώ θα εξετασθεί η δυνατότητα συγκλίσεων στα ανοικτά ζητήματα. Πρώτον, στον τελικό αριθμό των νέων οντοτήτων που θα δημιουργηθούν και δεύτερον, στην

Οι δυο σοβαρότερες εκκρεμότητες αφορούν τον αριθμό των νέων δήμων και τα δημοψηφίσματα. Για το δεύτερο ζήτημα εκφράζονται ανησυχίες για ενδεχόμενες συνηγορητικές παγίδες εάν τελικά περάσει από τη Βουλή.

πρόνοια που δεν υπήρχε στην κυβερνητική πρόταση και συμπεριλήφθηκε κατά πλειοψηφία, τα τοπικά δημοψηφίσματα. Ίσως τη σοβαρότερη προσέγγιση για την οποία εκφράζονται έντονες ανησυχίες ότι ενδεχομένως να προκύψουν ζητήματα συμβατότητας με το Σύνταγμα.

Η τελική πρόταση της κυβέρνησης που προνοεί τη δημιουργία 17 νέων δήμων, μέσω της συνένωσης των 30 υφιστάμενων

Στη συνεδρία της Επ. Εσωτερικών θα καταβληθεί μια τελευταία προσπάθεια να κλείσουν τα θέματα που είναι σε εκκρεμότητα. Όσα παραμείνουν ανοικτά θα παραπεμφθούν στην Ολομέλεια.

δήμων και 50 κοινοτήτων έχει προκύψει από μια σχεδόν δεκάχρονη πορεία διαβουλεύσεων που έχει ως βασική επιδίωξη την επίτευξη σημαντικών εξοικονομήσεων που θα καταστήσουν τους Δήμους εύρωστους και οικονομικά βιώσιμους. Για την κυβέρνηση οι 17 νέοι δήμοι είναι η κόκκινη γραμμή προκειμένου να επιτευχθεί ένας από τους αντικειμενικούς σκοπούς που είναι η βιωσιμότητα των νέων διοικητικών

σχημάτων. Στην αντίπερα όχθη βρίσκονται όλα τα κόμματα, ακόμα και ο ΔΗΣΥ, οι προτάσεις των οποίων αποκλίνουν από την οροφή που έχει θέσει η κυβέρνηση. Η μεγαλύτερη απόκλιση αναφορικά με τους νέους δήμους προέρχεται από το ΑΚΕΛ. Το κόμμα της αριστεράς επιμένει στη δημιουργία 20 νέων δήμων, στηνρίζοντας τη θέση του σε μια απόφαση που λήφθηκε από την προηγούμενη Επιτροπή

Εσωτερικών. Το κόμμα, μεταξύ άλλων, θεωρεί ότι για λόγους πολιτικούς δυο δήμοι, η Αθηνά και η Δερύνεια, πρέπει να διατηρηθούν. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός από τότε που ήλθαν στην επιφάνεια οι διαφορές των κομμάτων με τον αριθμό των νέων δήμων υποστήριζε την κυβερνητική θέση. Ωστόσο, το κόμμα φαίνεται να προχωρήσε σε μια προσθήκη που αφορά την Αραδίπου, και τη μη συ-

νένωσή της με τη Λάρνακα που προβλέπει η κυβερνητική πρόταση. Από εκεί και πέρα το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ κινούνται μεταξύ των κυβερνητικών προτάσεων και του ΑΚΕΛ.

Ο Στρόβολος
Από τα σοβαρά εμπόδια στο δρόμο προς την Ολομέλεια της 24ης Φεβρουαρίου είναι οι διαφορές για κάποια νέα σχήματα

που προτείνονται στα νομοσχέδια. Η σοβαρότερη αφορά την δημιουργία ενός Μητροπολιτικού Δήμου στη Λευκωσία, με τη συμμετοχή του Στρόβολου. Το σενάριο αυτό βρίσκεται σθεναρά αντίσταση από το ΑΚΕΛ με το σκεπτικό δημιουργίας ενός υπερδήμου κεντροδεξιάς απόκρως. Το προτεινόμενο σχήμα, σε τοπικό επίπεδο, υποστηρίζεται από την ηγεσία του δήμου Στρόβολου αλλά και του δήμου Λευκωσίας. Τελευταία διαφороποίηση σημειώθηκε από τον δήμο Αγλαντζιάς, το δημοτικό συμβούλιο του οποίου τάχθηκε κατά. Παράλληλα με τις διαφοροποιήσεις, την εμφανισή τους έχουν κάνει άλλα σενάρια που προωθούν εναλλακτικές επιλογές όπως συνένωση του Στρόβολου με την Λακατάμια και το Τσέρι. Εκτός Λευκωσίας πληροφορίες θέλουν την κατάργηση του δήμου Ύψωνα και τη συνένωση με τα Πολεμίδα.

Τα δημοψηφίσματα
Στην Επιτροπή Εσωτερικών της Πέμπτης εκτός από το τελικό κλείσιμο των όσων έχουν συμφωνηθεί θα γίνει μια προσπάθεια συγκλίσις στα ανοικτά θέματα. Με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας παρουσιάζεται αυτό για τη διεξαγωγή δημοψηφισμάτων, μετά την ψήφιση των νομοσχεδίων από τη Βουλή. Στα νομοσχέδια δεν υπήρχε πρόνοια η οποία συμπεριλήφθηκε πλειοψηφικά από τα κόμματα. Εάν και εφόσον τα νομοσχέδια ψηφιστούν ως έχουν, εκφράζονται ανησυχίες για τη συνταγματικότητα των νομοθετημάτων. Μάλιστα ο νομικός Κρίς Τριανταφυλλίδης υποστήριξε στην έντυπη «Κ» της περασμένης Κυριακής πως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα αναεμφίη το νόμο και αν η Βουλή δεν προχωρήσει σε τροποποίηση θα τον αποστέλλει στο Ανώτατο Δικαστήριο. Τα ζητήματα που προκύπτουν αναγνωρίζονται και από τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Το ΔΗΚΟ εμφανίζεται έτοιμο να διαφοροποιήσει την αρχική του θέση εάν υπάρξει μια συμφωνία στο θέμα των νέων δήμων. Σε μια τέτοια περίπτωση η πρόνοια για δημοψηφίσματα δεν θα περάσει.

4 Νέοι Δήμοι Επαρχίας Λευκωσίας
1. Δήμος Λευκωσίας (Λευκωσίας, Στρόβολος, Αγίου Δομετίου, Έγκωμης, Αγλαντζιάς) • Πληθυσμός 174.167 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 1.353 κατ/τχλμ • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 25.416 • Εξοικονόμηση 17,2 εκατ. ευρώ
2. Λακατάμια, Τσέρι και Κοιν. Συνοικισμός Ανθοπούλης • Πληθυσμός 47.136 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 832 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 3.159 • Εξοικονόμηση 1,7 εκατ. ευρώ
3. Λατσιών και Γερίου • Πληθυσμός 25.009 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 505 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 2.318 • Εξοικονόμηση 2 εκατ. ευρώ
4. Δήμος Νότιας Λευκωσίας – Ιδαίου (Δήμου Ιδαίου με τις Κοινότητες Α-λάμπρας, Λυμνιών, Νήσου, Πέρα Χωριού, Ποταμιάς) • Πληθυσμός 20.066 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 202 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 1.938 • Εξοικονόμηση 300.000 Ευρώ

4 Νέοι Δήμοι Επαρχίας Λάρνακας
1. Δήμος Λάρνακας (Λάρνακα, Αραδίπου, Λειβάδια, Ορόκλινη) • Πληθυσμός 84.036 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 865 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 9.919 • Εξοικονόμηση 8 εκατ. ευρώ
2. Δήμος Μενεού-Δρομολαξιάς (Δρομολαξιά – Μενεού, Κίτι, Περβόλια, Τερσεφάνου) • Πληθυσμός 15.249 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 147,4 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 1.306 • Εξοικονόμηση 300.000 ευρώ
3. Λευκάρων (Λεύκαρα, Βάβλα, Δελίκηπος, Κάτω Δρυς, Κάτω Λεύκαρα, Κόρνος) • Πληθυσμός 3.911 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 26,2 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 464 • Εξοικονόμηση 300.000 ευρώ
4. Αθηνά (Αθηνάιου, Αβδελερό) • Πληθυσμός 5.235 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 61,5 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 542 • Εξοικονόμηση –

4 Νέοι Δήμοι Επαρχίας Λεμεσού
1. Δήμος Λεμεσού (Λεμεσός, Μέσα Γετονιά, Τσερκέζ Τσιφτλίκ) • Πληθυσμός 115.527 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 2.954 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 17.510 • Εξοικονόμηση 5,3 εκατ. ευρώ
2. Δήμος της Ανατολικής Λεμεσού (Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, και κοιν. Αγίου Τύχωνα, Μουτταγιάκας, Αρκουντας, Φοινικαριών Αρμενοχωρίου) • Πληθυσμός 34.956 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 495 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 4.283 • Εξοικονόμηση 2,5 εκατ. ευρώ
3. Πολεμίδων (Άνω και Κάτω) • Πληθυσμός 25.839 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 1.074 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 2.117 • Εξοικονόμηση 200.000 ευρώ
4. Δήμος της Δυτικής Λεμεσού (Ύψωνα, Ασώματος, Σωτήρας, Ερήμης, Κολοσσίου, Τραχυνίου και Ακρωτηρίου, Επισκοπής, Καντού) • Πληθυσμός 28.828 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 211 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 1.945 • Εξοικονόμηση 443.000 ευρώ

3 Νέοι Δήμοι Επαρχίας Πάφου
1. Δήμος Πάφου (Πάφος, Γεροσκήπου, Αχέλια, Τίμη, Κονιά) • Πληθυσμός 44.344 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 1.708 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 6.137 • Εξοικονόμηση 1,25 εκατ. ευρώ
2. Δυτικής Πάφου (Πέγειας, Έρμας, Λέμπα, Κισσόνεργας και Χλωράκας) • Πληθυσμός 16.674 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 226 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 1.630 • Εξοικονόμηση 2,5 εκατ. ευρώ
3. Πόλις Χρυσοχούς (Πόλις Χρυσοχούς, Αργάκι, Μακούντα, Χρυσοχούς, Γουδί, Πελαθούσα, Κινούσα και Περιστέρων) • Πληθυσμός 3.778 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 59,6 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 745 • Εξοικονόμηση 700.000 ευρώ

2 Νέοι Δήμοι Επαρχίας Ελεύθερης Αμμοχώστου
1. Δήμος Αγίας Νάπας Πρωταρά (Παραλίμη, Δερύνεια, Αγία Νάπα, Σωτήρα) • Πληθυσμός 29.463 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 393 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 5.076 • Εξοικονόμηση 7 εκατ. ευρώ
2. Δήμος Κοκκινόχωριών (Αυγόρου, Λιοπετρίου, Φρενάρους, Αχερίτου και Άνω) • Πληθυσμός 12.839 • Πληθυσμιακή Πυκνότητα 105 • Αριθμός Επαγγελματικών Υποστατικών 1.615 • Εξοικονόμηση 300.000 ευρώ

Οι 17 νέοι Δήμοι της κυβερνητικής πρότασης
Ο νέος χάρτης της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως προκύπτει από τα τρία νομοσχέδια, έχει προκύψει στη λογική της τελευταίας μελέτης που έγινε από ΕΛΛαδίτες και Ιταλούς εμπειρογνώμονες με κύρια χαρακτηριστικά: • Συνένωση 30 Δήμων και 50 Κοινοτήτων σε 17 νέους σύγχρονους Δήμους. • Αύξηση πληθυσμού δημορχούμενων περιοχών κατά 100.000 κατοίκους. • Εξοικονόμηση 30-50 εκατ. ευρώ. Τομή στα διοικητικά θεωρείται η δημιουργία πέντε Επαρχιακών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέσω των οποίων θα ενοποιηθούν οι υπηρεσίες που παρέχονται από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, τα Συμβούλια Αποχετεύσεων καθώς και Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων, με την παράλληλη μεταφορά της αδειοδότησης της ανάπτυξης (πολεοδομικές άδειες και άδειες οικοδομής) από τα Επαρχιακά Γραφεία Πολεοδομίας, στους Δήμους και τις Επαρχιακές Διοικήσεις. Οι αλλαγές που προωθούνται είναι βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση και την άντληση κονδυλίων μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Μαζική μετανάστευση Τούρκων ιατρών λόγω πληθωρισμού

Της CARLOTTA GALL
THE NEW YORK TIMES

Ανησυχία επικρατεί στον ιατρικό κόσμο της Τουρκίας, καθώς τα εξοντωτικά ωράρια την περίοδο της πανδημίας, αλλά και οι επιθέσεις εναντίον νοσοκομειακού προσωπικού, έχουν φέρει ιατρούς και νοσηλευτές στα όριά τους. Ειδικευόμενος ιατρός εγκατέλειψε τη σταδιοδρομία του αφού δέχθηκε μαχαίριες στον θώρακα από ασθενή του. Εγκυμονούσα νοσηλεύτρια εισήχθη στα Επείγοντα ύστερα από επίθεση ασθενούς, ο οποίος την κλώτσωσε στην κοιλιά. Την ίδια ώρα, ο καλπάζων πληθωρισμός έχει εξανείσει τις ήδη πενιχρές απολαβές των ιατρών, εξισώνοντάς τις ουσιαστικά με τον κατώτατο μισθό. Πολλοί Τούρκοι ιατροί και νοσηλευτές αναζητούν τώρα καλύτερη τύχη στο εξωτερικό. Η μαζική φυγή τους αποτελεί σίτιγμα για την προεδρία Ερντογάν, ο οποίος επιαιρείτο για τη διεύρυνση του κρατικού συστήματος υγείας στα 18 χρόνια

Τα εργασιακά ωράρια της πανδημίας, η ενισχυόμενη βία από μέρους ασθενών και οι μισθοί πείνας τους διώχνουν στο εξωτερικό.

του στην εξουσία. Περισσότεροι από 1.400 Τούρκοι ιατροί εγκατέλειψαν πέρυσι τη χώρα, ενώ 4.000 επέλεξαν να φύγουν την τελευταία δεκαετία. Οι τουρκικές ιατρικές σχολές είχαν ανέκαθεν καλή φήμη, ενώ, τα τελευταία χρόνια, ακμάζουσα βιομηχανία ιδιωτικής υγειονομικής περίθαλψης ήρθε να ενισχύσει το κρατικό σύστημα υγείας. Η κυβέρνηση κατασκεύασε 15 νέα κρατικά νοσοκομεία, ενώ η πρόδραση του κοινού στην περιθαλψή διευρύνθηκε. Το άνοιγμα των νοσοκομείων, χωρίς σύστημα παραπομπής από γενικούς ιατρούς, οδήγησε όμως στον

Η οικονομική κρίση που πλήττει την Τουρκία και κατατρέπει το εισόδημα των πολιτών προκαλεί δυσάρεστα απέναντι στην κυβέρνηση Ερντογάν.

κορεσμό τους. Την ίδια στιγμή, ο Ερντογάν προχώρησε σε μερικά ιδιωτικοποιήσεις της υγειονομικής περιθαλψής, βασίζοντας τη χρηματοδότηση κρατικών νοσοκομείων και ιατρικού προσωπικού στις εισαγωγές ασθενών. Το ανοικτό σύστημα αποδείχθηκε μη βιώσιμο. Τα νοσοκομεία άρχισαν να περιορίζουν τον χρόνο που αφιέρωναν σε κάθε ραντεβού και να αυξάνουν τις τιμές τους, εξοργίζοντας τους ασθενείς. «Το ιατρικό λειτουργήμα θρίνει από τα πρώτα χρόνια της κυβέρνησης

του ΑΚΡ. Αυτό δεν έχει να κάνει μόνο με τους χαμηλούς μισθούς. Οι πολίτες δεν επιδεικνύουν πια καμία ανοχή απέναντι στους ιατρούς. Είναι δυστυχώς στα σπίτια και στις εργασίες τους και η βία αρχίζει να γίνεται πρόβλημα», λέει η δρ Σεμμέν Φιτσατσί, πρόεδρος του Τουρκικού Ιατρικού Συλλόγου.

Άλλοι ιατροί υποστηρίζουν ότι το τουρκικό σύστημα υγείας μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά εφόσον ενισχυθεί οικονομικά.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ Ελληνικό θαύμα

Ποιος θα το πίστευε λίγα χρόνια πριν, όταν η προηγούμενη κυβέρνηση στην Ελλάδα έκλεινε τις τράπεζες και διοργάνωνε το γνωστό δημοψήφισμα – κωμωδία, ότι αρχές του 2022 η Ελλάδα θα βρισκόταν στην πρώτη θέση της Ευρωζώνης όσον αφορά τις επενδύσεις, αφού σύμφωνα με το Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Ινστιτούτο από τα τέλη του 2019 μέχρι και το Γ' τρίμηνο του 2021 όντας μέσω μιας πρωτοφανούς κατάστασης λόγω πανδημίας, η Ελλάδα θα είχε αύξηση 20% στις επενδύσεις και πιο συγκεκριμένα στον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου. Για να μπορέσει να επιτευχθεί αυτό όμως έπρεπε το τιμόνι της χώρας να αναλάβει μια κυβέρνηση φιλική στην προσέλκυση επενδύσεων και την ίδια ώρα σταθερή στον κυβερνητικό της λόγο. Με αυτόν τον τρόπο τεχνολογικοί κολοσσοί το τελευταίο διάστημα κάνουν παρέλαση στην Ελλάδα είτε επενδύοντας από την αρχή σε δικές τους υποδομές, είτε εξαγοράζοντας Ελληνικά startups. Τελευταία μεγάλη εξαγορά είναι αυτή του 48,5% της VIVA από την JP Morgan στην αστρονομική για τα Ελληνικά δεδομένα τιμή των 1,15 δισ. δολαρίων με σκοπό να καταστεί το hub της Αμερικανικής τράπεζας για την

Ευρώπη. Την ίδια ώρα ανακοινώθηκε η εξαγορά της Accusonus από τη Facebook και της Pollfish από την Prodege. Από την άλλη εταιρείες όπως η Pfizer, η Team Viewer, η Amazon, η Microsoft και η Digital Realty θα επενδύσουν αρκετές εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ αναιώντας την ίδια ώρα πολλές νέες θέσεις εργασίας για νέους αλλά και για έμπειρους επαγγελματίες, καθιστώντας ελκυστική τη χώρα για όσους ψάχνουν για εργασία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε όμως και τη δουλειά που έγινε τα προηγούμενα χρόνια από τα Ελληνικά Venture Capitals που πίστεψαν στους Έλληνες επιστήμονες και στις επιχειρηματικές τους ιδέες επενδύοντας χρήματα και χρόνο, με σκοπό να τα κάνουν γνωστά εκτός συνόρων. Βλέπουμε λοιπόν πως με σωστή πολιτική επενδύσεων και διακυβέρνησης, μια χώρα από μαύρο πρόβατο μπορεί να μετατραπεί σε άσπρο κύκνο σε διάστημα μόλις δύομισι ετών. Ας ελπίσουμε ότι ο λαϊκισμός ανήκει για τα καλά στο παρελθόν και ότι το ουράνιο τέφο που ήρθε θα παραμείνει για να αλλάξει τη χώρα!

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

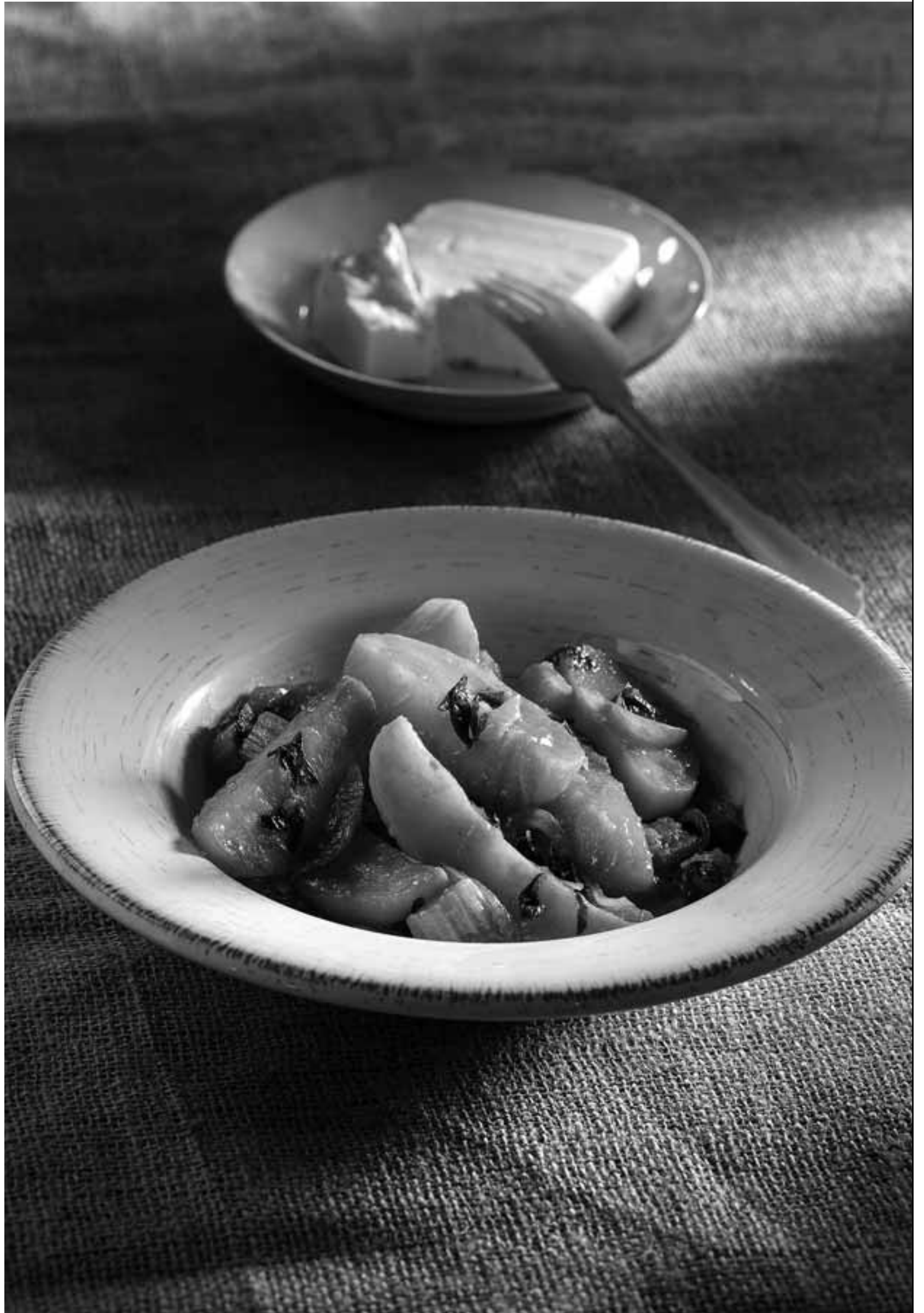
γαστρονόμος

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Κυριακή
13/2

ΤΟΜΟΣ Β΄

ΚΑΡΟΤΟ, ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ,
ΠΡΑΣΟ, ΠΑΤΑΤΑ

Λαχανικά του χειμώνα

ΜΥΣΤΙΚΑ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ

Οι Κινέζοι αξιωματούχοι εξελίσσονται σε επενδυτές

Πώς μια επαρχία αποκόμισε κέρδη από την αυτοκινητοβιομηχανία Nio

Του **TOM HANCOCK / BLOOMBERG**

Οι αξιωματούχοι του κρατικού μηχανισμού της Κίνας έχουν εξελιχθεί σε επενδυτές που λειτουργούν με τη συλλογιστική του καπιταλιστικού συστήματος. Ενδεικτική της συμπεριφοράς τους και των επιλογών τους είναι η περίπτωση της κινεζικής Nio, σημαντικότερης ανταγωνίστριας της Tesla, που προσέλκυσε το ενδιαφέρον τους και τους απέφερε κέρδη. Στις αρχές του 2020, όταν η πανδημία οδήγησε τη Nio στα πρόθυρα πτώχευσης, της γύρισαν την πλάτη οι ξένοι επενδυτές που της είχαν δώσει ώθηση. Αναγκαστικά η εισηγμένη στον Nasdaq κινεζική αυτοκινητοβιομηχανία πλεκτροκινιτών στράφηκε στη νεοπαγή τάξη των Κινέζων επενδυτών, τους κρατικούς αξιωματούχους της Κίνας.

Οι περιφερειακές αρχές της πόλης Χεφεί στην ανατολική Κίνα δέσμευσαν 5 δισ. γιουάν, ποσό αντίστοιχο των 787 εκατ. δολαρίων, και αγόρασαν το 17% της Nio. Έτσι η αυτοκινητοβιομηχανία μετέφερε ηγετικά στελέχη της από τη Σαγκάν στην πόλη Χεφεί, που δεν έχει παρά το μισό μέγεθος της κινεζικής οικονομικής μητροπόλης και βρίσκεται 482 χιλιόμετρα μακριά, μέσα στην ενδοχώρα της Κίνας. Εκεί άρχισε να παράγει όλο και περισσότερα οχήματα. Άρχισαν να επενδύουν στη Nio αφενός η Ανχουί, η επαρχία στην οποία ανήκει η πόλη Χεφεί, αλλά και η κεντρική ηγεσία της Κίνας. Εύλογα θα νόμιζε κανείς πως δεν πρόκειται παρά για τη συνήθη τακτική που εφαρμόζει η ηγεσία

Τα τελευταία χρόνια, οι τοπικές κυβερνήσεις των κινεζικών επαρχιών αγοράζουν όλο και περισσότερα μερίδια σε ιδιωτικές εταιρείες.

της Κίνας υπό τον πρόεδρο Σι Τζινπίνγκ να επιβάλλει σειρά προταγών στις καινοτόμους εταιρείες του ιδιωτικού τομέα αποθαρρύνοντας, έτσι, την επιχειρηματικότητα. Η εξέλιξη της ιστορίας, όμως, αποδεικνύει πως επρόκειτο για κάτι τελείως διαφορετικό.

Η Nio σημείωσε κερδοφορία για πρώτη φορά στις αρχές του περασμένου έτους και πούλησε πάνω από 90.000 οχήματα μέχρι τα τέλη του έτους. Αντί να αυξήσει το μερίδιό της στην εταιρεία για να διασφαλίσει την κυριαρχία της, η δημοτική αρχή της πόλης Χεφεί εκμεταλλεύθηκε την άνοδο της τιμής της μετοχής της και ρευστοποίησε το μεγαλύτερο μέρος του μεριδίου της μέσα σε ένα χρόνο. Είχε, έτσι, απόδοση 5,5 φορές την επένδυσή της, όπως ακριβώς θα είχε κάνει ένας ιδιώτης επενδυτής στο Λονδίνο ή στη Νέα Υόρκη. «Αντλήσαμε αδιάτακτα κέρδος από την επένδυσή μας στη Nio», τόνισε χαρακτηριστικά ο Γου Αϊχούι, επικεφαλής των Αρχών της πόλης, όταν μιλώντας στην κινεζική τηλεόραση εμφανίστηκε ντυμένος σαν τυπικός επιχειρηματίας και με μόν

Η Nio σημείωσε κερδοφορία για πρώτη φορά στις αρχές του περασμένου έτους. Αντί να αυξήσει το μερίδιό της στην εταιρεία για να διασφαλίσει την κυριαρχία της, η δημοτική αρχή της πόλης Χεφεί εκμεταλλεύθηκε την άνοδο της τιμής της μετοχής και ρευστοποίησε το μεγαλύτερο μέρος του μεριδίου της μέσα σε ένα χρόνο. Είχε, έτσι, απόδοση 5,5 φορές την επένδυσή της.

γραβάτα ενώ τον περιέβαλλαν επιχειρηματίες. Προσέθεσε, μάλιστα, πως «δεν είναι ντροπή να συγκεντρώνουμε κέρδη για την κυβέρνηση, τα συγκεντρώνουμε για τον λαό».

Η πόλη Χεφεί υπήρξε πρωτοπόρος στη στροφή που πραγματοποιούν τα τελευταία χρόνια οι τοπικές κυβερνήσεις των κινεζικών επαρχιών, αγοράζοντας όλο και περισσότερα μερίδια σε ιδιωτικές εταιρείες. Από τη δεκαετία του 1950 η Χεφεί υπήρξε κέντρο επιστημονικών ερευνών, αλλά οι έξιπτες επενδύσεις της την έχουν πλέον μετατρέψει σε μια ταχύτατα αναπτυσσόμενη μητροπόλη με πληθυσμό περίπου 5 εκατ. άτομα. Σε ό,τι αφορά την οικονομική της ανάπτυξη, το «μοντέλο Χεφεί», όπως το αποκαλούν τα κινεζικά ΜΜΕ, φαίνεται

να αποδίδει. Τη δεκαετία του 2020 η Χεφεί ήταν η ταχύτερα αναπτυσσόμενη πόλη της Κίνας ως προς το ΑΕΠ της.

Οι τοπικές αρχές των κινεζικών περιφερειών ελέγχουν τις πωλήσεις της γης, εισπράττουν κέρδη από κρατικά ελεγχόμενες εταιρείες και διατηρούν στενούς δεσμούς με τις κρατικές τράπεζες. Επί δεκαετίες στηρίζουν ιδιωτικές επιχειρήσεις, προσφέροντάς τους φθηνή γη, όπως και επιδοτήσεις, φοροαπαλλαγές και δάνεια, για να ενθαρρύνουν τις επενδύσεις.

Προσφάτως, το μοντέλο αυτό προσαρμόστηκε στις σύγχρονες απαιτήσεις μιας εξαρτάται από τις επενδύσεις στην τεχνολογία και στην καινοτομία. Και καθώς επιβραδύνεται η οικονομία της Κίνας και

το Πεκίνο προσπαθεί να περιορίσει το χρέος της χώρας, οι τοπικές κυβερνήσεις με τα μεγάλα ταμειακά διαθέσιμα όπως και οι κρατικές εταιρείες αναδύονται ως οι «λευκοί ιππότες» που θα σώζουν τις ιδιωτικές εταιρείες. Σήμερα η Χεφεί επενδύει σε δεκάδες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς των εξαγωγών, στην κβαντική υπολογιστική και στην τεχνητή νοημοσύνη. Οι βιομηχανίες αυτές βρίσκονται στον πυρήνα του σχεδίου που δρομολογεί το Πεκίνο για διπλάσια από τον μεγέθους της κινεζικής οικονομίας έως το 2035 με σκοπό να εκποτίσει την αμερικανική από την πρώτη θέση παγκοσμίως. Το λεγόμενο «μοντέλο Χεφεί» και οι προσπάθειες άλλων πόλεων να το αναπαράγουν θα σταθεί κρίσιμο

στην υλοποίηση αυτής της φιλοδοξίας. Οικονομολόγοι και ακαδημαϊκοί μόλις προσφάτως κατόρθωσαν να αποτιμήσουν τη συνεισφορά αυτού του μοντέλου στον μετασχηματισμό της κινεζικής οικονομίας. Ερευνητές από το Πανεπιστήμιο του Σικάγου, από το Πανεπιστήμιο Τσινγκουά του Πεκίνου και από το Κινεζικό Πανεπιστήμιο του Χονγκ Κονγκ ανέλυσαν όλες τις καταγεγραμμένες εταιρείες της Κίνας, που ανέρχονται σε περισσότερες από 37 εκατομμύρια. Διαπίστωσαν ότι οι εταιρείες αυτές ανήκουν σε 62 εκατ. ιδιώτες, που είναι και ο πλήρης κατάλογος των καπιταλιστών της Κίνας, καθώς και σε περίπου 40.000 κρατικές εταιρείες, από την κεντρική κυβέρνηση μέχρι τις πόλεις, ακόμη και ορισμένα χωριά της χώρας.

Η γερμανική οικονομία είναι σήμερα πιο «παγκοσμιοποιημένη» από ποτέ

Επί σειρά μηνών οι επιχειρήσεις στη Γερμανία υποφέρουν από ελλείψεις υλικών, ημιαγωγών, πρώτων υλών και καυσίμων, όπως αναφέρει η γερμανική οικονομική εφημερίδα Handelsblatt. Ο υπουργός Οικονομικών Ρόμπερτ Χάμπκε (Πρόσθιοι) θέλει μέσα από επιδοτήσεις διοσκατομυρίων να φέρει στη Γερμανία εργοστάσια παραγωγής ημιαγωγών για να μειώσει, μεταξύ άλλων, την εξάρτησή της από την Ασία, σύμφωνα με την εφημερίδα. Η πρόοδος θέτει για άλλη μία φορά το ζήτημα της κατάστασης της τεχνολογικής κυριαρχίας στη Γερμανία και στην Ευρώπη. Το τριήμερο συνέδριο «Ευρώπη 2022», το οποίο συνδιοργανώνεται από τη Handelsblatt και άρχισε χθες, θα πρέπει

να δώσει απαντήσεις. Παρόντες, επίσης, μεταξύ άλλων θα είναι η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, και ο υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, Μπρινό Λε Μερ. Πάντως, η παγκοσμιοποίηση είχε ήδη επιβραδυνθεί πριν από την πανδημία και, όταν ο κορωνοϊός προκάλεσε συμφόρηση στις αλυσίδες εφοδιασμού, οι γερμανικές εταιρείες χτυπήθηκαν σκληρά. Μήπως έληξε η δυναμική παγκοσμιοποίηση, διερωτάται η Handelsblatt; Όμως, εξετάζοντας τις εμπορικές ροές και τα μελλοντικά σενάρια για τη Γερμανία, συνάγεται το αντίθετο συμπέρασμα. Ειδικότερα, υπάρχουν πέντε στοιχεία, που υποστηρίζουν το συμπέρασμα αυτό.

Το Ιfo εκτιμά πως εάν όλη η παραγωγή επέστρεφε στη Γερμανία, το ΑΕΠ θα μειωνόταν κατά 10%.

Πρώτον, η Γερμανία συναλλάσσεται περισσότερο από ποτέ με ξένες χώρες. Παρά τα σημεία συμφορησής στις παραδόσεις προϊόντων, το γερμανικό διεθνές εμπόριο ανθεί. Η Γερμανία εξαγάγει αγαθά αξίας άνω των 125 δισ. ευρώ μόνο τον Νοέμβριο, ενώ οι εισαγωγές ανήλθαν συνολικά σε 114 δισ. ευρώ – και οι δύο τιμές αποτελούν ρεκόρ. Δεύτερον, όπως πα-

ρατρεί η γερμανική εφημερίδα, η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 είχε ήδη αλλάξει για τα καλά την παγκοσμιοποίηση. Ενώ ο όγκος του παγκόσμιου εμπορίου αυξήθηκε περίπου 1,5 φορά ταχύτερα από την παγκόσμια οικονομία από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 μέχρι την οικονομική κρίση, το εμπόριο και η οικονομική παραγωγή αυξήθηκαν με τον ίδιο ρυθμό μέχρι το 2019. Ορισμένοι εκχθροί της παγκοσμιοποίησης εξέλαβαν την πανδημία ως τον «αποχαιρετισμό» στην τάση αυτή. Όμως, συμβαίνει το αντίθετο, μιας και το γερμανικό διεθνές εμπόριο έχει ανακάμψει από τα προβλήματα πολύ πιο γρήγορα από ό, τι τότε.

Τρίτον, η Γερμανία δεν έχει την πολυ-

τέλεια να θέσει τέλος στον καταμερισμό εργασίας και εκτός συνόρων. Παραδείγματος χάριν, η εταιρεία ειδών μόδας C&A δεν κατασκεύασε νέο εργοστάσιο στην Ασία, αλλά στο Μενγκενγκλάντμπαχ της Γερμανίας. Η C&A θέλει να παράγει μέχρι και 800.000 τζιν ετησίως εκεί. Μπορεί αυτό να είναι ένα σχέδιο για ολόκληρη τη γερμανική οικονομία; Το ινστιτούτο Ιfo έχει υπολογίσει πως, εάν όλη η παραγωγή επέστρεφε στη Γερμανία, το ΑΕΠ θα μειωνόταν σχεδόν κατά 10%. Τέταρτον, εάν ο διεθνής καταμερισμός εργασίας παραμείνει ίδιος, τι πρέπει να γίνει για τα σημεία συμφόρησης στον εφοδιασμό; Α-ντί να βασίζεστε μόνο σε έναν προμηθευτή, θα πρέπει να βρείτε εφεδρικούς για να

μειώσετε τον κίνδυνο», εξηγεί ο διευθυντής προϊόντων της Elektronik Reichelt, Κρίστιαν Ράινβαλντ. Περισσότερες από τις μισές γερμανικές εταιρείες θέλουν να προσαρμόσουν τις αλυσίδες εφοδιασμού τους, σύμφωνα με έρευνα του Γερμανικού Βιομηχανικού και Εμπορικού Επιμελητηρίου (DIHK). Το 78% αποδίδει σημασία στην αξιοπιστία. Η αναλογία τιμής-απόδοσης παίζει ρόλο μόνο για τα 2/3. Τέλος, πέμπτον, η Γερμανία θα πρέπει να δημιουργήσει και νέες εξαγωγικές αγορές πέραν της Κίνας. Αν και οι γερμανικές εξαγωγές προς τη χώρα είχαν ρυθμό αύξησης μεταξύ 10% και 30% τη δεκαετία του 2000, ο αντίστοιχος το 2019 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος ήταν μόλις 3,2%.

Εξασθένιση των πιέσεων των τιμών βλέπει η Κριστίν Λαγκάρντ

Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Κριστίν Λαγκάρντ, μιλώντας χθες στο Ευρωκοινοβούλιο, θέλησε να υποβαθμίσει τις ανησυχίες για τον πληθωρισμό σημειώνοντας ότι οι πιέσεις των τιμών είναι πιθανόν να εξασθενήσουν προτού εδραιωθούν. Επιπλέον τόνισε πως κατά το παρελθόν η Ευρωζώνη απόδειχθηκε ευάλωτη στο υψηλό ενεργειακό κόστος, το οποίο κλόνησε την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών και μεσοπρόθεσμα οδήγησε σε αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. «Θα πρέπει να έχουμε κατά νου πως η ζήτηση στην Ευρωζώνη δεν δείχνει τα ίδια

σημάδια υπερθέρμανσης όπως σε άλλες μεζίνες οικονομίες», υπογράμμισε η επικεφαλής της ΕΚΤ. «Οπότε καθίσταται πιθανότερο οι τωρινές πιέσεις τιμών να εξασθενήσουν προτού εμπεδωθούν, επιτρέποντάς μας να εκπληρώσουμε τον στόχο του 2% μεσοπρόθεσμα. Δεν έχουμε ενδείξεις πως ο πληθωρισμός θα υπερβεί σημαντικά και παρατεταμένα τον στόχο αυτό, οπότε να απαιτείται και σοβαρή σκληρύνηση».

Από πλευράς του, ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Ολλανδίας και μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ Κλάας Κντ αναμένει ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική

Τράπεζα θα αρχίσει να αυξάνει τα επιτόκια το τέταρτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους. Σε συνέντευξη στο τηλεοπτικό κανάλι της Ολλανδίας Buitenhof, ο κ. Κντ, ένας εκ των θεωρούμενων ένθερμων θιασωτών της νομισματικής ορθοδοξίας στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, συν τοις άλλοις, τάχθηκε υπέρ του να μειωθεί το συντομότερο δυνατόν το πρόγραμμα αγοράς τίτλων. «Προσωπικά αναμένω πως η πρώτη μας αύξηση στο κόστος δανεισμού θα συντελεστεί περίπου κατά την τέταρτη τριμηνία του 2021. Κανονικά η αύξηση αυτή θα μπορούσε να θάβει στο ένα τέ-

ταρτο της ποσοστιαίας μονάδας και δεν έχω κανένα λόγο να σκεφθώ ότι θα αναλάβανμε (ως ΕΚΤ) διαφορετική πρωτοβουλία», υπογράμμισε ο Κλάας Κντ. Εκτιμά μάλιστα ότι μια δεύτερη αύξηση επιτοκίων θα ακολουθούσε πιθανότατα το πρώτο τρίμηνο του 2023.

Εκ παραλλήλου και ο ομολογός του διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Λετονίας Μάρτιν Κάζακς επισήμανε ότι είναι απίθανο να ληφθεί απόφαση για μεταβολή της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ τον Ιούλιο, όπως θέλουν να προεξοφλούν οι διεθνείς κεφαλαιαγορές. Πάντως, «προς

το παρόν είναι πρόωρο να κατονομαστεί συγκεκριμένα μήνας, οπότε και θα αναμένεται αύξηση των επιτοκίων από την Τράπεζα. Ειδικά τώρα για τον Ιούλιο, στον οποίο και θέλουν να αναφέρονται οι αγορές, αυτό είναι μάλλον μη πιθανό», υπογράμμισε ο κ. Κάζακς, μέλος και αυτός, όπως και ο κ. Κντ, του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ. Ο επικεφαλής της Κεντρικής Τράπεζας της Λετονίας σημείωσε ακόμα ότι «θα πρέπει να δράσουμε νωρίτερα από ό, τι πιεζόμαστε στο παρελθόν». Ωστόσο, συμβουλεύει ότι δεν πρέπει να υπάρχει δέσμευση για μια συγκεκριμένη ημερομηνία.

«Δεν έχουμε ενδείξεις πως ο πληθωρισμός θα υπερβεί σημαντικά και παρατεταμένα τον στόχο του 2%, οπότε να απαιτείται και σοβαρή σκληρύνηση», σημειώνει η πρόεδρος της ΕΚΤ.

Μαίνεται ο «πόλεμος της μπαγκέτας» στη Γαλλία

«Πόλεμο της μπαγκέτας» χαρακτηρίζουν γαλλικά Μέσα τη διαμάχη που μονοπωλεί το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης. Ολα ξεκίνησαν πριν από περίπου μία εβδομάδα, όταν η μεγάλη αλυσίδα σούπερ μάρκετ Leclerc μείωσε την τιμή της μπαγκέτας στα 29 λεπτά. Από τότε ένα ερώτημα απασχολεί σχεδόν αποκλειστικά τους Γάλλους: «Τι αξία έχει το αγαπημένο μας ψωμί;». Για τους Γάλλους η μπαγκέτα δεν είναι απλώς ένα ψωμί μεταξύ πολλών άλλων. Θεωρείται πολύ περισσότερο πυλώνας πολιτισμού, είναι το πιο δημοφιλές ψωμί και η αξία του αναγνωρίζεται ακόμη και από την UNESCO, όπως αναφέρει η Deutsche Welle. Ιδίως το Σαββατοκύριακο σχηματίζονται ουρές έξω από τα αρτοποιεία για την

αγορά της μπαγκέτας, η οποία στον δρόμο της επιστροφής μπαίνει παραδοσιακά κάτω από τη μασχάλη. Χαρακτηριστική εικόνα στους δρόμους είναι Γάλλοι που δοκιμάζουν ένα-δύο κομμάτια από την μπαγκέτα τους μέχρι να φθάσουν στο σπίτι, ενώ αυτή η σκηνή έχει απαθανατιστεί από διάσημους και μη φωτογράφους σε διάφορες εποχές.

Με μεγάλες ανακοινώσεις στον Τύπο, η αλυσίδα Leclerc τονίζει πως «για να προστατέψουμε την αγοραστική δύναμη των Γάλλων σε δύσκολες εποχές μειώνουμε την τιμή της μπαγκέτας για τέσσερις μήνες». Και όπως υπογραμμίζει ο επικεφαλής της γαλλικής αλυσίδας, Μισέλ Εντουάρ Λαζέρκ, «η ξανθιά μπαγκέτα είναι βασικό αγαθό για εκατοντάδες

χιλιάδες οικογένειες Γάλλων, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να εξετάζουν προσεκτικά τις τιμές». Οι αντιδράσεις αρτοποιών και αγροτών κατά της χαμηλής τιμής δεν άργησαν. Υποστηρίζουν ότι λόγω αύξησης της τιμής του αλεύρου η αλυσίδα δεν μπορεί να βγάλει κέρδη από την μπαγκέτα, πουλώντας τη στη συγκεκριμένη τιμή. Την κατηγορούν, μάλιστα, ότι με τον τρόπο αυτόν τα τρόφιμα ξεπουλιούνται όσο όσο και ότι απαξιώνεται η τέχνη του Γάλλου αρτοποιού. Ο αγροτικός σύνδεσμος FNSEA ανακοινώνει ότι «την ώρα που ο τρόπος παραγωγής και η ποιότητα της γαλλικής μπαγκέτας αναγνωρίζεται από την UNESCO, απαξιώνεται η συμβολή αγροτών, μυλωνάδων και αρτοποιών σε αυτό το μοναδικό προϊ-

όν». Βάσει στατιστικών στοιχείων, η μέση τιμή της μπαγκέτας διαμορφώθηκε το 2021 γύρω στα 90 λεπτά, τη στιγμή που αυξάνονται συνεχώς οι τιμές για το αλεύρι, το ηλεκτρικό ρεύμα και την ενέργεια γενικά αλλά και το κόστος των μισθών. Ακόμη και ο υπουργός Οικονομίας Μπρινό Λε Μερ αναγκάστηκε να πάρει θέση στη δημόσια διαμάχη για την τιμή της μπαγκέτας. Σε συνέντευξη του υπερασπίστηκε την ελευθερία επιλογής των καταναλωτών. Οποιοσδήποτε θέλει αριστίνης ποιότητας μπαγκέτα θα πάει στον αρτοποιό, ενώ όποιος δεν θέλει να πληρώσει πολλά θα επιλέξει ένα φθηνότερο προϊόν, τόνισε ο Γάλλος υπουργός.

Ο ειδικός σε ζητήματα εμπορίου Ολιβιέ Νουβέρ κάνει λόγο για

«Baguette-Gate», αποδίδοντας τις οργισμένες αντιδράσεις σε λομπιστές. «Μειώνουμε με λύπη μας την τιμή του εμβληματικού αυτού προϊόντος», δηλώνει ο επικεφαλής της Lidl Γαλλίας, Μισέλ Μπιερό, στον ραδιοσταθμό RMC για να προσθέσει: «Όταν όμως η κορυφαία γαλλική αλυσίδα σούπερ μάρκετ ορίζει την τιμή στα 29 λεπτά, τότε υποχρεωνόμαστε να ακολουθήσουμε». Σύμφωνα με τον Μισέλ Μπιερό, εδώ και μία δεκαετία η τιμή της μπαγκέτας στα γαλλικά σούπερ μάρκετ έχει διαμορφωθεί στα 35 λεπτά. Ο επικεφαλής της Lidl Γαλλίας σημειώνει, τέλος, ότι λόγω της ανόδου των τιμών στα άγυρα και στην ενέργεια εξετάζονται αυτές τις ημέρες η αύξηση της τιμής στα 39 λεπτά.

Η μεγάλη αλυσίδα σούπερ μάρκετ Leclerc μείωσε την τιμή της μπαγκέτας, προκαλώντας μεγάλες αντιδράσεις από αρτοποιούς και αγρότες.

ΑΝΑΛΥΣΗ
Στρατηγική «εξομάλυνσης»
από την ΕΚΤ

Της JANA RANDOW / BLOOMBERG

Αναζητώντας τρόπο για να αποσύρουν την άκρως αναπτυξιακή πολιτική, τα στελέχη της ΕΚΤ αρχίζουν να σχεδιάζουν μια πορεία για τη νομισματική πολιτική που εξακολουθεί να είναι πολύ λιγότερο επιθετική από εκείνη των άλλων κεντρικών τραπεζών.

Σε αντίθεση με τη στροφή της Fed και της Τράπεζας της Αγγλίας σε περιοριστική πολιτική, που έπεισε τους επενδυτές να προεξοφλήσουν ανάλογες κινήσεις στην Ευρωζώνη, τα στελέχη της ΕΚΤ επικεντρώνονται στο πώς θα «εξομαλύνουν» την πολιτική και υπολογίζουν πως ο πληθωρισμός θα πλησιάσει τον στόχο του 2%. Προσφάτως ο επικεφαλής των οικονομολόγων της ΕΚΤ, Φίλιπ Λέιν, διε-

νουν ότι η τρέχουσα κατάσταση δεν δικαιολογεί τέτοια κίνηση. Συμμερίζονται την άποψή τους οι οικονομολόγοι που συμμετείχαν σε έρευνα του Bloomberg και προβλέπουν πως η ποσοτική χαλάρωση θα διαρκέσει μέχρι τον Μάρτιο του 2023 και θα ακολουθήσει αύξηση επιτοκίων έξι μήνες αργότερα.

Μολοντί ο πληθωρισμός επιταχύνεται σε όλον τον αναπτυγμένο κόσμο, η στάση της ΕΚΤ αντανakλά την άποψή της ότι οι πληθωριστικές πιέσεις δεν έχουν παγιωθεί. Οι αυξήσεις των μισθών παραμένουν σε γενικές γραμμές περιορισμένες, ενώ δεν έχουν υποχωρήσει οι παράγοντες που υπονομεύουν την ανάπτυξη, όπως η γήρανση του πληθυσμού και η αναμικτή αύξηση της παραγωγικότητας. Οι τελευταίες προβλέψεις της μιλούν για πληθωρισμό 1,8% το 2023 και το 2024. Την περασμένη εβδομάδα ο Φίλιπ Λέιν τόνισε πως αν ο πληθωρισμός επιμείνει σε επίπεδα άνω του 2%, θα χρειαστεί αύξηση επιτοκίων, αλλά δεν είναι τόσο πιθανό. Προσέθεσε πως ο πληθωρισμός μπορεί να σταθεροποιηθεί κοντά στον στόχο και «σφawός με τον καιρό θα εξομαλύνουμε τη νομισματική μας πολιτική». Δεν είναι εντελώς σαφές τι ακριβώς σημαίνει αυτό. Για τον Ντάριο Πέρκινς, επικεφαλής των οικονομολόγων της TS Lombard του Λονδίνου, σημαίνει πως η ΕΚΤ θα επιστρέψει στη νομισματική πολιτική που εφαρμόζε προ πανδημίας. «Εξομάλυνση», δηλώνει, «σημαίνει πως η ΕΚΤ θα εγκαταλείψει την ποσοτική χαλάρωση».

Ο διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας, Φρανσουά Βιλερουά ντε Γκαλό, προτείνει μια «σταδιακή και βήμα προς βήμα» προσέγγιση στη μείωση των αγορών ομολόγων, στην αύξηση των επιτοκίων και τη μείωση του χαρτοφυλακίου της ΕΚΤ, που ανέρχεται πλέον σε 8,6 τρις. ευρώ. Δεδομένου ότι σε παγκόσμιο επίπεδο γίνεται στροφή στην περιοριστική πολιτική, ενώ ο πληθωρισμός σε Γερμανία και Γαλλία υπερβήν τις προβλέψεις, οι επενδυτές στοιχηματίζουν σε μια αύξηση των επιτοκίων της ΕΚΤ κατά 25 μονάδες βάσης πριν από το τέλος του έτους.

Τα στελέχη της τράπεζας επιμέ-

Μάχη για διεθνείς τεχνολογικές εφαρμογές με ευρωπαϊκά πρότυπα

Ανάσχεση της κινεζικής επιρροής στην παγκοσμιοποίηση επιδιώκει η Κομισιόν

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Νέα πρωτοβουλία ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, αλλά και της γεωπολιτικής ανεξαρτησίας της Ε.Ε. παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τη νέα στρατηγική για την τυποποίηση και τα πρότυπα (standards) εντός της ενιαίας αγοράς αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικά μνεία έγινε στην «κατοχύρωση δημοκρατικών αξιών στις τεχνολογικές εφαρμογές» – μια έμμεση πλέον όμως σαφής αναφορά στη σταθερή εκστρατεία ανάσχεσης της κινεζικής επιρροής στην παγκοσμιοποίηση στην οποία έχει επιδοθεί η Κομισιόν υπό την ηγεσία του Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

Στη συνέντευξη Τύπου όπου παρουσίασε τη νέα στρατηγική, ο επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς Τιερρί Μπρετόν μίλησε για θέμα που είναι «πολύ σημαντικό για την Ευρώπη και τη θέση της στον κόσμο». Η Ευρώπη ήταν πρωταγωνιστής τις προηγούμενες δεκαετίες στον καθορισμό των προτύπων για την παγκόσμια οικονομία,

Η Ευρώπη πρωταγωνιστούσε τις προηγούμενες δεκαετίες στον καθορισμό των προτύπων, αλλά σήμερα η θέση της αμφισβητείται.

αλλά σήμερα «η ηγετική αυτή θέση αμφισβητείται από διαφορετικούς παίκτες», τόνισε, κάνοντας ειδική αναφορά σε μεγάλες κινεζικές και αμερικανικές εταιρείες. «Πρέπει να είμαστε ανοικτοί, αλλά με τους δικούς μας όρους», πρόσθεσε ο κ. Μπρετόν. Η εκτελεστική αντιπρόεδρος της Επιτροπής, αρμόδια για τον ψηφιακό τομέα και τον ανταγωνισμό, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, σε οχολιά της στους Financial Times μίλησε για «στρατηγικό» ζήτημα και για τη σημασία να συνεχίσει η Ε.Ε. να θέτει τα πρότυπα σε κλάδους αιχμής. Τόνισε μάλιστα την ανάγκη η νέα στρατηγική να εφαρμοστεί «το ταχύτερο δυνατόν».

Όπως εξήγηε η Κομισιόν στη σχετική ανακοίνωση, «τα πρότυπα είναι το αφανές θεμέλιο της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε. και της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας»: εξασφαλίζουν τη διαλειτουργικότητα προϊ-

Η εκτελεστική αντιπρόεδρος της Επιτροπής, αρμόδια για τον ψηφιακό τομέα και τον ανταγωνισμό, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, έκανε λόγο για «στρατηγικό» ζήτημα και για τη σημασία να συνεχίσει η Ε.Ε. να θέτει τα πρότυπα σε κλάδους αιχμής. Τόνισε μάλιστα την ανάγκη η νέα στρατηγική να εφαρμοστεί «το ταχύτερο δυνατόν».

όντων και υπηρεσιών και παρέχουν εμπιστοσύνη στους καταναλωτές ότι τα αγαθά που αγοράζουν είναι ασφαλή και δεν βλάπτουν τον άνθρωπο ούτε το περιβάλλον.

Η νέα στρατηγική θέτει ως στόχο την αυξημένη ευελιξία του ευρωπαϊκού συστήματος τυποποιήσεων και την επιτάχυνση ανάπτυξης νέων προτύπων σε κλάδους αιχμής. Επιπλέον, προτείνεται η αλλαγή των κανόνων λειτουργίας των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ευρωπαϊκών οργανισμών τυποποιήσεων (ETSI, CEN, CENELEC), ώστε να έχουν τον πρώτο λόγο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων οι οργανισμοί από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και του ΕΟΧ, αντί επιχειρηματικών κολοσσών που συχνά εδρεύουν εκτός Ευρώπης. Θα αυξηθεί επίσης η δυνατότητα συμμετοχής μικρομεσαίων επιχειρήσεων αλλά και των πολιτών στους οργανισμούς αυτούς.

Η Επιτροπή, σημειώνεται, «έχει εντοπίσει επείγοντα θέματα τυποποιήσεw όσον αφορά την παραγωγή εμβολίων και φαρμάκων κατά της COVID-19, την ανακύκλωση κρίσιμων πρώτων υλών, την αξιακή αλυσίδα καθαρού υδρογόνου, το τιμημένο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, την πιστοποίηση των μικροκυκλωμάτων και τα πρότυπα δεδομένων». Από φέτος, οι προτεραιότητες τυποποιήσεw θα προσδιορίζονται στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Ένωσης, ενώ θα συσταθεί «φόρουμ υψηλού επιπέδου για τον τεκμηριωμένο καθορισμό των μελλοντικών προτεραιοτήτων τυποποιήσεw». Η Επιτροπή, επιπλέον, θα ορίσει διευθυντή αρμόδιο για θέματα τυποποιήσεw, με την υποστήριξη κόμβου αριστείας της Ε.Ε. για τα πρότυπα. Πρωτοβουλίες θα ληφθούν επίσης για την τυποποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας που χρηματοδοτείται

από κοινοτικούς πόρους.

Σημαντική θέση στη νέα στρατηγική έχει και ο συντονισμός με «εταίρους που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις» (ορολογία Βρυξελλών που αναφέρεται στην περίπτωση αυτή ειδικά, αλλά όχι αποκλειστικά, στις ΗΠΑ). Η Ε.Ε. και η Ουάσιγκτον θα επικειρήσουν να συνεργαστούν πιο στενά στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών τυποποιήσεw, ώστε να αποक्रούσουν την επιρροή του Πεκίνου και την προσπάθειά του να προωθήσει πρότυπα που ευνοούν τα δικά της τεχνολογικά μεγαθήρια και το κινεζικό μοντέλο διακυβέρνησης.

Η Κίνα «έχει αυξήσει σε τεράστιο βαθμό τη δραστηριότητά της» και την επιρροή της σε τέτοιους οργανισμούς, σημείωσε ο κ. Μπρετόν. «Πρέπει να διασφαλίσουμε ότι αυτό δεν θα οδηγήσει σε απώλεια της δικής μας επιρροής».

Τα κοινωνικά δίκτυα αποτελούν τη νέα εμπορική «πιάτσα»

Σχεδόν 2 δισ. καταναλωτές σε όλο τον κόσμο πραγματοποίησαν τουλάχιστον μία αγορά μέσω κοινωνικού δικτύου στη διάρκεια του 2021

Η παγκόσμια αγορά εμπορίου από τα μέσα κοινωνικών δικτύων (social commerce), που σήμερα υπολογίζεται σε 492 δισ. δολάρια, αναμένεται να αναπτυχθεί τρεις φορές ταχύτερα από το παραδοσιακό ηλεκτρονικό εμπόριο, αγγίζοντας το 1,2 τρις. δολάρια έως το 2025. Η ανάπτυξη αυτή θα οφείλεται κυρίως στους χρήστες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, που ανήκουν τους μιλενιαλ (τους γεννηθέντες τις αρχές του 1980 έως σχεδόν το 2000) και τη γενιά Z, που χρονολογικά ακολουθεί. Οι δύο γενεές αντιστοιχούν στο 62% των παγκόσμιων δαπανών του εμπορίου αυτού έως το 2025. Σε σχετική έρευνα της εταιρείας Accenture, οι αγορές μέσω κοινωνικών δικτύων περιγράφονται ως η συνολική εμπειρία ενός καταναλωτή –από την ανακάλυψη ενός προϊόντος έως τη διαδικασία ολοκλήρωσεw αγοράς– που πραγματοποιείται σε μια πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης. Το 64% των χρηστών μέσων κοινωνικής δικτύωσης, που συμμετείχε στην έρευνα, δήλωσε ότι πραγ-

Ο τζίρος έχει διαμορφωθεί στα 492 δισ. δολ. και το 2025 θα φθάσει το 1,2 τρις.

ματοποιήσει τουλάχιστον μία αγορά μέσω κοινωνικών δικτύων τον περασμένο χρόνο, γεγονός το οποίο, βάσει εκτιμήσεων της Accenture, μεταφράζεται σε σχεδόν 2 δισεκατομμύρια αγοραστές παγκοσμίως. «Η πανδημία ανέδειξε πόσο πολύ οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης ως σημείο εισόδου σε οτιδήποτε κάνουν στο Διαδίκτυο είτε πρόκειται για ειδήσεις είτε για ψυχαγωγία και επικοινωνία», δήλωσε ο Μάριος Λιμνιός, επικεφαλής Στρατηγικής και Συμβουλευτικής/ Strategy & Consulting της Accenture στην Ελλάδα. «Η σταθερή αύξηση του χρόνου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αντανakλά το πόσο ουσιαστικά θεωρούνται στην καθημερινή μας ζωή.

Η μελέτη της Accenture δείχνει πως έως το 2025 ο μεγαλύτερος αριθμός αγορών μέσω κοινωνικών δικτύων παγκοσμίως αναμένεται να αφορά ένδυση (18%), ηλεκτρονικά είδη (13%), φρέσκα τρόφιμα και σνακ (13%) και προϊόντα διακόσμησης σπιτιού (7%).

Αναγορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αγοράζουν και πωλούν, άρα και νέες ευκαιρίες για τη δημιουργία προ-

τύπων εμπειριών και εσόδων». Ενώ η ευκαιρία είναι σημαντική κυρίως για τις μεγάλες επιχειρήσεις, ιδιώτες και

μικρότερα εμπορικά σήματα μπορούν επίσης να επωφεληθούν. Συγκεκριμένα, το 59% των αγοραστών μέσω κοινωνικών δικτύων δήλωσε ότι είναι πιο πιθανό να υποστηρίξει μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις μέσω αυτών των συναλλαγών, παρά όταν πραγματοποιεί αγορές μέσω ηλεκτρονικού εμπορίου. Επιπλέον, το 63% δήλωσε ότι είναι πιο πιθανό να αγοράσει ξανά από τον ίδιο πωλητή, γεγονός που υπογραμμίζει τη οφέλη της καταναλώσεw μέσω κοινωνικών δικτύων στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και στην αύξηση των επαναλαμβανόμενων αγορών. «Το εμπόριο μέσω κοινωνικών δικτύων ενδυναμώνει μικρότερα εμπορικά σήματα και ιδιώτες και παροτρύνει τα μεγάλα εμπορικά σήματα να αξιολογήσουν εκ νέου πόσο μπορεί να ταυτιστεί μαζί τους μια αγορά εκατομμυρίων ατόμων», συμπλήρωσε ο Μάριος Λιμνιός. «Επίσης, αυτό θα απαιτήσει από τους πρωτογενείς δημιουργούς, τους μεταπωλητές και τα εμπορικά σήματα να φέρουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες

τους εκεί που είναι –και θα είναι– ο καταναλωτής. Αυτό συνεπάγεται συνεργασία μέσα σε ένα δυναμικό οικοσύστημα πλατφορμών, αγορών, μέσων κοινωνικής δικτύωσης και επιδραστικών ανθρώπων για το μοίρασμα δεδομένων και ιδεών». Ωστόσο, οι μισοί από τους χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης εκφράζουν προβληματισμό για τις αγορές μέσω κοινωνικών δικτύων αναφορικά με θέματα προστασίας και πολιτικής επιστροφών.

Η μελέτη της Accenture, τέλος, δείχνει πως έως το 2025 ο μεγαλύτερος αριθμός αγορών μέσω κοινωνικών δικτύων παγκοσμίως αναμένεται να αφορά ένδυση (18%), ηλεκτρονικά είδη (13%), φρέσκα τρόφιμα και σνακ (13%) και προϊόντα διακόσμησης σπιτιού (7%). Τα προϊόντα ομορφιάς και προσωπικής φροντίδας αποτελούν μικρό μέρος των πωλήσεων, αλλά προβλέπεται ότι θα κατακτήσουν πάνω από το 40% της ψηφιακής δαπάνης κατά μέσον όρο για αυτήν την κατηγορία σε βασικές αγορές έως το 2025.

Εκπτώσεις προαναγγέλλει η ιρλανδική Ryanair

Για τεράστια αβεβαιότητα προειδοποίησε η Ryanair σχετικά με τις τιμές και τις αποδόσεις μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους στις 31 Μαρτίου, προσθέτοντας ότι οι επενδυτές θα πρέπει να αναμένουν περαιτέρω διαταραχή λόγω πανδημίας στα από αέρος ταξίδια, προτού η Ευρώπη κατορθώσει να θέσει τέλος στην κρίση του κορωνοϊού. Επιπλέον, η ιρλανδική εταιρεία, η μεγαλύτερη της Γηραιάς Ηπείρου στα ταξίδια φθινών ναυλών, ανέφερε ότι θα κάνει δραστηνικές εκπτώσεις αυτό το τρίμηνο προς τόνωση της ζήτησης, με στόχο να επαναφέρει τον αριθμό επιβατών στα προ πανδημίας επίπεδα.

Ωστόσο, όπως επισμαίνει το Ρόιτερς σε σχετικά δημοσίευσή του, ο επικεφαλής της Ryanair, Μάικλ Ο' Λίρι, εκτιμά πως η σωρευμένη ζήτηση θα αποτυπωθεί σε ένα δυναμικό καλοκαίρι και με υψηλότερες τιμές εισιτηρίων, εάν η ανάκαμψη δεν εμποδιστεί από κάποια νέα μετάλλαξη του

Στόχος, να στηριξει το μερίδιο αγοράς της στο α' τρίμηνο, λόγω της έντονης αβεβαιότητας στην αεροπορική αγορά.

κορωνοϊού. Ο αερομεταφορέας εμφανίστηκε το τελευταίο τρίμηνο του 2021 ζημία της τάξεως των 96 εκατ. ευρώ, σχεδόν όσο υπολόγιζαν και οι αναλυτές για 101 εκατ. ευρώ, επί εσόδων 1,5 δισ. ευρώ από 31 εκατομμύρια επιβάτες. Το ίδιο διάστημα το 2020 είχε πολύ μεγαλύτερες απώλειες ύψους 321 εκατ. ευρώ. Επίσης, επανέλαβε την εκτίμησή του ότι το οικονομικό έτος 2021-2022 με λήξη στις 31 Μαρτίου θα έχει απώλειες αθροιστικά μεταξύ 250 και 450 εκατ. ευρώ. Οι δε αριθμοί των επιβατών

θα ανακάμψουν τάχιστα από τα 6-7 εκατ. του Ιανουαρίου στα 8-9 εκατ. αυτόν τον μήνα και στα 11-12 εκατ. τον Μάρτιο, αγγίζοντας δηλαδή τα προ πανδημίας επίπεδα. Παρόλο που οι κρατήσεις εμφανίζονται βελτιωμένες, εξακολουθούν να πραγματοποιούνται τη τελευταία στιγμή, και οι επενδυτές θα πρέπει να περιμένουν περαιτέρω αναταραχή προτού η Ευρώπη ξεπεράσει την πανδημία, δήλωσε χθες η ιρλανδική εταιρεία, η οποία είπε ότι βρίσκεται σε «λειτούργια ανάπτυξης», αλλά ο χρόνος της ανάκαμψης παραμένει αβρόβλεπτος.

«Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί για το υπόλοιπο αυτού του οικονομικού έτους, καθώς μπορεί να υπάρξει μια άλλη αναταραχή στην πανδημία», δήλωσε ο οικονομικός διευθυντής της Ryanair, Νιλ Σόρακαν. «Μας έχει εκπλήξει αρκετές φορές. Αλλά είμαστε σε καλή θέση για να αξιοποιήσουμε τις τεράστιες ευκαιρίες που υ-

πάρχουν», είπε, προσθέτοντας ότι χρειάζεται «σημαντική προσαρμογή των τιμών σε χαμηλότερα επίπεδα για να ενθαρρυνθεί η ανάκαμψη των αεροπορικών ταξιδιών».

Η εταιρεία είναι αισιόδοξη ότι τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα ακολουθήσουν εγκαίρως το βρετανικό παράδειγμα στην κατάργηση των τεστ για τους εμβολιασμένους ταξιδιώτες, για να αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών πολύ πριν από το Πάσχα, που πέφτει τον Απρίλιο. Σύμφωνα με τον Νιλ Σόρακαν, αναμένεται χαλάρωση των κανόνων επί των μετακινήσεων στη Γερμανία, στην Ιταλία και στην Αυστρία.

Η Ryanair σχεδιάζει να προχωρήσει με μια επιθετική επέκταση καθώς αποκαθίσταται το σύστημα των ταξιδιών, προσφέροντας 720 νέα δρομολόγια και 15 νέες βάσεις. Όλα αυτά θα τα ανακοινώσει με την έναρξη του νέου οικονομικού έτους, αρχής γενομένης από 1ης Απριλίου.

Ο επικεφαλής της Ryanair Μάικλ Ο' Λίρι εκτιμά πως η σωρευμένη ζήτηση θα αποτυπωθεί σε ένα δυναμικό καλοκαίρι με υψηλότερες τιμές εισιτηρίων.

Ποιες ευρωπαϊκές χώρες έχουν αποθηκευτικούς χώρους για φυσικό αέριο και πόσο γεμάτοι είναι

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ Ε.Ε.

37,04%

ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΚΤΟΣ Ε.Ε.

20,74%

Υψηλό κόστος

Η εξάρτηση της Ε.Ε. από το ρωσικό αέριο σημαίνει ότι ο Βλαντιμίρ Πούτιν έχει ένα ισχυρό μέσο επιβολής αντιποιώνων σε τυχόν κυρώσεις από τη Δύση σε περίπτωση ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Η δραστηκή περικοπή των ρωών, ωστόσο, θα έβλαπτε μακροπρόθεσμα τα οικονομικά συμφέροντα της χώρας του.

Το Κατάρ

Σε περίπτωση που η Ρωσία κλείσει τη στρόφιγγα, οι εισαγωγές LNG από το Κατάρ θα παίξουν κρίσιμο ρόλο για την κάλυψη των αναγκών της Ευρώπης. Ωστόσο ο εμίρης Ταμίμ μπιν Χαμάντ αλ Θανί ξεκαθάρισε την περασμένη εβδομάδα ότι δεν δύναται από μόνο του να αναπληρώσει το κενό που θα προκύψει σε ένα ακραίο σενάριο.

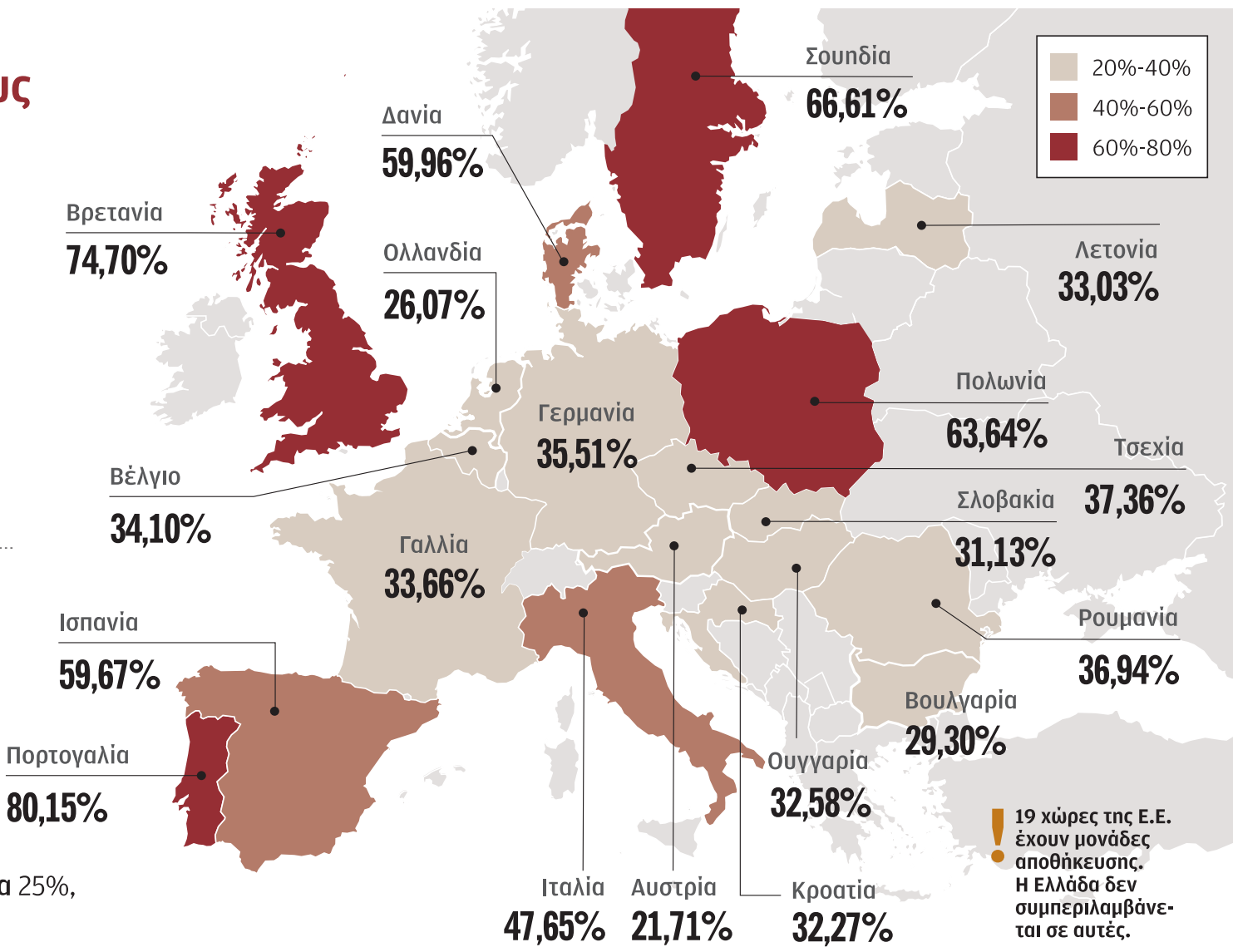

Διαβουλεύσεις

Η επίτροπος Ενέργειας της Ε.Ε. Κάντρι Σίμσον είχε επαφές την περασμένη εβδομάδα με το Κατάρ και το Αζερμπαϊτζάν σε μία προσπάθεια εξασφάλισης εναλλακτικών πηγών προμήθειας αερίου, ενώ αύριο θα βρεθεί στην Ουάσιγκτον για διαβουλεύσεις με την αμερικανική κυβέρνηση για τον ίδιο σκοπό.

- Περισσότεροι από 20 μεγάλοι **τερματικοί σταθμοί LNG** στην Ε.Ε.
- **Πέντε** τέθηκαν σε λειτουργία **από το 2014 και μετά**
- **Χωρητικότητα LNG** (ετήσια βάση): **157 bcm**
- Ποσοστό εισαγωγών αερίου από Ρωσία: **46%**
- Ποσοστό ρωσικών εισαγωγών: **Αυστρία, Φινλανδία, Λιθουανία 100%, Σλοβακία >80%, Ουγγαρία >70%, Γερμανία σχεδόν 60%, Ιταλία 40%, Ελλάδα 4,5%**
- Ποσοστό αερίου στην ενεργειακή κατανάλωση: **Ουγγαρία 32%, Ιταλία 31%, Γερμανία 27%, Σλοβακία 25%, Αυστρία 19%, Ελλάδα 1%** επί συνολικής κατανάλωσης

ΠΗΓΕΣ: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat, Economist

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η αλληλεξάρτηση Ρωσίας - Ευρώπης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ανάγκη το ρωσικό αέριο και η Μόσχα τα δισεκατομμύρια ευρώ από τις εξαγωγές της

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΙΟΛΟΓΟΥ

Καθώς συνέχισαν να πυκνώνουν τα σύννεφα του πολέμου πάνω από την Ουκρανία την περασμένη εβδομάδα, το ζήτημα της εξάρτησης της Ε.Ε. από το ρωσικό φυσικό αέριο και η αναζήτηση εναλλακτικών πηγών προμήθειας βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας. Η επίτροπος Ενέργειας της Ενωσης, Κάντρι Σίμσον, συνομίλησε για τον σκοπό αυτό με τον υπουργό Ενέργειας του Κατάρ και ταξίδεψε στο Αζερμπαϊτζάν την Παρασκευή.

Πηγές της Κομισιόν μιλούν για ενθαρρυντική ανταπόκριση, ενώ την περασμένη εβδομάδα παρατηρήθηκε αποκλιμάκωση των τιμών καθώς αυξήθηκαν οι ροές ρωσικού αερίου μέσω Ουκρανίας, βελτιώθηκε ο καιρός και ενισχύθηκαν οι άνεμοι, οδηγώντας

σε τόνωση της αιολικής ηλεκτροπαραγωγής. Ωστόσο, ο υψηλός βαθμός εξάρτησης από τη Ρωσία και η προοπτική αντιποιώνων στις σφοδρές κυρώσεις που έχει δεσμευθεί να επιβάλει η Δύση σε περίπτωση νέας εισβολής στην Ουκρανία, έχουν σημάνει συναγερμό στις Βρυξέλλες και στις πρωτεύουσες ορισμένων κρατών-μελών.

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή πλευρά, στην ψηφιακή συνάντηση που είχε με τον Σάαντ Σεριντά αλ Κάαμπ, η κ. Σίμσον υπογράμμισε τη σημασία της ετοιμότητας απέναντι σε σενάρια διαταραχής των προμηθειών και ο συνομιλητής της δεσμεύθηκε να εργαστεί στην κατεύθυνση αύξησης των εξαγωγών προς την Ε.Ε. Σε δική του ανακοίνωση, ωστόσο, ο κ. Άλ Κάαμπ τόνισε ότι «ο όγκος του αερίου που χρειάζεται η Ε.Ε. δεν μπορεί να αναπληρωθεί μονομερώς από οποιονδήποτε χωρίς να διαταραχθεί

Συναγερμός στην Ευρώπη για την αναζήτηση εναλλακτικών πηγών ενέργειας στη σκιά της κρίσης Ρωσίας - Ουκρανίας.

η προμήθεια προς άλλες περιοχές του κόσμου».

Το 46% των εισαγωγών αερίου της Ε.Ε. προέρχεται από τη Ρωσία. Τρεις χώρες της Ε.Ε. (Αυστρία, Φινλανδία, Λιθουανία) εισάγουν φυσικό αέριο αποκλειστικά από τη Ρωσία. Το αντίστοιχο ποσοστό είναι άνω του 80% για τη Σλοβακία, κοντά στο 70% για την Ουγγαρία και οριακά κάτω από το 60% στη Γερμανία. Στην Αυστρία,

το φυσικό αέριο αποτελεί το 19% της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης, στη Σλοβακία το 25%, στη Γερμανία το 27% και στην Ουγγαρία το 32% (έναντι μόλις 3% στη Φινλανδία). Ιδιαίτερα εκτεθειμένες σε ενδεχόμενη διακοπή είναι και περιοχές της Ιταλίας, η οποία προμθεύεται το 40% της των εισαγωγών της από τη Ρωσία, αλλά όπου το φυσικό αέριο αποτελεί το 31% της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ειδικών, τα αποθέματα αερίου στην Ε.Ε., υπό φυσιολογικές συνθήκες για το υπόλοιπο του χειμώνα, επαρκούν για τρεις μήνες αν διακοπεί πλήρως η παροχή από τη Ρωσία (περιθώριο που θα μειωθεί κατά ένα μήνα σε περίπτωση πιο έντονου κρύου).

Οι ροές προς την Ευρώπη από τη Ρωσία από τους τρεις βασικούς αγωγούς (Nord Stream 1, Γιαμάλ-Ευρώπη και το δίκτυο

που διέρχεται από την Ουκρανία) έφτασαν το 2021 τις 37.409 GWh/ημέρα, έναντι 41.263 GWh/ημέρα το 2020 και 49.431 GWh/ημέρα το 2019.

Στο υψηλότερο σημείο τους πριν από τον χειμώνα (77% στις 21 Οκτωβρίου), τα αποθέματα ήταν 14 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από τον μέσο όρο των τελευταίων πέντε ετών. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, τα αποθέματα στην Ε.Ε. βρίσκονται στο 37,45% της πλήρους χωρητικότητας. Το ποσοστό αυτό, σύμφωνα με πηγή της Κομισιόν, «είναι 10 ποσοστιαίες μονάδες κάτω από τα μέσα επίπεδα που καταγράφονται σε αυτήν τη φάση του χειμώνα». Σε χώρες όπως η Αυστρία και η Σλοβακία, με ιδιαίτερα μεγάλη εξάρτηση από το ρωσικό αέριο, οι αριθμοί είναι πραγματικά δυσωίων (22% και 31,5% αντίστοιχα).

Καταστροφικό για την Ευρώπη το κλείσιμο της στρόφιγγας

Σε ενημέρωση του Τύπου την περασμένη εβδομάδα από το αμερικανικό Center for Strategic and International Studies (CSIS), ο ειδικός του κέντρου σε θέματα ενέργειας Νίκος Τσάφος αναφέρθηκε σε δύο σενάρια διαταραχής της προμήθειας προς την Ευρώπη σε περίπτωση σύρραξης.

Το πρώτο, το οποίο χαρακτήρισε «επώδυνο αλλά διαχειρίσιμο» και «αρκετά πιθανό», αφορά τη διακοπή των ροών μέσω Ουκρανίας. Τη δεκαετία του '90, όπως θυμισε ο αναλυτής του CSIS, το 80% του ρωσικού αερίου έφτανε στην Ευρώπη μέσω

Ουκρανίας, πέρσει το ποσοστό αυτό είχε περιοριστεί σε λιγότερο από το ένα τέταρτο των εισαγωγών. Το δεύτερο σενάριο – αυτό της πλήρους διακοπής των ροών – χαρακτηρίζεται «καταστροφικό» για την Ευρώπη. Σύμφωνα με τον Τσάφο, όμως, δεν είναι πολύ πιθανό να υλοποιηθεί: «Με μια ολοκληρωτική διακοπή, θα καταστρέψουν ό,τι έχει απομείνει από τη φήμη της Ρωσίας ως αξιόπιστου προμηθευτή», εξηγούσε στην ενημέρωση της περασμένης εβδομάδας. Το Economist, σε πρόσφατη ανάλυσή του, επικαλείται τον Χάιμε Κόντσα

Οι απώλειες εσόδων για την Gazprom από ένα εμπάργκο τριών μηνών θα ανέλθουν σε 20 δισ. δολάρια.

του Energy Intelligence. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του, που βασίζονται στη μέση ημερήσια τιμή του δ' τριμήνου του 2021, οι απώλειες εσόδων για την Gazprom από την πλήρη διακοπή προμήθειας προς την

Ευρώπη θα είναι 203-228 εκατ. δολάρια την ημέρα. Ενα εμπάργκο τριών μηνών θα μεταφραζόταν σε απώλειες περίπου 20 δισ. δολαρίων.

Όπως σημειώνει το βρετανικό περιοδικό, η ζημία αυτή, που θα ήταν «συντριπτική» για τη σοβιετική οικονομία, είναι εύκολα διαχειρίσιμη για τη σημερινή Ρωσία, που διαθέτει αποθέματα ξένου συναλλάγματος άνω των 600 δισ. δολαρίων στην κεντρική της τράπεζα. Ωστόσο, οι συνέπειες δεν εξαντλούνται στα χαμένα αυτά έσοδα: η Gazprom θα κληθεί να καταβάλει αποζη-

μιώσεις σε πελάτες, θα αντιμετωπίσει παύση πληρωμών για αέριο που έχει ήδη προμηθεύσει και θα αποκλειστεί στην πράξη από την ευρωπαϊκή αγορά. Επιπλέον, είναι βέβαιο ότι μία τέτοια κίνηση θα βύθιζε τις προοπτικές ενεργοποίησης του ρωσο-γερμανικού αγωγού Nord Stream 2. Η χρονική συγκυρία είναι, τέλος, ζωτικής σημασίας για το κόστος που θα έχει για την Ευρώπη η μείωση των ροών από τη Ρωσία. Την άνοιξη η ζήτηση για φυσικό αέριο στην Ευρώπη μειώνεται στο 60% των επιπέδων του χειμώνα.

Το LNG θα μπορούσε να καλύψει μόνο το 15% των αναγκών της Ευρ. Ενωσης

Στους πρώτους εννέα μήνες του 2021, το LNG (υγροποιημένο αέριο) κάλυψε το 1/5 των εισαγωγών της Ε.Ε. σε αέριο. Σύμφωνα με τον Μάσιμο ντι Οντόαρντο της συμβουλευτικής εταιρείας Wood Mackenzie, τον οποίο επικαλείται το βρετανικό Economist, το LNG θα μπορούσε να καλύψει έως και το 15% των αναγκών που θα προέκυπταν από την πλήρη διακοπή των ροών από τη Ρωσία. Σύμφωνα με αναλυτές της αγοράς, εάν χρειαστεί τα αποθέματα το καλοκαίρι να αναπληρωθούν σχεδόν αποκλειστικά με LNG, αυτό θα οδηγήσει σε νέο ράλι των τιμών στην Ε.Ε.

Οι εισαγωγές LNG αυξήθηκαν σημα-

ντικά το τελευταίο τρίμηνο του 2021, καθώς τα δεξαμενόπλοια άλλαξαν ρου και στράφηκαν από την Ασία στην Ευρώπη, λόγω τη άππου χειμώνα στην Απω Ανατολή και της αύξησης της ηλεκτροπαραγωγής με τη χρήση άνθρακα στην Κίνα. Η τάση αυτή συνεχίστηκε με το νέο έτος όσον αφορά τις ΗΠΑ: Ο Νίκος Τσάφος του CSIS ανέφερε ότι τον Ιανουάριο τα 2/3 των αμερικανικών εξαγωγών LNG κατευθύνθηκαν προς την Ευρώπη. Αντιθέτως, το 80% των εξαγωγών του Κατάρ, σύμφωνα με τον αναλυτή του CSIS, είχε ως προορισμό την Ασία τον πρώτο μήνα του νέου έτους.

Το βασικό εμπόδιο στην περαιτέρω κά-

Η Ε.Ε. έχει περιορισμένη χωρητικότητα τερματικών σταθμών εισαγωγών LNG και δικτύων για τη μεταφορά του.

υγροποιημένου αερίου είναι η περιορισμένη χωρητικότητα τερματικών σταθμών εισαγωγών στην Ε.Ε. – και η έλλειψη δικτύων για τη μεταφορά του από τους σταθμούς αυτούς σε χώρες που δεν τους διαθέτουν. Όπως εξηγεί στην «Κ» ο Περ-Κρίστιαν

Φετ, επικεφαλής του τμήματος LNG της εταιρείας ναυτιλιακών υπηρεσιών Fearnleys, «η Ευρώπη χρειάζεται περισσότερους τερματικούς σταθμούς υγροποιημένου αερίου στην κεντρική Μεσόγειο αλλά και στον Βορρά, ιδίως στη Γερμανία».

Η Ισπανία, που διαθέτει τους περισσότερους τερματικούς σταθμούς στην Ε.Ε., εξηγεί ο Φετ, δεν διαθέτει αγωγούς που μπορούν να μεταφέρουν σημαντικές ποσότητες αερίου σε χώρες χωρίς τέτοιες υποδομές στην Κεντρική Ευρώπη. Μια γρήγορη λύση, όπως αναφέρει, είναι η χρήση μονάδων αποθήκευσης και επαναεριοποιήσεων (Floating Storage and

Regasification Units ή FSRUs), είτε για να ενισχυθεί η χωρητικότητα εισαγωγών των υφιστάμενων τερματικών σταθμών είτε για να δημιουργηθούν νέοι πλωτοί σταθμοί, ιδανικά σε σημεία όπου οι αγωγοί φτάνουν κοντά στη θάλασσα.

Το κρυφό «μαξιλάρι»

Τα υπάρχοντα αποθέματα μπορούν να ενισχυθούν περαιτέρω εάν δοθεί η άδεια για τη χρήση ποσοτήτων του «αερίου-μαξιλαριού» (cushion gas), το οποίο διατίθεται σε μονάδες αποθήκευσης και δεν διατίθεται στην αγορά για τεχνικούς λόγους και λόγους ασφαλείας. Σύμφωνα με το Economist, η διάθεση του 1/10 του όγκου

αυτού στην αγορά θα αυξήσει τα αποθέματα για περισσότερο από ένα μήνα.

Η ενεργειακή ασφάλεια της Ε.Ε. έχει ενισχυθεί επίσης τα τελευταία χρόνια χάρη στην αύξηση των δικτύων διασύνδεσης μεταξύ των διαφορετικών κρατών-μελών.

Η κατάργηση των λεγόμενων «διατάξεων προορισμού» (destination clauses), που απαγορεύουν τη μεταπώληση αερίου, έχει και αυτή μειώσει τον βαθμό ελέγχου της Gazprom επί της ευρωπαϊκής αγοράς. Αλλά συγκεκριμένες χώρες παραμένουν ιδιαίτερα ευάλωτες εάν η Μόσχα προχωρήσει στο δραστηκό μέτρο της πλήρους διακοπής των ροών.

pwc

Μάθετε περισσότερα και εγγραφείτε

Κάνε το επόμενο βήμα στην καριέρα σου
Γίνε επαγγελματίας Coach & Μέντορας

Πρώτη σε επενδύσεις στην Ευρωζώνη η Ελλάδα

Στη διετία 2020-21, σύμφωνα με το Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Ινστιτούτο

ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Τη στιγμή που η πανδημία οδήγησε σε «βουτιά» των επενδύσεων στην Ευρωζώνη, ένας παράγοντας που εξηγεί και την πολύ πιο αδύναμη και αργή ανάκαμψη του ΑΕΠ της περιοχής σε σχέση με τις ΗΠΑ, η Ελλάδα, ο άλλοτε ουραγός των επενδύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ξεχωρίζει με τις επιδόσεις της, σημειώνοντας τη διετία 2020-2021 τη μεγαλύτερη αύξηση σε όρους ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου, όπως επισημαίνει σε ανάλυσή του το Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Ινστιτούτο (IIF). Και η τάση αυτή αναμένεται να ενισχυθεί ακόμη πιο έντονα την προσεχή πενταετία, χάρη στην ώθηση που θα δώσουν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης.

Πιο αναλυτικά, όπως παρατηρεί το IIF, το ΑΕΠ των ΗΠΑ έχει σκεδόν επιστρέψει στην προ πανδημίας τάση του, ξεχωρίζοντας σε σύγκριση με τις χώρες του G10 αλλά και σε σχέση με την ιστορία τους, έχοντας καταγράψει πολύ ταχύτερη ανάκαμψη από ό,τι μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση. Η ανάκαμψη ωστόσο στην Ευρωζώνη είναι αρκετά πιο αδύναμη, κυρίως λόγω της ασθενέστερης εικόνας της κατανάλωσης και των επενδύσεων, όπως τονίζει το Ινστιτούτο. Συγκεκριμένα, καμία χώρα της Ευρωζώνης δεν έχει καταγράψει ανάλογη ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης με αυτή των ΗΠΑ. Η εικόνα

Από τα τέλη του 2019 έως το γ' τρίμηνο του 2021, οι επενδύσεις στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά σχεδόν 20%.

των επενδύσεων αν και είναι καλύτερη σε σχέση με αυτήν της κατανάλωσης, αυτό οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην ισχυρή ανάκαμψη των επενδύσεων στην Ελλάδα και στην Ιταλία οι οποίες ξεχωρίζουν, με την Ελλάδα να παρουσιάζει τη μεγαλύτερη εκτόξευση στην Ευρωζώνη αλλά και σε σχέση με τις ΗΠΑ.

Ενα βασικό χαρακτηριστικό της οικονομικής ανάκαμψης από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση είναι ότι η Ευρωζώνη έχει σημειώσει χαμηλότερες επιδόσεις από τις ΗΠΑ, με την τάση της ανάπτυξης να μειώνεται κατά το ήμισυ μετά το 2008. Και σήμερα υπάρχουν ενδείξεις ότι η ιστορία ίσως επαναλαμβάνεται, επισημαίνει το Ινστιτούτο. Το ΑΕΠ των ΗΠΑ βρίσκεται εντός μιας ποσοστιαίας μονάδας από την προ COVID τάση του, δηλαδή ετήσια ανάπτυξη 2,2% με βάση τα στοιχεία από το 2010 έως το 2019. Η Ευρωζώνη εξακολουθεί να είναι 2,5% κάτω από την προ πανδημίας τάση της, παρόλο που είναι πιο αδύναμη μόνο κατά 1,2%.

Μέρος της ασθενέστερης ανάκαμψης

Για την επόμενη πενταετία αναμένεται περαιτέρω αύξηση των επενδύσεων στη χώρα, λόγω της ώθησης που θα προσφέρουν στην οικονομία τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης.

της Ευρωζώνης, όπως εξηγεί το IIF, μπορεί απλώς να οφείλεται στους πολύ αυστηρούς περιορισμούς που επιβλήθηκαν λόγω της νέας έξαρσης της πανδημίας στα τέλη του 2021, αλλά μια πιο προσεκτική ματιά στα δεδομένα αποκαλύπτει σημαντικές ευάψεις της περιοχής. Όπως δείχνουν τα στοιχεία, στην Ευρωζώνη έχει σημειωθεί σημαντική πτώση των επενδύσεων από τα τέλη του 2019 έως τα τέλη του 2021, με τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου να κινείται πολύ κάτω από τα επίπεδα του 2019. Η εικόνα βέβαια διαστρεβλώνεται από τα ασταθή δεδομένα της Ιρλανδίας, χωρίς τα οποία οι επενδύσεις στην Ευρωζώνη επανήλθαν στα προ COVID

επίπεδα. Όμως, σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά και σε σχέση με την ιστορία της περιοχής, οι επενδύσεις εξακολουθούν να κινούνται σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, τονίζει το Ινστιτούτο. Το IIF εξετάζει την πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης και του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου στις χώρες της Ευρωζώνης. Όπως παρατηρεί, οι ΗΠΑ έχουν ξεκάθαρα καλύτερες επιδόσεις όσον αφορά την κατανάλωση, χωρίς καμία χώρα της Ευρωζώνης να πλησιάζει έστω και σε κοντινή απόσταση. Τα δεδομένα σε Ιταλία και Ισπανία είναι ιδιαίτερα αδύναμα, με τα επίπεδα κατανάλωσης να παραμένουν πολύ χαμηλά, έχοντας σημειώσει βουτιά της τάξης του

3,5% και του 7% αντίστοιχα. Η Ελλάδα έχει σαφώς καλύτερη εικόνα τόσο σε σχέση με τις δύο αυτές χώρες της περιφέρειας, όσο και σε σχέση με το σύνολο της Ευρωζώνης όπου η κατανάλωση έχει υποχωρήσει κατά 2% τη διετία 2020-2021, με τη χώρα μας να σημειώνει πτώση περίπου 1,8%.

Η εικόνα των επενδύσεων στην Ευρωζώνη είναι ωστόσο κάπως καλύτερη. Πράγματι, τονίζει το IIF, υπάρχουν ενδείξεις πραγματικής ανάκαμψης των επενδύσεων στην Ελλάδα και στην Ιταλία, αν και είναι κρίσιμο να σημειωθεί ότι αυτή η ανάκαμψη προέρχεται από πολύ χαμηλά επίπεδα, τόσο σε διεθνή σύγκριση όσο και σε σχέση με την ιστορία. Σε κάθε περίπτωση, εν

μέσω πανδημίας και από τα τέλη του 2019 έως το γ' τρίμηνο του 2021, οι επενδύσεις στην Ελλάδα (ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου) εκτοξεύθηκαν κατά σχεδόν 20%, σε σύγκριση με την Ιταλία που ακολουθεί, όπου η αύξηση κινήθηκε στο 7% περίπου, ενώ στην Ευρωζώνη σημειώθηκε πτώση της τάξης του 10%.

Συνεπώς, καταλήγει το IIF, το Ταμείο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έρχεται σε μια κρίσιμη στιγμή για την περιοχή της Ευρωζώνης και θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της παρατεταμένης πτώσης της δραστηριότητας που σημειώθηκε τη δεκαετία μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

Τέλος εποχής για τις αρνητικές αποδόσεις στα κρατικά ομόλογα

Η μετατόπιση των αγορών είναι τέτοια, ώστε η τερσάσια δεξαμενή χρέους αρνητικής απόδοσης παγκοσμίως συρρικνώθηκε κατά 20% σε μόλις μία μέρα.

Τα ομόλογα με αρνητικές αποδόσεις ανήκουν στο παρελθόν. Αυτό τουλάχιστον δείχνουν τα ολόένα πιο τολμηρά στοιχεία της αγοράς στην ομαλοποίηση της νομισματικής πολιτικής. Τόσο στη Γερμανία όσο και στην Ιαπωνία, τα σημαντικότερα προπύργια αρνητικών επιτοκίων στον κόσμο, οι αποδόσεις των τίτλων πενταετούς διάρκειας ανέβηκαν πάνω από το μηδέν την Παρασκευή για πρώτη φορά εδώ και χρόνια. Αυτό συμβαίνει καθώς οι επενδυτές ενίσχυσαν τα στοιχεία για αύξηση του βασικού της επιτοκίου καταθέσεων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους και αυξάνονται οι εκτιμήσεις ότι η Τράπεζα της Ιαπωνίας θα συμμετάσχει στην εξομάλυνση της νομισματικής πολιτικής με τους

Τα 5ετή Γερμανίας και Ιαπωνίας έχουν πλέον απόδοση άνω του μηδενός για πρώτη φορά έπειτα από πολλά χρόνια.

ομολόγους της των ανεπιτυγμένων αγορών.

Υπογραμμίζοντας τη μετατόπιση των αγορών, η τερσάσια δεξαμενή χρέους αρνητικής απόδοσης παγκοσμίως συρρικνώθηκε κατά 20% σε μόλις μία μέρα. Ο υψηλός πληθωρισμός ωθεί τις κεντρικές τράπεζες να αποσύρουν τα ακραία μέτρα που επέβαλαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 και αυτό καθορίζει

πλέον τις κινήσεις των επενδυτών.

«Οι αρνητικές αποδόσεις των ομολόγων θα είναι σύντομα μια ανάμνηση», δήλωσε η Althea Spinozzi, υπεύθυνη στρατηγικής σταθερού εισοδήματος στη Saxo Bank, και αναθεωρεί την πρόβλεψή της για την απόδοση του γερμανικού διετούς στο 0,1% έως το τέλος του έτους, αφού η ΕΚΤ έγινε πιο επιθετική την Πέμπτη. Αυτή τη στιγμή η απόδοση του γερμανικού τίτλου είναι γύρω στο -0,3%.

Η ΕΚΤ ευθυγραμμίζεται περισσότερο με τους ομολόγους της σε παγκόσμιο επίπεδο, την Τράπεζα της Αγγλίας και την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, οι οποίες προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τις πληθωριστικές πιέσεις. Όλες οι κεντρικές τράπεζες βρίσκονται σε σχε-

τικές εύκολε θέση, καθώς το κόστος δανεισμού είναι πολύ χαμηλό. Η BOE έκανε την Πέμπτη αύξηση επιτοκίων από το κατώτατο σημείο όλων των εποχών, ενώ τα βασικά επιτόκια της Fed και της ΕΚΤ εξακολουθούν να είναι σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Η απόδοση του 5ετούς της Ιαπωνίας σκαρφάλωσε στο μηδέν την Παρασκευή για πρώτη φορά από τότε που η χώρα εισήγαγε αρνητικά επιτόκια αναφοράς πριν από έξι χρόνια. Η απόδοση του αντίστοιχου γερμανικού υπερέρβη το μηδέν για πρώτη φορά από το 2018.

«Όλες οι κεντρικές τράπεζες υποστηρίζουν πέρσι πως ο πληθωρισμός δεν ήταν τίποτα περισσότερο από ένα παροδικό φαινόμενο. Τώρα πλέον η μία μετά την άλλη, αναγκά-

ζονται να αναπροσαρμόσουν τις εκτιμήσεις τους και τη στρατηγική τους», δήλωσε ο Stephen Miller, σύμβουλος επενδύσεων στην GSFM, μια μονάδα του Καναδά. «Υποτίμησαν τις επιπτώσεις που είχε η υπερβολική νομισματική χαλάρωση στον πληθωρισμό και τώρα οι αγορές ομολόγων πληρώνουν το τίμημα», λέει.

Η πίεση στην ιαπωνική αγορά επεκτάθηκε επίσης στην απόδοση του 10ετούς, η οποία έφτασε στο 0,2%, το υψηλότερο από τον Ιανουάριο του 2016. Εν τω μεταξύ, οι αποδόσεις των 10ετών της Αυστραλίας εκτινάχθηκαν κατά 9 μονάδες βάσης μετά την αναβάθμιση της προοπτικής της για τον πληθωρισμό και την απασχόληση από την κεντρική τράπεζα της χώρας.

Από το NATO στην κεντρική τράπεζα Νορβηγίας

Ο γενικός γραμματέας του NATO Γενς Στόλτενμπεργκ θα είναι ο επόμενος επικεφαλής της κεντρικής τράπεζας της Νορβηγίας, μια επιλογή που ενδεχομένως εγείρει αμφισβητήσεις λόγω των στενών δεσμών του με το κυβερνών κόμμα και των ανησυχιών για την ανεξαρτησία της νομισματικής πολιτικής.

Ο πρώην πρωθυπουργός θα αντικαταστήσει τον απερχόμενο κυβερνήτη Οϊστάν Ολσεν σε μια ημερομηνία που δεν έχει ακόμη καθοριστεί, σύμφωνα με χθεσινή ανακοίνωση. Ο Στόλτενμπεργκ έχει δεσμευθεί να ολοκληρώσει τη θητεία του στο NATO. Η απόφαση έρχεται σε μια ευαίσθητη στιγμή για τη στρατιωτική συμμαχία εν μέσω μιας από τις χειρότερες α-

Ο γ.γ. του NATO Γενς Στόλτενμπεργκ ξέρει ήδη τον επόμενο σταθμό του μετά τη λήξη της θητείας του.

ντιπαράθεσης της με τη Ρωσία από το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.

Το υπουργείο Οικονομικών επέλεξε τον Στόλτενμπεργκ αντί της υποδιοικητού Ιντα Βόλντεν Μπάχε, η οποία θα ηγείται της κεντρικής τράπεζας μέχρι να αναλάβει ο νέος επικεφαλής.

Με την πλούσια σε πετρέλαιο οικονομία να αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις της παν-

δημίας καλύτερα από τις περισσότερες, η κεντρική τράπεζα της Νορβηγίας έγινε η πρώτη μεταξύ εκείνων που αύξησαν τα επιτόκια, πέρσι. Στην τακτική συνεδρίαση πολιτικής της τον περασμένο μήνα, η Norges Bank διατήρησε το κόστος δανεισμού αμετάβλητο, αλλά ανέφερε πως κινείται στην κατεύθυνση να αυξήσει ξανά τα επιτόκια τον Μάρτιο. Οι περισσότεροι αναλυτές αναμένουν ότι η κεντρική τράπεζα θα αυξήσει τα επιτόκια άλλες τρεις φορές φέτος για να περιορίσει τον αυξανόμενο πληθωρισμό. Ο Στόλτενμπεργκ, ο οποίος έχει σπουδάσει οικονομικά, διέτελε δύο φορές πρωθυπουργός και κατείχε επίσης το χαρτοφυλάκιο του υπουργού Οικονομικών. Πολιτικοί, συμπεριλα-

βανομένους της πρώην πρωθυπουργού Έρνα Σόλμπεργκ, είπαν ότι η επιλογή θα εγείρει ανησυχίες για την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας. Αν και δημιουργεί κάποια αβεβαιότητα, ο κίνδυνος για μια σημαντική αλλαγή στη νομισματική πολιτική είναι περιορισμένος κατά την άποψή μας», τόνισε ο αναλυτής της Danske Bank, Κρίστοφερ Λόμκολτ. Η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η φιλία του Στόλτενμπεργκ με τον πρωθυπουργό της χώρας, Γιόνας Στόρε, δεν δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων. Σημειώνεται πως η κεντρική τράπεζα έχει την εποπτεία ενός κρατικού επενδυτικού ταμείου με υπό διαχείριση κεφάλαια 1,3 τρισ. δολαρίων, που είναι το μεγαλύτερο στον κόσμο.

Η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η φιλία του Στόλτενμπεργκ (φωτ.) με τον πρωθυπουργό της χώρας, Γιόνας Στόρε, δεν δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων.

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Συσπειρώνει την Ε.Ε. η ρωσική επιθετικότητα

Ερευνα του ευρωπαϊκού ινστιτούτου ECFR με αφορμή το Ουκρανικό

Αλλαγή αντιλήψεων έχει προκαλέσει στην Ευρώπη η ρωσική συσώρευση δυνάμεων στα σύνορα με την Ουκρανία, σύμφωνα με έρευνα του ευρωπαϊκού ινστιτούτου ECFR. Η πλειονότητα των Γάλλων (51%), των Γερμανών (52%), των Ιταλών (51%), των Πολωνών (73%) και των Σουηδών (55%) εκτιμά ότι η Ρωσία θα εισβάλει στην Ουκρανία εντός του έτους. Μόνο η Φιν-

λνδία, η Ρουμανία, αλλά και η Ιταλία.

Η σφυγιομέτρηση έδειξε ότι οι πολίτες των επτά ευρωπαϊκών κρατών (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Πολωνία, Ρουμανία, Σουηδία, Φινλανδία) εμφανίζονται πρόθυμοι να επιμολογήσουν νέα και μακροπρόθεσμα αμυντικά βάρη, ως αποτέλεσμα της υπερρύθμισης της Ουκρανίας.

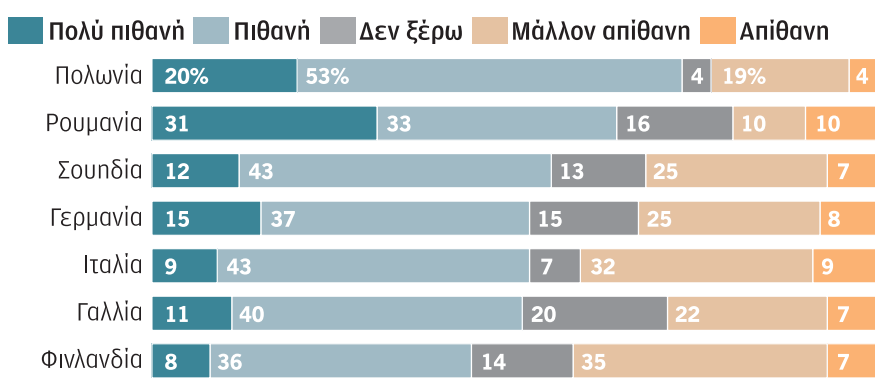
Τα βάρη αυτά περιλαμβάνουν αυξημένες μεταναστευτικές ροές στα ευρωπαϊκά σύνορα, επιπλέον κόστος ενέργειας, νέες πολιτικές οικονομικών κυρώσεων, κυβερνοεπιθέσεις και απειλή νέων πολεμικών συρράξεων από το ρωσικό κράτος.

Η πλειονότητα των ερωτηθέντων στις επτά χώρες ανέφερε ότι η ενεργειακή εξάρτηση από τη Μόσχα αποτελεί σημαντική γεωπολιτική απειλή εξαιτίας της παρούσας κρίσης. Οι πολίτες σε Πολωνία, Σουηδία και Ρουμανία εκτιμούν ότι κάθε θυσία αξίζει για να αποκρουστεί ρωσική στρατιωτική εισβολή στην Ουκρανία.

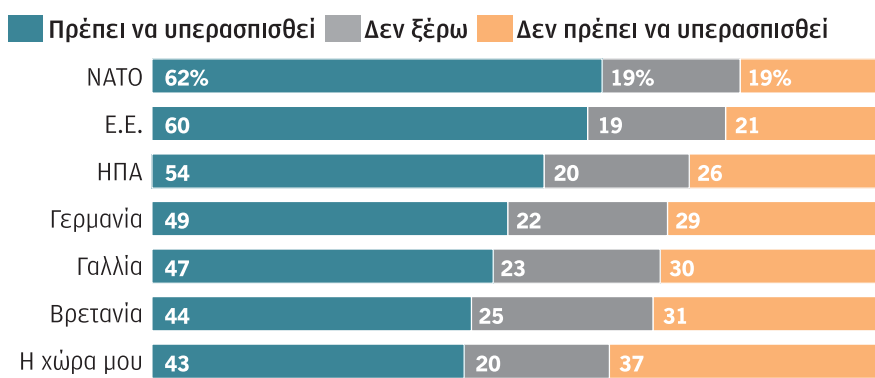
Σύμφωνα με τους συντάκτες της έρευνας, ο Ρώσος πρόεδρος πέτυχε άθελά του να υποχρεώσει τους Ευρωπαίους να σκεφτούν σοβαρά για τη βιωσιμότητα της μετα-ψυχροπολεμικής παγκόσμιας τάξης. Αυτό που θα προκαλέσει, όμως, την έκπληξη του Βλαντιμίρ Πούτιν είναι η αποφασιστικότητα των Ευρωπαίων πολιτών να προστατεύσουν την Ουκρανία.

«Η έρευνά μας δείχνει ότι η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη είναι ενεργή και ενδυναμώνεται συνέχεια, ανεξάρτητα από τις επι-

Πόσο πιθανή θεωρείτε μία ρωσική εισβολή στην Ουκρανία φέτος;

Εάν η Ρωσία εισέβαλλε, ποιος θα έπρεπε να υπερασπισθεί την Ουκρανία; (συνολικά για τις 7 χώρες, σε %)

Σε τι βαθμό η ρωσική στάση απέναντι στην Ουκρανία απειλεί τη δική σας χώρα; Σε %

ΗFEE: Dataprix, Analitix, and Dynata, January 2022

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μέρους εθνικές διαφοροποιήσεις και είναι έτοιμη να απαντήσει σε ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Η σφυγιομέτρηση, όμως, δείχνει επίσης ότι η Ευρώπη δεν έχει φθά-

σει ακόμη στο σημείο που θα την έκανε έτοιμη να θυσιάσει τα πάντα για την προστασία της Ουκρανίας», λέει ο συντάκτης της μελέτης Ιβάν Κράστεφ.

Κρίσιμες οι επόμενες ημέρες, διαμνύει ο Εμανουέλ Μακρόν

Οι επόμενες ημέρες θα είναι κρίσιμες και η επίλυση της ουκρανικής κρίσης ενδεχομένως θα χρειαστεί μήνες επιμονών διαβουλεύσεων, αλλά η προοπτική της αποκλιμάκωσης είναι ανοικτή. Αυτό το μήνυμα έστειλε χθες ο Εμανουέλ Μακρόν από το Κίεβο, όπου συναντήθηκε με τον Ουκρανό πρόεδρο Βολοντιμίρ Ζελένσκι, ύστερα από τις μαραθώνιες διαβουλεύσεις του (κράτησαν σχεδόν έξι ώρες) της προηγούμενης βραδιάς με τον Βλαντιμίρ Πούτιν στο Κρεμλίνο.

Στην κοινή συνέντευξη Τύπου που ακολούθησε τη συνάντηση Μακρόν - Ζελένσκι, ο Γάλλος πρόεδρος έκανε λόγο για δύο σημαντικές δεσμεύσεις του Ρώσου ηγέτη: ότι «δεν θα προχωρήσει σε οποιαδήποτε κλιμάκωση» έναντι της Ουκρανίας και ότι δεν σκοπεύει να εγκαταστήσει ρωσική βάση στη Λευκορωσία μετά τη λήξη των κοινών, στρατιωτικών γυμνασίων των δύο χωρών, που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Διαψεύδει το Κρεμλίνο

Προηγούμενος, το Κρεμλίνο είχε διαψεύσει ισχυρισμό ανώνυμου Γάλλου αξιωματούχου, σύμφωνα με τον οποίο ο Πούτιν υποσχέθηκε στον Μακρόν ότι θα προχωρήσει σε αποκλιμάκωση της στρατιωτικής έντασης στα ουκρανικά σύνορα. «Η πληροφορία αυτή είναι λάθος στην ουσία της, καθώς Μόσχα και Παρίσι δεν θα μπορούσαν να κλείσουν μια τέτοια συμφωνία», σχολίασε ο εκπρόσωπος Τύπου του Κρεμλίνου, Ντμίτρι Πεσκόφ, ο οποίος άφησε σαφώς να εννοηθεί ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει μόνο μεταξύ Ρωσίας και ΗΠΑ.

«Η Γαλλία είναι ηγετική δύναμη της Ε.Ε. και μέλος του ΝΑΤΟ, αλλά δεν παίζει ηγετικό ρόλο εκεί. Σε αυτό το μπλοκ κάνει κομμάτι μια πολύ διαφορετική χώρα», σημείωσε χαρακτηριστικά ο Ρώσος αξιωματούχος, ο οποίος επιβεβαίωσε,

ωστόσο, ότι τα ρωσικά στρατεύματα θα αποσυρθούν από τη Λευκορωσία μετά το τέλος των γυμνασίων.

Αίσθηση προκάλεσε η αναφορά του Μακρόν στον διάλογο που είχε με δημοσιογράφους που τον συνόδευαν στο ταξίδι του, στο ενδεχόμενο «φινλανδοποίησης» (ουδετερότητας) της Ουκρανίας. Σε μια έμμεση απάντηση, ο Ουκρανός ΥΠΕΞ Ντμίτρο Κουλέμα δήλωσε ότι η κυβέρνηση του είναι έτοιμη να συζη-

Το Κρεμλίνο διαψεύδει ισχυρισμό ανώνυμου Γάλλου αξιωματούχου, σύμφωνα με τον οποίο ο Πούτιν υποσχέθηκε στον Μακρόν ότι θα προχωρήσει σε αποκλιμάκωση της στρατιωτικής έντασης στα ουκρανικά σύνορα.

τήσει με τον Γάλλο ηγέτη, αλλά όχι να παραβιάζει τις κόκκινες γραμμές της.

Επείτα από το Κίεβο, επόμενος σταθμός του Εμανουέλ Μακρόν ήταν το Βερολίνο όπου επρόκειτο να συναντηθεί με τον Γερμανό καγκελάριο Ολαφ Σολτς και τον Πολωνό πρόεδρο Αντρέι Ντούτα. Ο Σολτς δέχθηκε επικρίσεις από το σύνολο σχεδόν του γερμανικού Τύπου για το γεγονός ότι στην προχθεσινή του συνάντηση με τον Τζο Μπάιντεν απέφυγε να πάρει σαφή θέση για τον γερμανο-ρωσικό αγωγό Nord Stream 2, παρότι ο Αμερικανός πρόεδρος είχε προεξοφλήσει ότι δεν θα λειτουργήσει σε περίπτωση ρωσικής εισβολής.

REUTERS, A.P.

Αμφίρροπα Οσκαρ με γνώριμα πρόσωπα

Ανακοινώθηκαν οι φετινές υποψηφιότητες

Τον ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Δίκως πολύ μεγάλες εκπλήξεις –ήλπν ισως μιας– έγιναν χθες οι ανακοινώσεις των υποψηφιότητων για την 94η τελετή απονομής των βραβείων Οσκαρ, η οποία είναι προγραμματισμένη για τις 27 Μαρτίου στο Λος Άντζελες. Οπως αναμενόταν, «Η Εξουσία του σκύλου» της Τζέιν Κάμπιον και του Netflix συγκεντρώνει τον μεγα-

πίδα για διάκριση έχει πιθανότητα ο Μπένεντικτ Κάμπερματς, ο οποίος παρέδωσε τη σπουδαιότερη ερμηνεία της μέχρι τώρα καριέρας του, υποδυόμενος έναν μικρόκολο καουμπόη με κρυμμένα μυστικά, στο ιδιότυπο γουέστερν της Κάμπιον. Ο ίδιος θα έχει πάντως σοβαρό ανταγωνισμό, τόσο από τον Γουίλ Σμιθ του «King Richard» όσο και από τον Ντένζελ Ουάσιγκτον του «The Tragedy of Macbeth».

Περνώντας και στις γυναίκες, εκεί η μάχη αναμένεται εξίσου σκληρή. Για αρκετούς φαβορί είναι η ήδη οσκαρική Ολίβια Κόλμαν, για μια ακόμα μοναδική ερμηνεία στο «The Lost Daughter» της Μάγκι Τζίλνχαλ, όμως κανείς δεν μπορεί να ξεγράψει τις Πενέλοπε Κρουζ («Παράλληλες μητέρες») και Νικόλ Κίντμαν («Being the Ricardos»), ούτε και την πρώτη φορά υποψήφια Κρίστεν Στιούαρτ, η οποία ήταν εξαιρετική ως Νταϊάνα στο «Spencer» του Πάμπλο Λαρέιν. Εδώ πάντως έρχεται και η σημαντική εκπλήξη των ανακοινώσεων, αφού από αυτές λείπει το όνομα της Lady Gaga, η οποία ήταν πιθανότατα και η μοναδική που ξεχώρισε με την παρουσία της στο κατά τα άλλα μέτριο «House of Gucci».

Στην τρίτη θέση των υποψηφιότητων με επτά συναντάμε δύο ταινίες καταξιωμένων δημιουργών: την εκδοχή του κλασικού μιούζικαλ «West Side Story» διά

Ο Μπ. Κάμπερματς και συνολικά η «Εξουσία του σκύλου» της Τζέιν Κάμπιον αναμένεται να πρωταγωνισήσουν στα φετινά Οσκαρ.

Οι ασπρόμαυρες αναμνήσεις του Κένεθ Μπράνα από το Μπέλφαστ του 1969 ήταν αρκετές για να του χαρίσουν επτά υποψηφιότητες.

χειρός Στίβεν Σπίλμπεργκ αλλά και το εν γένει μοτίβο του «Belfast» του Κένεθ Μπράνα. Γενικώς, σε αντίθεση με πέρυο, η λίστα των υποψηφίων για την καλύτερη ταινία περιλαμβάνει κυρίως γνώριμους των Οσκαρ, σαν τον Πολ Τόμας Αντερσον («Πίτσα γλυκός»), τον Άνταμ

Μακέι («Μην κοιτάτε ψηλά») και τον Γκιγιέρμο ντελ Τόρο («Το μονοπάτι των χαμένων ψυχών»).

Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί πως τέσσερις από τις ταινίες της δεκάδας ανήκουν σε κάποια διαδικτυακά πλατφόρμα, ενώ και φέτος εκεί βρίσκεται ένα ξενόγλωσσο

Η Ολίβια Κόλμαν βάζει πλώρη για το δεύτερο της χρυσό αγαλμάτιδιο.

Μπορεί ο Τιμότε Σαλαμέ να μη βρέθηκε ανάμεσα στους υποψηφίους, ωστόσο το «Dune» θα εκπροσωπηθεί σε δέκα κατηγορίες.

φيلم: πρόκειται για το «Drive My Car» του Ιάπωνα Ριουσούκε Χαμαγκούτσι, υποψήφιο συνολικά για τέσσερα Οσκαρ. Όσο για τα φαβορί, όπως είπαμε, αυτά σίγουρα υπάρχουν, ωστόσο ο δρόμος ως την τελετή απονομής είναι ακόμα μακρύς και πολλά μπορούν να αλλάξουν.

Τουριστικές εξορμήσεις για αγορά καυσίμων

Ενα νέο είδος τουριστικού προϊόντος έκανε δυναμική εμφάνιση στην κεντρική Ε.Ε. Πρόκειται για τον «τουρισμό των καυσίμων». Οι Σλοβάκοι φαίνεται να είναι πιο θερμοί θιασώτες του νέου τουριστικού είδους, αλλά επ' ουδενί οι μοναδικοί. Αφού εξέδραμαν προς την Ουγγαρία αναζητώντας φωνιότερη βενζίνη και πετρέλαιο, τώρα κατευθύνονται στις πόλεις της Πολωνίας με τον ίδιο στόχο. Για να ανακόψουν το ρεύμα, οι Πολωνοί δημιούργησαν συνοριακά σημεία ελέγχου.

Η αλήθεια είναι ότι η τιμή των καυσίμων στην Πολωνία είναι σημαντικά φθηνότερη, κατά 25 έως 35 λεπτά του ευρώ ανά λίτρο, από ό,τι σε άλλα γειτονικά κράτη, καθώς η Βαρσοβία αποφάσισε να μειώσει τον ΦΠΑ στα καύσιμα και προσανατολίζεται να κάνει το ίδιο και στα τρόφιμα. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι οι Σλοβάκοι οδηγοί μπορούν να εξοικονομήσουν 10 έως 18 ευρώ ανά ντεπόζιτο εφόσον διασχίσουν τα σύνορα για την αγορά καυσίμων. Η υπηρεσία επιθεώρησης οδικών μεταφορών της Πολωνίας γνωρίζει την πρακτική και ήδη πραγματοποιεί εντατικούς ελέγχους για τον περιορισμό της. Μάλιστα, σε ανακοίνωσή της ανέφερε ότι ελέγχονται οι ποσότητες καυσίμου που μεταφέρονται με κάθε όχημα προς τη Σλοβακία, όχι απαραίτητα στο ντεπόζιτο. «Είναι μία επικίνδυνη πρακτική», καταλήγει. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, ένα όχημα δεν μπορεί να μεταφέρει περισσότερα από τέσσερα μπτόνια των 60 λίτρων με καύσιμο, εκτός του ντεπόζιτου. Το παράδειγμα των Σλοβάκων φαίνεται να ακολουθούν Γερμανοί και Τσέχοι.

Δημιουργούμε χώρο για τις δικές σας ιδέες

Καλωσορίσατε στο ολοκαίνουργιο Τραπεζικό Κέντρο Λευκωσίας!

800 00 722 www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Μετοχική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη έδρα: Αρσινόων 2, 305 Λεμεσός, Κύπρος.

Η ακρίβεια φουντώνει, τα μέτρα κοστίζουν

Δύσκολη η στήριξη των νοικοκυριών και η συγκράτηση του ελλείμματος

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

«Μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα» είναι η φράση με την οποία περιγράφει υψηλόβαθμη πηγή του οικονομικού επιτελείου σε συνολικές της την κατάσταση στην οποία βρίσκεται η κυβέρνηση σε ό,τι αφορά τα μέτρα για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, σε συνάρτηση με την ανάγκη συγκράτησης του ελλείμματος του προϋπολογισμού.

Είναι αλήθεια ότι τα δραστικά μέτρα έχουν κόστος. Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης στα καύσιμα αποδίδει 4 δισ. ευρώ στον προϋπολογισμό και είναι η τρίτη υψηλότερη πηγή εσόδων μετά τον ΦΠΑ (18 δισ. ευρώ) και τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (11 δισ.). Μια ενδεχόμενη μείωσή του κατά 10%, που θα μεταφραζόταν σε μείωση της τιμής της βενζίνης κατά 8 λεπτά, θα οδηγούσε σε απώλεια εσόδων 400 εκατ. ευρώ. Όσοι αντιτίθενται στο μέτρο αυτό, σημειώνουν ότι το όφελος των 8 λεπτών θα εξαφανιστεί εύκολα από μια αύξηση της τιμής του πετρελαίου. Προσθέτουν, επίσης, ότι η τιμή της βενζίνης το λίτρο είναι περίπου στα 1,80-1,90 ευρώ, όσο ήταν και το 2019, άρα δεν είναι τόσο επιτακτική η ανάγκη μείωσής του.

Αλλά και το άλλο «υποψήφιο» μέτρο για ελάφρυνση των νοικοκυριών, η μείωση του ΦΠΑ στα τρόφιμα, είναι επίσης ακριβό, ενώ επιπλέον όσοι αντιτίθενται επισημαίνουν ότι η μείωση θα την επωφεληθεί ο έμπορος και δεν θα φτάσει ποτέ στον καταναλωτή. Τα στοιχεία του υπουργείου Οικονο-

Τα σενάρια για πρόσθετη στήριξη θα σταθμιστούν με βάση τον εκλογικό σχεδιασμό της κυβέρνησης.

μικών δείχνουν ότι τα έσοδα από τον ΦΠΑ στο ψωμί είναι 200 εκατ. ευρώ, στο κρέας 500 εκατ. ευρώ και στα φρούτα 250 εκατ. ευρώ. Αν τα μεταφέρει κανείς στον συντελεστή 6%, από 13% σήμερα, οι απώλειες θα είναι πάνω από 500 εκατ. ευρώ τον χρόνο.

Στην κυβέρνηση οι απόψεις για το τι πρέπει να γίνει διίστανται και πάντως αυτή τη στιγμή δεν έχει ληφθεί κάποια απόφαση. Ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας στις δηλώσεις του αφήνει όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά, περιλαμβάνοντάς της μείωσης του ΦΠΑ στα τρόφιμα και του ΕΦΚ στα καύσιμα, καθώς και περαιτέρω κουρέματος της επιστρεπτέας προκαταβολής (αν και ο ίδιος επισημαίνει σε συνολικές του ότι η αύξηση των κατ'εξοχή, ακόμη και τον Δεκέμβριο κατά 4,3 δισ. ευρώ, δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει έλλειψη ρευστότητας στις επιχειρήσεις). Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών, Θόδωρος Σκυλακάκης, κατέστησε σαφές (με τρόπο που προκάλεσε αντιδράσεις, επειδή υποστήριξε ότι οι εισοδηματικά ασθενέστεροι δεν έχουν αυτοκίνητο) ότι είναι αντίθετος στη μείωση του

Τα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών δείχνουν ότι τα έσοδα από τον ΦΠΑ στο ψωμί είναι 200 εκατ. ευρώ, στο κρέας 500 εκατ. ευρώ και στα φρούτα 250 εκατ. ευρώ. Αν τα μεταφέρει κανείς στον συντελεστή 6%, από 13% σήμερα, οι απώλειες θα είναι πάνω από 500 εκατ. ευρώ τον χρόνο.

ΕΦΚ στα καύσιμα και πρόσθεσε ότι προτεραιότητα έχει η επιδότηση των τιμολογίων του ηλεκτρικού ρεύματος και «αν υπάρχει χώρος, προηγούνται τα τρόφιμα». Υπάρχει η άποψη ότι η κυβέρνηση πρέπει να εστιάσει μόνο στη συνέχιση της στήριξης των τιμολογίων του ρεύματος, η οποία κοστίζει 400 εκατ. ευρώ τον μήνα και δεν είναι σίγουρο ότι το Ταμείο Ενεργειακής Μεταβασής θα έχει για πολύ ακόμη τη δυνατότητα να τη χρηματοδοτεί, χωρίς στήριξη από τον προϋπολογισμό. Και τέλος, κάποιος υποστηρίζει ότι η κυβέρνηση θα έπρεπε να προσπαθήσει να μειώσει το έλ-

λειμμα ακόμη περισσότερο απ' όση προβλέπει ο προϋπολογισμός, για να επιταχύνει την επίτευξη της επενδυτικής βαθμίδας.

Ολα αυτά τα σενάρια θα σταθμιστούν ασφαλώς στο τέλος, με βάση και τον εκλογικό σχεδιασμό της κυβέρνησης. Εφόσον προκριθεί επίσημα εκλογών, είναι βέβαιο ότι θα υπάρξουν παρεμβάσεις τώρα και όχι αργότερα, όπως προτιμούν όσοι βλέπουν εκλογές το 2023. Η μείωση του ΕΝΦΙΑ την περασμένη εβδομάδα επανέφερε στο προσκήνιο τα εκλογικά σενάρια και δέχθηκε επικρίσεις από οικονομικούς κύκλους, που υποστήριξαν ότι το μέτρο

δεν είναι αναπτυξιακό, στοχεύει στην εκλογική πελατεία της Ν.Δ. και αν η κυβέρνηση ήθελε να διαθέσει 350 εκατ. ευρώ, προτιμότερο θα ήταν να μείωνε τις ασφαλιστικές εισφορές.

Γεγονός είναι ότι οι δαπάνες του προϋπολογισμού έχουν ήδη επιβαρυνθεί. Περίπου 400 εκατ. ευρώ κόστισαν τα μέτρα του Ιανουαρίου (αυστολές κτλ), άλλα 180 εκατ. θα κοστίσουν μόνο φέτος ο ΕΝΦΙΑ και άλλα 60 εκατ. ευρώ τα μέτρα για τους αγρότες της περασμένης Πρασκειάς (λιπάσματα, ζωτροφές). Βρισκόμαστε ήδη 0,3% του ΑΕΠ πάνω από τις εκτιμήσεις του προ-

ϋπολογισμού. Από την άλλη, ο προϋπολογισμός του 2021 φαίνεται πως έκλεισε με χαμηλότερο κατά 0,5% του ΑΕΠ έλλειμμα (περίπου στο 6,5% του ΑΕΠ, αντί του 7% της πρόβλεψης), προσφέροντας καλύτερη βάση εκκίνησης για την επίτευξη του φετινού στόχου (1,4% του ΑΕΠ, κατά ΕΣΑ). Βοηθάει επίσης και η υψηλότερη των προβλέψεων ανάκαμψη του 2021. Τα περιθώρια, όμως, που προσφέρουν αυτές οι θετικές εξελίξεις είναι πολύ περιορισμένα και επιτρέπουν μόνο πολύ στοχευμένες κινήσεις, που ίσως δεν έχουν και τόσο σημαντικό ποσοστό όφελος.

«Αν αποφασίσουμε να αυξήσουμε το έλλειμμα από το 1,4% στο 2,5% του ΑΕΠ, μπορούμε να πάρουμε μέτρα στήριξης, αλλά αυτό ποιος το αποφασίζει;», σχολίαζε πηγή του οικονομικού επιτελείου.

Το βέβαιο είναι ότι εκτός από την Ε.Ε., μια τέτοια απόφαση δεν θα ενθουσίαζε καθόλου τις αγορές. Μετά, μάλιστα, από την απότομη αύξηση των αποδόσεων των ομολόγων (στο 2% τα δεκαετή), ως συντικές εξελίξεις είναι πολύ περιορισμένα και επιτρέπουν μόνο πολύ στοχευμένες κινήσεις, που ίσως δεν έχουν και τόσο σημαντικό ποσοστό όφελος.

Τι φανερώνουν τα στοιχεία του Eurocontrol για την πτητική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

Αγγίζουν τα επίπεδα του 2019 οι πτήσεις τις επόμενες εβδομάδες

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Σταδιακή άνοδο εμφανίζει η πτητική δραστηριότητα στην Ευρώπη, σύμφωνα με την τελευταία περιοδική έκθεση του ευρωπαϊκού οργανισμού για την ασφάλεια της αεροναυτιλίας (Eurocontrol) για το χρονικό διάστημα των επόμενων έξι εβδομάδων, δηλαδή μέχρι τις 20 Μαρτίου. Στην Ελλάδα την τρέχουσα εβδομάδα ο αριθμός των πτήσεων αναμένεται να κυμανθεί από το 80% έως το 90% των επιπέδων του 2019 στο αεροδρόμιο «Ελ. Βενιζέλος» και από το 70% έως το 80% του 2019 στον αερολιμένα «Μακεδονία».

Ωστόσο, κατά το διάστημα 14 Φεβρουαρίου έως 20 Μαρτίου, ο εναέριος χάρτης της Ελλάδας γίνεται ενιαίος, με την κίνηση να αναμένεται να αγγίξει το 90% σε σχέση με το 2019. Τα στοιχεία αυτά, που βασίζονται στα πτητικά προγράμματα των αεροπορικών, συμβαδίζουν και με τις εκτιμήσεις για τις επιδόσεις της φετινής χρονιάς, που εκτιμάται ότι θα αγγίξουν τα επίπεδα του 2019, υπό την προϋπόθεση ότι ενδεχόμενη έξαρση της πανδημικής κρίσης δεν θα οδηγήσει στην επιβολή νέων περιοριστικών μέτρων.

Όπως εξάλλου ανέφερε πρόσφατα στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της Aegean, Δημήτρης Γερογιάννης, φέτος εκτιμάται ότι οι πτήσεις στην Ελλάδα, που αναμένεται να προσέλκυσ

το ενδιαφέρον τόσο μεγάλων αεροπορικών εταιρειών όσο και εταιρειών χαμηλού κόστους, θα αγγίξουν ή και θα ξεπεράσουν τα μεγέθη του 2019. «Η εμπειρία των δύο τελευταίων χρόνων έχει δείξει ότι όταν αυτό συμβαίνει και συνοδεύεται από χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων, η διάθεση των επιβατών για ταξίδι εκδηλώνεται», σημείωσε χαρακτηριστικά. Προς την κατεύθυνση αυτή, η Aegean, κατά τη φετινή θερινή περίοδο, θα αυξήσει τις προσφερόμενες θέσεις, οι οποίες για τους καλοκαιρινούς μήνες θα πλησιάσουν και ενδεχομένως ξεπεράσουν τα επίπεδα του 2019. Επίσης, η EasyJet προγραμματίζει να αυξήσει τη χωρητικότητα της κατά 36% σε σχέση με το 2019, όπως ανέφερε πρόσφατα ο διευθύνων σύμβουλος της βρετανικής χαμηλού κόστους αεροπορικής, Τ. Λούντγκρεν.

Όσον αφορά την επιβατική κίνηση, παραμένει σε χαμηλά επίπεδα λόγω πανδημίας αλλά και επειδή το πρώτο τρίμηνο είναι εποχιακά αδύναμο. Στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, τον περασμένο Ιανουάριο η επιβατική κίνηση διαμορφώθηκε σε 772.700 επιβάτες, παρ'ότι η χαμηλότερη κατά 44,5% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του 2019. Σε σύγκριση με πριν από τρία χρόνια, η κίνηση εσωτερικού ήταν μειωμένη κατά 36,3%, ενώ η διεθνής επιβατική κίνηση υποχώρησε κατά 48,4% τον πρώτο μήνα του φετινού έτους.

Οι συχνές απεργίες κόβουν δρομολόγια από τον Πειραιά

Ναυτιλιακές παρακάμπτουν το λιμάνι για να αποφύγουν καθυστερήσεις

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Για τρίτη φορά μέσα σε τέσσερις μήνες ο Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά απέτυχε να εξυπηρετήσει έμφορτα πλοία τακτικών γραμμών μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων, ριχνοντας νερό στον μύλο των ξένων λιμανιών-ανταγωνιστών του. Εχοντας χτίσει επί μία δεκαετία το success story του πάνω στην αξιοπιστία και στην ταχύτητα εξυπηρέτησης των φορτίων που έρχονται από την Ασία, «σκόνταψε» την τελευταία βδομάδα του περασμένου Οκτωβρίου και ξανά στις αρχές Δεκεμβρίου και πάλι χθες στις απεργίες μερίδας εργαζομένων που διέκοψαν τη λειτουργία του. Οι πράκτορες των μεγάλων ξένων

Εως σήμερα, 85 πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων έχουν αναγκαστεί να παρακάμψουν το λιμάνι του Πειραιά.

ναυτιλιακών εταιρειών προειδοποιούν πως ο Πειραιάς μπορεί να βγει από τα βασικά δρομολόγια, όπως έχει ήδη συμβεί με κάποια, ενώ αρκετοί εξ αυτών ανησυχούν πως θα υπάρξουν και πάλι ελλείψεις στα εμπορικά καταστήματα, ειδικά σε όσα έχουν εποχικά είδη, όπως συνέβη τα Χριστούγεννα. Είναι λοιπόν υπαρκτή η απειλή να αποδρομολογηθούν πλοία από τον Πειραιά; Η Διεθνής Ναυτική Ένωση (ΔΝΕ), που εκπροσωπεί τους πράκτορες των μεγάλων ναυτιλιακών εταιρειών, ισχυρίζεται πως «εξαιτίας των αλληπάληλων απεργιακών κινητοποιήσεων, από τον Νοέμβριο του 2021 έως και σήμερα, 85 εμπορικά πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων, τα οποία—στη συντριπτική τους πλειονότη-

Μεγάλες ναυτιλιακές εταιρείες μεταφοράς κοντέινερ εξετάζουν πλέον εισηγήσεις καθολικής εξάιρεσης του Πειραιά από τα τακτικά δρομολόγια για το προσεχές τρίμηνο.

τα—είναι mother vessels, έχουν αναγκαστεί να παρακάμψουν τον λιμένα Πειραιώς». «Τα φορτία εισαγωγής και εξαγωγής αυτών των πλοίων εναποτέθηκαν σε παρακείμενους μεσογειικούς λιμένες και διαμετακομίστηκαν στον Πειραιά με μεγάλη καθυστέρηση», προσθέτει, ενώ αναφέρει πως «ακόμη και τώρα, εταιρείες-μέλη μας παραδίδουν φορτία που προορίζονταν προς διάθεση στην εγχώρια αγορά των Χριστουγέννων». Υπογραμμίζει, δε, πως οι ναυτιλιακές τακτικών γραμμών που επέλεξαν να παραμείνουν τα πλοία τους στο αγκυροβόλιο Πειραιώς βρέθηκαν αντιμέτωπες με καθυστέρηση ακόμα και 14 ημερών.

Όπως εξηγούν οι χρήστες του λιμανιού, αυτά τα φαινόμενα «έχουν ε-

ξαναγκάσει τις μεγαλύτερες συμμαχίες ναυτιλιακών εταιρειών να έχουν—κατά περίπτωση—αφαιρέσει τον Πειραιά από τα δρομολόγια τους, ενώ εξετάζονται πλέον εισηγήσεις μιας καθολικής εξάιρεσης από τα τακτικά δρομολόγια για το προσεχές τρίμηνο».

Πατί όμως απεργούν όσοι απεργούν και κλείνουν τις πύλες του σταθμού εμπορευματοκιβωτίων; Στον σταθμό εμπορευματοκιβωτίων υπάρχουν δύο σωματεία εργαζομένων, το ένα με περίπου 1.000 μέλη («Συνδικάτο») και αυτό που προσκειται στο ΚΚΕ (ΕΝΕΔΕΠ), με άλλα περίπου 500 μέλη. Τα δύο αυτά σωματεία ερίζουν για το ποιο είναι αυτό που πραγματικά απεικονίζει τους εργαζομένους.

Το θέμα έχει καταλήξει στα δικαστήρια. Ωστόσο, η συλλογική σύμβαση εργασίας—για την υπογραφή της οποίας απεργεί τώρα η ΕΝΕΔΕΠ—έληξε τον Δεκέμβριο.

Η εταιρεία δηλώνει έτοιμη να υπογράψει νέα, αλλά ζητάει την απόφαση της Δικαιοσύνης για να ξέρει με ποιον θα υπογράψει. Χθες, ημέρα απεργίας της ΕΝΕΔΕΠ, το υπουργείο Ναυτιλίας σε συνεννόηση με την Αστυνομία έστειλε μονάδες για να διαφυλάξουν την απρόσκοπτη λειτουργία του λιμανιού, ωστόσο η ένταση φαίνεται πως έχει αποθαρρύνει πολλούς από τους εργαζομένους που θέλουν να δουλέψουν, αλλά δεν θέλουν να έρθουν σε σύγκρουση με τους συναδέλφους τους από την ΕΝΕΔΕΠ.

Η εγκλωβισμένη «γενιά των ενοικιαστών»

Χαμηλοί μισθοί, υπέρογκα ενοίκια, αδυναμία αγοράς κατοικίας οδηγούν σε οξύ στεγαστικό πρόβλημα τα επόμενα χρόνια

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ

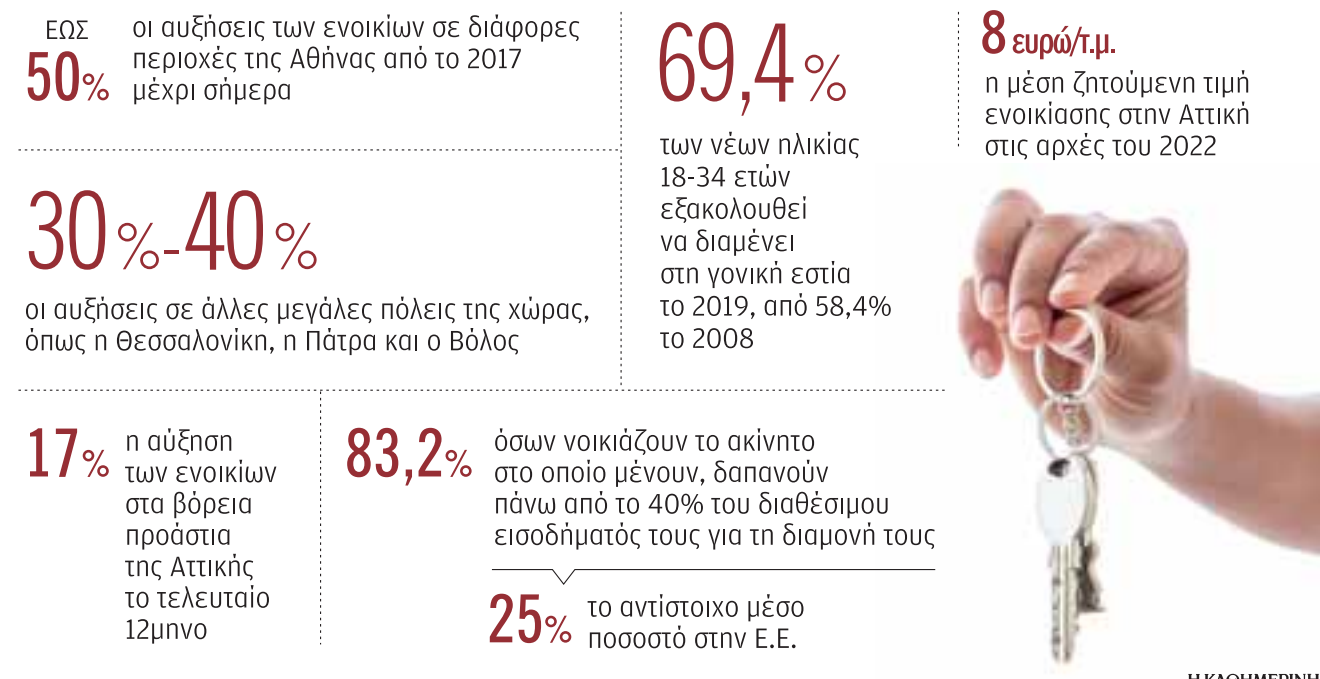
Νέες διαστάσεις στο ζήτημα των υψηλών τιμών ενοικίασps και της δυσκολίας των νοικοκυριών να ανταποκριθούν σε αυτές δίνει το περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού και η εκτίναξη του ενεργειακού κόστους. Οι δύο αυτοί παράγοντες έρχονται να συμπικνώνουν ακόμα περισσότερο την αγοραστική δύναμη της ευρείας μάζας των ενοικιαστών ή υποψηφίων ενοικιαστών, σε μια περίοδο που οι συνέπειες της υγειονομικής κρίσης, αλλά και της δεκαετούς οικονομικής κρίσης που προηγήθηκε, είναι ακόμα ορατές.

Αυξήσεις άνω του 50%

Όπως αναφέρει σχετική ανάλυση του Αλκα Καφειτζή, μέλους του Ετερον (Ινστιτούτο για την Έρευνα και την Κοινωνική Αλλαγή), «τα ενοίκια σε πολλές περιοχές της Αθήνας παρουσιάζουν αυξήσεις που ξεπερνούν το 50% σε σχέση με τα ενοίκια του 2017, ενώ σημαντικές αυξήσεις (30%-40%) καταγράφονται και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας, όπως στη Θεσσαλονίκη, στην Πάτρα και τον Βόλο. Αν συνοπλογίσουμε τις αυξήσεις των ενοικίων την περίοδο 2020-2021, τις ανατιμήσεις της ενέργειας και τη γενικότερη αύξηση του πληθωρισμού, εύκολα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η δυσκολία των νοικοκυριών να εξασφαλίσουν και να διατηρήσουν μια οικονομικά προσιτή κατοικία έχει οξυνθεί».

Ανάλογη εικόνα καταγράφει και η τελευταία ετήσια έρευνα του δικτύου μεσσιτικών γραφείων RE/MAX Ελλάς, η οποία δημοσιεύτηκε το περασμένο φθινόπωρο.

Οι αριθμοί που κρούουν τον «κώδωνα του κινδύνου» για την εμφάνιση στεγαστικού προβλήματος στην Ελλάδα

Βάσει αυτής, vai μεν η αύξηση των ενοικίων των τελευταίων 12μήνου (Φθινόπωρο 2020 - Φθινόπωρο 2021) διαμορφώθηκε σε 5% πανελλαδικά, ωστόσο στα μεγάλα αστικά κέντρα οι αυξήσεις είναι πολύ εντονότερες. Για παράδειγμα, στα βόρεια προάστια η αύξηση των ενοικίων μέσα σε μόλις 12 μήνες διαμορφώνεται σε 17%,

ενώ στο κέντρο της Αθήνας τα ενοίκια καταγράφουν άνοδο κατά 11,6%. Αντίστοιχα, στα νότια προάστια και την πόλη του Πειραιά οι αυξήσεις διαμορφώνονται σε 14% και 12,7% αντίστοιχα. Σημειωτέον ότι τα στοιχεία βασίζονται σε πραγματικές συμφωνίες ενοικίασης, που έγιναν μέσω του δικτύου γραφείων της RE/MAX Ελλάς.

Σύμφωνα με τον δείκτη τιμών ακινήτων του δικτύου ηλεκτρονικών αγγελιών Spigitatos, με το πέρας του 2021 το μέσο ζητούμενο ενοίκιο στην Αττική ανήλθε σε 8 ευρώ/τ.μ., αυξημένο κατά 5,2% σε ετήσια βάση. Στον αντίποδα, στο κέντρο της Αθήνας φαίνεται μια σχετική διόρθωση έναντι των υπερβολών του 2018 (στο α-

Εξασθενεί η παραδοσιακή στήριξη από την οικογένεια για αγορά κατοικίας

Το δυσανάλογο με τα εισοδήματα κόστος ενοικίασης στην Ελλάδα, ιδίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, και η δυσκολία απόκτησης ιδιόκτητης κατοικίας, έχουν αρχίσει να διογκώνουν το στεγαστικό πρόβλημα στη χώρα, σε μια περίοδο που ουσιαστικά δεν υφίσταται καμία πολιτική προσιτής στέγας νοικοκυριών. Αν δεν αναληφθούν πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση αυτή και μάλιστα μεγάλης κλίμακας, τα επόμενα χρόνια θα ενταθούν οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, με επίκεντρο πλέον το στεγαστικό πρόβλημα.

Πριν από μερικούς μήνες, ο Ακhs Σκέρτσος, υπ. Επικρατείας, είχε αναφέρει από το βήμα του συνεδρίου ακινήτων Prodepro 2021, ότι «το σχέδιο μετακίνησης των εννιά υπουργείων στην περιοχή της πρώην ΠΥΡΚΑΑ, μας αφήνει

Το συνολικό ποσοστό ιδιοκατοίκησης στη χώρα θα μειωθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια, προειδοποιεί η Τράπεζα της Ελλάδος.

πολύ χώρο να σκεφτούμε πώς θα αξιοποιήσουμε τα κτίρια που θα μείνουν κενά στο κέντρο της Αθήνας. Κάποια εξ αυτών θα καταδαφιστούν, προκειμένου να απελευθερωθεί δημόσιος χώρος και κάποια άλλα θα μετατραπούν σε κατοικίες». Συνολικά αναμένεται να απελευθερωθούν 127 κτίρια, συνολικής επιφανείας 350.000 τ.μ.

Κοινωνικές κατοικίες

Σύμφωνα με τον Ευθύμιο Μπακογιάννη, γενικό γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, στόχος είναι, ως επί το πλείστον, τα κτίρια που θα αδειάζουν στο κέντρο της Αθήνας να μετατρέπονται σε κοινωνικές κατοικίες. Αυτό θα συμβεί μέσω έργων ΣΔΤ, που θα προκηρυχθούν προφανώς όταν προχωρήσει και το σχέδιο μεταγκατάστασης των υπουργείων, το οποίο

Η δυνατότητα της ελληνικής οικογένειας να συνδράμει τα νεότερα μέλη στην απόκτηση κατοικίας έχει μειωθεί αρκετά μετά την κρίση.

έχει πενταετή ορίζοντα. Σύμφωνα με τον κ. Μπακογιάννη, η κίνηση αυτή θα έχει πολλαπλά οφέλη, καθώς όχι μόνο θα εξασφαλιστεί στέγη σε ανθρώπους χαμηλότερων εισοδημάτων, αλλά θα βελτιωθεί και το κυκλοφοριακό, καθώς με τη μετακίνηση περισσότερων ανθρώπων στο κέντρο της πόλης θα περιοριστούν και οι ανάγκες μετακινήσεων. Επιπλέον, τα ακίνητα που θα αξιοποιηθούν αναμένεται να αναβαθμιστούν ενεργειακά. Ωστόσο, το στεγαστικό πρόβλημα έχει αρχίσει πλέον να οξύνεται

και δεν υπάρχει το χρονικό περιθώριο μέχρις ότου προχωρήσει το σχέδιο μεταγκατάστασης των υπουργείων, το οποίο θα αρχίσει να ωριμάει σε τουλάχιστον 3-4 χρόνια από σήμερα. Απαιτούνται πρωτοβουλίες περισσότερο άμεσες, καθώς όσο πιο καθυστερημένα αναληφθούν, τόσο μικρότερο θα είναι το όφελος, καθώς στο μεσοδιάστημα θα έχει ενισχυθεί η ένταση του προβλήματος. Ήδη άλλωστε σήμερα υπάρχουν δεκάδες, αν όχι εκατοντάδες, κενά κτίρια που ανήκουν είτε στην κεντρική

κυβέρνηση είτε στον ΕΦΚΑ είτε σε άλλους φορείς του Δημοσίου.

Το σίγουρο είναι ότι η δυνατότητα της ελληνικής οικογένειας να συνδράμει τα νεότερα μέλη της στην απόκτηση κατοικίας έχει μειωθεί σημαντικά, μετά τη μεσολάβηση της πολυετούς κρίσης. Η παρουσία της ελληνικής οικογένειας έχει συρρικνωθεί, καθώς πολλά νοικοκυριά υποχρεώθηκαν να πουλήσουν μέρος της τα προηγούμενα χρόνια, προκειμένου να καλύψουν άμεσες οικονομικές ανάγκες και χρέη. Την ίδια στιγμή, από το 2008 έως το 2016 το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα συρρικνώθηκε κατά 33%. Αυτό σημαίνει ότι έχει περιοριστεί η δυνατότητά τους να παράσχουν οικονομική συνδρομή στους νέους σήμερα, ώστε να αποκτήσουν και αυτοί το δικό τους σπίτι.

Κληρονομίες, δωρεές

Μελέτη του Δ. Ερμανουήλ το 2013 κατέγραψε πως το 37,8% των ιδιοκτητών απέκτησε την κατοικία του μέσω κληρονομιάς ή γονικής παροχής, το 30,3% μέσω δανεισμού και το 17,5% χωρίς δανεισμό. Όταν όμως καταγράφονται και άλλες μορφές οικογενειακής υποστήριξης, όπως η χρηματική συνεισφορά, το ποσοστό των περιπτώσεων όπου η οικογένεια συνέβαλε στην απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας φτάνει στο 56,4% του συνόλου.

Αντίστοιχα, σύμφωνα με την ενδιάμεση έκθεση νομοσχευτικής πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2021, το ποσοστό αποταμιεύσεων την τελευταία τριετία έχει μεν αποκτήσει θετικό πρόσημο, ωστόσο—όπως σημειώνεται—«οι πληθωριστικές εξελίξεις έχουν ήδη σοβαρό αντίκτυπο στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, ενώ προκαλούν αβεβαιότητα ως προς τον προσωρινό ή μόνιμο χαρακτήρα τους». Τα παραπάνω στοιχεία συνηγορούν υπέρ της πρόβλεψης ότι το συνολικό ποσοστό ιδιοκατοίκησης στη χώρα θα μειωθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια, δεδομένων των πιέσεων στις αποταμιεύσεις των νοικοκυριών και των αυξήσεων των τιμών των κατοικιών.

πόγιο της δημοφιλίας των βραχυχρόνιων μισθώσεων), καθώς η σημερινή μέση ζητούμενη τιμή των 8,8 ευρώ/τ.μ. είναι κατά 11,3% χαμηλότερη σε σχέση με το τέλος του 2018.

Μη προσιτές επιλογές

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ακόμα και τα 8,8 ευρώ/τ.μ. είναι κατά πολύ υψηλότερα σε σχέση με τις διαχρονικές τιμές ενοικίασης των διαμερισμάτων στο κέντρο της Αθήνας, που δεν ξεπερνούσαν τα 6,5-7,5 ευρώ/τ.μ. κατά μέσο όρο. Ενοίκια άνω

αύξηση κατά 26% σε 7,6 ευρώ/τ.μ. η γειτονική περιοχή της Παλαιάς Φώκαιας. Ουσιαστικά δηλαδή, οι «θύλακες» προστιών ενοικίων έχουν αρχίσει να εξαφανίζονται, περιορίζοντας τις επιλογές των υποψηφίων ενοικιαστών. Αν στις αυξήσεις των ενοικίων υπολογιστεί και ο υψηλός πληθωρισμός, είναι προφανές ότι το πραγματικό κόστος για τα νοικοκυριά είναι ακόμα υψηλότερο. Με βάση την τελευταία εκτίμηση της Eurostat, ο πληθωρισμός στην Ελλάδα θα διαμορφωθεί σε 5,5% τον φετινό Ιανουάριο, από -2,4% που ήταν τον περυσινό Ιανουάριο και 4,4% τον Δεκέμβριο. Με βάση τα στοιχεία του Spigitatos, σε σχέση με το 2018 τα ενοίκια καταγράφουν αύξηση κατά 32% στα δυτικά προάστια και κατά 24,2% στα βόρεια προάστια.

Οι αιτίες του ράλι

Οι τιμές κινούνται ανοδικά εξαιτίας της δομικής αλλαγής που έχει συμβεί στην αγορά κατοικίας από την οικονομική κρίση και μετά. Πριν το 2010 η ζήτηση για αγορά κατοικίας ήταν υψηλότερη από την αντίστοιχη ζήτηση για ενοικίαση. Σήμερα, η εικόνα αυτή έχει αντιστραφεί πλήρως, με το 90%-95% όσων αναζητούν στέγη να κινούνται αποκλειστικά με στόχο την ενοικίαση. Ταυτόχρονα, ένα ποσοστό των ακινήτων που εκμισθωνόνταν μέσω μακροχρόνιων συμβολαίων, αποσύρθηκε από την αγορά και μεταφέρθηκε σε ψηφιακές πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης, επιδεινώνοντας την κατάσταση σε ό,τι αφορά την προσφορά ακινήτων, ιδίως σε ορισμένες περιοχές του ιστορικού κέντρου της Αθήνας, αλλά και στα νότια προάστια.

Πάνω από 40% του μισθού δαπανούν τα νοικοκυριά σε ενοίκιο, λογαριασμούς

Οι αυξήσεις των τελευταίων ετών έχουν επιδεινώσει σημαντικά την ποιότητα ζωής πολλών νοικοκυριών, ενώ έχουν αρχίσει να δημιουργούν στεγαστικό πρόβλημα για πολλούς, κυρίως νέους ανθρώπους. Με βάση τα στοιχεία της Eurostat για το 2019, το 83,2% των Ελλήνων ενοικιαστών δήλωνε ότι καταβάλλει πάνω από το 40% του εισοδήματός του προκειμένου να καλύψει δαπάνες που σχετίζονται με τη διαμονή του (ενοίκιο, λογαριασμοί ΔΕΚΟ, κοινόχρηστα κτλ.).

Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό στην Ε.Ε., καθώς ο αντίστοιχος μέσος όρος στην Ε.Ε. δεν ξεπερνά το 25% όσων νοικιάζουν το ακίνητο στο οποίο διαμένουν. Αυτό σημαίνει ότι ένα πολύ υψηλό ποσοστό Ελλήνων πολιτών που μισθώνουν το ακίνητο στο οποίο μένουν διαβιώνει σε συνθήκες φτώχειας (με βάση τη σχετική παραδοχή της Eurostat). Το πρόβλημα είναι οξύτερο στα μεγάλα αστικά κέντρα, όπου υπολογίζεται ότι το ποσοστό εκείνων που μένουν στο ενοίκιο πλησιάζει το 40% (έναντι 26,5% του εθνικού μέσου όρου).

Μια συνέπεια της κατάστασης αυτής είναι η επιστροφή στην οικογενειακή εστία, αναβάλλοντας την τυπική στεγαστική πορεία που ακολουθούνταν μέχρι σήμερα, από τη γονική εστία στο ενοίκιο και στη συνέχεια στην απόκτηση κατοικίας για ιδιοκατοίκηση, κάποια στιγμή μετά τα 30 έτη. «Μια στρατηγική που ακολούθησαν πολλοί νέοι και νέες τα τελευταία χρόνια, προσαρμοζόμενοι στις συνθήκες της οικονομικής κρίσης, ήταν εκείνη της επιστροφής στη γονική εστία.

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η Ελλάδα έχει ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά νέων ανθρώπων ηλικίας 18-34 ετών που μένουν μαζί με τους γονείς τους. Μάλιστα, το ποσοστό αυτό παραμένει υψηλό όταν επικεντρωνόμαστε στις ηλικίες 25-34, τη στιγμή που σε άλλες χώρες της Ευρώπης περιορίζεται αισθητά, κάτι που σηματοδοτεί μια σημαντική αναβολή στην ομαλή στεγαστική πορεία των νέων ανθρώπων στην Ελλάδα.

Η αναβολή αυτή έχει γίνει ακόμα πιο έντονη από το 2014 και έπειτα, με το ποσοστό για τις ηλικίες 18-34 να φτάνει στο 66,7% το 2017 και στο 69,4% το 2019, από 58,4% που ήταν το 2008», σημειώνει ο κ. Καφειτζής. Μια εξίσου σημαντική αλλαγή είναι το ποσοστό ιδιοκατοίκησης των νέων. Στην πε-

Λόγω αδυναμίας ενοικίασης ή αγοράς κατοικίας, το 70% των νέων έως 34 ετών εξακολουθεί να ζει με τους γονείς.

ρίπτωση της Ελλάδας, το σχετικό ποσοστό στις ηλικίες 25-34 έχει συρρικνωθεί από σχεδόν 25% το 2005 σε 11% το 2018 (Eurostat). Η τάση αυτή είναι σχεδόν οριζόντια σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, με εξαίρεση λίγες χώρες, κυρίως στην Ανατολική Ευρώπη. Αυτή η καθυστερημένη πρόοδος στην ιδιοκατοίκηση συνδέεται με τρεις παραμέτρους: α) τις δυσχερέστερες συνθήκες στην αγορά εργασίας, β) τις πολιτικές πρόνοιας που ουσιαστικά έχουν κάνει διάτρητο το δίκτυ ασφαλείας, ειδικά για τους νέους/νέες που δεν έχουν σταθερές επαγγελματικές διαδρομές και γ) την αύξηση των τιμών των κατοικιών, που οφείλεται στην αντιμετώπιση της κατοικίας και των τραπεζικών στεγαστικών δανείων ολόένα και περισσότερο σε περιουσιακό στοιχείο χρηματοοικονομικής φύσης.

Συνεχίζονται οι αυξήσεις στα οικοδομικά υλικά

Σταθερά υψηλός είναι ο ρυθμός ανόδου των τιμών των υλικών κατασκευής, γεγονός που διατηρεί το κόστος ανέγερσης νέων ακινήτων σε υψηλό επίπεδο. Σύμφωνα με ανακοίνωση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), τον Δεκέμβριο του 2021 ο γενικός δείκτης τιμών υλικών κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών αυξήθηκε κατά 7,1% σε ετήσια βάση, δηλαδή σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020, έναντι μείωσης κατά 0,2% που είχε σημειωθεί κατά την αντίστοιχη σύγκριση του 2020 προς το 2019.

Ο μέσος δείκτης τιμών υλικών του

2021 σημείωσε άνοδο κατά 3,8% σε ετήσια βάση, έναντι μείωσης κατά 0,2% που είχε καταγραφεί το 2020. Σε μηνιαία βάση, τον Δεκέμβριο, ο δείκτης κατέγραψε αύξηση κατά 0,4%.

Υπενθυμίζεται ότι και τον Νοέμβριο ο σχετικός δείκτης τιμών είχε σημειώσει αύξηση της τάξεως του 7,1% συγκριτικά με τον αντίστοιχο μήνα του 2020 και κατά 0,9% σε μηνιαία βάση, ενώ η ετήσια αύξηση των τιμών κατά τον μήνα Οκτώβριο είχε διαμορφωθεί σε 6,3%.

Η εξέλιξη αυτή έχει συνέπειες τόσο στις ανακαινίσεις και ανακα-

Ο μέσος δείκτης τιμών υλικών του 2021 σημείωσε άνοδο κατά 3,8% σε ετήσια βάση.

τασκευές υφιστάμενων κατοικιών, που είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς τα τελευταία χρόνια, όσο και στις νεο-νισμιαία βάση, ενώ η ετήσια αύξηση της αγοράς υπολογίζουν την αύξηση του κόστους κατασκευής μιας νεο-μηνιαίας κατοικίας σε περίπου 200-300 ευρώ/τ.μ. σε σχέση με την αντίστοιχη

δαπάνη πριν από έναν χρόνο. Πρόκειται για μια εξέλιξη που ασφαλώς έχει φέρει σε δύσκολη θέση όσους κατασκευαστές είχαν σπεύσει να πουλήσουν από τα σχέδια, πριν ολοκληρωθούν οι οικοδομές τους, μια πάγια πρακτική από την περίοδο της οικονομικής κρίσης και μετά. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις αυτές και σίγουρα είναι δύσκολη οποιαδήποτε προσπάθεια επαναδιαπραγμάτευσης. Παράλληλα, όπως επισήμανε σε πρόσφατη δημόσια παρέμβασή του το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθηνών, υπάρχει και μεγάλη δυσκολία έναρξης νέων οικοδομών. Από την άλλη πλευ-

ρά, είναι θετικό το γεγονός ότι δεν υπάρχουν ελλείψεις υλικών, κάτι που παρατηρείται σε άλλες αγορές, ιδίως στα ηλεκτρονικά προϊόντα και τα αυτοκίνητα.

Εξίσου θετικό και το ότι θα υπάρξει μεγαλύτερη περίοδος αναστολής του ΦΠΑ στις νέες οικοδομές, καθώς το μέτρο αναμένεται να παραταθεί και μετά το τέλος του 2022. Εφόσον εξομαλυνθούν και οι τιμές των υλικών, τουλάχιστον σε μερικούς μήνες από σήμερα, οι κατασκευαστές θα έχουν τη δυνατότητα να αντισταθίσουν τυχόν απώλειες κερδών από τις υφιστάμενες οικοδομές.

Τον Δεκέμβριο του 2021 ο γενικός δείκτης τιμών υλικών κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών αυξήθηκε κατά 7,1% σε ετήσια βάση.

Η Ελλάδα διαθέτει έναν από τους μεγαλύτερους στόλους πολύ μεγάλων σκαφών αναψυχής (μήκους άνω των 40 μέτρων) παγκοσμίως. Σύμφωνα με έρευνα του 2018, από τις σχεδόν 4.795 τέτοια γιοτ στον κόσμο, τα 407 α-νήκουν σε πολίτες των ΗΠΑ, που έχουν τα περισσότερα, με τους Ρώσους να ακολουθούν (168) και στην τρίτη θέση είναι οι Έλληνες (107).

Στην... ουρά για ένα σουΫπερ γιοτ

Ξεπούλησαν τα ναυπηγεία, ημερομηνίες παράδοσης μετά το 2024, τριπλασιάστηκαν οι πωλήσεις στην Ελλάδα

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Ραγδαίους ρυθμούς αύξησης εμφανίζουν οι πωλήσεις και οι τιμές των σουΫπερ γιοτ διεθνώς και ακόμα μεγαλύτερους αυτές που αφορούν ελληνικά συμφέροντα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της VesselsValue, οι πωλήσεις superyachts, θαλαμηγών με μήκος άνω των 30 μέτρων, το 2021 αυξήθηκαν κατά 77% σε σχέση με το 2020 και κατά 100% σε σχέση με το 2019, στις 887 θαλαμηγούς.

Την ίδια ώρα, έγκυρες πηγές της ελληνικής αγοράς εξηγούν στην «Κ» πως οι πωλήσεις σουΫπερ γιοτ από Έλληνες σε Έλληνες ή από Έλληνες σε ξένους, και το αντίστροφο, τριπλασιάστηκαν πέρυσι. Η δυναμική που εμφανίζει η ελληνική αγορά yachting τα τελευταία έτη, τόσο ως προορισμός όσο και ως χώρα στην οποία ελλιμενίζονται και πραγματοποιούν πλδες τέτοια σκάφη, είναι ισχυρή, εξηγούν κύκλοι της αγοράς. Αλλά δεν είναι μόνον αυτά.

Ωθησαν από την πανδημία

Όπως εξηγεί μιλώντας στην «Κ» ο πρόεδρος του Greek Yachting Association (Ελληνικός Σύνδεσμος Θαλάσσιου Τουρισμού) Μιχάλης Σκουλικίδης, από το φθινόπωρο του 2020 και μετά παρατηρήθηκε σημαντικήτατη αύξηση πωλήσεων μεγάλων σκαφών αναψυχής. Η εν λόγω αύξηση αποδίδεται τόσο στο γεγονός ότι η πανδημία προσανατόλισε ανθρώπους υψηλότερων εισοδημάτων στην ασφάλεια των ιδιωτικών διακοπών που διασφαλίζει ένα τέτοιο σκάφος αναψυχής, όσο όμως και στην προοπτική απόδοσης μιας επένδυσης σε μεταχειρισμένα σκάφη, τα οποία με το να ναυλώνονται μπορούν να καλύψουν μέρος των λειτουργιών τους εξδών, ιδανικά και τμήμα του κεφαλαίου, έως ότου μεταπωληθούν. Επιπλέον, επειδή η σύγχρονη τεχνολογία δίνει λύσεις συνδεσιμότητας κορυφαίας ποιότητας με τις οποίες είναι εξοπλισμένα αυτά τα σκάφη, πολλοί επιλέγουν να περνούν ακόμα περισσότερο χρόνο σε αυτά εργαζόμενοι εν πλω.

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του Greek Yachting Association, οι συναλλαγές που αφορούν Έλληνες αγοραστές το τελευταίο διάστημα ήταν έντονα αυξη-

μένες και εκτιμάται ότι αγοράστηκαν πέρυσι από ελληνικά συμφέροντα περισσότερα από 30 σουΫπερ γιοτ, δηλαδή θαλαμηγόι μήκους άνω των 25-30 μέτρων. Πολλά εξ αυτών ναυλώνονται ήδη στην αγορά. Η δυναμική αυτών των συναλλαγών σε μεταχειρισμένα γιοτ δεν αναμένεται να υποχωρήσει σύντομα.

Ενας επιπλέον λόγος είναι η αδυναμία εξεύρεσης ετοιμοπαράδοτων καινούργιων σουΫπερ γιοτ, με τα ναυπηγεία διεθνώς να δίνουν πλέον ημερομηνίες παράδοσης από το 2024 και μετά. Στον τομέα των ακόμα μεγαλύτερων καινούργιων σκαφών, τα ναυπηγεία έχουν μηδενική διαθεσιμότητα για τα επόμενα δύο χρόνια και οι παραγγελίες για νεότευκτα megayachts άνω των 45 μέτρων παίρνουν ημερομηνίες παράδοσης για το 2026.

Περιμένει ο Τζεφ Μπέζος

Αλλωστε και στα πολύ μεγάλα γιοτ οι συναλλαγές μεταχειρισμένων διεθνώς βρίθουν από τη συμμετοχή δισεκατομμυριούχων, οι οποίοι συχνά πυκνά επιλέγουν τα ελληνικά νερά για πλδες: Σύμφωνα με το Bloomberg Billionaires Index, ο Τζεφ Μπέζος, ο οποίος έχει κα-

Πρώτη παγκοσμίως σε ναυλώσεις θαλαμηγών μήκους άνω των 20 μέτρων η Ελλάδα.

θαρή περιουσία 174,7 δισεκατομμυρίων δολαρίων, ακόμα περιμένει την παράδοση ενός ιστιοποϊκού γιοτ μήκους 127 μέτρων από ναυπηγείο στην Ολλανδία, ενώ ο Στίβεν Σπλίμπεργκ περιμένει επίσης μια παραγγελία του, αφού πούλησε το παλιό του megayacht, για το οποίο ζητούσε 158 εκατομμύρια δολάρια.

Τα αυξανόμενα επιτόκια και οι διακυμάνσεις στα χρηματιστήρια είναι απίθανο να μειώσουν τις τιμές, εκτιμά το Bloomberg, επικαλούμενο την έλλειψη διαθεσίμων προς πώληση γιοτ, όπως προαναφέρθηκε και για την Ελλάδα. «Τα σουΫπερ γιοτ χρειάζονται χρόνια για να κατασκευαστούν και οι αγοραστές που θέλουν αμέσως σκάφη έχουν εξαπλήσει την αγορά μεταχειρισμένων. Απλώς δεν υπάρχουν αρκετά διαθέσιμα για αγορά», δηλώνει στο Bloomberg ο

Sam Tucker, επικεφαλής αναλυτής για τα superyachts στο VesselsValue.

Οι διαπραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα παγκοσμίως και οι ελλείψεις σε εξειδικευμένους τεχνίτες αναφέρονται ως πρόσθετοι λόγοι για το ράλι των τιμών αλλά και την αύξηση των συναλλαγών σε μεταχειρισμένα. Τα σουΫπερ γιοτ δεν θεωρούνται συνήθως επενδύσεις, σημειώνει το Bloomberg. Η πτώση της τιμής ενός καινούργιου σκάφους μόλις πέσει στο νερό είναι μεγάλη και το ετήσιο λειτουργικό κόστος υψηλό, συχνά κοντά στο 10% της αξίας του σκάφους. Αλλά η στενή αγορά σήμαινε ότι οι αξίες για τα καλομεταχειρισμένα εκτινάχθηκαν μόνο κατά το 2021 από 5% έως 8% υψηλότερα από ό,τι αγοράστηκαν νεότευκτα, εκτιμά ο αναλυτής της VesselsValue.

Ελληνική πρωτιά

Πέραν των αγοραπωλησιών, η Ελλάδα διαπρέπει και στις ναυλώσεις αλλά και στις προτιμήσεις των ναυλωτών ως προορισμός: Η Ελλάδα έχει μέχρι στιγμής τον υψηλότερο αριθμό ναυλώσεων θαλαμηγών μήκους άνω των 20 μέτρων σε σύγκριση με όλους τους υπόλοιπους

προορισμούς διεθνώς για το καλοκαίρι του 2022, με επιβεβαιωμένες κρατήσεις σχεδόν στα δύο τρίτα του διαθέσιμου στόλου, αναφέρουν πηγές της αγοράς.

Η καλοκαιρινή σεζόν του 2022 έχει ξεκινήσει δυνατά παγκοσμίως, με πολλές επιβεβαιωμένες κρατήσεις. Η δυνατότητα να ναυλώσουν οι πελάτες σκάφη με πλήρως εμβολιασμένα πληρώματα, το ενδιαφέρον για εξερεύνηση καινούργιων περιοχών και η αναμενόμενη χαλάρωση των ταξιδιωτικών περιορισμών αποτελούν παράγοντες που οδηγούν σε αύξηση της ζήτησης κατά τη διάρκεια της νέας σεζόν, ιδιαίτερα στη Μεσόγειο.

Ωστόσο, η Ελλάδα έχει αναδειχθεί σε παγκόσμια πρωταθλήτρια, αφού το 2021 παρέμεινε για δεύτερη χρονιά ο νοούμερο ένα προορισμός για ναυλώσεις σκαφών παγκοσμίως, με μερίδιο αγοράς 24% επί του συνόλου των εβδομάδων κρατήσεων. Η ζήτηση υπερέβη την προσφορά και η Ελλάδα ξεπέρασε τη Γαλλία (19%) και την Ιταλία (17%), που παραδοσιακά αποτελούν τους πιο δημοφιλείς καλοκαιρινούς προορισμούς, σύμφωνα με στοιχεία της International Yacht Company (IYC).

8.538 superyachts

Πλέον υπάρχουν 8.538 superyachts (θαλαμηγόι άνω των 30 μέτρων) στον κόσμο και περίπου 350 από αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα. Είναι ενδιαφέρον, δε, ότι η Ελλάδα διαθέτει έναν από τους μεγαλύτερους στόλους πολύ μεγάλων σκαφών αναψυχής (μήκους άνω των 40 μέτρων) παγκοσμίως. Σύμφωνα με έρευνα του 2018, από τα σχεδόν 4.795 τέτοια γιοτ στον κόσμο, τα 407 ανήκουν σε πολίτες των ΗΠΑ, που έχουν τα περισσότερα, με τους Ρώσους να ακολουθούν (168) και στην τρίτη θέση είναι οι Έλληνες (107). Τα μεγέθη αυτά έχουν βεβαίως αυξηθεί περαιτέρω έκτοτε, όπως προαναφέρθηκε, με τους Έλληνες να εκτιμάται πως έχουν πλησιάσει τα 150 τέτοια γιοτ. Αξίζει να σημειωθεί πως αν η ανάλυση περιλάβει και λίγο μικρότερα σκάφη, από 24 μέτρα και άνω, τότε οι πωλήσεις γιοτ παγκοσμίως ξεπέρασαν πέρυσι τα 1.120 σκάφη. Το 2021 έκλεισε, έτσι, με άνοδο της τάξεως του 40% σε σύγκριση με το 2020 και στο +50% σε σύγκριση με το 2019 (πάντα για 24 μέτρα και άνω).

Λείπουν μαρίνες με υποδομές για ελλιμενισμό μεγάλων σκαφών

Οι μεγάλες ελλείψεις σε υποδομές για τον ελλιμενισμό των ολοένα και αυξανόμενων αλλά και μεγαλύτερων σκαφών αναψυχής που συρρέουν στην Ελλάδα από Έλληνες ή ξένους ιδιοκτήτες και ναυλωτές, έχουν οδηγήσει και σε επιτάχυνση του προγράμματος αξιοποίησης των μαρινών που βρίσκονται ακόμα υπό τον έλεγχο του Δημοσίου.

Νέοι διαγωνισμοί

Έτσι, το ΤΑΙΠΕΔ εντός των επόμενων εβδομάδων αναμένεται να προκηρύξει διαγωνισμούς με σκοπό την παραχώρηση της μαρίνας για mega yacht στην Κέρκυρα αλλά και τη μαρίνα στη Λευκίμμη, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται ο διαγωνισμός για τη μαρίνα της Καλαμαριάς στη Θεσσαλονίκη. Παράλληλα, «τρέχει» διαγωνιστική διαδικασία και για τις μαρίνες της Ιτέας και της Πύλου. Από την πλευρά του το υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής έχει δρομολογήσει σημαντικά κονδύλια για τη βελτίωση λιμενικών υποδομών σε νησιωτικές περιοχές της χώρας, και όχι μόνο. Το ζήτημα της αναβάθμισης των ελληνικών μαρινών είναι κρίσιμο για την περαιτέρω ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού. Η έλλειψη οργανωμένων μαρινών σε πολλούς προορισμούς αλλά και ο περιορισμένος αριθμός θέσεων στις υπάρχουσες δημιουργεί δυσκολίες στους ιδιοκτήτες σκαφών. Αντίστοιχα,

Σύμφωνα με έρευνα, εάν αναπτύσσονταν σωστά όλες οι λιμενικές υποδομές, το yachting θα προσέθετε ετησίως στην οικονομία αξία μεγαλύτερη του 1,6 δισ.

υπάρχει επιπλέον ανάγκη καλύτερων υποδομών και οργάνωσης, ιδίως σε ιδιαίτερα δημοφιλείς νησιωτικούς προορισμούς, ώστε να εξυπηρετούνται καλύτερα οι ανάγκες των τουριστών και των σκαφών που επισκέπτονται τη χώρα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της διαNEOσις, εάν αναπτύσσονταν σωστά όλες οι απαραίτητες λιμενικές υποδομές στη χώρα, το yachting θα μπορούσε να προσθέτει ετησίως αξία μεγαλύτερη του 1,6 δισ. στην οικονομία. «Υπάρχει μια ευκαιρία για την ελληνική οικονομία που περνάει ανεκμετάλλευτη: Μολονότι το τουριστικό προϊόν της χώρας μας είναι εξαιρετικά υψηλής ποιότητας, υστερούμε πολύ σε υποδομές. Από τους 168 “τουριστικούς λιμένες” που έχουν χαροθετηθεί με τον νόμο στην Ελλάδα, μόνο οι 37 λειτουργούν. Τα έσοδα που χάνουμε από ανταγωνιστικές χώρες όπως η Κροατία, η Τουρκία και η Ιταλία είναι πολύ μεγάλα», διαπιστώνει η διαNEOσις.

Μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο θαλάσσιος τουρισμός εν γένει, ένα έτος πριν από την πανδημία, είχε κύκλο εργασιών 231 δισ. και έβρινε δουλειά σε 2,8 εκατομμύρια ανθρώπους. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, ο αριθμός των σκαφών αναψυχής παγκοσμίως υπολογίζεται στα 30 εκατ. σκάφη, με το 90% να είναι μικρόυ μεγέθους, με μήκος κάτω των 8 μέτρων – 6 εκατομμύρια από αυτά υπολογίζεται ότι βρίσκονται στην Ευρώπη.

170.000 σκάφη

Στην Ελλάδα υπολογίζεται ότι υπάρχουν περίπου 170.000 σκάφη αναψυχής, εκ των οποίων 6.109 ήταν επαγγελματικά (2019). Πρόκειται γενικά για μια αγορά που ακμάζει και στην Ελλάδα – την περίοδο 2014-2018 ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης του κλάδου ήταν 3,4%, με το 80% της ζήτησης να προέρχεται από αλλοδαπούς.

ΗΛΙΑΣ ΜΠΕΛΛΟΥΣ

Η Αθήνα, παγκόσμιος πόλος για την ανάπτυξη data centers

Βρίσκεται στην τρίτη θέση της κατάταξης των ταχύτερα αναπτυσσόμενων αγορών, σύμφωνα με έκθεση που επιμελήθηκε η Cushman & Wakefield

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Στην **τρίτη** θέση της παγκόσμιας κατάταξης των αγορών που συγκεντρώνουν τις υψηλότερες προοπτικές ανάπτυξης κέντρων επεξεργασίας μεγάλου όγκου δεδομένων (data centers) τοποθετείται πλέον η Αθήνα. Αυτό αναφέρει η τελευταία ετήσια έκθεση για τον τομέα των data centers, που επιμελήθηκε η Cushman & Wakefield, εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων.

Σύμφωνα με την κ. Νίκη Σύμπουρα, διευθύνουσα σύμβουλο της Prorgius (εκπαιδευτική της Cushman στην Ελλάδα), «η στρατηγική θέση της Ελλάδας και οι επικείμενες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις που δρομολογούνται, καθιστούν τη χώρα μας μία από τις τρεις πρώτες ταχύτερα αναπτυσσόμενες αγορές κέντρων δεδομένων στην περιοχή. Ηδη υλοποιούνται μερικά από τα πιο καινοτόμα έργα υποδομών data center σε ευρωπαϊκό επίπεδο από διεθνείς εταιρείες υψηλής τεχνολογίας», σημειώνει η κ. Σύμπουρα. Η ευκολία πρόσβασης σε εναλλακτικές πηγές ενέργειας (π.χ. από ΑΠΕ) και το χαμηλό

Ατού η ευκολία πρόσβασης σε εναλλακτικές πηγές ενέργειας, το χαμηλό κόστος εγκατάστασης και το εξειδικευμένο προσωπικό.

κόστος εγκατάστασης, όπως επίσης και το εξειδικευμένο προσωπικό, είναι παράγοντες που λειτουργούν υπέρ της ανάπτυξης περισσότερων data centers στην ελληνική αγορά.

Στις πρώτες θέσεις των ταχύτερα αναπτυσσόμενων αγορών βρίσκονται το Κέιπ Τάουν (Ν. Αφρική) και η Μόσχα, ενώ μετά την Αθήνα, ακολουθούν πόλεις όπως το Αμψου Ντάμπι και η Βιέννη (Αυστρία). Η εξέλιξη αυτή αποδίδεται στην έλλειψη σημαντικών «παικτών» στον τομέα των data centers, όπως η Microsoft, η οποία βρίσκεται πλέον στην αφετηρία της υλοποίησης του επενδυτικού της προγράμματος για τη δημιουργία τριών data centers στα Μεσόγεια

Στις πρώτες θέσεις των ταχύτερα αναπτυσσόμενων αγορών βρίσκονται το Κέιπ Τάουν (Ν. Αφρική) και η Μόσχα, ενώ μετά την Αθήνα, ακολουθούν πόλεις όπως το Αμψου Ντάμπι και η Βιέννη.

και συγκεκριμένα σε Σπάτα και Κορωπί. Ο αμερικανικός κολοσσός έχει αποκτήσει δύο εκτάσεις συνολικής επιφάνειας 85 στρεμμάτων, με πωλητή τη Lamda Development, αντί ποσού 14 εκατ. ευρώ. Η εταιρεία σχεδιάζει συνολικά τρία κέντρα δεδομένων στην Ελλάδα, με το συνολικό ύψος της επένδυσης να υπολογίζεται ότι θα ξεπεράσει τα 400 εκατ. ευρώ.

Στο Κορωπί σχεδιάζεται και η επόμενη μεγάλη επένδυση της Digital Realty, τον αμερικανικό όμιλο που εξαγόρασε τη Lamda Helix. Η εταιρεία αναπτύσσει κέντρο δεδομένων ύψους 70 εκατ. ευρώ και έχει ήδη γνωστοποιήσει την πρόθεσή της να αναπτύξει ένα ακόμα στην ίδια περιοχή (και τέταρτο συνολικά) από το 2023 και μετά. Το συγκεκριμένο μάλιστα αναμένεται να αποτελέσει επένδυση της τάξεως των 400 εκατ. ευρώ.

Ηδη υφίσταται συμφωνία με την Amazon Web Services (AWS), η οποία θα συνεισφέρει το 50% του κόστους, καθώς θα χρησιμοποιεί το 50% της δυναμικότητας του νέου data center. Για να γίνει αντιληπτό το ύψος των επενδύσεων, αρκεί να υπο-

λογιστεί ότι το εν λόγω κέντρο θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα στην Ευρώπη.

Η κινητικότητα αυτή έχει προσελκύσει και το ενδιαφέρον των εταιρειών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, αλλά και διεθνών επενδυτικών funds. Η απόκτηση ενός κέντρου δεδομένων με δεδομένο ενοικιαστή/χρήστη υπόκειται σημαντικές αποδόσεις, γεγονός που δεν αφήνει «ασυγκίνητες» τις εταιρείες ακινήτων, οι οποίες αναζητούν συνεχώς επενδυτικές ευκαιρίες και τρόπους διαφοροποίησης του επενδυτικού προφίλ του χαρτοφυλακίου τους, ώστε να εξασφαλιστεί και η απαιτούμενη διασπορά του ρίσκου. Στο πλαίσιο αυτό, εταιρείες του κλάδου των ΑΕΕΑΠ, όπως η Prodea Investments και η Noval Property, έχουν διατυπώσει ανοικτά την πρόθεσή τους να τοποθετηθούν στον τομέα των data centers. Αντίστοιχα, το επενδυτικό fund Dromeus Capital έχει εξασφαλίσει κεφάλαια 300 εκατ. ευρώ για νέες επενδύσεις στην ελληνική αγορά, ενώ τον τομέα των data centers να αποτελεί βασική στόχευση, μαζί με τα ακίνητα logistics.

Ενεργοποιήθηκε το Ταμείο Ανάκαμψης

Δημόσια πρόσκληση από τις ελληνικές τράπεζες προς όλες τις επιχειρήσεις για την υποβολή αιτημάτων επενδυτικών σχεδίων

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Ανοικτό κάλεσμα προς όλες τις επιχειρήσεις που θέλουν να χρηματοδοτηθούν μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης απευθύνουν οι τράπεζες, Εθνική, Eurobank, Πειραιώς και Alpha Bank, μέσω της δημόσιας πρόσκλησης που δημοσίευσαν για την έναρξη υποβολής αιτημάτων επενδυτικών σχεδίων. Η δημοσίευση της πρόσκλησης σηματοδοτεί την ενεργοποίηση του Ταμείου, αφού ανοίγει τον δρόμο για την άμεση υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης και σύμφωνα με την εικόνα που μεταφέρουν οι τράπεζες, σε φάση προετοιμασίας και ωρίμανσης είναι επενδυτικά σχέδια περίπου 10 δισ. ευρώ, ανεβάζοντας τον στόχο για δάνεια κοντά στα 4 δισ. ευρώ εντός του 2022.

Η προϋπόθεση

Βασική προϋπόθεση είναι τα επενδυτικά σχέδια να είναι συμβατά με τους στόχους που προβλέπει το Ταμείο Ανάκαμψης, δηλαδή αυτούς της πράσινης μεταβασής, του ψηφιακού μετασχηματισμού, της και-

Σε φάση προετοιμασίας και ωρίμανσης είναι επενδυτικά σχέδια 10 δισ. ευρώ, ανεβάζοντας τον στόχο για δάνεια κοντά στα 4 δισ. εντός του 2022.

Ενδεικτικό παράδειγμα υπολογισμού του κόστους χρηματοδότησης για επένδυση 20 εκατ. ευρώ

1 Υπολογισμός ακαθάριστου ισοδυνάμου επιχορήγησης

Χρηματοδοτικό σχήμα για Capex €20 εκατ.			Δάνειο TAA	
Ιδια συμμετοχή	20%	€4 εκατ.	Διάρκεια	10 έτη
Τραπεζικός δανεισμός	30%	€6 εκατ.	Περίοδος χάριτος	2 έτη
Δάνειο TAA	50%	€10 εκατ.	Αποπληρωμή	€450.000 εξαμηνιαίως
Σύνολο	100%	€20 εκατ.	Balloon	€2,8 εκατ.
Δεδομένα υπολογισμού AIE			Ζητούμενο επιτόκιο TAA	0,35%
			Επιτόκιο αναφοράς	1,75%
			Ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης	
Μέγεθος επιχείρησης			Τόκος δανείου TAA με επιτόκιο αναφοράς (ΚΠΑ)	€1.159.570
Βαθμολογία επιχείρησης			Τόκος δανείου TAA με ζητούμενο επιτόκιο TAA (ΚΠΑ)	€231.914
Εξασφαλίσεις			Ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης	€927.656
Τόπος επένδυσης				
Επιτόκιο προεξόφλησης (Discount rate)				
Υποψηφ. λοιπών ενισχύσεων				

2 Υπολογισμός ετήσιου μεσοσταθμικού επιτοκίου δανειοδότησης

Επιτόκιο δανείου TAA		Επιτόκιο δανείου συγχρηματοδότησης με μηδενικό Euribor		Μεσοσταθμικό επιτόκιο δανειοδότησης		ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	
0,35%		2,50%		1,16%		(€10 εκατ. * 0,35% + €6 εκατ. * 2,5%)	
						(€10 εκατ. + €6 εκατ.)	

ΠΗΓΗ: EUROBANK

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

νοτομίας - έρευνας και ανάπτυξης, της δημιουργίας οικονομικών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων και της εξωστρέφειας. Σε περίπτωση που ένα επενδυτικό σχέδιο είναι επιλέξιμο σε παραπάνω από έναν πυλώνα, οι ποσοστά των πυλώνων αθροίζονται, με 50% ανώτατη ποσόστωση για το δάνειο από το Ταμείο.

Η επιχείρηση θα πρέπει να ετοιμάσει η ίδια ή μέσω συμβούλου το επενδυτικό πλάνο για το οποίο επιδιώκει να χρηματοδοτηθεί. Στη συνέχεια θα απευθύνεται στην τράπεζα, η οποία με τη σειρά της θα αξιολογήσει το επενδυτικό πλάνο και θα παρέχει τη χρηματοδοτική προέγκριση.

Η διαδικασία προβλέπει τον ορισμό από την τράπεζα, ύστερα από κλήρωση, ανεξάρτητου αξιολογητή (από το μπρώο αξιολογητών) που θα αξιολογήσει την επιλεξιμότητα της επένδυσης και θα υπολογίσει το σωρευτικό ύψος των κρατικών ενισχύσεων για την εν λόγω επένδυση. Με τη θετική έκβαση των εργασιών του αξιολογητή, η τράπεζα λαμβάνει την τελική χρηματοδοτική έγκριση και ξεκινάει η υλοποίηση της επένδυσης. Οι τράπεζες διαβεβαιώνουν ότι ο χρόνος από την υποβολή του σχετικού αιτήματος έως την έγκρισή του δεν θα ξεπερνά τις 3-4 εβδομάδες, ανάλογα με την επιχείρηση, τον κλάδο και το επενδυτικό πλάνο.

Ευνοϊκό επιτόκιο

Το δάνειο από το Ταμείο, που θα χορηγείται με ευνοϊκό επιτόκιο της τάξης του 0,35% κατ' ελάχιστον, δεν μπορεί να ξεπερνά το 50% του προϋπολογισμού της επένδυσης κατ' ανώτατο όριο και το υπόλοιπο ποσό του δανείου θα χορηγείται με αμιγώς τραπεζικά κριτήρια. Υπενθυμίζεται πως από τα 31 δισ. ευρώ των χρημάτων του Ταμείου, τα 12,7 δισ. ευρώ (40%) θα είναι ο δανεισμός από τις τράπεζες και άλλα 18,4 δισ. ευρώ, περίπου, θα είναι οι επιδοτήσεις. Οι μέτοχοι των επιχειρήσεων θα πρέπει να εισφέρουν με τη μορφή της ίδιας συμμετοχής το 20% του προϋπολογισμού της επένδυσης, αλλά το 10%

μπορεί να καλύπτεται με εισφορά σε είδος, ενώ το υπόλοιπο με μετρητά. Αν και δεν υπάρχει μέγιστο όριο για τα δάνεια του Ταμείου, ο βασικός περιορισμός που θα πρέπει να τηρηθεί αφορά το μέγιστο επιτρεπτό ποσό ενίσχυσης με βάση τους σχετικούς κοινοτικούς κανονισμούς. Οι τράπεζες δεν θα εμπλέκονται στον έλεγχο επιλεξιμότητας του επενδυτικού σχεδίου, αλλά θα διενεργούν τον πιστωτικό έλεγχο και, όπως σημειώνεται στην πρόσκληση, τα δάνεια που θα δοθούν θα καλυπτονται από «επάρκειες» εξασφαλίσεις και εγγυήσεις, οι οποίες θα αξιολογούνται «κατά την κρίση της τράπεζας». Ενδεικτικά, μπορεί οι εγγυήσεις να λαμβανονται επι των

εσόδων που παραγει το επενδυτικό σχέδιο επι των παγίων ή/και άλλων περιουσιακών στοιχείων του έργου, ή να παρασχεθούν από τους φορείς υλοποίησης του έργου ή τρίτους (π.χ. παροχή εγγυήσεων, εμπραγμάτως βαρη επι λοιπών παγίων περιουσιακών στοιχείων κ.λπ.), ή από συνδυασμό των παραπάνω ή και άλλων εξασφαλίσεων.

Οι επιλέξιμες δαπάνες που χρηματοδοτούνται με δάνεια του Ταμείου είναι δαπάνες που αφορούν:

α. Πληρωμή, είτε για αγορά είτε για χρήση. Η αγορά γηπέδου είναι επιλέξιμη εφόσον είναι συνυφασμένη με το επενδυτικό σχέδιο και δεν ξεπερνά το 30% των επιλέξι-

μων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

β. Κτίρια για αγορά ή κατασκευή.

γ. Εξοπλισμοί.

δ. Μεταφορικά μέσα.

ε. Αύλα μέσα, όπως εμπορικά σήματα, λίστες πελατών, συμφωνίες αδειών χρήσης, συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, συμβόλαια μισθώσεως, συμφωνίες δικαιώσεων, συμβάσεις εργασίας, δικαιώματα χρήσης, λογισμικά Η/Υ κ.ά.

στ. Μισθοδοσία συνδεδεμένη με το επενδυτικό σχέδιο.

ζ. Υπηρεσίες τρίτων.

η. Αναλώσιμα.

θ. Λειτουργικά έξοδα, όπως επικοινωνία, ενέργεια, συντήρηση, μισθώματα, έξοδα διοίκησης, ασφάλιση κ.λπ.

ι. Κόστος κεφαλαίων.

ια. Κεφάλαιο κίνησης (δαπάνες λειτουργίας, δαπάνες σχετικές με το συναλλακτικό κυκλώμα της επιχείρησης, ΦΠΑ κ.λπ.).

ιβ. Δαπάνες προώθησης και επικοινωνίας.

Το άθροισμα των δαπανών για κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες προώθησης και επικοινωνίας δεν μπορεί να ξεπερνά το 30% των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

Προκειμένου μια δαπάνη να είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση από το Ταμείο θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Όπως ρητά αναφέρεται επίσης στην πρόσκληση, δεν επιτρέπεται η χρήση των δανείων του Ταμείου για την αναχρηματοδότηση χορηγηθέντων δανείων.

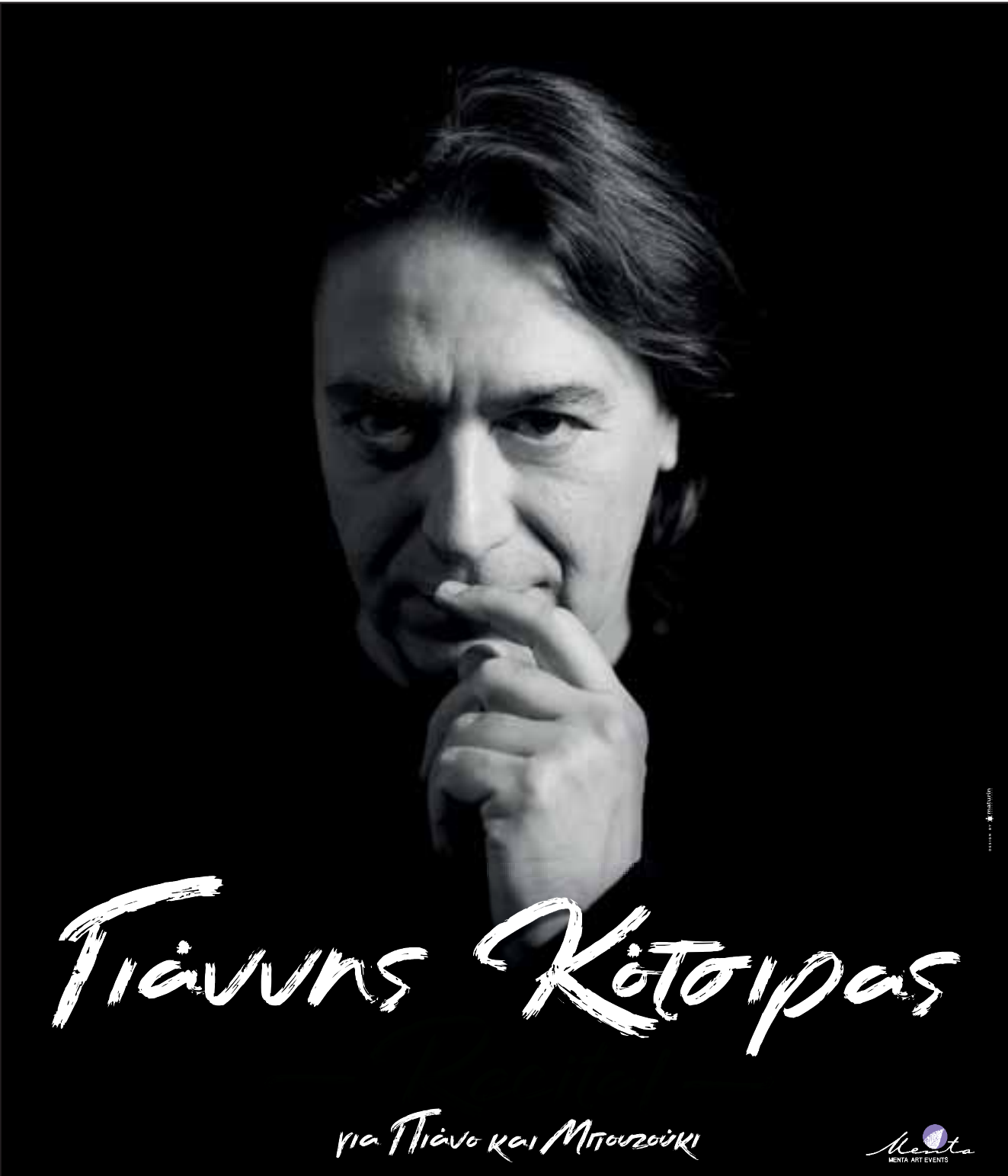
Προσωρινή χρηματοδότηση

Επιτρέπεται η χρήση των δανείων του Ταμείου για την αναχρηματοδότηση δανείων προσωρινής χρηματοδότησης (bridge loans) που χορηγήθηκαν για την κάλυψη επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης εφόσον:

α) Το δάνειο προσωρινής χρηματοδότησης έχει συναφθεί μετά την υποβολή του αιτήματος χρηματοδότησης,

β) η επένδυση θα έχει ήδη ελεγχθεί και κριθεί ως επιλέξιμη και

γ) η αναχρηματοδότηση των δανείων αυτών γίνει συμμετρη (pari passu) και με το δάνειο συγχρηματοδότησης.

Τιάννης Κίτσιρας

για Τίαννο και Μπουζούκι

ΠΕΜΠΤΗ

10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022

ΩΡΑ 20:30

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΙΚ

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

Quatro Tickets

ANNA

TO LOVE FM 100.7

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

ΚΑΙ Η RCB BANK

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΤΗΝ

ANNA ΒΙΣΣΗ

ΣΤΗΝ ΠΙΟ ΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ:

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΩΡΑ: 20.30 ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

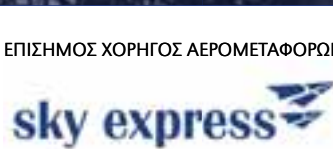
ΟΙ ΜΓΙΑΛΑΝΤΕΣ ΤΗΣ ANNAΣ

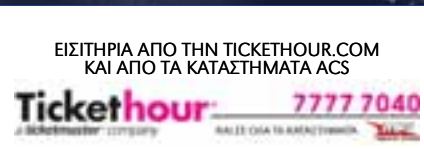
ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ: RCB

ΧΟΡΗΓΟΣ: lacta

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ: sky express

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ TICKETHOUR.COM ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ACS

Μετ’ εμποδίων η ηλεκτροκίνηση στην Ελλάδα

Οκτώ μήνες για εγκατάσταση ταχυφορτιστή, ΦΠΑ 24% στο ρεύμα για τα οχήματα, 6% για τις άλλες χρήσεις

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

«**Range anxiety**». Με τον όρο αυτόν περιγράφεται το άγχος του οδηγού για το εάν το αυτοκίνητό του έχει επαρκή καύσιμα για να φτάσει στον προορισμό του. Για τους οδηγούς ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων το άγχος είναι ακόμη μεγαλύτερο, γιατί δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς το δίκτυο υποδομής δημόσιας φόρτισης.

Το «range anxiety» περιγράφεται από την ίδια την αγορά σαν ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οδηγοί ηλεκτρικών οχημάτων και ως εκ τούτου επισημαίνουν την ανάγκη εξάλειψης του δικτύου φόρτισης με τη σωστή κατανομή και γεωγραφική διασπορά, έτσι ώστε να καλύπτει όλη την επικράτεια, ως τη βασικότερη προτεραιότητα για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης.

Εκπρόσωποι ελληνικών εταιρειών που πρωταγωνιστούν στην ανάπτυξη της νέας αγοράς, διαβεβαιώνουν πως εάν επιλυθούν προβλήματα αδειοδότησης των σταθμών φόρτισης, ο Έλληνας οδηγός θα μπορεί να αποβάλει πλήρως το «άγχος της μπαταρίας» και να απολαύσει την εμπειρία της ηλεκτροκίνησης σε λιγότερο από δύο χρόνια. Πρόκειται για απόλυτα ρεαλιστικό στόχο, σύμφωνα με τα όσα μεταφέρουν στην «Κ» παράγοντες της αγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι θα απολοποιηθεί το αδειοδοτικό πλαίσιο για την εγκατάσταση και λειτουργία δημοσίων σταθμών φόρτισης, που καθιστά την όλη διαδικασία εξαιρετικά χρονοβόρα.

«Κατά περιπτώσεις οι εγκρίσεις αδειοδότησεων μπορεί να καθυστερήσουν έως και 6-8 μήνες», τονίζει στην «Κ» ο διευθυντής Στρατηγικής και Επιχειρηματικής Ανάπτυξης της ΝRG, Ηλίας Πετρίης, μέσω της οποίας η Motor Oil εισήλθε και στην αγορά της ηλεκτροκίνησης, κάτι που επιβεβαιώνει και ο διευθύνων σύμβουλος της ElpeFuture, Θυαγαρίτης Ηλληνικά Πετρέλεια, που αναπτύσσει εκτεταμένο δίκτυο σταθμών φόρτισης ηλεκτροκίνητων οχημάτων και τις αντίστοιχες υπηρεσίες ηλεκτροκίνησης, Σπύρος Κιαρτζής. Οι δύο πετρελαιοίκοι όμιλοι πρωτοστατούν στην ανάπτυξη δικτύου φόρτισης αξιοποιώντας το εκτεταμένο δίκτυο των πρατηρίων τους σε όλη την επικράτεια και είναι αυτοί που έχουν εγκαταστήσει σχεδόν το 80% των διαθέσιμων ταχυφορτιστών δημόσιας χρήσης. Τα ΕΛΠΕ, σύμφωνα με τον κ. Κιαρτζή, έχουν εγκαταστήσει 35 ταχυφορτιστές, που καλύπτουν γεωγραφικά όλη τη χώρα και στοχεύουν σε έναν αριθμό 100 ταχυφορτιστών μέχρι το τέλος του έτους. Η ΝRG ξεκίνησε με την εγκατάσταση ενός ταχυφορτιστή σε κάθε ΣΕΑ της Ιό-

νias Οδού πριν ακόμη θεσμοθετηθεί το πλαίσιο για την αγορά της ηλεκτροκίνησης, βλέποντας εγκαίρως ότι η χώρα θα έπρεπε να προσαρμοστεί στην οδηγία της Κομισιόν για την υποχρεωτική εγκατάσταση σταθμού φόρτισης ανά 60 χλμ. στους αυτοκινητοδρόμους και στους κεντρικούς οδικούς άξονες.

Μέχρι σήμερα, όπως τονίζει ο κ. Πετρίης, έχει εγκαταστήσει 33 ταχυφορτιστές και 71 απλούς και σύντομα θα θέσει σε λειτουργία επιπλέον 15 απλούς και 7 ταχυφορτιστές, καλύπτοντας 91 πόλεις σε όλη την Ελλάδα. Ένα ευρύ δίκτυο κυρίως απλών φορτιστών σε περισσότερες από 65 πόλεις, σε συνεργασία με αλυσίδες λιανικών καταστημάτων και σουπερ μάρκετ, έχει αναπτύξει και η ΔΕΗ μέσω της «ΔΕΗ Βλου», ενώ έχει εγκαταστήσει και 15 ταχυφορτιστές σε κομβικά σημεία, όπως το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζο-
Κ

Ο Έλληνας οδηγός θα μπορεί να αποβάλει πλήρως το «άγχος της μπαταρίας» και να απολαύσει την εμπειρία της ηλεκτροκίνησης σε λιγότερο από δύο χρόνια.

ζέλος», η ΔΕΘ και το ΙΚΕΑ. Στο μέχρι τώρα ταξίδι τους στην ηλεκτροκίνηση, οι ελληνικές εταιρείες έχουν καταγράψει και τις πρώτες «παιδικές ασθένειες» που εμφανίζει κάθε νέα αγορά.

Τα προβλήματα εντοπίζονται κυρίως στην ανάπτυξη δικτύου ταχυφορτιστών (ισχύ άνω των 50 κιλοβάτ), τεχνολογία που επιτρέπει το γέμισμα της μπαταρίας ενός μέσου κυβισμού ηλεκτροκίνητου αυτοκινήτου σε μισή ώρα έναντι δύο ωρών περίπου του απλού (ισχύ 20-22 κιλοβάτ). Η εγκατάσταση ενός απλού ταχυφορτιστή είναι απλή και προϋποθέτει κατά βάση το αίτημα της εταιρείας προς τον ΔΕΔΗΕ για ηλεκτροδότηση μαζί με μια επικαταβολή της υπεύθυνης δαλ-
Κ

τρής από την ΝGR ταχυφορτιστή στο Τατόι που αναμένει 7 μήνες τον ΔΕΔΔΗΕ. «Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, πολεοδομία, δήμοι, περιφέρειες, ΔΕΔΔΗΕ, υπηρεσίες αρχαιολογίας, πρέπει να βοηθήσουν να απλοποιηθεί περισσότερο η διαδικασία αδειοδοτήσεων», τονίζει ο γενικός διευθυντής ηλεκτροκίνησης της ΔΕΗ Βλου, Κυριάκος Κοφινάς, επισημαίνοντας την ανάγκη αύξησης του αριθμού δημόσιων προσβάσιμων σημείων φόρτισης.

Σημαντικό ρόλο σε αυτό θα παίζουν οι δήμοι, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι βάσει κοινοτικής οδηγίας να αναπτύξουν ένα σημείο φόρτισης ανά χίλιους κατοίκους. Με χρηματοδότηση από το Πρόσνο Ταμείο, 328 από τους 332 δήμους της χώρας καταρτίζουν μελέτες για να εντοπίσουν τα καταλληλότερα σημεία φόρτισης. Το μοντέλο ανάπτυξης σημείων φόρτισης στους δήμους δεν έχει ακόμη αποφασιστεί, αν και επικρατέστερο φαίνεται να είναι αυτό της δημοπρασίας για την ανάθεσή τους σε ιδιώτες έναντι ανταλλάγματος.

Το θέμα της τιμής φόρτισης απασχολεί επίσης τις εταιρείες, ιδίως στην παρούσα συγκυρία των υψηλών τιμών. Η τιμή φόρτισης για ταχυφορτιστές κυμαίνεται γύρω στα 50-62 λεπτά/kWh. Η φόρτιση χρεώνεται ως υπηρεσία με συντελεστή ΦΠΑ 24% και θα μπορούσε να μειωθεί στα χαμηλά επίπεδα του 6% που ισχύει για την ηλεκτρική ενέργεια, σύμφωνα με εκπροσώπους της αγοράς και να μειωθεί το κόστος φόρτισης περίπου κατά 15%.

Ένα τρίτο ζήτημα που θέτει η αγορά είναι το υψηλό κόστος εγκατάστασης, το οποίο μόλις σε ποσοστό 20%-25% αντιστοιχεί στο μηχάνημα, με το μεγαλύτερο ποσοστό να αντιπροσωπεύει το κόστος σύνδεσης με το δίκτυο όταν απαιτείται επαύξηση ισχύος ή νέος μετασχηματιστής. Κάποιες εταιρείες προτείνουν την επιδότηση μέρους αυτού του κόστους από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Σε ό,τι αφορά τα περί καθυστέρησης, η πλειοψηφία του ΔΕΔΔΗΕ αντιπαράρκεται, υποστηρίζοντας ότι οι συνδέσεις διαρκούν το πολύ δέκα ημέρες. Αυτή τη στιγμή, τονίζουν κύριοι της εταιρείας, έχουμε 138 αιτήσεις εκ των οποίων έχουν ολοκληρωθεί τα 90 και 15 έχουν ανακληθεί. Αναφέρουν επίσης ότι από 334 σημεία φόρτισης σε όλη την επικράτεια έφτασαν τον Σεπτέμβριο του 2021 στα 1.040. «Υλοποιούμε έργα όπου χρειάζεται και προβλέποντας στη μελλοντική χρήση προγραμμάτουμε την ενίσχυση του δικτύου στην Αττική με 1 GW στην υψηλή τάση που στη μέση και χαμηλή τάση “τρέχουν” έργα για αρκετούς υποσταθμούς», υπογραμμίζουν από τον ΔΕΔΔΗΕ.

Οι δήμοι είναι υποχρεωμένοι βάσει κοινοτικής οδηγίας να αναπτύξουν ένα σημείο φόρτισης ανά χίλιους κατοίκους.

Κίνητρα για αγορά ηλεκτρικών Ι.Χ.

Με σειρά κινήτρων, όπως και όλες οι χώρες της Ευρώπης, η Ελλάδα στήριζει την αγορά ηλεκτρικών οχημάτων και ήδη το 2021 ολοκληρώθηκε επιτυχώς ο πρώτος κύκλος του προγράμματος «Κινοῦμαι Ηλεκτρικά», υπερκαλύπτοντας κατά 183,6% τον εθνικό στόχο καθώς ταξινομήθηκαν 6.697 ηλεκτρικά οχήματα έναντι στόχου για 3.750. Ο πρώτος κύκλος του προγράμματος «Κινοῦμαι Ηλεκτρικά», συνολικού προϋπολογισμού 100 εκατ. ευρώ, έκλεισε με 19.000 αιτήσεις και τζίρο 70 εκατ. ευρώ στην αγορά, εκ των οποίων το 69% ήταν τα ηλεκτρικά ποδήλατα.

Μέσα στον Απρίλιο θα ανοίξει ο δεύτερος κύκλος του προγράμματος με συνολικά κονδύλια 50 εκατ. ευρώ και αναδρομική ισχύ από 1/12/2021, θα καλύψει δηλαδή και αγορές οχημάτων, δικύκλων και ποδηλάτων από τη συγκεκριμένη ημερομηνία και μέχρι τη λήξη του προγράμματος. Σύμφωνα με τα όσα ανακοίνωσε μέσo στην εβδομάδα το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το νέο πρόγραμμα περιλαμβάνει ενισχυμένες επιδοτήσεις αλλά και κοινωνικά κριτήρια για ΑμεΑ, τρίτεκνους και νέους έως 29 ετών.

Το ποσοστό επιδότησης για την αγορά ηλεκτρικού αυτοκινήτου αυξάνεται από 20% σε 30% και το μέγιστο ποσό σε 8.000

ευρώ από 6.000 ευρώ που ίσχυε στον προηγούμενο κύκλο. Η απόσυρση παλαιού οχήματος επιβραβεύεται με 1.000 ευρώ, ενώ η αγορά εξοπλισμού οικιακού φορτιστή με 500 ευρώ. Επιπλέον, 1.000 ευρώ επιδότηση θα έχουν άτομα με αναπηρία, οικογένειες με τουλάχιστον 3 εξαρτώμενα τέκνα θα λάβουν επιπλέον επιδότηση 1.000 ευρώ για κάθε τέκνο, έναντι των συνολικά 1.000 ευρώ που προβλέπε το προηγούμενο πρόγραμμα, ενώ επιπλέον 1.000 ευρώ θα λαμβάνουν και οι νέοι έως 29 ετών.

Για την αγορά ηλεκτρικών δικύκλων και τρικύκλων κατηγορίας L5e έως και L7e αυξάνεται από 20% σε 40% και το μέγιστο ποσό επιδότησης από 800 ευρώ σε 3.000 ευρώ. Ειδικά για νέους έως 29 ετών προβλέπεται η προσαύξηση της ενίσχυσης κατά 1.000 ευρώ για την αγορά ηλεκτρικών μικροαυτοκινήτων. Το ποσοστό επιδότησης για τα ηλεκτρικά δίκυκλα L1e έως L4e παραμένει στο 20% και το μέγιστο ποσό επιδότησης θα είναι 800 ευρώ. Στις κατηγορίες αυτές περιλαμβάνονται τα ελαφρά ηλεκτρικά δίκυκλα και τρικύκλα με κυβισμό μικρότερο των 50 cc καθώς και τα αντίστοιχα οχήματα μεγαλύτερου κυβισμού. Το ποσοστό επιδότησης για τα ηλεκτρικά ποδήλατα παραμένει στο 40% και το μέ-

γιστο ποσό επιδότησης θα είναι 800 ευρώ.

Για τις εταιρείες, το ποσοστό επιδότησης για την αγορά ηλεκτρικού αυτοκινήτου αυξάνεται από 20% σε 30% και το μέγιστο ποσό σε 8.000 ευρώ ανά όχημα. Επίσης, καταργείται το όριο επιδότησης των 3 οχημάτων για κάθε εταιρεία και των 6 για τα νησιά, ενώ οι εταιρείες θα μπορούν πλέον να επιδοτούνται και για την αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμών φόρτισης αποκλειστικά για την εξυπηρέτησή τους και όχι για εμπορική εκμετάλλευση. Επιπλέον, θα επιδοτούνται με 1.000 ευρώ για την αντικατάσταση κάθε παλαιού οχήματος με ηλεκτρικό. Η αγορά ηλεκτρικού αυτοκινήτου σε όλα τα νησιά της χώρας επιδοτείται με επιπλέον 4.000 ευρώ. Ενισχύονται επίσης οι εταιρείες αντιπροσώπων, εμπόρων και εισαγωγέων αυτοκινήτων για την αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων επίδειξης (test drive) με ποσοστό επιδότησης 30% και μέγιστο ποσό 8.000 ευρώ ανά αυτοκίνητο. Σε σχέση με τον πρώτο κύκλο του προγράμματος, δεν θα υπάρχει πλέον η υποχρέωση εξαγοράς του οχήματος στη λήξη της περιόδου χρονισμού. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η αντικατάσταση των παλαιών ρυπογόνων εταιρικών στόλων.

Εκτίναξη παραγωγής και πωλήσεων σε όλο τον κόσμο

Αν και με πολλές διαφορετικές ταχύτητες η ηλεκτροκίνηση στην Ευρώπη αυξάνεται συνεχώς, με τη στήριξη των κυβερνήσεων των κρατών-μελών που παρέχουν σειρά φορολογικών και άλλων κινήτρων για την αγορά ηλεκτρικών οχημάτων προκειμένου να πετύχουν τους στόχους που έθεσε η Ε.Ε. μέσω του «Fit for 55» για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% έως το 2030 και την προσαρμογή της αυτοκινητοβιομηχανίας στα νέα όρια εκπομπών χαμηλών ρύπων που την ωθεί σε μεγαλύτερη παραγωγή ηλεκτρικών οχημάτων και διάθεψς στην αγορά περισσότερων μοντέλων. Βάσει των προβλέψεων, η παραγωγή ηλεκτρικών οχημάτων στην Ευρώπη αναμένεται να εξαπλωσαστεί μέχρι το 2025, φτάνοντας σε περισσότερα από 4 εκατομμύρια αυτοκίνητα και φορτηγά ή περισσότερα από το ένα πέμπτο των όγκων παραγωγής αυτοκινήτων της Ε.Ε. Ο ρυθμός της στρωφής των καταναλωτών από τα συμβατικά αυτοκίνητα στα ηλεκτροκίνητα είναι τέτοιος, που το 2020 ξεπέρασε στις πωλήσεις

την Κίνα, καταγράφοντας αύξηση 43%. Τον Δεκέμβριο του 2021 μάλιστα, σύμφωνα με στοιχεία από την ανεξάρτητη εταιρεία αναλύσεων και μελετών του κλάδου των αυτοκινήτων Matthias Schmidt, που συγκεντρώθηκαν για λογαριασμό της εφημερίδας Financial Times, για πρώτη φορά στην Ιστορία πουλήθηκαν περισσότερα

Μόνο τον Δεκέμβριο πουλήθηκαν στη Δυτική Ευρώπη 176.000 ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

αυτοκίνητα με μπαταρίες απ’ ό,τι πετρελαιοκίνητα. Σε 18 ευρωπαϊκές αγορές, συμπεριλαμβανομένης και της Βρετανίας, πάνω από το 20% των αυτοκινήτων που πουλήθηκαν τον τελευταίο μήνα του 2021 κινούνταν αποκλειστικά με μπαταρίες. Μόνο τον Δεκέμβριο πουλήθηκαν στη

Η παραγωγή ηλεκτρικών οχημάτων στην Ευρώπη αναμένεται να εξαπλωσαστεί μέχρι το 2025, φτάνοντας σε περισσότερα από 4 εκατομμύρια αυτοκίνητα.

Δυτική Ευρώπη 176.000 ηλεκτρικά αυτοκίνητα, αριθμός που είναι αυξημένος κατά 6% σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2020. Μέσα στο τρίτο τρίμηνο του 2021 η Ευρώπη πρόσθεσε στον στόλο των ηλεκτροκίνητων οχημάτων της 410.000 αυτοκίνητα (αύξηση 50% σε ετήσια βάση) που μεταφράζεται σε ένα εντυπωσιακό μερίδιο αγοράς 19%. Οι πωλήσεις ηλεκτρικών οχημάτων στο τρίτο τρίμηνο του '21 στην Ευρώπη ήταν ελαφρώς χαμηλότερες από την Κίνα και σχεδόν τέσσερις φορές υψηλότερες από τις ΗΠΑ. Η υψηλότερη διείσδυση παρατηρήθηκε για άλλη μια φορά στη Σουηδία, όπου σχεδόν τα μισά επιβατικά αυτοκίνητα που πωλήθηκαν ήταν ηλεκτρικά. Σχετικά υψηλά μερίδια αγοράς παρατηρήθηκαν στη Δανία, στη Φινλανδία, στις Κάτω Χώρες και στη Γερμανία. Το κόστος των ηλεκτρικών αυτοκινήτων παραμένει σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τα συμβατικά, γι’ αυτό και οι περισσότερες χώρες της Ευρώπης παρέχουν κίνητρα αγοράς. Το υψηλό κόστος είναι και ο λόγος που η συγκεκριμένη α-

γορά εμφανίζει... ταξικά χαρακτηριστικά. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Ευρωπαϊκών Κατασκευαστών Αυτοκινήτων ACEA, το 75% των πωλήσεων ηλεκτρικών οχημάτων συγκεντρώνεται σε μόλις τέσσερις χώρες με ιδιαίτερα υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ, ενώ το υπόλοιπο 25% αναλογεί στα υπόλοιπα 23 κράτη.

Με πολύ διαφορετικές ταχύτητες αναπτύσσεται και το δίκτυο σταθμών φόρτισης στα διάφορα κράτη-μέλη, με την Ολλανδία να συγκεντρώνει το 30% των σημείων φόρτισης που διατίθενται συνολικά στην Ευρώπη, τη Γαλλία το 20,4%, τη Γερμανία το 19,9%, την Ιταλία το 5,8% και τη Σουηδία το 5%. Αυτές οι πρωτοπόρες χώρες στον τομέα των σημείων φόρτισης καλύπτουν το 23% της συνολικής επιφάνειας της Ε.Ε., αλλά αντιπροσωπεύουν το 70% όλων των σημείων φόρτισης ECV στην Ε.Ε. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται στην πενταμελή ομάδα χωρών με τα λιγότερα σημεία φόρτισης, μαζί με την Κύπρο, τη Μάλτα, τη Βουλγαρία και τη Λιθουανία.

Αλμα 188,25% των εξαγωγών ελληνικού γιαουρτιού στην Ιταλία σε έξι χρόνια

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Σε μία από τις κυριότερες αγορές για το ελληνικό γιαούρτι εξελίσσεται τα τελευταία χρόνια η Ιταλία, τάση μάλιστα που συνεχίστηκε και το 2021, όπως δείχνουν τα διαθέσιμα έως τώρα στοιχεία. Την περίοδο 2014-2020 ο όγκος των εξαγωγών ελληνικού γιαουρτιού σχεδόν τριπλασιάστηκε (αύξηση 188,25%), με τον μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης να ανέρχεται σε 20,54%.

Η αξία των εξαγωγών γιαουρτιού από την Ελλάδα στην Ιταλία σημείωσε επίσης σημαντική αύξηση και από 49,46 εκατ. το 2016 έφτασε τα 75,54 εκατ. το 2020. Πλέον η Ελλάδα αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη προμηθεύτρια της Ιταλίας σε γιαούρτι με μερίδιο αγοράς 32,52% (σε αξία) και 21,41% (σε όγκο), με πρώτη τη Γερμανία. Το διάστημα Ιανουαρίου - Μαΐου 2021 οι εξαγωγές ελληνικού γιαουρτιού

Η Ελλάδα αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη προμηθεύτρια της Ιταλίας σε γιαούρτι, με πρώτη τη Γερμανία.

στην Ιταλία αυξήθηκαν κατά 7,9% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2020, φτάνοντας στους 76.500 τόνους.

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται σε σχετική έκθεση του Γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στο Μιλάνο, οι κύριοι λόγοι που οι Ιταλοί καταναλωτές προτιμούν το ελληνικό γιαούρτι συνοψίζονται στους εξής: α) Η στρωφή των καταναλωτών στον υγιεινό τρόπο ζωής και την υγιεινή διατροφή και η καθιέρωση του ελληνικού γιαουρτιού ως προϊόντος υψηλής διατροφικής αξίας. β) Η υψηλή

Το ελληνικό γιαούρτι έχει καθιερωθεί στην ιταλική αγορά ως ένα προϊόν υψηλής διατροφικής αξίας.

περιεκτικότητα του σε πρωτεΐνες και ασβέστιο (18% – 30% της προτεινόμενης ημερήσιας κατανάλωσης) το καθιστά κατάλληλο επιλογή για σύγχρονους διατροφικούς τρόπους ζωής. γ) Πρόκειται για ένα σύγχρονο προϊόν που είναι τόσο κρεμώδες όσο και όξινο και εάν αναμειχθεί με φρούτα ή ίνες μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως συστατικό τόσο για γλυκές όσο και για αλμυρές συνταγές.

Η Ιταλία αποτελεί τη μία από τις δύο μεγαλύτερες ευρωπαϊκές αγορές για τα γιαούρτια της ΦΑΙΤ (η πρώτη είναι το Ηνωμένο Βασίλειο), με τις πωλήσεις της εταιρείας στην Ιταλία να αυξάνονται το 2020 σε σύγκριση με το 2021 κατά 15,6% (σε αξία) και κατά 8,2% σε όγκο. Η ΦΑΙΤ εξάγει γιαούρτι στην Ιταλία από το 1983 και κατέχει ηγετική θέση στην εν λόγω αγορά της γειτονικής χώρας. Στο εννεάμηνο του 2021 οι εξαγωγές της ΦΑΙΤ στην

Ιταλία αυξήθηκαν κατά 20% σε αξία και 12,5% σε όγκο σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2020.

Σημαντικές εξαγωγές γιαουρτιού πραγματοποιούν στην Ιταλία και άλλες μεγάλες γαλακτοβιομηχανίες της χώρας, όπως η ΔΕΛΤΑ, η ΜΕΒΓΑΛ, η Ολυμπος και η Κρι Κρι, με την τελευταία να δραστηριοποιείται σημαντικά και στο κομμάτι των γιαουρτιών ιδιωτικής ετικέτας. Η Ολυμπος ιδρύσε θυγατρική πριν από 9 χρόνια στην Ιταλία, την Olympos Italia και στην κατηγορία του ελληνικού στραγγιστού γιαουρτιού κατέχει τη δεύτερη θέση στην ιταλική αγορά, εξάγοντας πάνω από 6.000 τόνους ετησίως. Το 2020 το ελληνικό γιαούρτι έφτανε σε 67 χώρες, από 54 το 2016, με την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο να αποτελούν τους κύριους προορισμούς (μερίδιο 68% συνολικά επί των εξαγομένων ποσοτήτων το 2020).

Ψηφιακή αναβάθμιση της ταξιδιωτικής εμπειρίας

Ο CEO της Aegean, Δημήτρης Γερογιάννης, μιλάει στην «Κ» για το γρήγορο Ιντερνέτ στις πτήσεις της αεροπορικής

Τον ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Την ενίσχυση της ταξιδιωτικής εμπειρίας μέσω της περαιτέρω ψηφιοποίησης των τεχνολογικών υποδομών της επιδίδει η Aegean, η οποία από την περασμένη Πέμπτη προσφέρει Διαδίκτυο στις πτήσεις της με τα κατάλληλα εξοπλισμένα νέα αεροσκάφη της Airbus neo. Η αεροπορική έχει δημιουργήσει και μια αναβαθμισμένη ψυχαγωγική πλατφόρμα, με στόχο οι επιβάτες της να έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύ οπτικοακουστικό περιεχόμενο, όπως τηλεοπτικές σειρές, ντοκιμαντέρ και παιδικά προγράμματα.

Το Wi-Fi onboard, σε συνδυασμό με τη νέα πλατφόρμα ψυχαγωγίας και υπηρεσιών βρίσκονται στον πυρήνα της ψηφιακής στρατηγικής του αερομεταφορέα, όπως εξηγεί σε συνέντευξή του στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της Aegean Δημήτρης Γερογιάννης. «Η έλλειψη Ιντερνέτ στις πτήσεις αποτελούσε ένα κενό και δεδομένων των τεχνολογικών δυνατοτήτων θέλαμε να το προσφέρουμε στους επιβάτες μας. Η επένδυση αυτή είναι συνεπής εξέλιξη των επενδύσεων που πραγματοποιούμε όλα τα προηγούμενα χρόνια για τη διαμόρφωση μιας νέας ψηφιακής εμπειρίας σε όλη τη διάρκεια του ταξιδιού», προσθέτει ο CEO της Aegean.

Όπως ανακοίνωσε η αεροπορική την περασμένη Πέμπτη, οι επιβάτες της θα έχουν τη δυνατότητα να δοκιμάσουν για 10 λεπτά δωρεάν την υπηρεσία «Free 10», έχοντας στη διάθεσή τους δύο πακέτα. Το «Text and surf», που κοστίζει 4 ευρώ και προσφέρεται δωρεάν στα μέλη της βαθμίδας Gold του προγράμματος Miles + Bonus και με ταχύτητα έως 1,5 Mbps επιτρέπει την περιήγηση στο Διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τον έλεγχο των e-mail σε όλη την πτήση. Και το «Stream», που κοστίζει 9 ευρώ, είναι δωρεάν για τους επιβάτες των θέσεων Business και είναι κατάλληλο για streaming μουσικής ή βίντεο διαθέτοντας ταχύτητες έως 15Mbps.

Το γρήγορο Ιντερνέτ εν πτήση (Wi-Fi onboard), του οποίου η αξία ως επένδυση, που περιλαμβάνει το κόστος απόκτησης του εξοπλισμού και λειτουργίας για ορισμένα χρόνια, τοποθετείται σε 30 εκατ. ευρώ—βάσει ομοειδών έργων στο εξωτερικό—, σπριζήθηκε στην τεχνολογική πλατφόρμα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αέρος (EAN) και στη συνεργασία της Aegean με την εταιρεία δορυφορικών επικοινωνιών Inmarsat, τη γερμανική εταιρεία τηλεπικοινωνιών Deutsche Telekom και τη γαλλική τεχνολογική εταιρεία Display

Interactive. Η στρατηγική της Aegean εντάσσεται σε μια συγκυρία κατά την οποία, λόγω και της πανδημίας, η χρήση του Διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών εκτοξεύθηκε, με τους ταξιδιώτες να επιζητούν στα 35.000 πόδια ταχύτητας εξίσου γρήγορες με αυτές στο έδαφος. Είναι ενδεικτικό ότι το 2019, παγκοσμίως, οι χρήστες κινητού τηλεφώνου πέρασαν, ανά ημέρα κατά μέσο όρο, 3,7 ώρες με τη συσκευή τους, ή κατά 35% περισσότερο χρόνο σε σχέση με δύο χρόνια πριν. Το μέγεθος αυτό αυξήθηκε στις 4,8 ώρες ανά ημέρα το 2021 και προβλέπεται να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο φέτος. Το Ιντερνέτ εν πτήση εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην ενίσχυση της διάθεσης για ταξίδι στην εποχή μετά την πανδημία.

Ποιες είναι όμως οι προοπτικές για τις ελληνικές αερομεταφορές φέτος; Όπως εκτιμά ο κ. Γερογιάννης, οι πτήσεις φέτος αναμένεται να αγγίξουν ή και να ξεπεράσουν τα επίπεδα του 2019, με τη χώρα να αναμένεται «να προσελκύσει το ενδιαφέρον τόσο των μεγάλων αεροπορικών εταιρειών όσο και των εταιρειών χαμηλού κόστους». Κι αυτό σε συνέχεια της βελτίωσης του τουριστικού προϊόντος αλλά και του brand name της Ελλάδας εν μέσω της πανδημίας.

— Πώς αναμένετε το Ιντερνέτ εν πτήση να διαμορφώσει την παρεχόμενη ταξιδιωτική εμπειρία από την Aegean;

— Η παροχή Ιντερνέτ υψηλής ταχύτητας στις πτήσεις μας και η νέα πλατφόρμα ψυχαγωγίας και υπηρεσιών που αναπτύξαμε αποτελούν ένα ακόμη σημαντικό ορόσημο για τη νέα εποχή της Aegean. Είμαστε συνεπώς ιδιαίτερα χαρούμενοι που μπορούμε σήμερα, χάρη στο Aegean Wi-Fi onboard και μέσα από τις επενδύσεις μας σε σύγχρονες τεχνολογικές υποδομές, στις δεξιότητες των ανθρώπων μας και φυσικά στα νέα μας αεροσκάφη, να παρέχουμε μία υπηρεσία υψηλών προδιαγραφών για κάθε επιβάτη μας, διαμορφώνοντας έτσι το ψηφιακό μέλλον του ταξιδιού.

Αλλάστε από την πρώτη στιγμή που ξεκινήσαμε να σχεδιάζουμε αυτό το project, όραμά μας ήταν να διαμορφώσουμε τις προϋποθέσεις ώστε να μπορούν οι επιβάτες μας να απολαμβάνουν στον αέρα μια ψηφιακή εμπειρία ανάλογη με αυτή που απολαμβάνουν στο έδαφος. Δηλαδή συνδεσιμότητα με υψηλή ταχύτητα, γρήγορη απόκριση και αδιάλειπτη κάλυψη στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Αποτελούσε συνεπώς για εμάς μονόδρομο—σύμφωνα με τα όσα έχουμε οραματιστεί να προσφέρουμε στον επιβάτη

Η παροχή Ιντερνέτ υψηλής ταχύτητας στις πτήσεις μας και η νέα πλατφόρμα ψυχαγωγίας και υπηρεσιών που αναπτύξαμε αποτελούν ένα ακόμη σημαντικό ορόσημο για τη νέα εποχή της Aegean, λέει ο διευθύνων σύμβουλος της αεροπορικής, Δημήτρης Γερογιάννης.

Η χώρα μας αναμένεται να προσελκύσει και φέτος το ενδιαφέρον των μεγάλων και μικρών αεροπορικών, αγγίζοντας ή και ξεπερνώντας σε πτήσεις τα επίπεδα του 2019.

μας— αλλά και πρόκληση, καθώς η τεχνολογική λύση που θα επιλέγαμε έπρεπε να είναι ταυτόχρονα αντάξια του επιπέδου των υπηρεσιών που έχουμε συνηθίσει να προσφέρουμε στους επιβάτες μας, προστιπ αλλά και ικανή να στηρίξει τεχνολογικά και άλλες υπηρεσίες που αναπτύσσουμε τώρα και στο μέλλον. Γι' αυτό αναπτύξαμε την τεχνολογία, επενδύσαμε χρόνο και προσπάθεια, αρχικά για να επιλέξουμε και στη συνέχεια για να αναπτύξουμε τη σωστή τεχνολογική λύση.

Αλλάστε, η έλλειψη Ιντερνέτ στις πτήσεις αποτελούσε ένα κενό και δεδομένων των τεχνολογικών δυνατοτήτων θέλαμε

να το προσφέρουμε στους επιβάτες μας. Πρόκειται για συνεπή εξέλιξη των επενδύσεων που πραγματοποιούμε όλα τα προηγούμενα χρόνια για τη διαμόρφωση μιας νέας ψηφιακής εμπειρίας σε όλη τη διάρκεια του ταξιδιού.

Ωστόσο η παροχή γρήγορου Internet στην πτήση, αν και σίγουρα είναι πρωτόγνωρη για τον μέσο επιβάτη, δεν είναι το επίκεντρο της νέας μας υπηρεσίας. Το πιο σημαντικό είναι όλες εκείνες οι υπηρεσίες, οι εμπειρίες και οι δυνατότητες που αναπτύσσουμε, οι οποίες καθιστούνται εφικτές εν πτήση και προσβάσιμες για τον επιβάτη, ακριβώς επειδή υπάρχει πρόσβαση στο Internet. Έτσι, παράλληλα με την ψυχαγωγική και ενημερωτική διάσταση της εφαρμογής, που πρώτη φορά παρέχεται στην Ελλάδα εν πτήση, δίνεται η δυνατότητα για καλύτερη και πιο προσωποποιημένη ενημέρωση προς τους επιβάτες σχετικά με το ταξίδι τους, για παραδείγματα πληροφορίες σχετικά με την επόμενη πτήση τους, την έξοδο αναχώρησης και άλλες υπηρεσίες που θα ακολουθήσουν.

— Υστερα από δύο χρόνια πανδημίας

που έπληξε τις αερομεταφορές, ποια είναι η επόμενη μέρα για την Aegean; Ποιες είναι οι εκτιμήσεις σας για την πορεία του κλάδου των αερομεταφορών τη φετινή χρονιά; Θεωρείτε ότι τα πολύ δύσκολα πέρασαν;

— Παρά τις αβεβαιότητες που συνεχίζουν να διατηρούνται και απορρέουν κυρίως από την εμφάνιση πιθανών νέων μεταλλάξεων και των διαφορετικών περιοριστικών μέτρων, η πορεία της πανδημίας δείχνει ότι στην Ευρώπη ίσως εισέλθει σε μια φάση αποκλιμάκωσης. Η εμπειρία των δύο τελευταίων χρόνων έχει δείξει ότι όταν αυτό συμβαίνει και συνοδεύεται από χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων, η διάθεση των επιβατών για ταξίδι εκδηλώνεται.

Η χώρα μας, έχοντας ενισχύσει σημαντικά το τουριστικό προϊόν αλλά και το brand name της εν μέσω της πανδημίας, αναμένεται να προσελκύσει και φέτος το ενδιαφέρον τόσο των μεγάλων αεροπορικών εταιρειών όσο και των εταιρειών χαμηλού κόστους, αγγίζοντας ή και ξεπερνώντας σε πτήσεις τα επίπεδα του 2019. Όλα δείχνουν πως και φέτος ο ανταγωνισμός θα είναι ιδιαίτερα έντονος.

Εξατομικευμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες για τους επιβάτες

— Το Διαδίκτυο εν πτήση έρχεται σε συνέχεια και του προγράμματος ανανέωσης του στόλου με 46 νέα αεροσκάφη τύπου Airbus. Τι περιλαμβάνει η ψηφιακή στρατηγική που υιοθετεί η εταιρεία;

— Η πανδημική κρίση αναμενόμενα ανέστειλε προσωρινά μέρος του συνολικού αναπτυξιακού σχεδιασμού μας, ωστόσο ουδέποτε έθεσε εν αμφιβόλω την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος, όπως και των υπόλοιπων προγραμμάτων που αφορούν την εισαγωγή νέων τεχνολογιών σε όλο το φάσμα λειτουργίας της εταιρείας. Ο εξοπλισμός του στόλου μας με υποδομή παροχής Ιντερνέτ, είναι μια επένδυση στον πυρήνα τόσο της ψηφιακής στρατηγικής μας όσο και του προϊόντικού σχεδιασμού μας για την επόμενη μέρα της Aegean. Αξίζει να αναφέρουμε ότι η στρατηγική και το όραμά μας για τις ψηφιακές υπηρεσίες που θέλουμε να παρέχουμε τώρα και στο μέλλον ήταν αυτές που καθόρισε και το είδος της τεχνολογικής λύσης που τελικά επιλέχθηκε και όχι το

θα αξιοποιηθούν και οι δυνατότητες του συστήματος για την ανάπτυξη υπηρεσιών για εμπορικούς σκοπούς της εταιρείας.

αντίστροφο. Έτσι, σπριζόμενοι στη γνώση και τις δεξιότητες των ανθρώπων μας και σε συνδυασμό με τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία, αναπτύξαμε καινοτόμες εφαρμογές που αναβαθμίζουν συνολικά την ταξιδιωτική εμπειρία και ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες, αλλά και τις επιθυμίες των επιβατών μας, των συνεργατών και των ανθρώπων μας, ανοίγοντας τον δρόμο για τη νέα εποχή της Aegean. Μάλιστα από τώρα και στο εξής, μαζί με την ανανέωση της εταιρικής μας εικόνας, έχουν ήδη ξεκινήσει να παρουσιάζονται οι υπηρεσίες που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν την προηγού-

Ο εξοπλισμός του στόλου της Aegean με υποδομή παροχής Ιντερνέτ είναι μια επένδυση στον πυρήνα τόσο της ψηφιακής στρατηγικής όσο και του προϊόντικού σχεδιασμού για την επόμενη ημέρα της Aegean.

μενη περίοδο. Πάνω σε αυτή την τεχνολογική πλατφόρμα δουλεύουμε τόσο για την επέκταση των υφιστάμενων υπηρεσιών όσο και τη δημιουργία νέων. Ήδη αναπτύσσονται εφαρμογές που θα επιτρέπουν πιο εξατομικευμένες υπηρεσίες και περιεχόμενο δυναμικά προσαρμοσμένο στις προτιμήσεις και τις ανάγκες του επιβάτη. Αντιστοίχως θα αξιοποιηθούν και οι δυνατότητες του συστήματος για την ανάπτυξη υπηρεσιών και εφαρμογών που

θα εξυπηρετήσουν λειτουργικούς αλλά και εμπορικούς σκοπούς της εταιρείας. Παράλληλα βρίσκονται σε εξέλιξη projects ανάπτυξης νέων και αναβαθμίσεων υφιστάμενων ψηφιακών υπηρεσιών και λειτουργιών μας, που βελτιώνουν συνολικά την ταξιδιωτική εμπειρία, αλλά και την εσωτερική λειτουργία της εταιρείας. Αλλάστε η πανδημία και η προτροπή ή επιταγή, για ανέπαφη επικοινωνία και συναλλαγή με τον επιβάτη έχει επιταχύνει

την ανάπτυξη τέτοιων τεχνολογικών λύσεων. Στην Aegean δουλεύουμε ήδη για εφαρμογές που θα επιτρέπουν την αδιάλειπτη και ανέπαφη ταξιδιωτική εμπειρία του επιβάτη με υπηρεσίες, όπως π.χ. για τον έλεγχο των ταξιδιωτικών εγγράφων, για τα συστήματα και τις μεθόδους πληρωμών, την πραγματοποίηση αγορών και επιπρόσθετων υπηρεσιών, κ.ά.

— Βρεθήκατε αντιμέτωποι με προκλήσεις κατά την υλοποίηση του έργου; Πώς εκτυλίσχθηκε η συνεργασία με κορυφαίους τεχνολογικούς κολοσσούς, όπως η Inmarsat, η Deutsche Telekom και η Display;

— Η προσήλωση της Aegean από τα πρώτα βήματά της στην ενσωμάτωση σύγχρονων τεχνολογιών σε εφαρμογές λύσεις σε όλο το φάσμα της λειτουργίας της, είτε πρόκειται για υπηρεσίες προς τον επιβάτη είτε για εφαρμογές βελτιστοποίησης επιχειρησιακών διαδικασιών, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις δεξιότητες των ανθρώπων μας και την κουλ-

Από την πλευρά μας συνεχίζουμε να υλοποιούμε τον αναπτυξιακό σχεδιασμό μας και να επενδύουμε δυναμικά τόσο στη διασυνδεσιμότητα και το εύρος του δικτύου μας όσο και στην αύξηση των προσφερόμενων θέσεων, οι οποίες για τους καλοκαιρινούς μήνες θα πλησιάσουν και ενδεχομένως ξεπεράσουν τα επίπεδα του 2019. Ταυτόχρονα συνεχίζουμε να επενδύουμε στην ανανέωση του στόλου μας, στην αναβάθμιση του προϊόντος μας και την ενίσχυση της ταξιδιωτικής εμπειρίας. Επίκεντρο του σχεδιασμού μας φυσικά παραμένει το πρόγραμμα ανανέωσης του στόλου μας, το οποίο προβλέπει μόνο με ταξύ 2022 και 2023 την παραλαβή άλλων 22 νέων αεροσκαφών, από τα συνολικά 46 της οικογένειας neo της Airbus, τα οποία θα προστεθούν στα ήδη 9 που έχουν ενταχθεί στον στόλο μας. Παράλληλα, συνεχίζεται και εντατικοποιείται κατά το 2022 η διαδικασία ένταξης αεροσκαφών σειράς ATR-600, που ξεκίνησε το 2016 με τα ATR 42-600.

Επίσης, πριν από λίγους μήνες εγκαινιάσαμε το καινούργιο αναβαθμισμένο Aegean Business Lounge της Θεσσαλονίκης, το πρώτο που ενσωματώνει τη νέα εταιρική εικόνα της Aegean και δουλεύουμε εντατικά για να ολοκληρώσουμε μέχρι τον Μάρτιο το νέο Business Lounge στην Extra Schengen περιοχή της Αθήνας. Επιπλέον, συνεχώς το Miles + Bonus με σημαντικούς νέους συνεργάτες, εγκαινιάσαμε τη νέα υπηρεσία μας Miles + Cash, που προσφέρει τη δυνατότητα πληρωμής μέρους της αξίας του εισιτηρίου με μίλια και σε συνεργασία με την Alpha Bank στην Ελλάδα αλλά και την Τράπεζα Κύπρου στην Κύπρο, ανανεώσαμε και αναβαθμίσαμε με περισσότερες επιλογές και πρόνομια τις co-branded κάρτες μας.

Γι' αυτό και το 2022 θα είναι μια ακόμη χρονιά επενδύσεων στο προϊόν μας και στην ενίσχυση της ταξιδιωτικής εμπειρίας, ώστε να συνεχίσουμε να αποτελούμε την πρώτη επιλογή και του πλέον απαιτητικού ταξιδιώτη, την πρώτη επιλογή για την Ελλάδα.

Καθώς η πανδημική κρίση θα αποκαταμάχεται, το μεγάλο μας στόιχημα είναι να φέρουμε τη νέα εποχή της Aegean και να υλοποιήσουμε το όραμά μας για την εταιρεία που είχαμε σχεδιάσει πριν από το ξέσπασμά της. Ενός οράματος που περιλαμβάνει βελτιωμένες υπηρεσίες, αναβαθμισμένη ταξιδιωτική εμπειρία, περισσότερη κοινοτομία και πιο πράσινες μεταφορές. Είναι στόχημα που γίνεται πιο εύκολο όταν στο επίκεντρο της προσπάθειάς μας έχουμε τους επιβάτες μας και στο πλευρό μας έχουμε τους ανθρώπους μας.

Τρεις κινδύνους για την παγκόσμια ανάκαμψη «βλέπει» το ΔΝΤ

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Η έξοδος από την πανδημία και η πλήρης ανάκαμψη της οικονομίας έρχονται με αυξημένες προκλήσεις για τις κυβερνήσεις και τις κεντρικές τράπεζες, όπως προειδοποιεί το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην έκθεση των Προοπτικών της Παγκόσμιας Οικονομίας, καθώς πλέον ο δημοσιονομικός χώρος είναι πιο περιορισμένος, τα κόστη δανεισμού θα ακολουθήσουν ανοδική τροχιά και ο πληθωρισμός θα παραμείνει υψηλός για μεγαλύτερο διάστημα απ' ό,τι αρχικά αναμενόταν. Σε αυτό το πλαίσιο οι κεντρικές τράπεζες θα πρέπει να επικοινωνήσουν σωστά και έγκαιρα την πολιτική τους, ενώ οι κυβερνήσεις θα πρέπει να ακολουθήσουν μια πολύ προσεκτική δημοσιονομική πολιτική και να εστιάζουν στον βαθιά διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Το Ταμείο εκτιμά πλέον πως η παγκόσμια ανάπτυξη θα επιβραδυνθεί το 2022 στο 4,4% (από 5,9% το 2021) σε σχέση με το 4,9% που προέβλεπε τον Οκτώβριο,

ενώ θα κινηθεί με ρυθμούς της τάξης του 3,8% το 2023. Στην Ευρώπη θα διαμορφωθεί φέτος στο 3,9% (από 5,2% το 2021) και το 2023 στο 2,5%. Στους κινδύνους για αυτές τις προβλέψεις το ΔΝΤ τοποθετεί την εμφάνιση νέων παραλλαγών της COVID-19 που μπορεί να παρατείνουν την πανδημία, ενώ οι διαταραχές της εφοδιαστικής αλυσίδας, η αστάθεια των τιμών της ενέργειας και οι πιέσεις στους μισθούς σημαίνουν ότι η αβεβαιότητα γύρω από τον πληθωρισμό είναι υψηλή. Παράλληλα επισημαίνει πως οι γεωπολιτικές εντάσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών της Ανατολικής Ευρώπης και της Ανατολικής Ασίας, θέτουν σε κίνδυνο τον ενεργειακό εφοδιασμό, το διεθνές εμπόριο και την πολιτική συνεργασία.

Οι ανατιμήσεις

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΔΝΤ, ο πληθωρισμός φέτος θα κινηθεί στο 3,9% στις ανεπτυγμένες οικονομίες και στο 5,9% στις αναπτυσσόμενες αγορές, με τις τρέχουσες διαταραχές της εφοδιαστικής

Οι μεταλλάξεις του ιού, ο υψηλός πληθωρισμός και οι γεωπολιτικές εντάσεις ενδέχεται να φρενάρουν τη δυναμική της ανάπτυξης.

αλυσίδας και τις υψηλές τιμές ενέργειας να συνεχίζονται το 2022, πριν υποχωρήσουν το 2023. Η αγορά των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης, αναφέρει, δείχνει ότι οι τιμές του πετρελαίου θα αυξηθούν περίπου 12% και οι τιμές του φυσικού αερίου περίπου 58% το τρέχον έτος. Ακόμη και πριν από τον «Ομικρόν», η πίεση του πληθωρισμού είχε γίνει πιο ευρεία, με πολλές κεντρικές τράπεζες να έχουν ήδη αυξήσει τα επιτόκια. Οι απαντήσεις πολιτικής θα ποικίλουν ανάλογα με τις εξελίξεις στον πληθωρισμό και στην απασχόληση ανά χώρα και την ισχύ των πολιτικών της κεντρικής τράπεζας.

Η έκτακτη στήριξη είναι πιθανό να συνεχιστεί στην Ευρώπη και στην Ιαπωνία φέτος για να μπορέσει να «εδραιωθεί» η ανάκαμψη. Αντίθετα, θα αποσυρθεί στις ΗΠΑ, όπου η ανάκαμψη είναι σε πιο προχωρημένο στάδιο, οδηγώντας έτσι στην επιστροφή των επιτοκίων σε υψηλότερα επίπεδα. Όπως προειδοποιεί το Ταμείο, μια αυστηρότερη στάση της νομισματικής πολιτικής, ειδικά εάν δεν κοινοποιηθεί με σαφήνεια, θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα οδηγώντας σε σημαντική επιδείνωση των χρηματοοικονομικών συνθηκών. Έτσι, σε χώρες όπου οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό έχουν αυξηθεί και υπάρχει απτός κίνδυνος πιο επίμονων πιέσεων στις τιμές, οι κεντρικές τράπεζες θα πρέπει να συνεχίσουν να διαμνύνουν μια τακτική, εξαρτώμενη από τα οικονομικά δεδομένα, απόσυρσης στις στήριξης. Παράλληλα, θα πρέπει να σηματοδοτηθούν ξεκάθαρα ότι ο ρυθμός με τον οποίο θα αποσυρθεί η νομισματική στήριξη μπορεί να επαναξιολογηθεί εάν υπάρξει επιδείνωση της

πανδημίας. Την ίδια στιγμή, όπως τόνιζε το ΔΝΤ, τα δημόσια οικονομικά θα υποστούν πίεση τους επόμενους μήνες και χρόνια, καθώς το παγκόσμιο δημόσιο χρέος έχει φθάσει σε επίπεδα-ρεκόρ για να καλυφθούν οι δαπάνες λόγω της πανδημίας και οι φορολογικές εισπράξεις μειώθηκαν κατακόρυφα, ενώ τα υψηλότερα επιτόκια θα κάνουν επίσης πιο ακριβό τον δανεισμό.

Συνεπώς, τα δημοσιονομικά ελλείμματα στις περισσότερες χώρες θα χρειαστεί να συρρικνωθούν τα επόμενα χρόνια, αν και η έκταση της εξυγίανσης θα εξαρτηθεί από τον ρυθμό της ανάκαμψης. Εάν υπάρξει επιδείνωση της πανδημίας η εξυγίανση μπορεί να επιβραδυνθεί, όπου το επιτρέπει ο δημοσιονομικός χώρος. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ο χώρος αυτός είναι πολύ μειωμένος, επομένως η καλύτερη στόχευση της στήριξης θα είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Οι πρωτοβουλίες πρέπει να ενσωματώνονται σε αξιόπιστα και βιώσιμα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά σχέδια. Τελικά

θα απαιτηθούν υψηλότερη ανάπτυξη και ισχυρότερα φορολογικά έσοδα για πολλές χώρες προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος από το πολύ υψηλό χρέος.

Ψηφιοποίηση

Αυτός οι προκλήσεις καθιστούν ακόμη πιο ουσιαστικές τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και τις βελτιώσεις στο δημοσιονομικό πλαίσιο, υπογραμμίζει το Ταμείο. Ουσιαστικά, για να επιτευχθεί υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη θα απαιτηθούν βαθιά διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και διορθωτικά μέτρα για να αντισταθμιστούν οι «ουρές» που αφήνει η πανδημία. Οι χώρες θα πρέπει επίσης να προσαρμοστούν σε μια νέα αγορά εργασίας όπως αυτή διαμορφώθηκε από την πανδημία, αναπροσαρμόζοντας τους εργαζομένους όπως απαιτείται για να εξασφαλίσουν επικερδή απασχόληση σε μια πιθανώς πιο ψηφιακή οικονομία. Σε αυτό το πλαίσιο, η πανδημία παρείχε μια μοναδική ευκαιρία να ενισχυθούν οι προσπάθειες ψηφιοποίησης και η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών.

Μικρή άνοδος 0,42% στο Χ.Α., προσδοκίες για καλύτερες μέρες

Ο τζίρος ξεπέρασε τα 100 εκατ. λόγω κυρίως πακέτων τραπεζικών μετοχών

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Με μικρά κέρδη αλλά και εκτόξευση του τζίρου πάνω από τα 100 εκατ. ευρώ λόγω πακέτων μετοχών ο-λοκληρώθηκε η συνεδρίαση στο Χρηματιστήριο Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να βρίσκει στήριξη στις τραπεζικές μετοχές καθώς και σε επιλεγμένα blue chips.

Οι διεθνείς δείκτες αναζητούν ακόμα σημείο ισορροπίας μετά και τις τελευταίες απώλειες, με τον παγκόσμιο δείκτη MSCI να χάνει περισσότερο από 5% από τις αρχές του έτους, ενώ καλύτερη εικόνα εμφανίζει ο αντίστοιχος δείκτης των αναδυόμενων αγορών με α-πώλειες μόλις 1%, όπως παρατηρεί ο Νίκος Καυκάς της Depolas Investments.

Στο εσωτερικό, απέχουμε ακόμα

Στις 942 μονάδες ο Γε-νικός Δείκτης με στήρι-ξη από τραπεζικές με-τοχές και blue chips.

δύο εβδομάδες μέχρι τα πρώτα ε-ταιρικά αποτελέσματα (πλυν Μυ-τιλναιού), αλλά και την καθοδη-γηση από τις διοικήσεις των ει-σπηγμένων, τα οποία θα μπορούσαν να δώσουν ένα θετικό πάτημα στις μετοχές, με την προϋπόθεση ότι το περιβάλλον παραμένει τουλά-χιστον σταθεροποιητικό. Στο με-σοδιάστημα εντοπίζονται, όπως επισημαίνει, σημαντικά επίπεδα στήριξης στη ζώνη των 930-920 μονάδων σε πρώτη φάση, αλλά με την κρίσιμη στήριξη να εντοπίζεται στην περιοχή των 880 μονάδων. Στον αντιποδα, δυσκολίες αναμέ-

Σημαντικά επίπεδα στήριξης εντοπίζονται στη ζώνη των 930-920 μονάδων σε πρώτη φάση, αλλά με την κρίσιμη στήριξη να είναι στην περιοχή των 880 μονάδων.

νεται να εμφανιστούν πάνω από τα επίπεδα των 980 μονάδων. Στα στατιστικά της συνεδρία-σης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 0,42% στις 942,06 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 116,28 εκατ. ευρώ λόγω πακέτων κυρίως σε τραπεζικές μετοχές.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιο-ποίησης ενισχύθηκε κατά 0,79% στις 2.298,57 μονάδες, ενώ στο

0,59% διαμορφώθηκαν οι απώλειες στον δείκτη μεσοσίας κεφαλαιοποί-ησης, ο οποίος έκλεισε στις 1.557,67 μονάδες.

Ο τραπεζικός δείκτης υπεραπέ-δωσε με κέρδη 1,66% στις 705,05 μονάδες, με την Alpha Bank να ξε-χωρίζει στο +3,72%, την Πειραιώς να ακολουθεί στο +2,93% και τη Eurobank στο +0,94%, ενώ με α-πώλειες έκλεισε η Εθνική Τράπεζα,

στο -0,92%. Από τα μη τραπεζικά blue chips, τις μεγαλύτερες απώ-λειες σημείωσε η ΔΕΗ στο -2,49% και ακολούθησαν με πτώση άνω του 1% οι Lamda Development, TITAN, ΒΙΟΧΑΛΚΟ, ΕΛΒΑΛΧΑΛ-ΚΟΡ, Ελλάκτωρ και ΕΛΠΕ. Ανοδικά ξεχώρισε ο ΟΠΑΠ με κέρδη 3,47% και ακολούθησαν οι ΟΤΕ, Jumbo και ΕΥΔΑΠ με άνοδο άνω του 1%. Η ρητορική της Κριστίν Λα-

γκάρντ άλλαξε το σκηνικό στις α-ποδόσεις των ομολόγων, με τα ελ-ληνικά ομόλογα να επηρεάζονται περισσότερο, καθώς η ελληνική οικονομία δεν έχει ακόμη ανακτή-σει την επενδυτική βαθμίδα, παρά τις διαβεβαιώσεις ότι οι αγορές ελ-ληνικών ομολόγων δεν θα διακο-πούν μετά την επικείμενη λήξη του προγράμματος αγορών ΡΕΡΡ, όπως σημειώνει ο Δημήτρης Τζά-νας της «Κύκλος Χρηματιστηρια-κής».

Οι εξελίξεις προκάλεσαν περιο-ρισμένες αναταράξεις στις ευρω-παϊκές αγορές, διέκοψαν ωστόσο το θετικό μομέντουμ του ελληνικού Χρηματιστηρίου και την έως την περασμένη Τετάρτη 3ήμερη ανο-δική κίνηση του Γενικού Δείκτη, ο οποίος βρέθηκε πάνω από τις 950 μονάδες.

Ως αποτέλεσμα, όπως προσθέτει ο αναλυτής, το Χ.Α. ακύρωσε προ-σώρως την προοπτική συνέχισης ψηλότερα, με τη διόρθωση ωστόσο να γίνεται με πειθαρχημένο τρόπο, χωρίς να διαταράσσει την τεχνική εικόνα και τις προσδοκίες για «κα-λύτερες ημέρες», τη στιγμή που οι επενδυτικοί οίκοι συνομολογούν για την επικείμενη αύξηση του α-ριθμού των ελληνικών μετοχών στον δείκτη MSCI Standard Greece.

Την ίδια ώρα, υπάρχουν πολλοί θετικοί καταλύτες, με τις τράπεζες να προσκαλούν τους επενδυτές να υποβάλουν αιτήματα ενόψει της έναρξης της εκταμίευσης κον-δυλίων από το Ταμείο Ανάκαμψης, ενώ ανάλογες εξελίξεις δρομολο-γούνται και στις δημόσιες επεν-δύσεις. Γίνεται επομένως σαφές ότι είναι σε εξέλιξη σημαντικό πρόγραμμα πεντηκτονικών δράσεων, ιδιωτικών έργων και υποδομών, με σημαντικές θετικές επιπτώσεις για το ΑΕΠ του 2022.

Περιορισμένα κέρδη στις ευρωπαϊκές αγορές

Νευρικότητα επικράτησε χθες στις ευρωπαϊκές αγορές καθώς οι επεν-δυτές παρακολουθούν τα αποτε-λέσματα επιχειρήσεων και περι-μένουν τα στοιχεία για τον πλε-θωρισμό στις ΗΠΑ. Τα στοιχεία αυ-τά αναμένονται αύριο και εκτιμάται πως θα φέρουν τις τιμές στη μεγα-λύτερη οικονομία του κόσμου να έχουν αυξηθεί κατά 7,2% τον Ια-νουάριο σε σύγκριση με την αντί-στοιχη περίοδο του περασμένου έτους.

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε οριακά σε θετικό πρόσημο έχοντας παρασυρ-θεί από τις μετοχές των εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, που υποχώ-ρησαν κατά 0,9%, αλλά και παίρ-νοντας ώθηση από τον κλάδο των βασικών πρώτων υλών που σημεί-ωσε άνοδο 2,2%. Ο επίσης πανευ-ρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 50 έ-κλεισε με μικρά κέρδη 0,21%, ενώ με μικρά κέρδη 0,23% και 0,24% έκλεισαν, αντιστοίχως, οι δείκτες Xetra DAX στη Φρανκφούρτη και CAC 40 του Παρισιού. Ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου, αντιθέτως, έκλεισε με οριακή υποχώρηση κατά 0,08%.

Στο μεταξύ, οι δηλώσεις της προέδρου της ΕΚΤ, Κριστίν Λα-γκάρντ, η οποία ουσιαστικά ση-μείωσε το βράδυ της Δευτέρας ότι δεν συντρέπει λόγους για στροφή της Ευρωζώνης σε περιοριστική νομισματική πολιτική, οδήγησαν σε υποχώρηση το ευρώ κατά 0,22% έναντι του δολαρίου, στο 1,14 δο-λάριο.

Συνεχίστηκαν, άλλωστε, και χθες για μία ακόμη ημέρα οι μαζικές πωλήσεις ομολόγων και η άνοδος των αποδόσεων, με την απόδοση να υποβάλουν αιτήματα ενόψει της έναρξης της εκταμίευσης κον-δυλίων από το Ταμείο Ανάκαμψης, ενώ ανάλογες εξελίξεις δρομολο-γούνται και στις δημόσιες επεν-δύσεις. Γίνεται επομένως σαφές ότι είναι σε εξέλιξη σημαντικό πρόγραμμα πεντηκτονικών δράσεων, ιδιωτικών έργων και υποδομών, με σημαντικές θετικές επιπτώσεις για το ΑΕΠ του 2022.

Συνεχίστηκε και χθες η άνοδος των αποδόσεων στα κρατικά ομόλογα.

Τα οικονομικά αποτελέ-σματα μεγάλων ομίλων και η πορεία του πλε-θωρισμού δίνουν τον τόνο στα χρηματι-στήρια.

σίου σημείωσαν χθες το υψηλότερο επίπεδο από τον Νοέμβριο του 2019.

Στους κερδοσίμενους της χθεσι-νής συνεδρίασης συγκαταλέγεται, πάντως, και το ρωσικό ρούβλι, που αναρριχήθηκε στα υψηλότερα ε-πίπεδα των τελευταίων τεσσάρων εβδομάδων, όταν οι μαραθώνιες συνομιλίες του Ρώσου προέδρου, Βλαντιμίρ Πούτιν, με τον Γάλλο ο-μόλογό του, Εμανουέλ Μακρόν, α-ναπείρωσαν τις ελπίδες πως θα α-ποτραπεί η κρίση γύρω από την Ουκρανία. Η διαφανήγερνη απο-κλιμάκωση οδήγησε, άλλωστε, σε υποχώρηση τις τιμές του πετρε-λαίου, με το αργό Δυτικού Τέξας να κυμαίνεται το βράδυ στα 89,11 δολάρια το βαρέλι και το Brent στα 90,38 δολάρια το βαρέλι.

REUTERS, BLOOMBERG

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY/d	162.16	0.6143
ALCOA CORP/d	69.4447	8.9329
ALLEGHANY CRP/d	691.53	1.4539
ALTRIA GROUP/d	50.385	-0.0099
AMAZON COM/d	3201.14	1.3433
AMER EXPRESS C/d	193.56	3.0287
AMER INTL GROU/d	62.53	1.1976
AMGEN/d	241.175	7.8938
APPLE INC/d	174.16	1.4564
BANK OF AMERIC/d	49.26	1.5461
BAXTER INTL IN/d	87.75	1.013
BOEING CO/d	212	0.0378
BRISTOL MYERS /d	65.665	-0.7932
CAMPBELL SOUP /d	43.665	0.2871
CATERPILLAR IN/d	200.88	0.5305
CIGNA CORP/d	230.13	2.5169
CHEVRON/d	136.41	-1.5446
CISCO SYSTEMS/d	55.1853	0.0277
CITIGROUP/d	66.835	0.7158
CERVECIERAS/d	15.52	-0.1287
COCA-COLA CO/d	62.055	0.7386
COLGATE PALMOLU/d	81.02	-0.1233
DANAOS CORP/d	94.2	-3.2656
DIANA SHIPPING/d	3.955	0.1266
DOW INC/d	60.915	1.6775
DUPONT DE NMOU/d	79.65	5.6787
ENTERGY CP/d	110.065	0.3693
EXXON MOBIL/d	80.405	-2.4093
FEDEX CORP/d	243.61	-0.0492
FORD MOTOR CO/d	17.735	-0.8664
INTL BUS MACHI/d	136.86	-0.2769
GENERAL DYNAMI/d	214.19	0.9759
GENERAL ELEC C/d	98.94	-0.961
GOLDM SACHS GR/d	367.26	-0.2417
HALLIBURTON CO/d	31.83	-2.0917
HARTFORD FINL/d	72.63	3.4173
HP INC/d	37.875	1.0269
HOME DEPOT INC/d	359.9978	0.741
INTEL CORP/d	48.546	0.7597
JOHNSON JOHNSO/d	171.34	0.1637
JPMORGAN CHASE/d	155.2992	1.4563
LAZARD/d	41.07	0.7358
MCDONALD'S COR/d	259.855	0.0019
MERCK & CO/d	76.98	-0.7734
MICROSOFT CP/d	303.77	0.937
3M COMPANY/y	162.16	0.6143
MORGAN STANLEY/d	105.7199	0.5133
NIKE INC CL B/d	142.7	-1.6811
NORFOLK SOUTHE/d	267.99	1.496
PFIZER INC/d	51.2848	-3.6181
PROCTER & GAMB/d	159.985	-0.209
ROCKWELL AUTOM/d	279.505	-0.273
SCHLUMBERGER L/d	39.07	-2.6778
SOUTHERN/d	67.89	0.3548
STEALTHGAS/d	2.05	0
TSAKOS ENERGY/d	7.49	1.2162
UNISYS CORP/d	18.57	1.921
UNITEDHEALTH G/d	491.21	1.5526
US BANCORP/d	59.24	-0.5707

VERIZON COMMS/d

52.865

-0.2547

WALT DISNEY CO/d

141.7842

-0.5093

WELLS FARGO & /d

58.72

2.4246

WALMART INC/d

137.99

0.0217

London/Λονδίνo

(Σε πένες)

Εταιρείες	Χθεςαν	Μετ.%
ANGLO AMERICAN/d	3430.95	3.148
A.B.FOOD/d	1927	0.864
ADMIRAL GRP/d	2955	-1.467
SMITH&NPEW/d	1197.51503	1.295
SSE/d	1563.80421	-0.161
STAND.CHART/d	571.07	0.528
SEVERN TRENT/d	2817	0.787
TRAVIS PERKINS/d	1429.5	-0.66
TESCO/d	291.65	0.086
TUI AG/d	255.6	-1.768
TAYLOR WIMPEY/d	151	0.6
UNILEVER/d	3871.38166	0.467
UTD. UTILITIES/d	1040.40803	1.114
VODAFONE GROUP/d	137.02	-0.131
WPP/d	1183.5	0.981
WHITBREAD/d	3021.25	1.757

Zurich/Zuripxn

(Σε ελφ. Φπ.)

Εταιρείες	Χθεςαν	Μετ.%
COCACOLA HBC A/d	2464	0.654
CARNIVAL/d	1504.4	6.018
CENTRICA/d	78.286	0.799
CEBERIT N/d	593.6	-2.14
NOVARTIS N/d	80.22	-0.22
ROCHE HOLDING /d	345.9	0.32
DCC/d	6283.3	-0.57
SWATCH GROUP I/d	262.3	0.04
ADECCO N/d	46.24	1.63
JULIUS BAER N/d	58.16	1.96
CS GROUP AG/d	9.092	1.52
GIVAUDAN N/d	3588	-2.9
NESTLE SA/d	117.84	-1.01
TRANSOCEAN N/d	0	0
SWISSCOM N/d	543.8	0.63
SWISS RE N/d	100.2	0.58
UBS GROUP N/d	19.3	1.55
ZURICH INSURAN/d	445.5	0.27

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεςαν	Μετ.%
ADIDAS N/d	239.1	-1.35
ALLIANZ SE/d	229.85	4.1
BAF SE/d	68.2	1.23
BAY MOT WERKE/d	89.91	0.05
BEIERSDORF/d	88.3	0.54
BAYER N AG/d	52.79	-0.3
COMMERZBANK/d	8.93	0.231
CONTINENTAL AG/d	89.42	4.23
MERCEDES BENZ /d	67.56	0
DEUTSCHE BANK /d	14.374	0.676
DEUTSCHE POST /d	52.36	0.02
DT BOERSE N/d	157.1	-0.45
DT LUFTHANSA A/d	7.397	0.389
DT TELEKOM N/d	17.35	0.264

E.ON SE NA/d

12.28

0.05

FRESENIUS MED/d

60.08

-0.9

FRESENIUS SE/d

37.335

0.11

HEIDELBERGCEME/d

65.82

0.9

HENKEL AG&CO V/d

73.14

1.3

INFINEON TECH /d

32.54

-0.78

K+S AG NA/d

19.06

0.35

MERCK KGAA/d

184.25

-6.2

MUENCH. RUECK /d

272.95

2.7

RWE AG/d

36.86

0.1

DAIWA SEC GROU/d

722.4

0.88

SUBARU/d

2001

-0.57

FUJIFILM HOLD/d

7622

0.13

FUITSU LTD/d

16250

0.84

HINO MOTORS/d

1067

0.66

HITACHI/d

5953

1.1

HONDA MOTOR/d

3409

0.18

IHI/d

2369

1.46

ISUZU MOTORS/d

1471

-1.34

KAWASAKI HWY I/d

2215

1.98

KAJIMA CORP/d

1385

0.44

KEIO/d

5470

6.21

KOBEL STEEL/d

577

1.41

KONICA MINOLTA/d

516

3.61

IJTEK/d

1065

1.62

mitsub ufj FG/d

751.6

1.53

MITSUBISHI COR/d

4009

1.42

MITSUBISHI ELE/d

1420

0.71

MITSUBISHI MOT/d

321

1.58

NEC CORPORATIO/d

5090

0.2

NIKKON HLGD/d

2124

0.19

NIKON CORP/d

1324

1.46

NN GROUP/d

51.8

0.97

KONINKLIJKE DS/d

160.2

-0.68

KPN KON/d

3.025

0.83

NN GROUP/d

51.8

0.97

KONINKLIJKE DS/d

160.2

-0.68

NISSAN MOTOR C/d

593

-0.99

NOMURA HOLDING/d

554

2.31

NISSAN CHEMICA/d

6420

-2.58

NIPPON PAPER I/d

1134

0.99

OBAYASHI CORP/d

959

1.8

ODAKU ELEC RA/d

2128

4.72

OJI HOLDINGS/d

598

-0.99

OSAKA GAS/d

2077

1.96

RICOH CO LTD/d

1053

7.23

SECOM/d

8359

0.87

SEVEN & I HLDG/d

5750

-0.76

SHARP CORP/d

1258

0.88

SHIMIZU CORP/d

783

 0 |

SHISEIDO/d

6074

 1.28 |

SONY GROUP COR/d

12525

 -1.07 |

SMFG/d

4408

 1.66 |

SUMITOMO CHEM/d

586

 0 |

SUZUKI/d

867

 0.23 |

TAISEI CORP/d

3845

 0.79 |

TDK CORPORATIO/d

4550

 -0.11 |

TOBU RAILWAY/d

2929

 3.17 |

TOKIO MARINE H/d

7090

 0.04 |

TORAY INDUSTRI/d

6669.2

 -0.24 |

PRYSMIAN/d

27.82

 27.70 |

SNAM/d

4.65

 4.68 |

STMICROELEC.N/d

39.35

 38.94 |

TELECOM ITALIA/d

0.41

 0.42 |

TENARIS/d

11.33

 11.33 |

TENARIS/d

6.53

 6.60 |

TOYOTA MOTOR C/d

2296

 0.9 |

YAMAHA CORP/d

5540

 3.17 |

Τοκγιο/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεςαν	Μετ.%
AINOMOTO/d	3227	-0.37
ASAHI GROUP HL/d	4810	0.84
ASTELLAS PHARM/d	2046	1.21
BRIDGESTONE CO/d	5299	1.94
CANON INC/d	2830	1.14
CANON COMPUTER/d	1403	0.43
CASIZO WATCH/d	505	0
CREDIT SAISON/d	1353	2.19
DAIWA SEC GROU/d	722.4	0.88
SUBARU/d	2001	-0.57
FUJIFILM HOLD/d	7622	0.13
FUITSU LTD/d	16250	0.84
HINO MOTORS/d	1067	0.66
HITACHI/d	5953	1.1
HONDA MOTOR/d	3409	0.18
IHI/d	2369	1.46
ISUZU MOTORS/d	1471	-1.34
KAWASAKI HWY I/d	2215	1.98
KAJIMA CORP/d	1385	0.44
KEIO/d	5470	6.21
KOBEL STEEL/d	577	1.41
KONICA MINOLTA/d	516	3.61
IJTEK/d	1065	1.62
mitsub ufj FG/d	751.6	1.53
MITSUBISHI COR/d	4009	1.42
MITSUBISHI ELE/d	1420	0.71
MITSUBISHI MOT/d	321	1.58
NEC CORPORATIO/d	5090	0.2
NIKKON HLGD/d	2124	0.19
NIKON CORP/d	1324	1.46
NN GROUP/d	51.8	0.97
KONINKLIJKE DS/d	160.2	-0.68
NISSAN MOTOR C/d	593	-0.99
NOMURA HOLDING/d	554	2.31
NISSAN CHEMICA/d	6420	-2.58
NIPPON PAPER I/d	1134	0.99
OBAYASHI CORP/d	959	1.8
ODAKU ELEC RA/d	2128	4.72
OJI HOLDINGS/d	598	-0.99
OSAKA GAS/d	2077	1.96
RICOH CO LTD/d	1053	7.23
SECOM/d	8359	0.87
SEVEN & I HLDG/d	5750	-0.76
SHARP CORP/d	1258	0.88
SHIMIZU CORP/d	783	0
SHISEIDO/d	6074	1.28
SONY GROUP COR/d	12525	-1.07
SMFG/d	4408	1.66
SUMITOMO CHEM/d	586	0
SUZUKI/d	867	0.23
TAISEI CORP/d	3845	0.79
TDK CORPORATIO/d	4550	-0.11
TOBU RAILWAY/d	2929	3.17
TOKIO MARINE H/d	7090	0.04
TORAY INDUSTRI/d	6669.2	-0.24
TREND MICRO/d	6110	-0.33
TOPY INDS LTD/d	1119	0.54
TORAY INDUSTRI/d	6699.2	-0.24
TOSHIBA CORP/d	4715	-1.77
TOYOGO/d	1307	0.15
TOYOTA MOTOR C/d	2296	0.9
YAMAHA CORP/d	5540	3.17

Paris/Παρισι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεςαν	Μετ.%
ACCOR/d	32.50	1.82
AIR LIQUIDE/d	145.82	-0.46
ALSTOM/d	26.30	-0.72
AXXA/d	28.58	2.24
BNP PARIBAS/d	66.00	0.47
BOUYGUES/d	31.93	1.49
CARPEMIN/d	194.80	0.1
CARREFOUR/d	17.03	0.65
CASINO GUICHAR/d	20.04	0.93
CREDIT AGRICOL/d	13.89	1.65
DANONE/d	55.63	0.22
DASSAULT SYSTE/d	41.28	-2.34
EDF/d	8.27	-1.29
L'OREAL/d	368.90	-0.66
L.V.M.H./d	706.10	-1.4
LAGARDERE/d	24.16	0.17
MICHELIN/d	149.20	1.95
PERNOD RICARD/d	190.30	0.11
KERING/d	643.50	-0.91
PUBLICIS GROUP/d	63.62	1.96
RENAULT/d	35.16	1.25
SAINT-GOBAIN/d	59.55	0.2
SANOFI/d	93.71	0.66
SCHNEIDER ELEC/d	147.26	0
SOCIETE GENERA/d	35.10	1.75
SODEX/d	82.00	1.23
TFE/d	8.51	1.67
THALES/d	80.62	1.74
VEOLIA ENVIRON/d	32.62	1.78

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεςαν	Μετ.%
ACS CONS V SER/d	22.27	0.9519
AENA SME/d	148	4.2254
ACERINOX/d	11.595	-0.2581
ACCIONA/d	146.2	-0.8814
AMADEUS/d	60.84	0.7618
BBVA/d	5.885	2.3478
BANKINTER/d	5.862	3.3862
CAIXABANK/d	3.35	3.9727
DISTR INT ALIME/d	0.016	0
ENDESA/d	18.85	0.587
ENAGAS/d	18.8	-0.5028
FERROVIAL/d	24.12	2.2034
FOMENTO DE CON/d	10.58	0.9542
GRIFOLS/d	15.115	2.5093
IBERDROLA/d	9.394	-1.095
INT AIRLINES G/d	1.978	4.5178
INDRA SISTEMAS/d	8.805	-1.5101
INDITEX/d	25.49	2.7823
MAPFRE/d	1.9455	1.832
MERLIN PROP/d	9.754	0.8061
ARCELORMITTAL/d	29.15	3.1493
RED ELECTRA COR/d	17195	-0.8648
REPSEL/d	11.396	-1.2649
BCO DE SABADEL/d	0.913	7.4623
BANCO SANTANDE/d	3.371	2.3376
SACYR/d	2.252	1.168
TELEFONICA/d	4.298	2.5286
MEDIASET ES CO/d	4.086	-0.7289
TECNICAS REUN/d	7.9	-0.6289

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ

ΤΙΜΕΣ SPOT

ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ

1,1408

ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

1,6025

ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

131,68

ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ

6,0209

ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

1,9558

ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ

1,4505

ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ

24,259

ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ

7,2636

ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ

7,4437

ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ

8,8923

ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ

0,84363

ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ

16,418,40

ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

353,09

ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ

3,6753

ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

4,5312

ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ

85,2545

ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

4,9450

ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ

1367,88

ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

10,4433

ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ

23,5601

ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

1,0545

ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ

4,7740

ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ

142,40

ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ

1,7196

ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ

10,0758

ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ

58,715

ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ

7,5215

ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ

1,5349

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ

85,7797

ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ

37,606

ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

15,5558

ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

17,6380

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2022

ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ

1,1345

ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΟΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ

0,8317

ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ

7,4419

ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

10,3428

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)

ΑΓΟΡΑ

ΠΩΛΗΣΗ

ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ

362,78

437,33

ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ

362,78

437,33

ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ

362,78

433,39

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ					ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.			
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	942,06	938,09	3,97	0,42%	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	60.498.509,71
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.298,57	2.280,48	18,09	0,79%	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	17.487.894,04
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.446,85	6.562,04	-115,19	-1,76%	ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	8.234.668,65
FTSE/Χ.Α.ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.207,04	3.181,52	25,52	0,80%	ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5.772.745,92
ATHEX SELECT PLUS	3.463,32	3.480,85	-17,53	-0,50%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.409.615,46
ATHEX SELECT	4.737,11	4.772,42	-35,31	-0,74%	ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.851.347,86
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.089,90	1.081,51	8,39	0,78%	ΔΙΔΥΛΗΓΓΗΡΙΑ	3.384.845,86
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	533,63	524,89	8,74	1,67%	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.595.114,44
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.755,64	4.764,57	-8,93	-0,19%	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΧΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.441.960,61
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.557,67	1.566,91	-9,24	-0,59%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.369.263,75
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.446,33	2.449,31	-2,98	-0,12%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.252.223,17
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	567,12	563,23	3,89	0,69%	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	686.873,90
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.619,93	1.613,11	6,82	0,42%	ΤΣΙΜΕΝΤΑ	589.002,42
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	705,05	693,51	11,54	1,66%	ΕΞΕΙΔΙΚΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	380.588,67
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.751,56	4.817,70	-66,14	-1,37%	ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	361.049,60
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	792,52	794,60	-2,08	-0,26%	ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	345.844,82
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.424,03	2.376,35	47,68	2,01%	ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	301.244,36
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.778,61	3.788,79	-10,18	-0,27%	ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	291.051,01
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	55,00	55,55	-0,55	-0,99%	ΥΔΡΕΥΣΗ	266.755,84
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.669,53	7.551,34	118,19	1,57%	ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	252.221,09
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	10.979,37	10.950,18	29,19	0,27%	ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	241.451,27
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.701,01	7.830,15	-129,14	-1,65%	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	238.134,30
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	2.960,59	2.999,76	-39,17	-1,31%	ΤΡΟΦΙΜΑ	202.654,86
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.542,87	3.584,91	-42,04	-1,17%	ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	138.503,37
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.131,08	2.066,50	64,58	3,13%	ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	109.771,98
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.187,19	2.202,63	-15,44	-0,70%	ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	107.486,00
FTSE/Χ.Α. ΘΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.919,80	4.837,65	82,15	1,70%	ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	97.793,58
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.705,64	4.774,04	-68,40	-1,43%		

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΒΑΡΒΕΡΗΣ Ν. - MODA BAGNO (ΚΟ)	0,730	7,35%	ΚΛΩΣ/ΓΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ (ΚΟ)	1,050	-4,55%
ΛΟΥΙΑ ΜΥΛΟΙ	2,500	4,17%	ΕΛΑΣΤΡΟΝ (ΚΟ)	2,320	-4,53%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,380	3,72%	REDS (ΚΟ)	2,010	-3,37%
ΟΡΠΑ (ΚΟ)	13,420	3,47%	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	0,390	-3,23%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	1,510	2,93%	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	1,770	-2,85%
ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	2,890	2,48%	ΙΝΤΕΡΛΑΙΦ Α.Α.Ε.Γ.Α. (ΚΟ)	4,340	-2,69%
MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	4,580	2,23%	ΔΕΗ (ΚΟ)	8,240	-2,49%
ΒΟΥΤΑΤΖΟΓΛΟΥ SYSTEMS (ΚΟ)	1,980	2,06%	CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,695	-2,38%
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ (ΚΟ)	6,100	2,01%	BYTE COMPUTER (ΚΟ)	3,440	-2,27%
KPI - KPI (ΚΟ)	8,500	1,92%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	18,520	-2,01%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25			
		Κλείσιμο	Μετ. %
BIO	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,86	-1,82
ΤΙΤC	(ΤΙΤΑΝ)	13,66	-1,59
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	29,3	0,24
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	17,6	1,7
ΑΡΑΙΓ	(ΑΕΓΕΑΝ AIRLINES)	5,83	-0,85
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	12,8	-0,78
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	2,485	0,61
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	8,57	0
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,26	-1,56
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,3	-0,96
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	15,2	0

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	19.239.359,37	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,60%
ΔΕΗ (ΚΟ)	17.256.108,61	ΔΕΗ (ΚΟ)	0,55%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	16.088.165,92	ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,50%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	15.971.778,90	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,49%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	9.066.882,94	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,41%
ΟΤΕ (ΚΟ)	8.234.668,65	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,33%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.626.632,75	ΒΑΡΒΕΡΗΣ Ν. - MODA BAGNO (ΚΟ)	0,29%
JUMBO (ΚΟ)	3.851.347,86	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	0,29%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	3.818.279,40	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,28%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	3.384.845,86	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,26%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	173	593	2.579
FTSE/Χ.Α. Τρόπεζες	0	0	3
FTSE/Χ.Α. Large Cap	173	593	2.576
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.082	39.759	297.379
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	13	54	5.077
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	394	16.335	64.344
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	1	1	157
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	24	86	11.094
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	42	478	10.443
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	100	3.015	33.797
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	4	41	513
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	31	56	3.430
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	45	169	6.770
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	4	10	1.651
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	12	47	1.732
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	51	218	7.753
JUMBO (ΚΟ)	53	79	1.644
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	44	98	6.619
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	31	1.817	35.605
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	35	140	2.481
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	73	307	8.080
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	390	8.118	26.953
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	25	64	1.900
ΟΤΕ (ΚΟ)	32	123	1.040
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	692
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	255	6.427	32.090
ΔΕΗ (ΚΟ)	377	1.920	20.683
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	5	20	1.920
TITAN CEMENT (ΚΑ)	9	29	1.595
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	32	107	9.316
Δικαιώματα σε Δείκτες	3	41	1.393
FTSE/Χ.Α. Large Cap	3	41	1.393
Δικαιώματα σε Μετοχές	3	4	1.222
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	300
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	300
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	252
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	76
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	3	4	294
Συνολική Δραστηριότητα	2.261	40.397	302.573

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 8 Φεβρουαρίου 2022

ΚΩΔ. ΟΝΟΜΑ		ΚΑΤΩΤΑΘ	ΑΝΩΤΑΘ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8020	0.8100	0.8022	0.5310	"1,040"	0.8100	0.8200	0.8100	1.76
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.0550	1.0850	1.0699	1.6050	"45,154"	1.0550	1.0700	1.0700	1.90
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)						0.3860	0.3940		
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0770	0.0910	0.0792	-0.5780	"6,003"	0.0770	0.0880	0.0870	2.35
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0805	0.0805	0.0805	0.0170	"5,763"	0.0785	0.0810	0.0805	0.00
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0880	0.0970		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.9200	1.9600	1.9358	5.3130	"10,300"	1.9400	1.9700	1.9600	5.38
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.8600	1.9000	1.8773	2.6080	"6,115"	1.8800	2.0400	1.9000	2.15
ΚΟΞΑ	ΚΟΞΜΟΞ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0540	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0195		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)"						0.0395	0.0000		
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0.0000	0.0860		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0365		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0030	0.0030	0.0030	0.0500	"10,000"	0.0025	0.0035	0.0030	20.00
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2320	0.2520		
ΧΑΣΣ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0020	0.0000		
ΑΤΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΒΟΔΩΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.0300	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0.1870	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0170	0.0180		
ΚΟΝΣ	"CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (AN, Σ)"						0.0000	0.0630		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0470	0.0520		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5900	0.6350		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.9000	1.9900	1.9144	-2.5620	"2,010"	1.9000	1.9900	1.9100	-1.55
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0.1420	0.1430	0.1420	-0.0130	"15,100"	0.1420	0.1430	0.1430	0.70
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΔΒΚΔ	ΔΑΤΣΙΩΔΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.6300	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5150	0.5200	0.5167	0.6730	"2,750"	0.5150	0.5200	0.5200	1.96
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΛΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	2.7600	2.8200	2.7923	2.8060	"5,050"	2.8000	2.8200	2.8000	1.45
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS IOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0100	0.0170		
ΚΕΟ	KEO PLC	1.3600	1.3600	1.3600	2.0390	23	1.3300	1.3600	1.3600	1.49
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΩΔΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0.2080	0.2300		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.5700	0.0000		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.3180	0.3320		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0.0000	1.1000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0900	0.0920		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.2300	0.2640		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΟΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0700	0.0700	0.0700	0.0000	550	0.0660	0.0700	0.0700	0.00
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2120		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1400	1.1400	1.1400	-0.1610	"10,000"	1.1400	1.1500	1.1400	0.88
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	"ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΙΞΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΠΡΟΠ	"A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΔΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΕΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΚΕΠ	"ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (AN, EM, Σ)"						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΣΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (AN, Σ)"						0.0000	0.0315		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗ024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογο)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						61.0000	66.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						61.0010	64.5000		
ΤΡΙΣΤ0ΝΕ	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογο)						0.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε συντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'

Εδωκά κατηγορία διαπραγματεύσεις: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομηθούν εταιρείες όταν ενδεχομένως θα αντιμετωπίσουν πρόβλημα με πλήρη συμμόρφωση τους με τα νομικά και μη παρόντες επαρκείς στοιχείων/εγγυήσεων προς τους επενδυτές. Αγορά ενώπιων μετακινήσεων: ταξινομηθούν εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν πηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της χρηματοπιστωτικής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Ελληνικής Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διασπορά οπότε των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστοιχη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικά οργανισμούς και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Το νέο Concorde θα ανοίξει φτερά το 2023

Το εξελιγμένο υπερηχητικό αεροσκάφος είναι ενεργειακά οικονομικό και σιωπηλό

ΚΛΙΒΕΛΑΝΤ. Με επιτυχία πέρασε τα τελευταία τεστ σε θάλαμο αεροδυναμικών δοκιμών το πρωτότυπο υπερηχητικό αεροσκάφος X-59, το οποίο φιλοδοξεί να αντικαταστήσει το θρυλικό Concorde.

Οι πρώτες πτητικές δοκιμές είναι προγραμματισμένες για τα μέσα του έτους, με το αεροσκάφος να εκτιμάται ότι θα είναι έτοιμο για εμπορική εκμετάλλευση στα τέλη του 2023. Εφόσον εξασφαλιστεί άδεια, ο «γιος του Κονκόρντ» θα μπορεί να ταξιδεύει από το Λονδίνο στη Νέα Υόρκη σε μόλις τρεις ώρες και χωρίς να εκπέμπει την ενοχλητική ηχητική έκρηξη της διάσπασης του φράγματος του ήχου, όπως ο προκάτοχός του.

Ο κινητήρας του X-59 είναι τοποθετημένος στο άνω τμήμα της ατράκτου, συμβάλλοντας στον περιορισμό του θορύβου, ενώ το μακρύ ρύγχος είναι ειδικά σχεδιασμένο προκειμένου να ελαχιστοποιεί το ηχητικό κύμα.

Ο σχεδιασμός του X-59

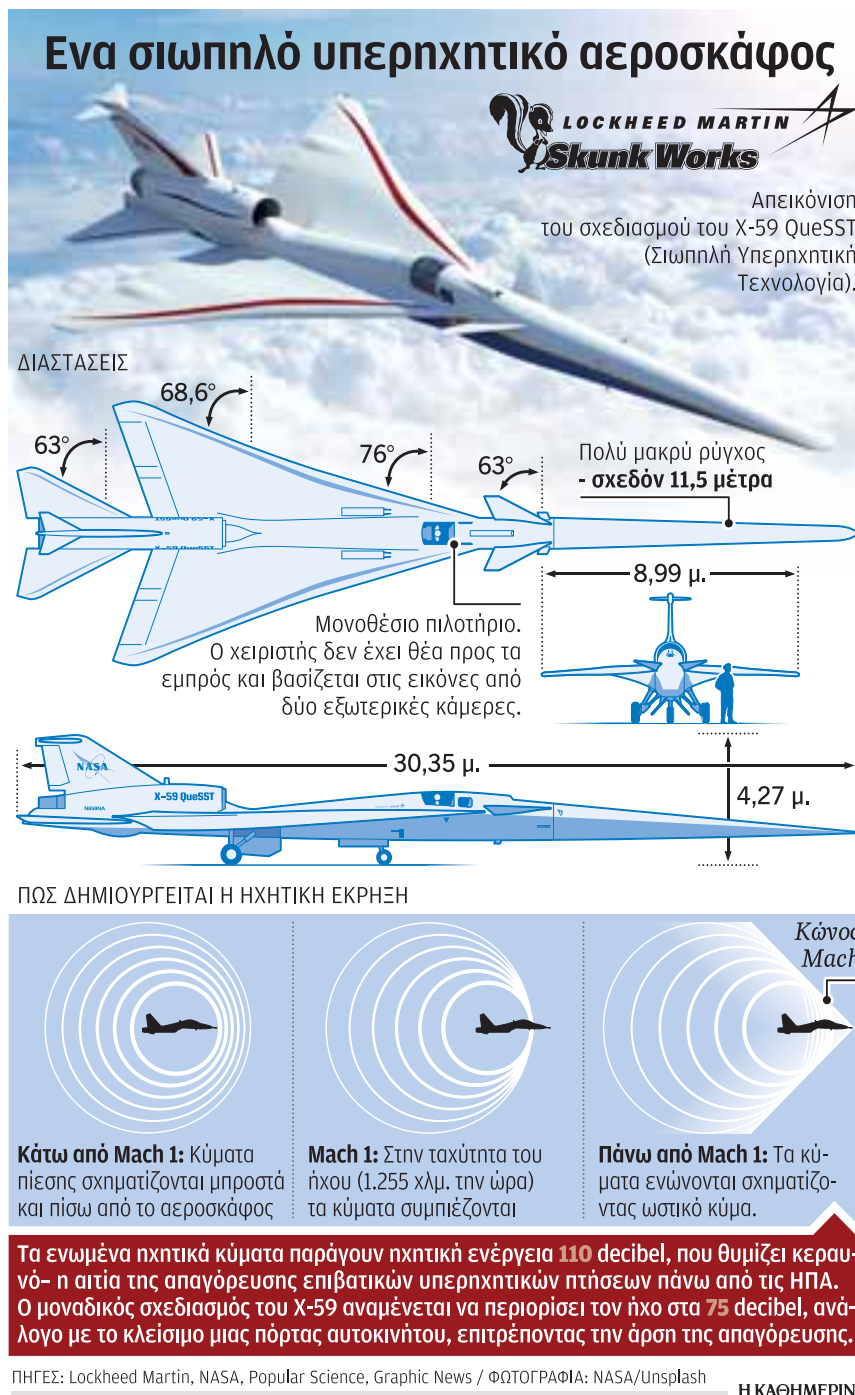
Η NASA φιλοδοξεί μέχρι το τέλος των δοκιμών να έχει περιορίσει τον κρότο της διάσπασης του ήχου, κάνοντάς τον να ακούγεται σαν υπόκωφο χτύπημα. «Οι δοκιμές απέδειξαν ότι όχι μόνο έχουμε σχεδιάσει ένα ήσυχο υπερηχητικό αεροσκάφος, αλλά αναπτύξαμε και τα κατάλληλα όργανα για να μετρήσουμε με ακρίβεια τον θόρυβο μελλοντικών αεροσκαφών», λέει ο Τζον Βόλτερ, επικεφαλής της επιστημονικής

Λονδίνο - Νέα Υόρκη σε μόλις τρεις ώρες και χωρίς να εκπέμπει την ενοχλητική ηχητική έκρηξη της διάσπασης του φράγματος του ήχου.

ομάδας σχεδιασμού του X-59. Τον Μάρτιο, πρωτότυπο του X-59 θα ταξιδέψει στο Τόκιο για περαιτέρω μελέτη στα εργαστήρια αεροδυναμικής της Ιαπωνικής Υπηρεσίας Διαστήματος. Στα τέλη του χρόνου, NASA και Lockheed Martin θα έχουν ολοκληρώσει την οικοδόμηση των εγκαταστάσεων κατασκευής του αεροσκάφους στην Καλιφόρνια, με τις πρώτες πτητικές δοκιμές να ξεκινούν λίγο αργότερα.

Σε επόμενη φάση, η NASA θα ελέγξει στο έδαφος τους ισχυρισμούς των αε-

ροναυπηγών ότι το X-59 είναι όντως αθόρυβο. Αυτό θα γίνει με τη βοήθεια τοπικών κοινοτήτων, οι οποίες θα δεχθούν να γίνουν «πειραματόζωα», με τους κατοίκους να συμπληρώνουν ερωτηματολόγια σε τακτά χρονικά διαστήματα για το εάν ενοχλούνται -ή όχι- από τις πτήσεις του καινοτόμου υπερηχητικού επιβατικού αεροσκάφους.

Το Κονκόρντ υπήρξε το πρώτο επιβατικό υπερηχητικό αεροσκάφος, πετώντας αδιάλειπτα από το 1976 και για

27 χρόνια, προτού οι πτήσεις του ακυρωθούν αιφνίδια μετά το δυστύχημα τον Ιούλιο του 2000, όταν Κονκόρντ της Air France συνετρίβη στο αεροδρόμιο Ρουασι της γαλλικής πρωτεύουσας, με 113 νεκρούς. Το Κονκόρντ παροπλίσθηκε εξαιτίας του υψηλού κόστους συντήρησης υπερηχητικών αεροσκαφών, του θορύβου του που ενοχλούσε περιόικους αεροδρομίων και των ακριβών εισιτηρίων του.

REUTERS

Ναός μαρτυράει τον ρόλο των Ελλήνων στη Μεσόγειο

Μια νέα, σημαντική αρχαιολογική ανακάλυψη πραγματοποιήθηκε στην Κάτω Ιταλία, αναδεικνύοντας τη μακρά προσφορά των Ελλήνων στον πολιτισμό της Μεσογείου. Ο γενικός διευθυντής των ιταλικών μουσείων, Μάσιμο Οσάνα, δήλωσε αποκλειστικά στο ιταλικό πρακτορείο ANSA ότι μια ανασκαφή από το Αρχαιολογικό Πάρκο της περιοχής Πέστονιμ - Βέλια, στην Καμπανία, έφερε στο φως ένα ναό του 6ου αιώνα π.Χ. αφιερωμένο στη θεά Αθηνά. Στο εσωτερικό του ναού βρέθηκαν επίσης όπλα, αμφορείς και δύο κρήνη ιδιαίτερης ιστορικής αξίας. Τα κρήνη αυτά πιθανώς μεταφέρθηκαν στην Καμπανία από την αρχαία Αλέξια, την ελληνική αποικία της Κορσικής, όπου το 540 π.Χ. πραγματοποιήθηκε η μεγάλη ναυμαχία που έφερε αντιμέτωπους τους Έλληνες με τους Καρχηδόνιους και τους Ετρούσκους. Κατά τον Ηρόδοτο, τα πλοία των Ελλήνων υπερίσχυσαν, αλλά στη συνέχεια, λόγω των ζημιών που υπέστησαν, οι «Έλληνες της Κορσικής» αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη Σικελία και να ιδρύσουν την αποικία της Ελέας, στην Κάτω Ιταλία.

Πολεμικά λάφυρα

Οι αρχαιολόγοι θεωρούν πως τα κρήνη ανήκαν πιθανώς στους Ετρούσκους και πως οι αρχαίοι Έλληνες τα προσέφεραν στους θεούς ως πολεμικό λάφυρο. «Είναι λάφυρα που προσφέρθηκαν στην Αθηνά,

κατά πάσα πιθανότητα τα λάφυρα της μάχης της Αλαλίας», είπε ο Οσάνα. Πρόκειται για μία ανακάλυψη που «ρίχνει νέο φως σε αυτή τη συναρπαστική σελίδα της αρχαίας ιστορίας».

Η ανακάλυψη του αρχαίου ναού ξεκαθαρίζει πολλές λεπτομέρειες πριν από περισσότερα από 2.500 χρόνια. «Η δέμηση του αρχαιότερου ναού χρονολογείται στο 540-530 π.Χ., δηλαδή τα χρόνια που ακολούθησαν αμέσως μετά τη μάχη της Αλαλίας», επεσήμανε ο Οσάνα. Ο πιο πρόσφατος ναός που έχει ανακαλυφθεί πιστεύεται ότι είναι της ελληνιστικής περιόδου και χρονολογείται στο 480-450 π.Χ. Είναι συνεπώς πιθανό ότι οι Έλληνες που έφυγαν από την Αλέξια έχτισαν τον

Ανασκαφή στην Ιταλία έφερε στο φως ιερό του 6ου αιώνα π.Χ. αφιερωμένο στη θεά Αθηνά.

ναό αμέσως μετά την άφιξή τους στην Ελέα. Πρόκειται για εξαιρετικές σημασίες ανακάλυψη, η οποία χρήζει περαιτέρω μελέτης και εμβάθυνσης και αποδεικνύει ξανά τον πρωταγωνιστικό ρόλο των Ελλήνων στο εμπόριο και στον πολιτισμό της Μεσογείου.

ANSA, ΑΠΕ-ΜΠΕ

Η ανακάλυψη του αρχαίου ναού ξεκαθαρίζει πολλές λεπτομέρειες πριν από περισσότερα από 2.500 χρόνια.

ΠΡΩΤΗ ΠΑΣΑ
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
07:00 - 10:00

ΣΠΟΡ FM 95,0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Στέλλα Μάρκου, Γιώργος Λογίδης & Αντρέας Γιωργαηλάς

NEW SEASON

20 21

DEEJAY 93.5 RADIO
#THEISLANDSDJ

ME ΤΟΝ ANTHONY 642
17:00 - 19:00
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

HITLIST

f i t
LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

Περπάτημα 10 λεπτών σώζει ζωές

Η επιπλέον άσκηση μπορεί να αποτρέψει 111.000 θανάτους ετησίως στις ΗΠΑ

THE GRETCHEN REYNOLDS
THE NEW YORK TIMES

Αν βαδίζαμε δέκα λεπτά καθημερινά, θα μπορούσαν να αποτραπούν 111.000 θάνατοι κάθε χρόνο. Αυτή την εκπληκτική διαπίστωση κάνουν Αμερικανοί ερευνητές σε μελέτη τους, η οποία δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση JAMA Internal Medicine. Η επιστήμη, άλλωστε, έχει αποδείξει επανειλημμένα πόσο θετικά επηρεάζει η φυσική άσκηση την υγεία μας. Έρευνα που εκπονήθηκε το 2019 από το αμερικανικό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC) έδειξε ότι πέραν του 8% των θανάτων στις ΗΠΑ μπορούν να αποδοθούν στην «ανεπάρκεια φυσικής δραστηριότητας». Παρομοίως, βρετανική μελέτη το 2015 έδειξε ότι οι άνδρες και οι γυναίκες που γυμνάζονταν για περισσότερο από 150 λεπτά την εβδομάδα —όσο δηλαδή συ-

Διεθνής μελέτη σε 44.000 ενήλικες κατέδειξε ότι όσοι έκαναν καθιστική ζωή είχαν 260% μεγαλύτερο κίνδυνο πρόωρου θανάτου.

νιστούν οι υγειονομικοί φορείς— περίριζαν τον κίνδυνο πρόωρου θανάτου κατά 25% συγκριτικά με εκείνους που ασκούσαν λιγότερο. Επίσης, διεθνής μελέτη σε 44.000 ενήλικες σε ΗΠΑ και Ευρώπη κατέδειξε ότι όσοι έκαναν καθιστική ζωή είχαν κατά 260% μεγαλύτερο κίνδυνο πρόωρου θανάτου συγκριτικά με όσους ήταν σωματικά δραστήριοι, δηλαδή γυμνάζονταν για περισσότερο από 30 λεπτά τις περισσότερες ημέρες.

Νέα στοιχεία

Στη νέα μελέτη, που εκπόνησε το

Έρευνα που εκπονήθηκε το 2019 από το αμερικανικό CDC έδειξε ότι πέραν του 8% των θανάτων στις ΗΠΑ μπορεί να αποδοθεί στην «ανεπάρκεια φυσικής δραστηριότητας».

CDC και το Εθνικό Αντικαρκινικό Ινστιτούτο, αρχικά υπολόγιστηκε ο αριθμός των θανάτων που αποδίδεται σε έλλειψη φυσικής δραστηριότητας. Οι επιστήμονες συγκέντρωσαν στοιχεία από τη βάση δεδομένων της Εθνικής Επιθεώρησης Εξέτασης Υγείας και Διατροφής (NHANES).

Αυτά αφορούσαν 4.840 άνδρες και γυναίκες, διαφορετικών εθνικοτήτων, ηλικίας 40 έως 85 ετών, που άρχισαν να συμμετέχουν στην επιθεώρηση μεταξύ 2003 και 2006, και κατέγραφαν με βιομετρικά ρολόγια όλες τους τις κινήσεις. Στη συνέχεια, τους κατέταξαν σε κατηγορίες ανάλογα με τον χρόνο βάδισης ή άλλης καθημερινής φυσικής δραστηριότητας. Τέλος, αναήτησαν

τα ονόματά τους στις ληξιαρχικές πράξεις θανάτου προκειμένου να συνδέσουν τον κίνδυνο θανάτου με τα διαφορετικά επίπεδα δραστηριότητας.

Μαθηματικά πρότυπα

Επείτα από τη συγκέντρωση όλων των μεταβλητών, οι επιστήμονες δημιούργησαν μαθηματικά πρότυπα. Το βασικό ερώτημα που προστάθηκαν να απαντήσουν ήταν πόσοι θάνατοι θα μπορούσαν να έχουν αποτραπεί αν οι συμμετέχοντες στην έρευνα περπατούσαν καθημερινά με ταχύ βήμα ένα δεκάλεπτο περισσότερο, άσχετα της άλλης σωματικής άσκησης που έκαναν. Αφού συνυπολόγισαν άλλους παράγοντες, όπως η ηλικία, ο δείκτης μάζας σώματος, το

κάπνισμα, η μόρφωση κ.ά., διαπίστωσαν ότι ένα επιπλέον δεκάλεπτο βάδισης αποτρέπει 111.174 θανάτους ετησίως, περίπου το 7% των θανάτων κάθε χρονιάς. Αν βαδίζαμε επιπλέον 20 λεπτά θα μπορούσαν να αποτραπούν 209.459 θάνατοι, ενώ με 30 λεπτά 272.297 θάνατοι (το 17% των ετήσιων θανάτων).

Οι αριθμοί είναι ψυχροί και απρόσωποι. Όμως πραγματικά, όλοι αυτοί οι θάνατοι που θα μπορούσαν να αποτραπούν συνιστούν κάτι εξαιρετικά προσωπικό.

Σημαίνουν ότι έχουμε τη δυνατότητα να μη θρηνήσουμε τον πρόωρο θάνατο του συντρόφου, φίλου, γονέα και συνεργάτη. Και αυτό, με μόλις 10 λεπτά καθημερινό περπάτημα.

Βήματα ελευθερίας στην Ε.Ε. και κόντρα για τη χαλάρωση

Η αποκλιμάκωση της υγειονομικής κρίσης φέρνει περαιτέρω χαλάρωση των μέτρων στην Ευρώπη. Στην Ισπανία, από την Πέμπτη, οι πολίτες θα μπορούν να κυκλοφορούν στους εξωτερικούς χώρους χωρίς μάσκες. Το μέτρο είχε επιβληθεί στα μέσα Δεκεμβρίου προκειμένου να περιοριστεί ο κίνδυνος της «Ομικρον». Πιο πολύπλοκη η κατάσταση στη Γερμανία, όπου οι ειδικοί διαφωνούν για το κατά πόσον πρέπει να προχωρήσουν σε άρση των μέτρων. Ηδη κάποια ομόσπονδα κρατίδια, όπως η Σαξονία, η Εσση και το Σλέσβιγκ-Χόλσταϊν θα κάνουν τα πρώτα βήματα προς την κανονικότητα από την ερχόμενη εβδομάδα. Την ίδια στιγμή, ιατρικές ενώσεις προειδοποιούν ότι η άρση των μέτρων είναι πρόωπη και θα καταλήξει σε δραματική αύξηση των κρουσμάτων. Άλλοι ειδικοί, πάλι, επισημαίνουν την ανάγκη δημοσιότητας ενός οδικού χάρτη προς την ελευθερία, λαμβάνοντας ως δεδομένο ότι ο κορωνοϊός θα παραμείνει στη ζωή μας όπως η γρίπη και δεν πρόκειται ποτέ να μηδενιστούν οι θάνατοι από COVID-19. Την ίδια στιγμή, στην Αυστρία πέρασε και από τη Βουλή η νομοθεσία περί υποχρεωτικού εμβολιασμού όλων των ενήλικων πολιτών. Η αστυνομία, ωστόσο, αναμένεται να αναλάβει ρόλο ελεγκτή των πιστοποιητικών στα μέσα Μαρτίου. Ρεκόρ κρουσμάτων εξαιτίας της μετάλλαξης «Ομικρον» καταγράφεται σε Ρωσία και Ουκρανία, γεγονός που αναμένεται, σύμφωνα με αναλυτές, να περιπλέξει ακόμα περισσότερο την εξέλιξη της έντασης μεταξύ των δύο.

Κίνδυνος εγκεφαλικού

Από το επιστημονικό πεδίο νέα στοιχεία για τη δράση του κορωνοϊού φέρνει στο φως μελέτη που εκπονήθηκε από το αμερικανικό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC). Όπως διαπίστωσαν

οι ερευνητές, ο κίνδυνος εγκεφαλικού εξαιτίας λοίμωξης COVID-19 είναι μεγαλύτερος τις τρεις πρώτες ημέρες της νόσου και μειώνεται σταδιακά, αλλά παραμένει υψηλότερος συγκριτικά με αυτόν που καταγράφεται πριν από τη λοίμωξη. Μία άλλη ισραηλινή μελέτη απέδειξε ότι η ανεπάρκεια βιταμίνης D διαδραματίζει ση-

Χωρίς μάσκα σε εξωτερικούς χώρους της Ισπανίας - Με νόμο υποχρεωτικός εμβολιασμός στην Αυστρία.

μαντικό ρόλο στην εμφάνιση βαριάς νόσου και στην κατάληξη από αυτή. Σύσταση των ειδικών είναι η διατήρηση υψηλών επιπέδων της βιταμίνης στον οργανισμό.

Η ψυχική υγεία

Τέλος, τον κώδωνα του κινδύνου για την ψυχική υγεία των Ευρωπαίων έκρουσαν ευρωβουλευτές που συμμετέχουν στη Συμμαχία για την Ψυχική Υγεία. Όπως επισημαίνουν, τα απαγορευτικά και οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν τη διετία της πανδημίας επείδωσαν την ψυχική υγεία των Ευρωπαίων και η Ε.Ε. δεν διαθέτει κανένα σχέδιο για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Ο Τσέκος ευρωβουλευτής Τόμας Ζντετσόβσκι υπογράμμισε ότι «το 16% των Ευρωπαίων είχε ψυχικά προβλήματα πριν από την υγειονομική κρίση. Κατά τη διετία που πέρασε, το ποσοστό τους διπλασιάστηκε. Αναμένεται, το προσεχές μέλλον, μία νέα πανδημία ψυχικών προβλημάτων, που είναι αναγκαία να αντιμετωπισθεί με σαφείς δράσεις και αποφάσεις».

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες προχωρούν σε άρση μέτρων, ενώ η Γερμανία φαίνεται δικασμένη. Ειδικοί προειδοποιούν για πρόωπη χαλάρωση, ενώ άλλοι προτάσσουν το κοινωνικό σκέλος και θεωρούν ότι οι πολίτες θα ζουν με την COVID-19, όπως με τη γρίπη.

Η Γερμανία θα εισαγάγει 400.000 εργαζομένους

ΒΕΡΟΛΙΝΟ. Η Γερμανία σκοπεύει να προσελκύσει 400.000 μετανάστες ετησίως, αφού η έλλειψη εργατικών χεριών είναι τέτοια που αναστέλλει την οικονομική δραστηριότητα. Η νέα κυβέρνηση σχεδιάζει, λοιπόν, να εισαγάγει 400.000 εξειδικευμένους εργαζομένους από το εξωτερικό για να καλύψει τόσο τις δημογραφικές ανισορροπίες στη χώρα όσο και την έλλειψη εργαζομένων σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας, που απειλεί να υπονομεύσει την ταχεία ανάκαμψη της οικονομίας. «Αντιμετωπίζουμε γήρανση της αγοράς εργασίας και αυτήν την τάση θα την υπερβούμε μόνο με μια σύγχρονη μεταναστευτική πολιτική», δήλωσε ο Κρίστιαν Ντιρ, κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος των συγκυβερνώντων Ελεύθερων Δημοκρατών (FDP), στην οικονομική WirtschaftsWoche, «πρέπει να πετύχουμε

Ο συνολικός αριθμός για τις ελλείψεις προσωπικού στη Γερμανία θα μπορούσε να αυξηθεί στα πέντε εκατομμύρια την προσεχή δετία.

νήθει στα πέντε εκατομμύρια την προσεχή δετία. Παρά την πανδημία ο αριθμός των απασχολούμενων Γερμανών αυξήθηκε στα 45 εκατομμύρια. Επείτα από δεκαετίες υπογεννητικότητας και ελλείπους μετανάστευσης, η μείωση του αριθμού των εργαζομένων αποτελεί δημογραφική βόμβα για το ασφαλιστικό σύστημα στη χώρα. Ενώ οι συνταξιούχοι θα απολαμβάνουν ένα ολοένα αυξανόμενο προσδόκιμο ζωής, όλο και λιγότεροι εργαζόμενοι καλούνται να καλύψουν το διογκούμενο κόστος. Η αναντιστοιχία αυτή θα μπορούσε, άλλωστε, να προκαλέσει σοβαρές κοινωνικές εντάσεις.

Ιντριγκες στο CNN έφερε η παραίτηση Ζούκερ

Του MICHAEL GRYNBAUM
THE NEW YORK TIMES

Την ενόχληση του «βαρέος πυροβολικού» του ειδησεογραφικού δικτύου CNN έχει προκαλέσει η αιφνιδιαστική απομάκρυνση του προέδρου του δικτύου Τζεφ Ζούκερ, με δημοσιογράφους αστέρες, όπως ο Γουλιμ Μπίλιτσερ, ο Τζέικ Τέιπερ και η Ντέινα Μπας να εκφράζουν τη διαφωνία τους. Ο Ζούκερ παραδέχθηκε ότι παραβίασε τους κανόνες συμπεριφοράς, συνάπτοντας ερωτική σχέση με στενή του συνεργάτιδα, χωρίς να ενημερώσει την εταιρεία ως όφειλε. «Πολλοί από εμάς πιστεύουν ότι η τιμωρία δεν ήταν ανάλογη με το παράπτωμα», λέει η κ. Μπας. Η τελευταία χρονιά υπήρξε δύσκολη για το CNN, με νέα εταιρική διοίκηση, την απόλυση του άνκορμαν Κρις Κουόμο —εξαιτίας σκανδάλου σύγκρουσης συμφερόντων—, την επικείμενη συγχώνευση με την Discovery Inc. και την ξαφνική αποχώρηση του δημοφιλούς προέδρου ύστερα από εννέα χρόνια στο πηδάλιο. Ο Ζούκερ παραδέχθηκε να μην το είχε συνάδελφό του και εκτελεστική δι-

Κρίση γνωρίζει το ιστορικό τηλεοπτικό ειδησεογραφικό δίκτυο ενόψει της συγχώνευσής του με το Discovery.

ευθύντρια του CNN. Εδώ και μήνες, όμως, ο Ζούκερ υπερασπιζόταν τον Κρις Κουόμο, τον παρουσιαστή με τα καλύτερα ποσοστά τηλεθέαςης. Η στήριξη του Ζούκερ συνεχίστηκε ακόμη και μετά την αποκάλυψη ότι ο άνκορμαν προσέφερε συμβουλές στον αδελφό του, τον παραιτηθέντα κυβερνήτη της Νέας Υόρκης, Αντρίου Κουόμο, για το πώς να αποφυγή τις συνέπειες καταγγελιών σεξουαλικής παρενόχλησης υποστημένων.

Ο Τζέικ Τέιπερ είπε την Τετάρτη ότι ο Κουόμο βρίσκεται πίσω από την παραίτηση του Ζούκερ. «Στην ιστορία αυτή, ο κακός (Κουόμο) νίκησε τον καλό (Ζούκερ). Πώς μπορούμε να μην το ναγνώνιζουμε;», είπε ο Τέιπερ σε σύ-

Πολλοί δημοσιογραφικοί αστέρες του δικτύου διαφωνούν με την απομάκρυνση του προέδρου, ενώ θεωρούν ότι ο Κρις Κουόμο βρίσκεται πίσω από το γεγονός.

σκεψη με τη διοίκηση του CNN. Ο διευθύνων σύμβουλος είπε ότι η μπηρική εταιρεία Warner Media ολοκλήρωσε ενδελεχή έρευνα πριν απαιτήσει την παραίτηση του Ζούκερ. Αρνήθηκε, ωστόσο, να αποκαλύψει στους δημοσιογράφους του δικτύου τη διαδικασία που οδήγησε στην παραίτηση, δημιουργώντας υπόνοιες ότι άλλοι παράγοντες ενδέχεται να έπαιξαν ρόλο.

Η συγχώνευση - κολοσσός που αναμένεται να λάβει την έγκριση των ρυθμιστικών αρχών τις ερχόμενες εβδομάδες, είναι ικανή να εξασφαλίσει το μέλλον της Warner Media, της δημιουργούσας μπηρικής της, AT&T, αλλά και των δημοσιογράφων - σταρ και στελεχών σε Μανχάταν, Χόλιγουντ και Ντάλας.

Η AT&T είναι αυτή που έχει τα περισσότερα να χάσει από ενδεχόμενο ναυάγιο. Η έγκριση της συγχώνευσης από το υπουργείο Δικαιοσύνης είναι κρίσιμη για την αμερικανική εταιρεία τηλεπικοινωνιών, η επενδυτική περιπέτεια της οποίας στον κόσμο της ειδησεογραφίας και των μίντια αποδείχθηκε ασύμφορη.

Η απαγόρευση βιβλίων, πλήγμα για τις βιβλιοθήκες

Της ELIZABETH HARRIS
THE NEW YORK TIMES

Γονείς, ακτιβιστές και σχολικές επιτροπές σε όλες τις ΗΠΑ ευθύνονται για την απόσυρση βιβλίων από σχολικές και τοπικές βιβλιοθήκες με πρωτοφανή συχνότητα. Σύμφωνα με την ένωση βιβλιοθηκών της χώρας, το περασμένο φθινόπωρο τα γραφεία της δέχθηκαν 330 αιτήματα απόσυρσης βιβλίων, με καθένα από αυτά να μπορεί να περιλαμβάνει ακόμη και ολόκληρη σειρά

Οι αγαπημένοι στόχοι των ακτιβιστών είναι βιβλία που έχουν θέμα τη φυλή, το φύλο, αλλά και τη σεξουαλικότητα. Ενώπιον στην τάση, που διαρκώς εξαπλώνεται, διαμαρτυρούνται οι μαθητές.

ρητικές οργανώσεις πολιτών, τροφοδοτούμενες από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προωθούν με επιμονή και πολιτική μαεστρία τα αιτήματά τους αυτά. «Η πολιτικοποίηση του θέματος, που είναι πρωτοφανής, έχει ως κινητήρα νομοθετικές πρωτοβουλίες τοπικών αρχών, με τους εκπαιδευτικούς και τους βιβλιοθηκάρχους να βρίσκονται στη μέση», λέει η Μπρίτεν Φόλετ, στελέχος εκδοτικού οίκου βιβλίων δημοτικού.

Οι αγαπημένοι στόχοι των ακτιβιστών

είναι βιβλία με θέμα τη φυλή, το φύλο και τη σεξουαλικότητα. «Ο κατάλογος βιβλίων που οργίζουν τους ακτιβιστές είναι ευρύς», λέει η Νόσελ. Η συντηρητική οργάνωση «Οχι αριστερή στροφή στην παιδεία» διατηρεί κατάλογο βιβλίων, «τα οποία αξιοποιούνται για τη διασπορά ριζοσπαστικής και ρατσιστικής ιδεολογίας σε μαθητές», μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η εναλλακτική ιστορία των ΗΠΑ από τον μαρξιστή ιστορικό Χάουαρντ Ζιν, αλλά και το μυ-

θιστόρημα φαντασίας «Η Ιστορία της Θεραπεινίδας» της Μάργκαρετ Άτγουντ. Τα σχολεία έχουν περιέλθει σε τόσο δύσκολη θέση, που οι δανειστικές τους βιβλιοθήκες έχουν αναγκασθεί να δημιουργήσουν βάσεις δεδομένων αποκλείοντας μαθητές από βιβλία, με το περιεχόμενο των οποίων διαφωνούν οι γονείς τους.

Η συνταξιοχώρα εκπαιδευτικών και ιδρυτής της συντηρητικής οργάνωσης «Μαμάδες για την Ελευθερία» στη Φλόριντα, Τίφανι Τζάστis, αναφέρει ότι ορισμένα από τα απαγορευμένα βιβλία περιέχουν περιγραφές ερωτικών πράξεων και ότι οι τοπικές αρχές πρέπει να αναλαμβάνουν δράση. «Όταν οι γονείς εκφράζουν την ανησυχία τους, ο πολιτικός κόσμος οφείλει να δίνει σημασία. Το 2022 είναι άλλωστε χρονιά επαναληπτικών εκλογών», λέει η Τζάστis. Οι ενστάσεις και τα αιτήματα αφαιρέσεων από τα ράφια δεν προέρχονται, όμως, μόνο από συντηρητικούς κύκλους. Μεγάλα μυθιστορήματα της αμερικανικής λογοτεχνίας, όπως το «Ανθρώποι και ποντίκια» του Στάινμπεκ και το «Όταν σκοτώνουν τα κοτσύφια» της Χάρπερ Λι, αντιμετωπίζουν επικρίσεις εδώ και δεκαετίες για την παρουσίαση του φυλετικού ζητήματος, ενώ καταλαμβάνουν για τον λόγο αυτό θέση στον κατάλογο των δέκα βιβλίων με τις περισσότερες αιτήσεις απόσυρσης από ράφια βιβλιοθηκών.

τίτλων. «Οι απαγορεύσεις βιβλίων είναι δυστυχώς πάλι του συρμού στις ΗΠΑ, ενώ ακτιβιστές προσπαθούν να ποινικοποιήσουν το έργο των βιβλιοθηκάρων», λέει η Σουζάν Νόρελ, επικεφαλής της οργάνωσης υπέρ της ελευθερίας της έκφρασης PEN America. Παρότι τέτοια αιτήματα ακούγονταν και παλαιότερα σε σχολικές επιτροπές και δημοτικά συμβούλια, αυτό που έχει αλλάξει, πέρα από τη συχνότητα, είναι οι τακτικές των διαφωνούντων. Συντη-

Πιο έντονες οι πιέσεις στα ελληνικά ομόλογα

Στο υψηλότερο επίπεδο από τον Απρίλιο του 2020 η απόδοση του 10ετούς, έφτασε στο 2,5% προκθές σημειώνοντας άνοδο 12%

Της **ΕΛΕΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το sell-off των ομολόγων της Ευρωζώνης συνεχίστηκε για τρίτη ημέρα, μετά την επιθετική στροφή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά τη συνεδρίαση της περασμένης εβδομάδας, η οποία οδηγεί τους επενδυτές να επαντιμολογήσουν τον κίνδυνο στα χαρτοφυλάκιά τους, καθώς αξιολογούν εκ νέου τη στάση της νομισματικής πολιτικής στην Ευρωζώνη και το χρονοδιάγραμμα των αυξήσεων των επιτοκίων.

Η Κριστίν Λαγκάρντ έκανε μια «ατυχή» δήλωση την περασμένη Πέμπτη, στην οποία επέμεινε και προκθές, όπως σημειώνουν οι αναλυτές, τονίζοντας πως τα spreads δεν έχουν αυξηθεί σημαντικά ακόμα, οπότε δεν δικαιολογούν κάποια ανησυχία ή κινητοποίηση της ΕΚΤ, ωστόσο η αγορά φαίνεται πως τρετάρει για ακόμη μία φορά την ανοχή της κεντρικής τράπεζας. Και αυτό διότι οι πιέσεις έχουν ήδη οδηγήσει τα spreads σε υψηλά δύο ετών και σε διπλάσια επίπεδα σε σχέση με αυτά του περασμένου καλοκαιριού, συμπεριλαμβανομένων των ελληνικών, των ιταλικών, των πορτογαλικών και ακόμα και των γαλλικών spreads. Η απόδοση του ελληνικού 10ετούς εκτινάχθηκε τη Δευτέρα στο 2,5% σημειώνοντας άνοδο 12%, στο υψηλότερο επίπεδο από τον Απρίλιο του 2020, ενώ το spread διαμορφώθηκε στις 232 μονάδες βάσης, όταν το καλοκαίρι του 2021 είχε υποχωρήσει κάτω από τις 100 μ.β. Στο 1,85% (άνωθεν 5,7%) διαμορφώθηκε η απόδοση του 10ετούς της Ιταλίας και το spread στις 163 μ.β., ενώ πάνω από το 1% (με άνοδο 5%) κινήθηκε η απόδοση του πορτογαλικού 10ετούς. Και όλα αυτά τη στιγμή που το 10ετές γερμανικό bund έχει σκαρφαλώσει στο 0,22%, ένα επίπεδο που έχει να καταγραφεί από τον Δεκέμβριο του 2018.

Η ελληνική περίπτωση
Οι ισχυρότερες πιέσεις στα ελληνικά

ομόλογα εξηγούνται, σύμφωνα με τους αναλυτές, από το μέγεθος της ελληνικής αγοράς, καθώς και το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει υψηλό χρέος και βρίσκεται εκτός επενδυτικής βαθμίδας, γεγονός που σημαίνει ότι η προσεκτική δημοσιονομική πολιτική είναι πιο σημαντική από ποτέ.

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Αντουάν Μπουβέ, στρατηγικός αναλυτής της ING, ένας λόγος που το sell-off είναι πιο έντονο στα ελληνικά ομόλογα είναι το ότι αποτελεί μια μικρότερη αγορά και επομένως πιο επιρρεπή σε διακυμάνσεις ρευστότητας. Επιπλέον, σύμφωνα με τραπεζικές πηγές, καθώς οι επενδυτές αναπροσαρμόζουν το ρίσκο τους, πιέζουν πιο έντονα τα ομόλογα των χωρών που έχουν υψηλότερο χρέος και άρα θεωρούνται πιο

Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που δεν έχει επενδυτική βαθμίδα και θεωρητικά έχει και μεγαλύτερο ρίσκο.

ευάλωτες, όπως η Ιταλία και η Ελλάδα, οι οποίες και επωφελήθηκαν περισσότερο από τη στήριξη της ΕΚΤ κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με τη στήριξη αυτή να μειώνεται πλέον.

Παράλληλα, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που δεν έχει επενδυτική βαθμίδα, και θεωρητικά έχει και μεγαλύτερο ρίσκο. Όπως προειδοποίησε η Scope Ratings, οι αξιολογήσεις της Ελλάδας είναι αντιμέτωπες με προκλήσεις, όπως το πολύ υψηλό απόθεμα δημοσίου χρέους – που αντιπροσωπεύει μια αδυναμία, καθώς οι αγορές επανεκτιμούν τον κίνδυνο που σχετίζεται με τον αυξημένο πληθωρισμό, τη σταδιακή ομαλοποίηση των πολιτικών της ΕΚΤ και τη βιωσιμότητα του χρέους των ευάλωτων χωρών. Πάντως ο οίκος δεν ανησυχεί για την

άνοδο των ελληνικών αποδόσεων. Όπως σημείωσε, η ΕΚΤ αύξησε την πιθανότητα ταχύτερης ομαλοποίησης της νομισματικής προσαρμογής. Ωστόσο, τα μέτρα της ΕΚΤ (PEPP, waiver, επανεπενδύσεις), μαζί με τη δημοσιονομική στήριξη της Ε.Ε. και το Ταμείο Ανάκαμψης, εδραίωνουν την πρόβλεψη της Ελλάδας στις αγορές, στηρίζουν τη βιωσιμότητα του

χρέους και δημιουργούν δημοσιονομικό χώρο για την ελληνική κυβέρνηση για δημόσιες επενδύσεις. «Μπορεί η απόδοση του ελληνικού 10ετούς ομολόγου να ξεπέρασε το 2% λόγω της αλλαγής της ΕΚΤ, ωστόσο παραμένει σε μέτριο επίπεδο σε σχέση με την Ιστορία», όπως τόνισε. Τα υψηλά ταμειακά διαθέσιμα στηρίζουν επίσης την πρόβλεψη της

Ελλάδας στις αγορές, με τις ανάγκες χρηματοδότησης να παραμένουν χαμηλές περίπου στο 10% του ΑΕΠ ετησίως το 2022-2026, τη στιγμή που το προφίλ του ελληνικού χρέους είναι ευνοϊκό.

Οι επανεπενδύσεις
Σύμφωνα πάντως με τους αναλυτές, η ΕΚΤ έχει στα χέρια της ένα εργαλείο

το οποίο θα έχει ισχυρό αντίκτυπο στον περιορισμό των spreads, και ειδικά των ελληνικών, και αυτό είναι το πρόγραμμα επανεπενδύσεων.

«Η ΕΚΤ δεν δίνει ιδιαίτερη σημασία στο απόλυτο επίπεδο των ελληνικών αποδόσεων, αλλά στο spread των ελληνικών ομολόγων έναντι των άλλων ομολόγων της», όπως σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής ανάλυσης της αγοράς σταθερού εισοδήματος της Deutsche Bank, Ιωάννης Σώκος. Η ΕΚΤ ανησυχεί για τους κινδύνους κατακερματισμού και έτσι εάν τα ελληνικά spreads αυξηθούν κατά ένα αδικαιολόγητα υπερβολικό επίπεδο στο β' τρίμηνο, η ΕΚΤ μπορεί να ενεργοποιήσει το εργαλείο επανεπενδύσεων του PEPP για να καταναίμει ορισμένες καθαρές αγορές στα ελληνικά ομόλογα, όπως προσθέσει.

Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για το α' τρίμηνο, καθώς το PEPP είναι ακόμα ενεργό. Σε κάθε περίπτωση, όπως επισημαίνει ο κ. Σώκος, «σε ένα περιβάλλον υψηλότερων αποδόσεων, η δημοσιονομική πειθαρχία γίνεται ακόμη πιο σημαντική». «Οι επανεπενδύσεις είναι το κύριο εργαλείο για τον περιορισμό των spreads μετά τη λήξη του QE», τονίζει ο κ. Μπουβέ της ING. «Το πόσο χρήσιμο είναι, είναι μια άλλη ερώτηση. Δεν νομίζω ότι θα βοηθήσει τόσο πολύ, εκτός εάν η ΕΚΤ δεσμευθεί ποσοτικά να καταναίμει περισσότερη ροή επανεπενδύσεων στις περιφερειακές αγορές».

Πάντως κατά την Bank of America, η ευελξία στις επανεπενδύσεις του PEPP μπορεί να είναι σημαντική. Έχει υπολογίσει ότι 7-70 δισ. ευρώ θα μπορούσαν να μεταφερθούν από τα ομόλογα του πυρήνα στα ομόλογα της περιφέρειας, με έμφαση στα πιο ευάλωτα όπως τα ελληνικά. Εάν η ΕΚΤ θέλει να εξασφαλίσει τις καλύτερες συνθήκες για να τερματίσει νωρίς το QE και να αυξήσει τα επιτόκια το 2022, μπορεί να είναι πιο πρόθυμη να μεταφέρει ένα μεγάλο μέρος αυτών των επανεπενδύσεων στην περιφέρεια.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Ενίσχυση του ευρώ μετά τις δηλώσεις Λαγκάρντ

Σε συμφωνία με τις προσδοκίες της αγοράς, η ΕΚΤ διατήρησε αμετάβλητη τη νομισματική πολιτική της στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου την Πέμπτη. Ωστόσο, οι δηλώσεις της προέδρου Κριστίν Λαγκάρντ στην καθημερινή συνέντευξη Τύπου επιφύλαξαν εκπλήξεις για τις αγορές, καθώς εκλήφθηκαν ως προάγγελος πιθανής επιτάχυνσης της εξόδου της Τράπεζας από το πρόγραμμα αγοράς στοιχείων ενεργητικού, ενδεχόμενο που θα μπορούσε να ανοίξει τον δρόμο για αύξηση των επιτοκίων πριν από το τέλος του έτους. Συγκεκριμένα, μετά την απόρριψη νέας αύξησης του πληθωρισμού της Ευρωζώνης σε νέο ιστορικά υψηλό 5,1% τον Ιανουάριο –εκτίμηση που ανακοινώθηκε μία ημέρα πριν από τη συνεδρίαση της ΕΚΤ– η κυρία Λαγκάρντ παραδέχθηκε ότι η απότομη άνοδος του δείκτη τιμών καταναλωτή τους τελευταίους μήνες έχει ανησυχίσει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο πληθωρισμός, σύμφωνα με την κυρία Λαγκάρντ, ενδεχομένως να διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα για μεγαλύτερο από το αρχικώς προβλεπόμενο διάστημα, με τους κινδύνους, αναφορικά με τις προοπτικές του, να είναι περισσότερο ανοδικόι, ιδίως στον βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Η πρόεδρος της ΕΚΤ απέφυγε να απαντήσει σε σχετική ερώτηση εάν αποκλείει το ενδεχόμενο αύξησης των επιτοκίων το τρέχον έτος, αλλά τόνισε ότι η Τράπεζα είναι έτοιμη να αναπροσαρμόσει όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της προκειμένου να διασφαλίσει ότι ο πληθωρισμός θα σταθεροποιηθεί στον στόχο του 2,0% με-

σοπρόθεσμα. Το σαφώς πιο «επιθετικό» από το αναμενόμενο ύφος των δηλώσεων της κυρίας Λαγκάρντ, σε συνέχεια της ανακοίνωσης της Τράπεζας της Αγγλίας (BoE), λίγη ώρα νωρίτερα, για νέα αύξηση στα επιτόκια λόγω διατήρησης των πληθωριστικών πιέσεων, ταυτόχρονα με υψηλό βαθμό στενότητας στην αγορά εργασίας, ενέτεινε την ανοδική πίεση στις αποδόσεις των ευρωπαϊκών κυβερνητικών ομολόγων σε όλη την καμπύλη. Άνοδο σημείωσαν και οι αποδόσεις των αμερικανικών τίτλων τις τελευταίες ημέρες της εβδομάδας που διανύσαμε. Εντούτοις, έχοντας ήδη προσεξοφλήσει σε κάποιο βαθμό το ενδεχόμενο υποθέτησης από τη Fed μιας πιο επιθετικής από τη μέχρι πρότινος αναμενόμενη νομισματικής πολιτικής αναφορικά με την πορεία των επιτοκίων το τρέχον έτος και εν αναμονή των στοιχείων από τα σχολήσεις εκτός γεωργικού τομέα των ΗΠΑ την Παρασκευή, η αύξηση ήταν σχετικά περιορισμένη. Ως αποτέλεσμα, τα διαφορικά αποδόσεων των γερμανικών ομολόγων μακροπρόθεσμων διάρκειας έναντι των αντίστοιχων αμερικανικών τίτλων μειώθηκαν σημαντικά, ωθώντας την ισοτιμία ευρώ/δολ. πάνω από το επίπεδο 1,1450 για πρώτη φορά από τα μέσα Ιανουαρίου, μετά από πτώση στο χαμηλότερο επίπεδο για το τρέχον έτος 1,1119 την προηγούμενη Παρασκευή, στον απόηχο της συνεδρίασης νομισματικής πολιτικής της Fed.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Ισχυρή ανάπτυξη 5,2% το πρώτο εξάμηνο «βλέπει» το ΚΕΠΕ

Η παράταση της πανδημίας εξακολουθεί να δυσχεραίνει τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία του ΑΕΠ, αλλά με βάση τα στοιχεία μέχρι σήμερα το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Έρευνών (ΚΕΠΕ) εκτιμά, για το πρώτο εξάμηνο του 2022, ότι ο προβλεπόμενος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ διαμορφώνεται

Οι προβλέψεις αντανκλούν τη συνολική ανάκαμψη της οικονομίας από την κρίση της πανδημίας.

στο 5,2%, στη βάση των εκτιμώμενων ποσοστιαίων μεταβολών 7% και 3,5% για το πρώτο και το δεύτερο τρίμηνο του 2022, αντίστοιχα. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του υποδείγματος παραγόντων του ΚΕΠΕ για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές του πραγματικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) εκτιμάται ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του για το σύνολο του 2021 και ο μέσος ρυθμός μεταβολής για το δεύτερο εξάμηνο του 2021 θα διαμορφωθούν στο 8,6% και το 9,9%, αντίστοιχα.

Οι προβλέψεις αυτές ενσωματώνουν τα επίσημα δημοσιευμένα (προσωρινά) στοιχεία για το εν-

Οι παρεχόμενες εκτιμήσεις για το πρώτο εξάμηνο του 2022 αντανακλούν τη συνολική ανάκαμψη της οικονομίας από την κρίση της πανδημίας και μια πορεία ανάπτυξης, αν και με μια υποχώρηση του ρυθμού της στο δεύτερο τρίμηνο του 2022.

νεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου του 2021, καθώς και την εκτίμηση ρυθμού μεταβολής 6,4% για το τέταρτο τρίμηνο του έτους. Οι συγκεκριμένες προβλέψεις σηματοδοτούν την ανάκαμψη της οικονομίας και κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2021, ως απόρροια της άρσης σημαντικού αριθμού έκτακτων μέτρων περιορισμού και αναστολής της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας στη χώρα. Οι παρεχόμενες εκτιμήσεις για το πρώτο εξάμηνο του 2022 αντανακλούν τη συνολική ανάκαμψη της οικονομίας από την κρίση της πανδημίας και μια πορεία ανάπτυξης, αν και με μια υποχώρηση του ρυθμού της στο

δεύτερο τρίμηνο του 2022. Τονίζεται ότι η παράταση της πανδημίας εξακολουθεί να δυσχεραίνει τη διεξαγωγή προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη πορεία του ΑΕΠ εξαιτίας τόσο της απορρόυσας αβεβαιότητας, όσο και των συνεχών εναλλαγών μεταξύ περιόδων λήψης έκτακτων περιοριστικών μέτρων και περιόδων τμηματικής και μερικής άρσης αυτών. Παρόλα αυτά παραμένει δύσκολη η ακριβής ποσοτικοποίηση τόσο των δυσμενών επιπτώσεων της προκαλούμενης διαταραχής, όσο και των αντισταθμιστικών επιδράσεων των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας και θωράκισης της οικονομίας.

Με κέρδη έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Κέρδη κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο, με το Γενικό Δείκτη να σημειώνει άνοδο σε ποσοστό 1,57%, κλείνοντας στις 69,74 μονάδες, ενώ ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 41,89 μονάδες, καταγράφοντας κέρδη 1,63%. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €114.517,49.

Κέρδη σημείωσαν όλοι οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες, με εξαίρεση αυτόν των επενδυτικών εταιρειών, ο οποίος παρέμεινε αμετάβλητος. Συγκεκριμένα, άνοδο σημείωσαν ο τομέας των Ξενοδοχείων σε ποσοστό 0,1%, η Κύρια αγορά κατά 1,97% και η Εναλλακτική Αγορά σε ποσοστό 0,93%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €48.311 (άνοδος 1,9% - τιμή κλεισίματος €1,07). Ακολούθησαν οι μετοχές της Logicom με €19.939 (άνοδος 5,38% - τιμή κλεισίματος €1,96), της Σιμεντοποιίας Βασιλικού με €14.101 (άνοδος 1,45% - τιμή κλεισίματος €2,8), της Atlantic Insurance Company με €11.480 (άνοδος 2,15% - τιμή κλεισίματος €1,9) και της Πετρολίνα με €11.400 (άνοδος 0,88% - τιμή κλεισίματος €1,14).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, έντεκα κινήθηκαν ανοδικά, μία πτωτικά και δύο παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών διαμορφώθηκε σε 89.

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη **αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.**

© 2020 Deloitte Limited

Connect for **impact.**

www.deloitte.com/cy

